

CENTRALE V. E. II

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

post 27 f

15. 4. 22
15 12
C C
40 20

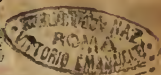

FLOSCVLI
 SANCTORVM
 PATRV M,
 IN
 AREOLAS SVAS
 DISTRIBVTI.

*Labore & studio IOANNIS DELA
 RVSSALIERE, Sacerdotis
 Pictaviensis.*

TOMVS V.

PARISIS,
 MICHAËLEM LE PETIT,
 &
 A U } STEPHANVM MICHALLET, } via
 ad insigne Velleris aurei, } Iaco.
 & S. Pauli. } bari

M. DC. LXX.

Cum Approbatione & Privilegio.

INDEX RERVM
Numerus paginam indicat.

- A
Abnegatio. 2. 6.
33. 40. 72.
79. 86. 166. 206.
Abstinencia. 73.
Afflictio. 20. 21. 23.
25. 35. 59. 60. 73.
101. 201.
Ambitio. 81. 89.
158.
Amicitia. 16. 50.
67.
Amor. 17. 75. 152.
53. 170. 193. 197.
198. 199. 205. 217.
218. 220.
Amor Dei. 58. 71.
85. 86. 135. 152. 153. 169. 197. 198.
199. 216.
Angelus. 114. 118.
198.
Anima. 81. 118. 131.
133. 167.
Avaritia. 144.
Avarus. 136.
B
Beatus. 65. 104. 198.
Beneficium. 214.
Bonum. 8. 130. 215.
Bona temporalia. 8.
165. 169. 193.
124. 198. 211. 273.
C
Caelum. 16. 66. 67.

I N D E X

72. 112. 18. 196. Confessio. 28. 89.
 Caro. 111. 122. 97. 132.
 Castitas. 160. 194. Conformitas vltati
 Charitas. 71. 72. 83. Dei. 65. 70. 73.
 107. 117. 133. Conscientia. 184.
 195. 196. 195.
 Charitas Proximi. Consilium. 73.
 12. 170. 198. 199. Consuetudo. 50. 78.
 200. 166. 213.
 Christus. 2. 21. 24. Contemplatio. 113.
 37. 38. 48. 50. 61. 119.
 88. 91. 93. 95. Contritio. 68. 134.
 148. 168. 181. Conversio. 98. 95.
 196. 206. 214. 117. 143. 172. 181.
 233. 183. 184.
 Christianos. 24. Corporis infirmitas. 201.
 27. 23. 58. 91. Correctio. 2. 3. 16.
 98. 99. 115. 123. 27. 60. 70. 75.
 Claustrum. 43. 50. 81. 87. 107. 118.
 57. 90.
 Clerici mali unde. Crux. 35. 40. 41.
 122. 107. 115. 116.
 Cognitio sui. 127. 138.
 142. 223.
 Communio. 58. D
 Concupiscentia. Delectatio. 66. 139.
 102. 234. Detractio. 69. 70.

R E R V M.

137. 157. 220. 221. Excommunicatio.
Deus. 4. 93. 113. 129. 84.
178. 216. 231. Excusatio. 135. 208.
Deus quærendus. Exemplum. 54. 74.
125. 153. 169. 89. 107. 123. 193.

Diabolus. 5. 4. 61.

F

117. 120. 131. 139.

Director. 47. 49. Festa Sanctorum.
73. 124. 107.

Discretio. 132. 136. Fidelitas. 55.

194. 218.

Fides. 4. 16. 30. 47.

Dispensatio. 158.

48. 58. 75. 79.

Divitiæ. 194. 205.

103. 124. 128. 161.

Doctor. 83. 134.

100. 191. 192. 193.

223.

E

G

Ecclesiæ obedi-
entia. 13.

Gratia. 10. 28. 43.

Ecclesia. 214.

58. 111. 221. 133.

Ecclesia Romana.

136. 137. 146.

31.

160. 161. 213. 215.

Eleemosyna. 22. 62. Gratitude. 150.

64. 234.

H

Episcopus. 3. 4. 56.

80. 156. 158. 159.

Hæresis. 57.

Evangelium. 110.

Hæreticus. 2. 152.

Eucharistia. 218.

Homo. 65.

I N D E X.

Hominis miseriæ. Juramentum. 21.

91. Justitia. 59, 102.

Homo seruiat Deo. Justitia Dei. 190.

122.

Humilitas. 45. 82.

L

83. 90. 91. 92. 93. Labor. 26.

98. 99. 134. 135. Lachrymæ. 1. 43. 52.

139. 140. 142. 53. 138. 218. 219.

146. 161. 162. Laus. 130.

164. 178. 180. Lectio spiritualis.

205. 208. 221. 156.

I

Libertas. 65. 67.

Liberum arbitrium.

171. 173.

Ieiunium. 100.

Ingratitudo. 110. 118. Lingua. 58.

122. 150. 151.

Luxuria. 143.

Intentio pura. 1.

M

Inimicus. 181.

Injuriæ remissio. Magdalena. 7.

203. Malum. 125. 129.

Invidia. 67. 80. 148. 143.

235. Mandata Dei. 22. 33.

Ira. 81. 178. 34. 44. 55.

Judæi cur seruan- Mansuetudo. 114.

tur. 7. Maria. 92. 95. 233.

Judicium temera- Meditatio. 116. 217.

rium. 138. 145. Memoria quorum

R E R V M.

esse debet. 124.	Oblatio. 50. 210.
Misericordia. 79.	154.
Misericordia Dei.	Obstinatio. 90.
32. 97. 113. 118.	Odium sui ipsius.
204.	220.
Missa. 13.	Oleum. 32.
Monachus. 75. 83.	Oratio. 14 30. 93.
Mortificatio. 10. 25.	94. 68. 101. 106.
96. 104. 123. 127.	117. 122. 132. 153.
138. 200. 211.	165. 170. 294.
Mortis memoria.	208. 209. 219.
54. 206. 207.	Ordo. 164.
Mors. 85 182. 186.	P.
207. 220.	
Mors bona. 84. 85.	Papæ referenda Ec-
128. 160. 194.	clesiæ mala. 2.
Mundus. 36. 74.	Passio Christi. 39.
N.	44 91. 96. 101. 213.
	Pastor. 44. 51. 82.
Necessitas. 63. 64.	127. 166. 215.
86.	Patientia. 100. 103.
O.	108. 200.
	Paupertas. 2. 6. 25.
Obduratio. 153.	84. 210.
Obedientia. 20. 33.	Peccator. 173. 221
79. 82. 174. 175.	Peccatum fugien-
204.	dum. 72.

I N D E X

Peccati recordatio.	175. 205.
46.	Religio. 52. 90.
Peccatum veniale.	Religiosus. 51. 53. 75.
79. 88. 99. 116.	82. 84. 176.
Perseverantia. 52.	Rex 18.
76. 88. 107. 127.	
Pentecostes. 6.	S.
Perfectio. 30. 33. 35.	Sacerdos. 5. 8. 11. 36.
51. 52. 80. 84. 89.	52. 55. 56. 57. 78.
108. 116. 128.	80. 94. 99. 159.
Pigritia. 17. 81.	169. 182.
Pœna. 125. 142. 201.	Sacrificium. 45.
202.	Salus. 174.
Pœnitētia dilata. 9.	Sanctitas. 57.
Pœnit. 11. 46. 76.	Sancti imitandi. 27.
77. 95. 104. 105.	45. 49. 115. 188.
122. 127. 133. 138.	Sanctus. 80. 107.
160. 183. 185.	121. 137. 211.
Prædicator. 20.	Sapientia. 115. 121.
Præsumptio. 69. 111.	130. 156.
Prosperitas. 23. 88.	Satisfactio. 135.
127. 216.	Scientia. 140. 141.
Pudor malus. 89. 97	215.
Purgatoriū. 43. 116.	Scriptura Sacra. 47.
	152.
R.	Servitus. 155. 196.
Relapsus. 103. 109.	Silentium. 77.

R E R V M.

Singularitas 69. Timor. 189. 190.

Solitudo. 23. 77. 85. 2 8. 229.

211.

Timor Dei. 55. 78.

Spes 88. 89.

118. 120. 191.

Spes indeum. 19.

Tribulatio. 20. 21.

111. 117. 119. 130.

25. 59. 60. 74.

178. 204.

82. 101. 107. 115.

Spiritus Dei. 29. 105.

179. 200. 201.

106.

202. 211. 223.

Spiritus Sanctus. 31.

232.

106. 131.

Trinitas. 48.

Superbia. 15. 16 87.

Tristitia. 33. 113.

128. 131. 161. 176.

V

176.

Superbus. 96.

Vanitas. 79.

T

Velle quid sit. 61.

62. 171.

Temperantia. 155.

Verbum Dei. 10.

Templum. 4.

13. 22. 99. 151.

Tempus. 168. 190.

227.

Tentatio. 9. 23. 26.

Verbum otiosum.

34. 35. 47. 53. 54.

58.

61. 64. 69. 71.

Veritas. 22.

101. 116. 210. 212.

Via Domini. 121.

213. 230.

Virginitas. 37. 38.

Timendum ubique.

92. 128. 194.

125.

Virgo. 93.

INDEX.

Virtus. 33. 35. 49.	Voluntas Dei. 61.
74. 80. 90. 112.	65. 175.
156.	Voluntas. 65. 173.
Vita humana. 73.	174.
75. 85. 108. 119.	Voluntas propria.
202.	24. 50. 65. 66.
Vita futura. 209.	104. 172.
Vita beata. 180. 209.	Voluptas. 25. 121.
Vitium. 156.	130. 221.

FINIS.

PRIVILEGE DV. ROY.

LOVIS par la grace de Dieu Roy de France & de Navarre, à nos amez & feaux, les gens tenants nos Cours de Parlemens, Maistres des Requestes ordinaires de nostre Hostel, Baillifs, Senechaux, Prevost de Paris où leurs Lieutenans. Salut, nostre bien amé Florentin Lambert Marchand Libraire Imprimeur à Paris : Nous a fait remontrer qu'il luy a esté mis es mains un Livre intitulé *Flosculi Sanctorum Patrum*, qu'il desireroit faire imprimer & donner au public ; tant en Latin qu'en François : mais il craint qu'en ayant fait la dépence, d'autre le voulussent faire imprimer à son préjudice ; s'il ne luy estoit par nous pourveu de nos Lettres de Privilege, qu'il nous a tres-humblement fait supplier luy octroyer : à ces causes voulant favorablement traiter l'exposant, nous luy avons permis & accordé par ces presentes d'imprimer ou faire imprimer ledit Livre intitulé *Flosculi Sanctorum Patrum*, en tels volumes marges carracteres & autant de fois que bon luy semblera tant en Latin qu'en François pendant le temps de sept années consecutives, à commencer du jour qu'il sera achevé d'imprimer ; iceluy vendre & distribuer par tout nostre Royaume : faisons defences à tous Libraires Imprimeurs & autres, d'imprimer faire imprimer vendre & distribuer ledit Livre sous quelque pretexte que ce soit préjudiciable à l'exposant mesme d'impression estrangere ou autrement, sans le consentement, dudit exposant, ou de ses ayans.

cause sur peine des exemplaires contrefaits quinze cents livres d'amende, dépens dom-
mages interests, à la charge d'en mettre deux
exemplaires en nostre Bibliothèque publique,
une en celle de nostre Cabinet des Livres,
en nostre Chasteau du Louvre, & une en celle
de nostre tres-cher & feal Chevalier Chance-
lier de France le sieur Seguier, à peine de nul-
lité des presentes: du contenu desquelles vous
mandons faire jouir l'exposant, & ses ayans
cause pleinement & paisiblement, cessant &
faisant cesser tous troubles empêchemens con-
traires, Voulons qu'en mettant au commen-
cement ou à la fin l'Extrait des presentes, elles
soient tenues pour deuement signifiées, &
qu'aux coppies collationnées par l'un de nos
amez & feaux Conseillers Secretaires foy soit
adjoustée comme à ces presentes, pour l'exe-
cution desquelles mandons au premier Maistre
Huissier ou Sergent, faire tous exploits requis
& nécessaires sans demander autre permission.
Car tel est nostre plaisir. Donné à Paris le 25.
May, l'an de grace 1667. Et de nostre regne
le vingt-quatrième. Par le Roy en son Con-
seil, L E F E V R E.

*Registré sur le Livre de la Communauté des Mar-
chands Libraires & Imprimeurs de Paris,
le 27. Juin 1667.*

APPROBATION.

*J'ay leu un Livre intitulé Flosculi Sancto-
rum Patrum, fait ce 8. May 1667.*

M. GRANDIN.

S. P. DAMIANI

FLOSCVLI.

AREOLA XVIII.

Ro peccatis nostris Cle-
rici digni Episcopatus
officio in nostris partibus

Epist.

lib. 1.

Epist. 2.

non inveniunt. Omnes enim
quærent quæ sua sunt, non quæ
Iesu Christi. Avaritiæ quippe &
elationis igne succensi ambiunt
quidem ad sacerdotium promo-
veri, sed non student digni sacer-
dotio fieri. Præesse inhiant, pro-
desse non curant.

Nisi pro amore Christi nullius
mortalis hominis gratiam quero,
nullius inacidiam pertimesco.

Ep. 4.

Hinc gravius fleo, quia fle-

Ep. 12.

re non valeo.

Non sane omnis querela protinus accusatio dicenda est. Nam aliud querela compassionis, aliud accusatio simultatis & odij. Ista nimis fit ut offensio corrigatur, illa vero ut is qui offenderat condemnetur.

Ep. 13. Sicut ad patrem familias quælibet domesticæ facultatis jactura refertur: sic etiam dignum est ut summo Pontifici patientis Ecclesiæ læsio nuntietur.

Ep. 15. Non error hæreticum, sed pervicax obstinatio facit. Nec omnes hæretici dicendi sunt qui opinantur errorem, sed qui pertinaciter & audaciter prædicant falsitatem.

Sicca chorda clarum harmoniæ sonitum, humida reddit obtusum.

Serpens fugit hominem nudum, aggreditur eum moribus quem cernit indutum.

Accipiter ubi nidificat, in amplo quodam circuitu nullam di-

gnatur exercere rapinam; ut quæ facilia sunt & in promptu nobiliter transeat: in quibus vero major victoriæ labor est, longinqua perquirat.

Non detractor ille dicendus est qui ei curat errantium reatus exponere qui valet ea, quæ temere præsumpta sunt, emendare.

Qui non corripit puerum ova furantem, magnum postea latronem patitur equorum stabula perfringentem. *Ep. 20.*

Si à * corynetis suis matrona * *idest* potens negligit arcere petulcum, *famulus* quid mirum si in eam quoque ille *labus.* postmodum væsanix suæ porrigat appetitum?

Non quorumlibet hominum tam noxia est quam pravitas Sacerdotum, dum proponitur ad exemplum. *Lib. 2. Ep. 1.*

Qui *Episcopatum desiderat*, 1. *Tim.* bonum opus desiderat. Hinc evidenter ostenditur nihil aliud esse Pontificem quam boni operis sectatorem. Non enim dixit: bonam

4 S. P. DAMIANI
dignitatem, vel bonum honorem
desiderat, sed, *Qui Episcopatum
desiderat, bonum opus desiderat.*
Ac si dicat: Qui ad Episcopatum
anhelat possidendum sine bono
opere, inane vult nomen induere
sine ipsius rei veritate.

1. Tim. Oportet Episcopum irreprehen-
3. sibilem esse. Hic tantæ vult esse
101 perfectionis Episcopum, ut pene
extra naturam loquatur Aposto-
lus. Quis enim in carne constitu-
tus tam caute vivat, tam se solli-
cite undique circumspiciat, ut re-
prehendi aliquando nequeat? Væ
his qui & reprehensibiliter vivunt,
& locum irreprehensibiliter viven-
di adhuc reprehensibilius concu-
piscunt.

11 Sicut Episcopi duodecim Apo-
stolorum noscuntur obtinere pri-
matum: ita & Sacerdotes Eccle-
siae septuaginta Discipulorum or-
dinem repræsentant.

Ep. 5. Prima mentis lux fides est.
Et Deus templum hominis, &
homo templum est Dei.

4. Reg. Plane dum Scriptura sacra Se-
25.

dechiæ captivitatem narrat, ordinem captivitatis internæ denun-
 tiat. Rex quippe Babylonis est an-
 tiquus hostis, possessor intimæ
 confusionis, qui prius filios ante
 intuentis oculos trucidat, quia sæ-
 pe sic bona opera interficit, ut
 hæc se amittere ipse, qui captus
 est cernat. Nam gemit plerumque
 animus, & tamen carnis suæ de-
 lectionibus victus, bona quæ
 genuit, amans perdit: ea quæ pa-
 titur, damna considerat, nec tamen
 virtutis brachium contra Regem
 Babylonis levat; sed dum videns
 nequitia perpetratione percutitur,
 ad hoc quandoque peccando per-
 ducitur, ut ipse quoque rationis
 lumine priveretur. Unde Babylo-
 nis Rex extinctis prius filijs Sede-
 chiæ oculos eruit, quia malignus
 spiritus subductis prius bonis ope-
 ribus, post intelligentia lumen tol-
 lit. Quod recte Sedechias in Re-
 blatha patitur. Reblatha quippe,
multa hæc, interpretatur. Ei
 namque rationis lumen merito

6 S. P. DAMIANI

clauditur, qui sanctæ quietis rigore postposito per negotia mundana raptatur. Jure in Reblatha cæcus efficitur, cum contempto uno per multa vagus & impatiens animus dissipatur.

Quid in hac vita laboriosius, quàm terrenis desiderijs æstuarè? Quid quietius atque suavius, quàm hujus sæculi nihil prorsus apptere?

Dominum & Deos gentium quodammodo colere quisque convincitur, si sic sacri Ordinis, in quo est, officium administrat, ut tamen à negocijs secularibus & carnalis vitæ consuetudine non recedat.

Qui possidere cum Deo paradisi gloriam quærimus, hic necesse est ut ei nosmetipsos prius habitaculum præbeamus.

Ep. 9. Nec mirum cum Deus dicatur esse consumens, si Sancti Spiritus habitaculum quibusdam scintillis erumpentibus videatur ignitum.

Ep. 12. Licet ignis circumposita quæ-

que corripiat, se tamen super se
naturaliter erigit, ac semper in su-
periora contendit.

Est amor inutilis, aridus, & in-
sulsus, qui sic se occupat circa
proximum, ut non etiam porriga-
tur in Deum.

Beata illa Peccatrix prius pe-
des Domini unguento perunxit,
postmodum etiam alabastrum un-
guenti pretiosi super caput recum-
bentis effudit. Caput Christi
Deus, pedes Christi servi Dei.
Sicut enim illa dum humanitati
Christi dependit obsequium, ad
divinitatis attingere meruit intel-
lectum: sic nimirum, sic Doctor
Ecclesiæ dum Christi membra cu-
stodit, contemplandæ divinitatis
gratiam percipit.

Sic fecunditatem Liæ gignendis
fœtibus excolas, ut à venustæ Ra-
chel amplexibus non recedas.

Provida Redemptoris nostri dis- Ep. 13.
pensatione divinitus agitur, ut
quasi ad servandam legis domum
Judæorum reliquiæ servantur, ut

8 S. P. DAMIANI

ipsi quodammodo nostri sint scri-
niarij & Libros cælestis eloquij in
eadem, in qua conditi sunt, lin-
gua ubique terrarum ferant: qua-
tenus ipsi, qui nobis inimici sunt,
si quando scrupulus dubietatis
emerferit, omne nobis ambiguum
tollant.

Lib. 4. Sic bona fiant, ut eis se mala non
Ep. 2. misceant.

Ad hoc dantur bona temporalia;
quatenus per hæc acquirantur æ-
terna.

Quid prodest Deo temporalia
bona conferre, animam autem pe-
tiosissimam, videlicet pecuniam
denegare? Cuncta nimirum con-
dita omnipotens Deus usibus ho-
minum tradidit, solas autem suo
usui reservavit.

Ep. 9. Sacerdos qui in regno celorum
vult esse magnus, sit in populo præ-
vius, ut quod voce se sequenti-
11. bus dicat, primus ipse vivis op-
eribus impleat.

Ep. 14 Vita plane quam Salvator no-
ster, gessit in carne; non minus

quàm prædicatio Evangelica nobis est, & proposita tenendæ lineæ disciplinæ.

Cogitationum certamen nunquam Christi potest deesse militibus.

Quisquis per injunctæ prædicationis officium ad pugnandum alios incitat, sed ipse non pugnat, illi similis est qui buccinæ clangoribus obstrepat, sed congrédi comminus non præsumit.

O quàm luctuosa, quàm lugubris est fera & infructuosa illa pœnitentia, cum peccatrix anima jam incipiens carnis carcere, quo inclusa tenebatur, absolvi, respicit post se, dirigit oculos ante se. Videt post se, velut angustissimum atque brevissimum stadium vitæ mortalis emensum, videt ante se interminabiliū longitudinem seculorum. Perpendit quasi momentum temporis celeriter avolasse quod vixit: contemplatur infinitam prolixitatem temporum instare quam incipit; id enim bre-

Lib. 5.
Ep. 3.

vissimum quod est velut in puncto transcurrit: huic autem vite quam nunc ingreditur, nullus omnino finis occurrit.

Qui non audit Deum, non auditur à Deo.

Quid prodest quicquid faciat homo, si hoc non placeat Deo? Nam si nunc Conditor non delectatur in homine, homo postmodum delectari non poterit in Conditore.

Ep. 7. Ignis ea prius ligna conflagrat, ex quibus oritur: Et fons illas ante omnia terre venas infundit, ex quibus profluens derivatur.

Quem Patrem vocamus, ad ejus hereditatem tota mentis concupiscentia festinare debemus.

Væsanum & absurdum est credere illud pœnitentiæ genus Dominum in afflictione nostra despicere, quod in semetipso dignatus est pro nostra salute perferre.

Ep. 8. Sicut non temeritatis arguendus est qui non modo sacerdotali præcepto sed & sponte jejuna-
t: ita

quoque non frustra laborare censendus est, qui se non alienis durat, sed & proprijs manibus afficiendo castigat.

Optime pœnitet, qui dum carnem verberibus maculat, lucrum quod delectatione carnis amiserat, afflictionibus recompensat: & salubrem illi nunc amaritudinem ingerit, cujus olim noxia delectatione peccavit.

Nihil differt quibus pœnis caro pœnitentis addicitur, dummodo voluptas præcedentis illecebræ vicaria repressi corporis afflictione mutetur.

Si propter Scripturæ minas sic *Ep. 12.* impensus honor aufugitur, ut animarum quoque utilitas negligatur, patet profecto quia intentio pro qua Scriptura servari debuit, non tenetur. Si enim ad hunc finem omnis sacra Scriptura refertur, ut per eam salus animæ requiratur, dum fugientes honorem animarum lucra postponimus, id potissimum, propter quod Scriptu-

2 S. P. DAMIANI

ra facta est, non servamus. Et per-
 verso modo dum obtemperare sa-
 cris voluminibus nitimur, contra
 hæc eadem sacra volumina decer-
 tamus. Qui enim dicit: *Ne re-*
cumbas in primo loco: ipse præci-
pit dicens: *Qui audit, dicat, ve-*
ni. Et qui prohibet: *Ne vocemini*
magistri, ipse jubet Discipulis:
Ite docete omnes gentes. Oportet
 ergo ut dum animarum fructus ex-
 quiritur, non humana lucra, non
 popularis favor, non aliqua ho-
 noris reverentia mentis intentione
 quærat.

Sic proximos prudentiæ nostræ
 clypeus protegat, ne hostis post
 tergum latitans occultum ex insi-
 dijs vulnus infligat. Sic contra
 nostrum dimicemus adversarium,
 ut commilitonibus etiam nostris
 providéamus auxilium. Sic circa
 commilitones fraterna charitas
 vigilet, ne proprium latus gladijs
 hostilibus nudet.

(Samüel) quamdiu non est ab
 ipso populo ex principatus arte

dejectus, & excelsus videbatur in publico, & humilis erat in occulto.

Nisi aliquo modo venerabilis auditoribus persona prædicantis appareat, non admissus prædicationis sermo apud eorum animum non laborat. Nam si loquentis persona despicitur, restat ut ipsa locutio apud audientes despiciabilis judicetur.

Non jam licet ultimis Ecclesiæ *Ep. 18.* membris quod sibi potissimum videtur, eligere; sed necesse est antiquitus ordinata, maxime pro ut Romana tenet Ecclesia, conservare. Hæresis enim electio dicitur. Et illi merito notantur hæretici, qui præsumunt quod sibi melius videtur eligere: dedignantur autem in his quæ à sanctis sunt instituta Doctoribus permanere.

De celebrandis Missarum solemnijs nos hanc consuetudinis regulam in disciplinatis Ecclesijs & didicimus & tenemus, ut cali-

re non valeo.

Non sane omnis querela protinus accusatio dicenda est. Nam aliud querela compassionis, aliud accusatio simultatis & odij. Ista nimis fit ut offensio corrigatur, illa vero ut is qui offenderat condemnetur.

Ep. 13. Sicut ad patrem familias quælibet domesticæ facultatis jactura refertur: sic etiam dignum est ut summo Pontifici patientis Ecclesiæ læsio nuntietur.

Ep. 15. Non error hæreticum, sed pervicax obstinatio facit. Nec omnes hæretici dicendi sunt qui opinantur errorem, sed qui pertinaciter & audaciter prædicant falsitatem.

Sicca chorda clarum harmoniæ sonitum, humida reddit obtusum.

Serpens fugit hominem nudum, aggreditur eum moribus quem ærnis indutum.

Accipiter ubi nidificat, in amplo quodam circuitu nullam di-

gnatur exercere rapinam; ut quæ facilia sunt & in promptu nobiliter transeat: in quibus vero major victoriæ labor est, longinqua perquirat.

Non detractor ille dicendus est qui ei curat errantium reatus exponere qui valet ea, quæ tenere præsumpta sunt, emendare.

Qui non corripit puerum ova furantem, magnum postea latronem patitur equorum stabula perfringentem. *Ep. 20.*

Si à * corynetis suis matrona * *idest* potens negligit arcere petulcum, *famulus* quid mirum si in eam quoque ille *labus* postmodum væsanix suæ porrigat appetitum?

Non quorumlibet hominum tam noxia est quam pravitas Sacerdotum, dum proponitur ad exemplum. *Lib. 2. Ep. 1.*

Qui Episcopatum desiderat, 1. *Tim.* bonum opus desiderat. Hinc evidenter ostenditur nihil aliud esse Pontificem quam boni operis sectatorem. Non enim dixit: bonam

4 S. P. DAMIANI

dignitatem, vel bonum honorem desiderat, sed, *Qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat.* Ac si dicat: Qui ad Episcopatum anhelat possidendum sine bono opere, inane vult nomen induere sine ipsius rei veritate.

1. Tim. Oportet Episcopum irreprehensibilem esse. Hic tantæ vult esse perfectionis Episcopum, ut pene extra naturam loquatur Apostolus. Quis enim in carne constitutus tam caute vivat, tam sollicite undique circumspiciat, ut reprehendi aliquando nequeat? Væ his qui & reprehensibiliter vivunt, & locum irreprehensibiliter vivendi adhuc reprehensibilius concupiscunt.

Sicut Episcopi duodecim Apostolorum noscuntur obtinere primum; ita & Sacerdotes Ecclesiæ septuaginta Discipulorum ordinem repræsentant.

- Ep. 5. Prima mentis lux fides est. Et Deus templum hominis, & homo templum est Dei.

4. Reg. 25. Plane dum Scriptura sacra Se-

dechiæ captivitatem narrat, ordinem captivitatis internæ denuntiat. Rex quippe Babylonis est antiquus hostis, possessor intimæ confusionis, qui prius filios ante intuentis oculos trucidat, quia sæpe sic bona opera interficit, ut hæc se amittere ipse, qui captus est cernat. Nam gemit plerumque animus, & tamen carnis suæ delectationibus victus, bona quæ genuit, amans perdit: ea quæ patitur, damna considerat, nec tamen virtutis brachium contra Regem Babylonis levat; sed dum videns nequitiaæ perpetratione percutitur, ad hoc quandoque peccando perducitur, ut ipse quoque rationis lumine privetur. Unde Babylonis Rex extinctis prius filiis Sedechiæ oculos eruit, quia malignus spiritus subductis prius bonis operibus, post intelligentiæ lumen tollit. Quod recte Sedechias in Reblatha patitur. Reblatha quippe, *multa hæc*, interpretatur. Ei namque rationis lumen merito

6 S. P. DAMIANI

clauditur, qui sanctæ quietis rigore postposito per negotia mundana raptatur. Jure in Reblatha cæcus efficitur, cum contempto uno per multa vagus & impatiens animus dissipatur.

Quid in hac vita laboriosius, quàm terrenis desiderijs æstuarè? Quid quietius atque suavius, quàm hujus sæculi nihil prorsus apptere?

Dominum & Deos gentium quodammodo colere quisque convincitur, si sic sacri Ordinis, in quo est, officium administrat, ut tamen à negocijs secularibus & carnalis vitæ consuetudine non recedat.

Qui possidere cum Deo paradisi gloriam quærimus, hic necesse est ut ei nosmetipsos prius habitaculum præbeamus.

Ep. 9. Nec mirum cum Deus dicatur esse consumens, si Sancti Spiritus habitaculum quibusdam scintillis erumpentibus videatur ignitum.

Ep. 12. Licet ignis circumposita quæ-

que corripiat, se tamen super se
naturaliter erigit, ac semper in su-
periora contendit.

Est amor inutilis, aridus, & in-
sulsus, qui sic se occupat circa
proximum, ut non etiam porriga-
tur in Deum.

Beata illa Peccatrix prius pe-
des Domini unguento perunxit,
postmodum etiam alabastrum un-
guenti pretiosi super caput recum-
bentis effudit. Caput Christi
Deus, pedes Christi servi Dei.
Sicut enim illa dum humanitati
Christi dependit obsequium, ad
divinitatis attingere meruit intel-
lectum: sic nimirum sic Doctor
Ecclesiæ dum Christi membra cu-
stodit, contemplandæ divinitatis
gratiam percipit.

Sic fecunditatem Liæ gignendis
fœtibus excolas, ut à venustæ Ra-
chel amplexibus non recedas.

Provida Redemptoris nostri dis- Ep. 13.
pensatione divinitus agitur, ut
quasi ad servandam legis domum
Judæorum reliquiæ serventur, ut

8 S. P. DAMIANI

ipsi quodammodo nostri sint scri-
niarij & Libros cælestis eloquij in
eadem, in qua conditi sum, lin-
gua ubique terrarum ferant: qua-
tenus ipsi, qui nobis inimici sunt,
si quando scrupulus dubietatis
emerferit, omne nobis ambiguum
tollant.

Lib. 4. Sic bona fiant, ut eis se mala non
Ep. 2. misceant.

Ad hoc dantur bona temporalia;
quatenus per hæc acquirantur æd-
terna.

Quid prodest Deo temporalia
bona conferre, animam autem pe-
tiosissimam videlicet pecuniam
denegare? Cuncta nimirum con-
dita omnipotens Deus usibus ho-
minum tradidit, solas autem suo
usui reservavit.

Ep. 9. Sacerdos qui in regno cælorum
vult esse magnus, sit in populo præ-
vius, ut quod voce se sequenti-
11. bus dicat; primus ipse vivis ope-
ribus impleat.

Ep. 14 Vita plane quam Salvator non
ster gessit in carne; non minus

quàm prædicatio Evangelica nobis est, & proposita tenendæ lineæ disciplinæ.

Cogitationum certamen nunquam Christi potest deesse militibus.

Quisquis per injunctæ prædicationis officium ad pugnandum alios incitat, sed ipse non pugnat, illi similis est qui buccinæ clangoribus obstreperit, sed congrèdi comminus non præsumit.

O quàm luctuosa; quàm lugubris est sera. & infructuosa illa penitentia, cum peccatrix anima jam incipiens carnis carcere, quo inclusa tenebatur, absolvi, respicit post se, dirigit oculos ante se. Videt post se, velut angustissimum atque brevissimum stadium vitæ mortalis emensum, videt ante se interminabilem longitudinem seculorum. Perpendit quasi momentum temporis celeriter avolasse quod vixit: contemplatur infinitam prolixitatem temporum instare quam incipit; id enim bre-

*Lib. 5.
Ep. 3.*

70 S. P. DAMIANI

vissimum quod est velut in puncto transcurrit: huic autem vite quam nunc ingreditur, nullus omnino finis occurrit.

— Qui non audit Deum, non auditur à Deo.

— Quid prodest quicquid faciat homo, si hoc non placeat Deo? Nam si nunc Conditor non delectatur in homine, homo postmodum delectari non poterit in Conditore.

Ep. 7. — Ignis ea prius ligna conflagrat, ex quibus oritur: Et fons illas ante omnia terre venas infundit, ex quibus profluens derivatur.

— Quem Patrem vocamus, ad ejus hereditatem tota mentis concupiscentia festinare debemus.

— Væsanum & absurdum est credere illud pœnitentiæ genus Dominum in afflictione nostra despicere, quod in semetipso dignatus est pro nostra salute perferre.

Ep. 8. — Sicut non temeritatis arguendus est qui non modo sacerdotali præcepto sed & sponte jejuna-
t: ita

quoque non frustra laborare censendus est, qui se non alienis duntaxat, sed & proprijs manibus afficiendo castigat.

Optime pœnitet, qui dum carnem verberibus mactat, lucrum quod delectatione carnis amiserat, afflictionibus recompensat: & salubrem illi nunc amaritudinem ingerit, cujus olim noxia delectatione peccavit.

Nihil differt quibus pœnis caro pœnitentis addicitur, dummodo voluptas præcedentis illecebræ vicaria repressi corporis afflictione mutetur.

Si propter Scripturæ minas sic *Ep. 12.* impensus honor aufugitur, ut animarum quoque utilitas negligatur, patet profecto quia intentio pro qua Scriptura servari debuit, non tenetur. Si enim ad hunc finem omnis sacra Scriptura refertur, ut per eam salus animæ requiratur, dum fugientes honorem animarum lucra postponimus, id potissimum, propter quod Scriptu-

dejectus, & excelsus videbatur
in publico, & humilis erat in oc-
culto.

Nisi aliquo modo venerabilis
auditoribus persona prædicantis
appareat, non admissus prædica-
tionis sermo apud eorum animum
non laborat. Nam si loquentis per-
sona despicitur, restat ut ipsa lo-
cutio apud audientes despiciabilis
judicetur.

Non jam licet ultimis Ecclesiæ *Ep. 18.*
membris quod sibi potissimum
videtur, eligere; sed necesse est
antiquitus ordinata, maxime pro
ut Romana tenet Ecclesia, con-
servare. Hæresis enim electio di-
citur. Et illi merito notantur hæ-
retici, qui præsumunt quod sibi
melius videtur eligere: dedignantur
autem in his quæ à sanctis
sunt instituta Doctoribus perma-
nere.

De celebrandis Missarum so-
lemnijis nos hanc consuetudinis
regulam in disciplinatis Ecclesijs
& didicimus & tenemus, ut cali-

cem differamus in Missarum fine perfundere, si nosmetipsos eodem die sacrificium denuo speramus offerre: alioquin quandocumque sacras hostias immolamus, in fine calicem semper ex more perfundimus. Porro si jejunamus si reficimur, hanc perfundendi regulam non mutamus.

lib. 6.

Ep. 2.

Dum unum quid quæritur, & aliud invenitur, nequaquam votum petentis impletur.

In æstimationis meæ lancibus gravius pensat orationis obolus, quàm auri talentum, vel copiosa micantium multitudo gemmarum.

Ep. 4.

Postquam feram semel venator illaqueat, si nexum ejus pedibus injicit, jam sine perdendi formidine longius eam evagari sub quadam libertate permittit. Is etiam qui aucupio delectatur, dum injecto funiculo pedibus tenet volucrem, securus auolandi datam simulat facultatem; & illa quidem fugam tentat, alarum librat ex

more remigium, sed dum exilire conatur, aucupe funiculum stringente retrahitur.

Fulmen mox ut micare incipit, subito deficit.

Sicut oblivio mandatorum Dei Ep. 5. proculdubio vitium est, sic illata calamitatis oblivio non parva virtus est.

In cujus corde radicem superbia fixerit, licet quibusdam superinductæ humilitaris aliquando bracteolis coloretur, nequaquam tamen ne vel tenuiter effluat ac latenter erumpat, undique cohibetur.

Evellatur ex corde radix infixæ superbiæ, & mox etiam si nostra desit industria, videbitur humilitas in sermone.

Eadem persona hominis & bona operari valet, & mala: sicut ex eadem terra & ficus profertur & spina. Sed sicut mala arbor nunquam bona germinat poma: ita de superba voluntate, quæ proculdubio mala est, nunquam mera

16 S. P. DAMIANI
vel incontaminata procedit humi-
litas.

Radice læsa, totius arboris ra-
mi consequenter arescunt.

Humanam mentem superbia
vitream reddit; ut correptionis
ictum per impatientiam ferre non
possit.

Qui ad correptionis ictus per
impatientiam frangitur; etiam si
ceteris virtutibus polleat, solidita-
tem virium se non habere demon-
strat.

Ep. 12. Ad hoc animal in materno ven-
tre concipitur, ut egrediatur.

Ep. 13. In quacumque regione terra-
rum æqualiter patet aula cælorum.

Ubi rectæ fidei & sanctæ con-
versationis idem est meritum; nil
præjudicat diversitas aliqua: va-
rietasque linguarum.

Ep. 19. Unanimis amicitia: proprium
est; ut cum fratre frater & prof-
pera communicet & adversa, qua-
tenus fideliter animus sicut refe-
renti in adversitate comparitur;
ita nihilominus & in prosperis
unani-

unanimitè collatetur.

Licet elegiacum quid & lugubre nimietate languoris aliquando depressus, effutire compellat: ardeo, morior, intercido: hoc simplex corporis gemitus, non querulæ mentis est murmur.

Malo ut modum discretionis in aliquo nimis fervor excedat, quàm degeneres animos desidis ignaviæ torpor astringat. Facilius est enim refluò vasi, quod exuberat demere, quàm quod in eo vacat implere. Laboriosius est trunco ramos qui non habentur inferere, quàm arbori superfluos amputare. Equus etiam majoris est pretij qui præ cursus impatientia cohibentia loca requirit, quàm qui fodienda calcaribus latera per ignaviam ingentis torporis exponit.

Melius est te nimij fervoris argui, quàm fœdò desidiæ morbo notari.

Quanti sanguinis reus est qui sub sacri habitus schemate talem

se per susceptæ professionis incuriam exhibet, ut quærentes accedere perverse vivendo disturbet?

Quicquid publica inter multos censura statuit, aut à cunctis omnino servandum, aut si violari conveniat, communi debet iudicio retractari: alioquin si ad personæ cujuslibet arbitrium frangitur, gravi ut dignum est, animadversione plectatur.

Lib. 7.

Ep. 3.

Subditi quique timent Regem, Rex necesse est metuat Conditorum.

Cum Rex in iudicio discutiat hominem, Deus Regem, dignum ne est ut pulvis timeat pulverem, & idem pulvis in Rege divinam despiciat maiestatem?

4. Reg.

12.

Joas Rex Juda tener adhuc de sanctis relictis templi celeriter restaurandis cum Sacerdotibus disputat: eos quoque collatam à populo vetat retinere pecuniam, totamque artificibus operum judi-

4. Reg.

23.

cat exhibendam. Adolescens adhuc Josias omnia vasa Baal de-

templo Domini cum Sacerdotibus
projicit, & in convalle Cedron,
flamma vorante, succendit.

Sæpe ubi magis ex humana ratione
diffiditur, illic propensius super-
perna clementia subvenitur: & ubi
solatium desperamus humanum,
divinum plerumque cernimus
adesse præsidium. *Ep. 17.*

Effectum bonis operibus adhibet,
qui pijs cordis movet affectum.

Quoniam rei, ex qua conflictus
oboritur, melius est gratuitam
ignorantiam possidere, quam de-
comparanda semper oblivione
confligere, juvenculis mulieribus,
quarum formidamus aspectus, tu-
to litterarum præbemus allo-
quium. *Ep. 18.*

Sicut in Libro virorum illustrium
legitur, Hilaris Arelatensis Epis-
copus, ut indigentibus in necessi-
tate succurreret, tanta fuit non mo-
do mentis pietate, sed & proprii
corporis anxietate sollicitus, ut a-
gròs ipse supra vires suas excole-

ret, & homo genere clarus longē-
que aliter educatus ruralibus se la-
boribus cruciaret.

*Lib. 2.
Ep. 1.* Perfecto Prædicatori duo sunt
permaximè necessaria, videlicet
ut sententijs doctrinæ spiritualis
exuberet, & religiosæ vitæ splen-
dore coruscet. Quod si Sacerdos
quispiam ad utrumque non suffi-
cit, videlicet ut & vita clarus &
doctrinæ facultate sit profusus,
melior est vita proculdubio quàm
doctrina.

Ep. 3. Justo plane Deo solet evenire
iudicio, ut qui parentibus humili-
liter subditus, ipse quoque parens
effectus in propriæ sobolis obe-
dientia delectetur.

Ignis cum ex lignis prædeat,
ligna consumit, & in cineres
vertit.

Ep. 6. Magna electis Dei est consolā-
tio ipsa divina percussio: quia per
momentanea flagella que perfe-
ciunt, ad nanciscendam supernæ
beatitudinis gloriam firmæ spei
gressibus convalescunt.

Sicut duris & obstinatis flagella gehennalium sunt tantummodo primitiæ tormentorum : sic pro-
fecto bonis & rectis corde eadem
flagella sunt materia præmiorum.

Laudanda divina est dispensa-
tio quæ ad hoc suos temporaliter
verberat, ut perpetuis eos flagellis
abscondat : ad hoc premit, ut ele-
vet : ad hoc fecat, ut fanet : ad hoc
dejicit, ut exaltet.

Medici corporum, quos des-
perant ad percipienda passim
quæ petierint alimenta relaxant :
at quos erigendos esse conjiciunt,
cuncta eis noxiæ delectationis edu-
lia interdiciunt : antidora insuper
& amara propinant, ut per ama-
ritudinis haustum ad incolumita-
tis dulcedinem convalescant. Quid
ergo mirum si Medicus animarum
omnipotens Deus, & quos per-
petuæ morti cernit obnoxios, vi-
vere delectabiliter finat : & quos
ad vitam eligit, sub districta seve-
ritatis suæ lege constringat?

Mea Grammatica Christus est, Ep. 8.

qui homo pro hominibus factus
est: & in ipso quicquid potest fra-
trum meorum ædificationi consu-
lere, hoc solum mea novit episto-
la redolere.

Illic à Domino non potest me-
reri quæ petit; qui hîc noluit audi-
re quod iussit.

Homo homini inaniter loqui-
tur, si per semetipsum Deus inte-
rius non loquatur.

Ep. 10. Christum, qui veritas est, ne-
gare vincitur, qui veritati pro
humana gratia reluctatur.

Sicut qui non loquitur, nun-
quam mentitur: ita qui non jurat,
impossibile est ut perjurium in-
currat.

Sustenta pauperem, ut tanquam
ipse creditor, Deum tibi facias
debitorem. Neque enim te omni-
potens Deus ad eleemosynam pro-
vocat, tanquam desit sibi unde
pauperibus suis alimenta provi-
deat: sed idcirco potius illos ino-
pes exhibet, ut tibi redimendi te
materiam subministret. Scriptum

quippe est: *Divitia hominis, re- Prou.*
demptio ejus. 13.

Quisquis dum recta agit, suc- *Ep. 14.*
 cessibus affluit, dignum profecto
 est, ut ejus cor formido concu-
 riat, ne dum meritis suis recom-
 pensari conspicit temporalia, mi-
 nora fortasse, vel nulla redhibean-
 tur æterna.

Neceffe est ut quanto quis fue-
 rit in virtutibus eminentior, tanto
 sit in cavenda tentatione subtilior.
 Callidus enim hostis idipsum sæ-
 pe vertit in materiam pugnae, quod
 factum est causa victoriæ.

In populosa urbe amor artifex
 solitudinem reperit.

Agar prosperis fulta contra do-
 minam tumuit: afflicta postmo-
 dum & in solitudinibus exul ober-
 rans, alloquium Angeli lata pro-
 mittentis accepit.

Sicut qui non vident, acutius
 audiunt, ut tanquam vivacitas sen-
 sus, quæ uni membro subtrahi-
 tur, ad aliud cumulatius transfe-
 ratur: ita nonnulli calcata luxuria,

24 S. P. DAMIANI

in avaritiam acrius inardescunt, & humana concupiscentia dum à libidinis voluntate compescitur, majoribus viribus in acquirendarum opum se porrigit appetitum.

Serm.

6.

Sapientia mundi victa est à simplicitate Christi.

Quid prodest si quisquam catholice credat, & gentiliter vivat? Aut quomodo credulitas recta cum vita concordat hæretica?

Illas divitias appetamus, quæ nos gemmis ac margaritis valeant adornare virtutum, quæ ad cælestium nos provehant titulos dignitatum. Quas profecto divitias insinuat Propheta cum dicit: *Divitia salutis sapientia & scientia: timor Domini ipse est thesaurus ejus.*

Isay.

33.

Hoc proprium propria voluntas habet, ut quò obediens obedientior fuerit sibi, eo amplius cum crudelioribus vinculis internectat. Sola diligitur cum sola digna sit odio, principium iniquitatis, mortis infusio, destructio magna.

magna virtutum.

Certe satis ignobile est sub vitiorum carnalium vivere servitute, qui Deo nos adoptante, regij obtinemus generis dignitatem. *Serm. 10.*

Nimis turpe est, ut terrenæ simus concupiscentiæ dediti, qui & Dei vocamur filij, & ad obtinendam cælestem hæreditatem per Christi gratiam meremur ascribi.

Quia crucifixi Præceptoris nos constat esse Discipulos, dignum est ut etiam nosmetipsos huic nequam seculo præbeamus extinctos.

Pro defensione fidei dimicare fortiter & idonee nequeunt, qui adhuc nudariterrenis opibus per- *Serm. 13.*
timefcunt.

Unguenta redolere latius nesciunt, nisi commota: & aromata *Serm. 17.*
fragrantiam suam, non nisi cum incenduntur, expandunt.

Granum sinapis nisi conteratur, nequaquam vis virtutis ejus agnoscitur.

Ubicumque corpus humanum

sepelitur, non ideo vel minus perfecta; vel minus gloriosa ejus resurrectio proculdubio futura creditur.

Delicatus est miles, qui ante vult vincere quàm incipiat dimicare; qui vult sine pugna victoriam, aut sine victoria anhelat ad palmam.

Non potest fieri ut ad magna præmia perveniatur, nisi per magnos labores.

*Serm.
18.*

Sancti viri, qui per divini muneris gratiam ad perfectionis culmen elevantur, quamdiu in hac vita sunt, ne aliqua elatione superbiant, quibusdam tentationibus reprimuntur, ut nequaquam tantum proficere valeant, quantum volunt.

In miraculis Elias monstrabatur, in infirmitatibus servabatur.

Considerandum nobis est cur omnipotens Deus eum, quem cunctæ Ecclesiæ præficere disposuit, ancillæ vocem pettimescere, & se negare permisit. Quod ni-

mirum magnæ actum pietatis dispensatione cognoscimus, ut is qui futurus erat Pastor Ecclesiæ, in sua culpa disceret qualiter alijs misereri debuisset. Prius itaque eum ostendit sibi, & tunc præposuit cæteris, ut ex sua infirmitate cognosceret, qualiter aliena infirma toleraret.

Sunt nonnulli qui cum de ore proximorum verba correptionis audiunt, mox in iram prorumpunt, vitio tumidæ elationis inflantur, & capitalis inimicitiae facibus inardescunt. Hi nimirum de medicamento salutis materiam sibi faciunt ægritudinis, & curandi cauterium vulnerandi faciunt instrumentum.

Illi sanctos digne laudibus efferrunt, qui laudabiliter vivunt: & hi fortium virtutes utiliter audiunt, quos audita præconia ad amorem imitationis accendunt.

Quisquis gaudes fortiter egisse Martyres Christi, arripe & ipse arma inter milites Christi. De-

sunt exterius hostes, verte manus in te, & multos seditiosos inveniēs cives. Doma superbiam, jugula iracundiam, extingue libidinem, reprime avaritiam, occide invidiam, & ut breviter cum Apostolo cuncta complectar, crucifige carnem tuam cum vitijs & concupiscentijs, hoc est fortiter agere, hoc est viriliter dimicare.

Serm.
20.

Facile est Medico animarum Deo patentia vulnera tenui medicamento componere: & ubi sanum quid reperit, cætera quæ circumquaque putrida sunt, ad salutem pristinam revocare.

Serm.
21.

Sicut arbor si vegetantis succi humore deseritur, protinus exsiccatur: sic & anima nostra, nisi Spiritus Sancti gratiæ fuerit rore perfusa, funditus arefacta, ad nullius sanctæ operationis germen poterit esse fœcunda.

Sicut anima est vita corporis: ita & vita animæ nostræ Spiritus Sanctus est.

1. Cor. 2. Nos spiritum hujus m. n. li. non

accepimus, sed spiritum qui ex Deo est. Quis est autem spiritus Mundi? Ille profecto est qui suadet homines divina præcepta contemnere, terrenis negotijs delectabiliter insudare, mundanæ dominationis culmen appetere, carnalis illecebræ passionibus turpiter subjacere, transitoria possessionis fines extendere, tumido superbiæ fastu super proximos jura potestatis ambire. E contra spiritus qui ex Deo est, quas replet mentes ad cælestia provocat, & expulso corporis & negligentia frigore, ad amorem divinum inflamat, petulantia carnis desideria reprimit, & liberum cor ab omni terrena delectatione suspendit. Ille reddit hominem ad despicienda propera rigidum, ad adversa superanda robustum: ille exhibet bene viventibus humiliter subditum: ille objicit prave agentibus in jura liberae auctoritatis erectum: ille quem replet prudenter inebriat, arque à sensu vitæ præsentis

30 S. P. DAMIANI
scienter alienat.

Nunquid non quædam divina ebrietas est, præsentia & præ oculis posita cuncta despicerè, atque ad ea quæ non videntur toto mentis desiderio anhelare, mollia quæque & jucunda contemnere, dura vero & aspera pro divino libenter amore perferre?

Quæramus à Deo nostro, non quod quilibet pauperes ab hujus mundi divitibus quærunt, non videlicet nummum, non digestibilem cibum, non nudi corporis indumentum. Scit enim ille, qui ad hæc nos esse sollicitos vetat, quia his indigemus. Illud itaque flagitemus, quod & nobis est præ omnibus necessarium, & ille magis dare petentibus delectatur.

Serm.
22.

Omnes quicumque non segnes sed ferventes & agiles ad patriam properant, non in itinere gressus figunt, sed pergentes assidue de virtutibus in virtutes, de bonis ad meliora contendunt: nec in hujus peregrinationis itinere cives

se, vel habitatores ostendunt, sed velut hospites semper & exules transeunt.

Spiritus Sanctus non attendit *Ser. 23.* differentiam sexuum, fragilitatem corporum, temporum annositatem; sed quemcumque & quomodo vult dignantissima replet benignitate.

Illa Mater & Magistra omnium Ecclesiarum Ecclesia Romana, cui dictum est: *Ego pro te rogavi ut non deficiat fides tua*; in honore Joannis Baptistæ, per Salvatoris nomen consecrata est & signata. Dignum namque erat ut sententiam sponsi sponsæ sequeretur authoritas, & singularem amicum ejus illuc proveheret, ubi principatum ipsa conscendit. Electio proculdubio singularis, in illa ipsa Urbe Joannem Primatum Ecclesiæ vindicare, quem duo cæli luminaria morte clarissima consecrarunt. Crucifigitur Petrus, Paulus obtruncatur, dignitas remanet Præcursori. Purpuratur Roma

32 S. P. DAMIANI

multitudine Martyrum, totaque
 sublimitas beato refunditur Pa-
 triarchæ. Joannes ubique major,
 in omnibus singularis, mirabilis
 super omnes. Quis sic gloriose an-
 nunciatus est? Quis ita specialiter
 in matris utero Spiritu Sancto
 legitur fuisse repletus? Quem legi-
 stis intra matris uterum exultasse?
 Cujus nativitatem vidistis cele-
 brare Ecclesiam Dei? Quis sic puer
 eremum concupivit? Quis ita legi-
 tur sublimiter conversatus? Quis
 poenitentiam & regnum cælorum
 primus ostendit? Quis baptizavit
 Regem gloriæ? Cui se primum
 Trinitas revelavit? Cui tale testi-
 monium perhibuit Deus? Quem
 sic honoravit Ecclesia?

Ser. 27. Oleum quatuor habet, superna-
 tat omnibus liquoribus, illuminat,
 pascit, & ungit.

Miserator & misericors, patiens,
 mitis corde, & suavis universis
 Dominus prædicatur. Est autem &
 justus, sed nunquam multum ju-
 stus legitur in Scriptura, sicut mul-

tum misericors.

Sancto cuilibet viro non con- *Ser. 28.*
summata perfectionis repente tri-
buitur meritum; sed ad hoc pau-
latim per piæ devotionis & spe-
cialis exercitij pervenit incremen-
tum: & dum mens divini amoris
igne percepto, per cæleste deside-
rium in alta sustollitur, ad perfe-
ctionis internæ fastigium, quasi
quibusdam ascensionis gradibus
promovetur.

Quo magis quotidie divinus in
nobis spiritus crescit, eo magis
noster, hoc est, carnalis desiderij
spiritus deficit.

Religiosa tristitia, aut alienum *Ser. 29.*
peccatum luget, aut proprium.

Vis audire qualiter obedias *Ser. 32.*
Deo? Cave quod prohibet, imple
quod jubet: neque enim unum sine
altero valet esse perfectum.

Si non vales pro Deo mortem
subire, vales tamen vitam Deo
placabilem ducere. Magnum quip-
pe est mori pro Christo, sed non
est inferius vivere Christo. Dicis.

34 S. P. DAMIANI

mihi quia non possum invenire
martyrium: exhibe te martyrio di-
gnum, & martyrij consequeris
proculdubio præmium. Non potes
sanguinem fundere, potes temet-
ipsum poenitentiae telo percutere,
& in cordis contritione mactare.

Ser. 33. Tunc Diabolum vincimus, cum
Redemptoris nostri mandata com-
plemus. Quamquam quod est
Diabolum vincere, hoc ipsum sit
divina mandata complere: nam
dum carnis illecebras frangimus,
dum pravis viscerum passionibus
reluctamur, dum divinæ jussionis
imperio subdimur, & non nostra
vota, sed illius jussa servamus, tunc
absque dubio mundi Principem
& totius nequitiae debellamus au-
thorem.

Neceffe est omnes qui volunt
exire de regno Diaboli & ejus fi-
nes evadere, temptationum ingruen-
tium certamina tolerare.

Ser. 37. Sive de justis, sive de peccatori-
bus, una est Joannis sententia quæ
Apoc. 14 dicit: *Opera enim illorum sequun-*
tur illos.

Nec putetis quod virtus cuilibet ad perfectam salutem una sufficiat, si reliquas deesse contingat: neque enim unaquæque vere virtus est, si mixta aliis virtutibus non est.

Triticum prius in area tunditur, calcatur, atteritur, ut abjectis paleis mundum cellario postea recondatur. Sic profecto necesse est ut animæ nostræ multa consensionum ac verberum flagella sustineant, quatenus depositis iniquitatum stipulis, purgatæ ad horreum cæleste perveniant.

Tota universalis Ecclesia virtutum armis accincta contra Diabolum per totum mortalis vitæ huius excursus in Christo dimicat, in Christo semper non sua, sed ejus virtute triumphat. *Ser. 39.*

Pretiosum signum Crucis; sed prout gestamus in fronte, utinam portemus in corde: ille enim cordi suo signum Crucis veraciter habet impressum, qui Christum qui in Cruce suspensus est, diligit: qui

36 S. P. DAMIANI

eum toto cordis amore complectitur: qui certe in eo totis visceribus delectatur: qui quæque ab eo prohibita respuit: quæ sunt mandata, cum amore custodit.

Quod cor cogitat, brachium operatur.

Ser. 41. Jericho septem diebus obsessa destruitur, per quam videlicet mundus iste designatur. Sicut enim

Iosue 6. civitas illa non evertitur telis vel oppugnantibus cuneis bellatorum, sed tubis tantummodo clangentibus Sacerdotum; ita mundus hic non terrenis superatus est armis, sed quibusdam tubis atque clangoribus Apostolicæ prædicationis.

Ser. 42. Legitimum est ut Sacerdos cum ingreditur Sanctuarium, duodecim pretiosos lapides in Rationali pectoris deferat, quatenus quisquis sacris Altaribus appropinquat, Apostolicæ sibi met rectitudinis exempla proponat; ut quorum ministerio fungitur, eorum vitam, in quantum prævalet, imitetur, & quorum gerit officium, in eos san-

Et æmulationis studio mentis defigat obtutum.

Summum periculum docere, nec *Ser. 43.*
facere.

Quia in rebus inveniri non poterat pretium nostræ redemptionis, Redemptor noster semetipsum obtulit Patri pro nobis hostiam in odorem suavitatis. Sic ipse factus est sacerdos & sacrificium: ipse redemptor & pretium. *Ser. 45.*

Ego sto ad ostium, & pulso: si Apoc. 3.
quis aperuerit mihi, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum. Notandum quia (Christus) prius se cœnaturum narrat, deinde cœnam daturum grata vice pronunciat. Quia de cujus nunc bonis operibus pascitur, cum eo simul postmodum in æterni convivii dapibus epulatur.

Virgo carne, non animo, virginitatis præmio non potitur. *Ser. 46.*

Non cuiquam sufficit ad capeſcenda præmia solus pudor virgineus, nisi & aliis fuerit ditatus virtutibus.

Plerumque conversatione conjugatorum vita confunditur virginum, cum & illi ultra habitum assumunt opera, & isti iuxta ordinem proprium non excitant corda.

Illa virginitas perfecta est, quæ reliquis virtutibus cingitur, quæ vera mentis humilitate conditur.

Ser. 47. Sufficeret ad redemptionem orbis vel una pretiosissimi sanguinis gutta; sed data est copia, ut virtus diligentis in beneficii redundatione clarescat.

Meditare positionem crucifixi corporis. Vide si aliquid est in eo quod non peroret pro te apud Patrem. Divinum illud caput multiplici spinarum densitate densatum usque ad cerebri teneritudinem confixum est. Ad quid hoc? Ne doleret caput tuum, ne tua vulneraretur intentio. Caligaverunt in mortem oculi sui, & illa lumina quæ illuminant orbem, ad horam extincta sunt. Hoc autem totum factum est ut averterentur oculi tui ne viderent vanitates; &

si viderent, non adhærent. Au-
 res illæ quæ in cælis audiunt, *San-*
ctus, Sanctus, Sanctus Dominus
Deus Sabaoth; audierunt in terris:
Demonium habes; &, Crucifige, Ioan. 7.
crucifige eum. Ut quid istud? Ne Luc. 23.
 aures tuæ obsurdescerent ad cla-
 morem pauperis, ne reciperent
 auditum vanum, ne detractionis
 virus apertis propitiisque auribus
 susciperes. Speciosa illa facies spe-
 ciosi forma præ filiis hominum,
 sputis illita est, afflicta colâphis,
 addicta delusionibus. Quare hoc?
 Ut facies tua illuminaretur, illu-
 minata confirmaretur, & diceretur
 de te: *Vultus ejus non sunt amplius 1. Reg. 1*
in diversa mutati. Os illud quod
 docet Angelos, homines instruit,
 quod dixit & factum est, parum-
 per obmutuit, ut veritatem & ju-
 dicio loqueretur os tuum, &
 confiteretur Dominum Deum suum.
 Manus illæ quæ fundaverunt cæ-
 los, extensæ sunt in cruce, clavis-
 que transverberatæ durissimis, ut
 manus tuæ extenderentur ad ino-

ps. 118. pem, & dicere posses: *Anima mea in manibus meis semper.* Pectus illud, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei absconditi, lancea militari perfossus est, ut pectus tuum à pravis cogitationibus mundaretur, mundatum sanctificaretur, conservaretur sanctificatum. Pedes illi, quorum scabellum adorare debemus, quia sanctum est, dura transfixione confixi sunt, ne pedes tui festina-
rent ad malum, sed currerent viam mandatorum Domini. Quid plura? Pro te carnem & animam suam posuit, ut corpus & spiritum tuum sibi vindicaret. Toto se, totum te comparavit.

Abnegatio voluntatis hereditatis est recuperatio.

Ser. 48. In signo victoriæ victorem colimus; & adorando Crucem, ipsum qui crucifixus est, adoramus.

Crux nos terrenis expoliat, ut cælestibus ditet: esurire docet, ut satiet: humilitatem præcipit, ut exaltet: patientiam exhibet, ut coronet. Crux

CruX lassos recreat, infirmos
roborat, & titubantia desperatæ
mentis arcana confortat.

Nulli plane mortalium hoc *Ser. 50.*
Deus omnipotens contulit, ut hæc
duo præminentium dignitatum
fastigia in una simul persona con-
currant, scilicet ut Apostolus quis-
quam sit & Evangelista, nisi Mat-
thæo & Joanni, quorum scilicet
alter publicanus, alter est virgo.
Et hoc profunda divini dispensa-
tione consilij, nimirum ut & iste
ad misericordiæ fontem peccato-
ribus se exhibeat prævium, & ille
custoditis & innocentibus sit exem-
plum: quatenus & lapsis quibus-
que peracti sceleris magnitudo
non obviet, & mundos ac nullis
criminibus obrutos patens janua
gratiæ cælestis invitet.

Non est opus valentibus Medi- *Ser. 51.*
cus, sed male se habentibus. Et *Math. 9.*
Pharisæi plane male habentes
erant, sed præ nimia infirmitate
langorisque gravedine se esse lan-
guidos ignorabant: & quia se

prorsus arbitrabantur incolumes, nullisque langorum molestiis deprimi, non merebantur oblata cælestis Medici virtute curari. Illos plane sua curatione dignos animarum Medicus arbitrabatur, qui se debiles & ægrotos aspiciunt, qui se certa calamitate depressos & languidos veraciter ingemiscunt. Et ô singularis & incomparabilis clementiæ Medicus, qui super semetipsum omnium infirmitates & ægritudines exaggerat, ut ex infirmitate sua languidus convalescat:

Isai. 53. vere enim dolores nostros ipse portavit, vulneratus est siquidem propter peccata nostra, attritus est propter scelera nostra. Qui profecto, ut hominis sauciati vulneribus cicatrices valeant superinduci, gravia sibi vulnera sponte permittit infligi: immo non modo medendi nobis exhibuit curam, sed ipse nobis factus est medicina.

Ser. 55. Felicissimi gradus quibus itur ad Dominum, quos omnes in persona sua prius ascendit.

Luctus Sanctorum non est de diminutione rerum, de corporum infirmitate, de ferocitate sublimioris potestatis: lugent enim peccata vel propria, vel aliena, ruinam mundi, detrimentum fidei, contemptum iustitiæ, abundantiam iniquitatis, dilationem regni.

Munditia cordis ab intellectus puritate descendit.

Nec tibi blandiaris, si graviter *Ser. 58.*
peccanti levior pœnitentia vel à nesciente, vel à dissimulante dicatur, cum in purgatoriis ignibus perficiendum sit quicquid hîc minus feceris: quia dignos pœnitentiæ fructus quærit Altissimus.

Vere Claustum est Paradisus. *Ser. 59.*

Pro his qui in cælo sunt, non orandum: quia eos, non pro eis orare debemus. Pro his qui in inferno sunt, suspendendæ sunt preces, quibus clausa est misericordiæ janua, & totius spes interclusa salutis. Pro illis tantum vigilandum est in orationibus, subveniendum sacrificio singulari, qui locis pur-

gabilibus emundantur, ut benignus Pater pœnitentiam eorum in satisfactionem, satisfactionem in glorificationem cito convertat.

Nihil sic valet ad extirpandas voluptatum radices, quàm recordatio vulnerum Domini mei.

Ser. 60. In veritate dico vobis, quia nihil sic exasperat iram divinitatis, quàm iniquitatis defensio: æquo enim certamine nos decertamus cum Domino, cum defendimus quod odit, cum nobis placet quod displicet illi.

O detestanda lætitia, & in semperpiterni doloris tristitiam demutanda, in peccatis sicut in virtutibus exultare!

Ser. 61. Nunquid qui navim remigij imperitus ingreditur, suscipere gubernaculum non veretur?

Ser. 64. Nunquam tam digne, tam reverenter beatos Apostolos colimus, quàm cum Apostolica præcepta servamus, cum eos in via Dei præcedentes semper attendimus, cum eorum vestigia sequimur, cum eo-

rum angustam & arctam semitam
sine offensione tenemus.

Inter cuncta Sanctorum gesta
nihil est quod plus quàm sacra-
rum victoria virginum pia corda
vel ad amorem Conditoris accen-
dere, vel ad fortiter agendum va-
leat uberius excitare.

Tria sunt principalia & perfecta *Serm.*
sacrificia, quæ reddere tenemur 70.

Domino. Sacrificium piæ contri-
tionis, sacrificium justæ operatio-
nis, sacrificium laudis vel jubila-
tionis. Horum duo in præsentī
sunt necessaria, tertium hīc in-
choat, & in futuro consummabi-
tur. De primo dicitur: *Sacrificium* *ps. 50.*
Deo spiritus contribulatus. De se-
cundo: *Sacrificate sacrificium ju-* *ps. 4.*
stitiæ. De tertio: *Sacrificium lau-* *ps. 49.*
dis honorificabit me. Primum sacri-
ficiū placat Deum, secundum
delectat, tertium honorat.

(Humilitas) in tribus consistit,
scilicet ut consideret homo quàm
imperfectum sit homo quod ha-
bet, & hoc respectu superiorum.

Deinde ut consideret quia nihil habet proprium, unde Apostolus:

1. Cor 4 *Quid habes quod non accepisti?*
Consideret etiam quod nihil habet in hac vita quod perdere non possit.

Sunt tres recordationes peccati, prima afficiens, & delectans, quæ mala est: secunda exasperans & pungitans, quæ utilis est: tertia gloriosa, quæ perfectorum est. Afficiens est qua afficitur homo recogitans ad ollas carnum Ægyptiorum, quàm deliciose & suaviter vixerit. Recogitatio pungitans est, quod reminiscitur quàm sordide & flagitiose vixerit, non ut ad priora redeat, sed ut digne defleat, & coram se ea statuatur: un-

Ps. 50. de David: *Peccatum meum coram me est semper.* Tertia recordatio

quæ dicitur gloriosa, est quando homo remeditans quis fuerit, & qua gratia de lacu miseriæ & de luto fœcis liberatus sit, gratias agit dicens: *Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.*

Ps. 113.

Non omnia, quæ sunt in cythara, sonant: sed omnia juvant. Sic *Serm.*
 non omnia quæ sunt in divina *71.*
 Scriptura spirituales intelligentias generant, sed omnia juvant.

Otiosis verbis assuetus duplici *Serm.*
 proculdubio culpæ videtur ob- *73.*
 noxius, qui & divinas laudes, ad
 quas humana conditio assidue pro-
 vocatur, abjicit, & superfluae lo-
 quacitati, à qua prohibetur, in-
 sistit.

Non ire ad prælium, inglori- *Serm.*
 um est: ire autem & segniter *74.*
 agere, mortis est omnino peri-
 culum.

Sæpe plus eorum nobis medica- *Opuscu-*
 menta proficiunt, qui nostri lan- *lum. 1.*
 goris incommodum per assiduam
 familiaritatis contubernium reco-
 gnoscunt.

Fides est origo virtutum, fides
 bonorum operum fundamentum,
 fides est totius humanæ salutis
 exordium.

Pater hoc habet proprium, *cap. 2.*
 quod ex omnibus quæcumque

redarguendus est miles quī in belli
 conflictibus enerviter cecidit : ali-
 ter ille plectendus qui abjuratis
 militiæ sacramentis ad hostium
 castra dedititius transfugit.

Major est generatio spiritualis, *Opus. 7.*
 quàm carnalis. *cap. 6.*

Quamvis unusquisque Sanctus *Opus. 9.*
 omnibus florere virtutibus neces- *cap. 1.*
 sario debeat, neque enim singula
 quæque vere virtus est, si mixta
 alijs virtutibus non est : una ta-
 men virtus cuique est præ cæteris
 eligenda, cui mens familiarius in-
 hærendo deserviat, atque ab ejus,
 ut ita loquar, obsequio non rece-
 dat. In cunctis quippe virtutibus
 æque nos exercere non possumus,
 sed dum unam arctius custodimus,
 in hac quod ex reliquis minus est
 adimplemus ; & dum hanc inde-
 finenter amplectendo constringi-
 mus, quasi totum virtutum cor-
 pus unius membri participatione
 tenemus.

Perexigua mala largissima sæ- *Op. 12.*
 pius bona corrumpunt. *cap. 7.*

cap. 8. Nos certe nos minimæ fidei compellimus Christum esse tenacem.

Sit securus exactor, ubi ad reddendum promptus est debitor.

cap. 14. Malorum cum incaute amicitijs jungimur, culpis ligamur.

cap. 21. Quisquis rem, quæ ad vitium pertinet, consuetudine ductus, propriæ voluntatis instinctu libenter exequitur, peccat etiam si alienis imperijs specie tenus obtemperare videatur.

cap. 22. Neque Deus hostiarum pelles in sacrificio sibi met mandat offerri, sed interiora potius viscerum cum ipsis quoque medullis præcipit exhiberi. Unde & in ostendendo ipso sacrificiorum ritu Moyses præcipit dicens: *Subtracta pelle, hostiæ artus in frustra concidant.*

cap. 25. Consuetudo facit Monacho cellulam dulcem, vagatio videri facit horribilem.

Vagantibus cellula carcer est, permanentibus suave cubiculum.

Apud seculares Religiosus quis- *cap. 26.*
 que veluti pictura est. Pictura si-
 quidem si procul assistat, inhian-
 ter & cum aviditate prospicitur :
 si juxta sit, contemptibilis judi-
 catur.

Sicut absurdum est, bonis ma- *cap. 27.*
 la præferre, ita etiam fatuum,
 optimum bono inferius judicare.

Plerumque contingit, ut qui
 propria non contentus alienę pro-
 greditur salutis consulere, sui po-
 tius cogatur periculum sustinere:
 eumque alij velut inter procellosa
 naufragia palpitanti manum por-
 rigit, ipsum quoque præcipitem
 vorax fluctus involuit.

Nummus momenta legibus tri- *cap. 29.*
 buit, atque ad suum intellectum
 obscuras sententias falsus inter-
 pretator inflectit. Nummus cor
 Judicum circa divites oleo impie-
 tatis emollit: erga pauperes vero
 ad exercendum vigorem rigide
 animadversionis impellit.

Pauperculo debitori, licet solvere. *Obuse.*
 nequeat omne quod debet, excu- *13.*

sationi tamen est, id perexiguum offerre quod habet.

cap. 1. Sub Religionis specie seculariter vivimus.

Fomes apte congeritur, ubi scintilla saltem ignis superesse videtur.

Perdit quod egerat, qui quod faciendum est non consummat.

cap. 2. Quantumlibet itineris quisque perrexerit, quid, quæso, proficit, si ad locum propositum non attingat?

Nonnulli, quod sine gemitu dicere nequeo, sic ad novæ Religionis transeunt ordinem, ut tamen præteritæ vitæ nunquam deferant vetustatem. Veste non mente mutati.

cap. 11. Non solum prohibemur post acceptum sacrum ordinem vanis doctrinis intendere, sed ex ijs quoque quæ ante didicimus superflua quæque præcipimur detruncare.

cap. 12. Lacrymæ quæ à Deo sunt divinæ exauditionis fiducialiter ad-eunt, & impetrantes præsto quod

petunt, de peccatorum nostrorum
certa remissione confidunt.

Ex igne divini amoris gratia *cap. 13.*
compunctionis oritur, & rursus
ex compunctione lacrymarum de-
siderij cælestis ardor augetur. Al-
terum siquidem pendet ex altero,
& sibimet utrumque invicem præ-
stat, dum & ex amore Dei lacry-
marum compunctio profluit, &
rursus per lacrymas ad amorē Dei
mens nostra ferventius inardescit.

Vitia quæ intra nos sunt, ten- *cap. 21.*
tatoribus in tentatione concor-
dant, & vires iniquis Spiritibus
administrant.

Sæpe quis in peccati voraginem
subito labitur, quod per omne vi-
tæ suæ spacium flere necessatio
compellitur.

Tentet Novitius sæpe majora, *cap. 22.*
ut quæ minora sunt reddantur eo-
rum collatione facilia.

Cur asperis exhorreat contegi *cap. 23.*
vestimentis, qui stola induendus
est immortalitatis?

Quisquis de longinquo veniens

§4 S. P. DAMIANI
aulicis liminibus appropinquat,
vecordiæ arguitur, si fabricis in-
tentus ad Regis faciem non an-
helat.

Opus. Melius est somnum carni tem-

15. perata quadam dispensatione con-

cap. 17. cedere, & ferventer postmodum
in Dei laudibus excubare, quàm
somnia tenus soporatum dissolutis
tota die labijs oscitare.

cap. 19. Facilius est hostiles impetus in
vestibulo frangere, quàm admis-
sos extra mœnia propulsare. Sol-
licitus esto semper ut tentationi
principio nocenti velut armatus &
expeditus occurras, & parvulos
orientium cogitationum motus
ad petram, qui est Christus, allidas.

cap. 23. In omni titillantis pugnae certa-
mine, sepulchrum stude semper
ad memoriam revocare.

cap. 28. Efficacius modernorum cohor-
rantur exempla quàm veterum: &
magnæ confusiois pudor est, si
cum sanctis viris in una simul æta-
te viventes, in rectæ conversa-
tionis studio eis in aliquo non

reperiantur æquales.

Fœdus mortales cum mortali
paciscimur, & servamus : Deo *Opusc.*
sponsionem facimus, & fidem *16.*
frangere non timemus. *cap. 2.*

Pro dolor ! Huccine Sacerdo- *cap. 3.*
talis Ordo redactus est, ut qui con-
stituti sunt mundum sanctæ præ-
dicationis luce perfundere, ipsi
potissimum conentur homines
perversorum dogmatum tenebris
obcæcare ? Et qui positi sunt de
agro Ecclesiæ cunctos errorum
vepres evellere, ipsi non verean-
tur aculeatos erroneæ pravitatis
tribulos seminare ?

Quia Dominicum corpus in *Opusc.*
Virginalis uteri templo coaluit, *18.*
nunc etiam à ministris suis con- *cap. 1.*
tinentis pudicitia munditiam quæ-
rit.

Ille Deum timet, qui satagit ca- *Opusc.*
vere quod prohibet. *23.*

Nobilem necesse est esse Eccle- *cap. 5.*
siæ Sacerdotem, ut qui minister est *Opusc.*
Domini, erubescat se servum esse *25.*
peccati. *cap. 2.*

Opusc.
26.
cap. 1.

Quisquis vel turpiter lapsum vel divina Legis ignarum ad sacrum provehit ordinem, eius se peccatis involvit, cui peccandi materiam trahit: & non modo his se quibus ille jam involutus est, criminibus obligat: sed his etiam quæ commissurus est, per anticipationem obnoxium parat.

Primæ dignitatis Sacerdotibus valde cavendum est & terribiliter formidandum, ne quod ab illis qui videntur subesse, delinquitur, ab his qui potioris sunt gradus, & quibus hæc corrigenda sunt, requiratur.

cap. 2.

Nullus gravius convincitur peccare, quam Presbyter qui vel per imperitiam, vel reprobam vitam dum indigne ministrat, quantum ad se, salutaris victimæ sacramenta contaminat.

Deterius nemo peccat quam Sacerdos, qui prohibentibus Canonibus indigne sacrificat. Aliter in quocumque modo peccantes quasi Dominum in rebus ejus offendi-

mus : indigne vero sacrificantes
velut in personam ejus manus inji-
cere non timemus.

Nimis impossibile est ut is qui *Opusc.*
rerum familiarium curis opprim- ^{27.}
tur, qui simul habitando & collo- ^{cap. 3.}
quendo turbis quotidie populari-
bus admiscetur, mundo corde san-
ctis valeat interesse mysteriis.

Nec Deus corporalis contagij *Opusc.*
nauseat sordes, ubi mundi cordis ^{29.}
invenit puritatem. ^{cap. 2.}

Mala sapientia, quam caligo er- ^{Opusc.}
roris obnubilat : bona simplicitas, ^{30.}
quæ à Catholicæ fidei tramite non ^{cap. 4.}
declinat.

Odiosa sanctitas quæ in hæresim
illabitur ; & dum per triti itineris
ductum dedignatur incedere, per
anfractus & ruinosa devia com-
pellitur oberrare.

Nimia certe immunditia in hæ-
reticæ contagionis illuviem No-
vatianos, qui & Cathari dicuntur,
immersit : nimia sanctitas Lucife-
rianos, tanquam perniciosos pal-
mites, ab Ecclesiastici corporis
unitate præcidit.

Opusc. Potiorum rerum abſtinentia
32. plauſu favoris attollitur : vilium
cap. 1. vero contemptus dignus præconio
non videtur.

Opusc. Qui naturæ dedit originem , fa-
36. cile cum vult naturæ tollit neceſſi-
cap. 11. tatem.

Opusc. Illa ſolummodo vera fides dici-
40. tur, quæ per dilectionem operatur.
cap. 2. Superari per divinam gratiam
cap. 3. poſſunt, quæ ſuperari per divina
mandata jubentur.

Opusc. Ex ratione temporis agitur , ut
41. una eademque res ſive ſalubris,
cap. 1. ſive noxia judicetur.

Opusc. Lingua , quæ immaculati Agni,
49. immo ſummi Verbi rubet ſanguine,
cap. 10. dedignetur otioſi ſermonis ſeſe
fecibus inquinare.

cap. 11. Plane qui hæres Dei & cohæres
eſt Chriſti , omnem terreni ſtem-
matis proſapiam ſuperat.

Esſe Chriſtianum , magnum eſt;
non videri , vel dici.

Opusc. Hæc eſt ſumma cujuſlibet ſan-
50. ctæ animæ mundi nexibus expedi-
cap. 3. tæ, ut ad amorem Dei per omnium

suorum operum incrementa contendat, & quandoque in veri sponsi delectabiliter amplexibus requiescat.

Dum amplecteris sponsum, cave *cap. 5.*
solerter adversarium: adhuc enim
in fallo versaris, necdum portus statione perfrueris.

Non est illa recta justitia, quæ in *Opusc.*
desperationis foveam mentes per- *51.*
trahit alienas. Non est medicina *cap. 10.*
laudabilis, quæ sic putrida refecat,
ut simul etiam sana corrumpat.

Bonos Principes malus populus *Opusc.*
non meretur. *52.*

Medicus plane sanguisugas tu- *Opusc.*
mentibus ægroti membris appo- *53.*
nit, ulcusque simul cum sanguine *cap. 13.*
ab intimis visceribus sorbere per-
mittit: diversæ tamen intentionis
est Medicus & hirudo. Illa siqui-
dem nil aliud gestit, nisi ut sangui-
nem bibat: iste ad hoc tendit, ut
languidus convalescat. Illa satia-
tur & moritur: ægrotus autem dum
perdit sanguinem, recuperat sani-
tatem. Illa denique sua se morte

fatiat & exultat: ægrotus autem dum vulneratur, ad statum salutis erigitur. Quid igitur mirum, si Deus omnipotens, qui est Medicus animarum, sic nos occulta sui moderaminis arte disponit, ut ex alienis vulneribus nobis medicamenta conficiat: quatenus dum nobis hostile vulnus infligitur, ex eo potissimum salutis antidotum procuretur.

cap. 2. Si venenum veneno novit homo depellere, quanto magis mirabilis prævalet Deus ex alienis contritionibus nobis utilia providere.

cap. 3. Servus Dei tunc debet timere, cum temporale quid percipit: tunc gaudere cum perdit: quia cui propositum est cælestia scandere, expeditius procul dubio vacuus, quam gradiatur onustus.

Opusc. 57. cap. 1. Timida manus Medici vulnus auget ægroti.

S. ANSELMI FLOSCVLI.

AREOLA XIX.

Dlabolus non iniuste dici- *L. 1. Cap.*
tur vexare hominem, *Deus*
quia Deus hoc iuste *homo.*
permittit, & homo hoc *cap. 7.*
iuste patitur.

Sufficere nobis debet ad ratic- *cap. 8.*
nem voluntas Dei cum aliquid fa-
cit, licet non videamus cur ita ve-
lit: voluntas namque Dei nun-
quam est irrationabilis.

Nihil imputetur divinæ naturæ
quod secundum infirmitatem ho-
minis de Christo dicitur.

Sæpe aliquem velle dicimus ali- *cap. 9.*
quid, quia non vult aliud, quod si
vellet, non fieret illud quod dicitur
velle.

cap. 10. Sicut velle dicimus eum qui facit, ut alius velit; ita etiam dicimus eum velle, qui non facit, ut alius velit, sed approbat quia vult.

Illum quoque qui prohibere potest, & non prohibet, solemus dicere, quia vult quod non prohibet.

cap. 11. Cum aliquis quod injuste abstulit, solvit, hoc debet dare, quod ab illo non possit exigi, si alienum non rapuisset.

cap. 14. Deum impossibile est honorem suum perdere; aut enim peccator sponte solvit quod debet, aut Deus ab invito accipit.

cap. 16. Nemo probat magis se hilariter dare quod promittit, quam qui plus dat quam promittit.

cap. 20. Non mereris habere, quod non secundum quod es, amas & desideras: & de quo, quia nondum habes, & adhuc utrum habiturus sis, an non, in tanto es periculo, non doles.

Qui non vult dare quod habet, non debet accipere quod non habet.

Solemus aliquando facere contra voluntatem alicuius non reprehensibiliter, ut res eius serventur, quod postea illi placet contra cuius voluntatem facimus. *cap. 21.*

Est necessitas quæ bene facienti gratiam aufert aut minuit; & est necessitas qua major ex beneficio gratia debetur. Cum enim aliquis, ea necessitate, cui subjacet, invitus benefacit, aut nulla aut minor illi gratia debetur. Dum vero ipse se sponte sub necessitate benefaciendi subdit, nec invitus eam sustinet, tunc utique beneficij gratiam meretur maiorem. Non enim hæc est illa dicenda necessitas, sed gratia, quia nullo cogente illam suscepit ac servat, sed gratis. Nam si quid hodie promittis te cras daturum, eadem voluntas dedas, quamvis necesse sit te cras dare promissum, si non poteris, aut non vis mentiri, non tamen minus tibi debet ille pro impenso beneficio cui das, quam si non promississes; quoniam te debitorem *Lib. 2. cap. 5.*

ante tempus dationis illi facere
non es cunctatus, nec coactus.

cap. 12. Sicut ad beatitudinem non per-
tinet commodum, quod habet
quis contra voluntatem: ita non
est miseria apprehendere sapienter
nulla necessitate aliquod incom-
modum secundum voluntatem.

cap. 17. Omnis necessitas est aut co-
actio, aut prohibitio. Quicquid
cogitur esse, prohibetur non esse:
& quod cogitur non esse, prohibe-
tur esse.

cap. 19. Cum dicimus debere pauperes
à divitibus eleemosynam accipere,
non est aliud quàm divites debere
pauperibus eleemosynam impen-
dere; hoc namque debitum non
est exigendum à paupere, sed à
divite. Deus quoque dicitur om-
nibus debere præesse, non quia il-
le in hoc aliquo modo sit debitor,
sed quoniam omnia debent illi
subesse, & debere facere quod
vult, quomodo quod vult debet
esse.

*De lib.
Arbi-*

(Tentatio) impugnare potest
invitam

invitam voluntatem , expugnare *trio.*
nequit invitam. *cap. 6.*

Difficultas nequaquam inter-
mit voluntatis libertatem.

Nulla est justa voluntas , nisi *cap. 8.*
quæ vult quod Deus vult eā velle.

(Homo) à peccato & ejus servi- *cap. 10.*
tute non nisi per alium potest re-
verti. A rectitudine vero non nisi
per se potest averti. Et à libertate
sua nec per se, nec per alium potest
privari.

Semper homo habet arbitrij
voluntatem , sed non semper ser-
vus est peccati , sed quando non
habet rectam voluntatem. *Dial.*
de casu

Nullus beatus potest esse , aut *Diabo-*
aut habendo quod non vult : aut *li. c. 12.*
non habendo quod vult. *cap. 13.*
De cō-

Qui vult aliquid propter Beati- *ceptu*
tudinem , non aliud vult quam *Virgi-*
beatitudinem. *nali, &*

Non punitur nisi voluntas : nam *peccato*
nihil est alicui pœna , nisi quod est *origina-*
contra voluntatem. *li. c. 4.*
De si-

Solus Deus , quicquid vult de- *militu-*
bet velle propria voluntate , ita ut *dinibus.*
cap. 8.

aliam, quam sequatur, non habeat supra se. Cum igitur homo vult aliquid per propriam voluntatem, Deo aufert quasi suam coronam: sicut enim corona soli Regi competit, sic propria voluntas Deo.

cap. 10. Propria voluntas aut est in delectatione, aut in exaltatione, aut in curiositate.

cap. 18. Quanto plures sensus in delectatione sociantur, tanto ipsa delectatio pejoratur. Attamen aliquando peior est unius, quam omnium simul delectatio.

cap. 37. Propria est voluntas omnium inobedientium Domina.

cap. 39. Vitium aliquando huic, aliquando illi vitio servit, ut avaritia aliquando ventris ingluvici: aliquando alterum alteri cedit, ut luxuria gloriæ inani, aliquando enim luxuria repellitur, ne laus concupita perdatur. Omnia vero sive hoc sive illo modo propriæ voluntati Diaboloque famulantur.

cap. 43. (In cælo), tantus amor tanta-

que concordia inerit omnibus, ut omnes amici unius sint & amici alterius.

Magis puto eius salvationem *cap. 44.* sperandam, qui parum boni facit, & bene factis aliorum faver, quàm illius qui multa facit, & invidet.

Liber est, qui cogi non potest *cap. 53.* ad ea quæ nolit, nec prohiberi ab eo quod velit.

(In cælo) à singulis omnes, ab *cap. 59.* omnibus singuli cognoscuntur. Nec quemquam omnino latebit qua patria, qua gente, qua stirpe quis editus fuerit, quid etiam in vita sua fecerit.

Perfecta amicitia est quæ in *cap. 62.* inimicitiam converti non potest.

(In cælo) bonum quemque sic Deus, omnesque alii diligunt boni, ut cum habere, odio ultra non possint.

In illa admirabili & glorificata *cap. 64.* dispositione & æque disposita glorificatione beatæ civitatis Dei, ita quisque quod adeptus fuerit.

amabit, ut statum suum potiori gradu immutari non velit. Quia cuique satis erit sua felicitas & beatitudo, sibi pro meritis suis misericorditer impertita.

cap. 96. Sicut charitas ieiunare, sic & inanis gloria facit.

cap. 102. Non valet ad salutem ut se cognoscat quis peccatorem, nisi inde habeat & dolorem.

cap. 110. Consideratio vel cognitio alieni peccati mala multa in diversis parit. Si enim peccator est, qui alterius culpam considerat, malo illius exemplo in suo peccato perseverat. Si vero poenitens à peccato, à poenitentia frigescit eodem exemplo. Quod si eodem peccato, vel etiam alieno tentabatur, facilius illius exemplo superatur. Si autem tentatione carebat, eo ipso tentatur, quod vitium ipsius considerat. Si vero justus, præferendo se illi in superbiam extollitur, quem si diligebat, nunc eum incipit habere odio.

(Consideratio virtutis alienæ)

peccatorem converti, pœnitentem
pœnitere magis, tentatum tenta-
tioni resistere, non tentatum sic
permanere, justum humiliari, di-
ligentem vero magis diligere facit.

Tempore tentationis ante per- *cap. 115.*
petrationem culpæ nunquam mi-
sericordia Dei debet cogitari, sed
justitia.

Licet Deus veniam promiserit
pœnitenti, non tamen spondit
delinquenti, ut ei daret volunta-
tem pœnitendi.

Homo æternum habere non pos- *cap. 125.*
set præmium, si Deus laborando
æternum exigeret obsequium.

Qui perfecte odit in se pecca- *cap. 136.*
tum, non curat quis illud agno-
verit.

Detractio est quotiescumque *cap. 149.*
quis aliquid ea intentione de ali-
quo dicit, unde ipse vel minus
amari, sive minus appreciari pos-
sit.

Proprium superbiæ singularitate
semper gaudere.

Naturale est ut sicut id quod a

nullis fieri audio, facere reformi-
do: sic illud, quod à pluribus fieri
percipio, facilius præsumo: &
quo plures eandem rem fecisse co-
gnovero, eo minus eam facere du-
bito.

cap. 150. Plus peccat, qui amorem proxi-
mi à corde alterius minuit, quàm
qui victum ab ore pauperis rapit.

Prælato, aut illi, quem puto
posse consulere peccanti, & vitio-
rum vulnera mederi, debeo alte-
rius malefacta propter emendatio-
nem detegere, quæ per meipsum
nequeo emendare. Et ne alius cor-
rumpatur ipsius offensione, com-
pendiose etiam possum eum mo-
nere, ne tali iungatur singulari
aliqua familiaritate: Aliter verò
nullo modo de aliquo quicquam
adversus loqui debeo.

cap. 159. Non semper velle debemus,
quod Deus vult; sed hoc velle de-
bemus quod Deus vult nos velle
debere.

cap. 161. Bonus homo de omnibus homi-
nibus & bonis & malis utilitatem:

sibi acquirit. Siquidem cum aliquid boni de homine bono vel malo audit, gaudet & inde Deo gratias agit : quod dum facit, mercedem à Deo bonæ voluntatis accipit, ac si cooperator fuisset eiusdem operis. Malum autem si audierit, dolet, quod sibi in mercedem deputatur, quasi eiusdem mali destructor fuisset vel diminutor.

Aliud est sentire, aliud consentire. cap. 162.

In quantum quis Deum intelligit, sapiens: in quantum vero amat iustus. cap. 163.

Aliquando bene præcipitur, & bene obeditur : & e contra male præcipitur, & male obeditur. Aliquando bene præcipitur, & male obeditur: aliquando male præcipitur, & bene obeditur. cap. 168.

Caritatis officium ab eo, qui hoc suscipit, transit : caritas vero ipsa, quæ Deus est, in eo remanet qui eam aliis impendit. Bonum autem permanens bono transeunte, me-

lius est. Hæc, igitur considerando
perspiciemus magis nobis esse
gaudendum si alios diligimus,
quàm si ab aliis diligamur.

Charitas est exhibenda, non exi-
genda.

cap. 109

Mallem purus à peccato & in-
nocens gehennam intrare, quàm
peccati sorde pollutus cælorum
regna tenere.

Tract.

de con-

cordia

gratie

& liberi

arbitrij.

De

mensu-

ratiõe

crucis.

Aliquid minus alio habere, non
semper est indigere; sed aliqua re,
cum eam haberi oporteat, carere.

Si homo mille annis ferviret
Deo etiam ferventissime, non me-
reretur ex condigno dimidiam
diem esse in regno cælorum.

Domine, sæpe differs quod pe-
titur, ut excites magis appetitum:
Non differs quod nolis dare, sed
ut aucto desiderio abundantius
possis dare.

Merito debemus nos abnegare,
cum nihil juris habeamus in no-
bis.

Se non timet perdere, qui se ab-
negat.

Quir

Qui nihil in se habet, nihil sui amittere timet.

Quanto diutius vixit aliquis, *Epist. lib. 1.*
tanto brevius victurus est: & quan- *Epist. 2.*
to fit longius à die nativitatis suæ,
tanto fit propior diei mortis suæ,
& retributionis totius vitæ suæ.

De Monachorum abstinencia *Ep. 44.*
hoc sentio, quia quanto majore
Dei aut proximi amore Monachus
ab appositis sibi alimentis absti-
net, tanto majorem & facit elee-
mosynam, & acquirit mercedem.

Cum semper gratum sit Deo, si *Ep.*
nunquam ab ejus ordinatione dis-
sentimus, tunc utique valde illi
placemus, si & in nostra adversi-
tate ejus voluntati hilariter con-
sentimus.

Decet sapientem sapientis uti *Ep. 64.*
consilio.

Nullius justius petitis & suscipi-
tis consilium, quam illius cui de-
betis obedientiam.

Hoc omnis servus Dei observa- *Ep. 69.*
re debet, ne tribulationem putet,
quod tribulatio non est. Ne cum

id quod nec sentire debet, tribulationem deputat, ibi judicandus sit, eo ipso quod dolet quod dolere non debet, ex infirmitatis teneritudine succubuisse, ubi se putat per patientiæ fortitudinem superavisse.

Aperte unusquisque homo ostendit se ea diligere, quorum læsionem pati non potest sine invidia.

Ep. 71. Tanto efficacius bonum exemplo quàm verbo persuadetur, quanto boni mores in tacente diliguntur, & facundia in torpente contemnitur.

Lib. 2. Nec locus, nec tempus aliquod excusat aliquem, quia bene possit vivere.

Ep. 28. Quàm suavis est Dominus, nequaquam scire potestis, quamdiu dulcis est vobis mundus.

Ep. 20. O rationalis anima, an est hoc rationabile consilium, ut quia ubique est periculum, ibi eligas manere ubi majus est periculum?

Gravius irascitur Deus peccanti Monacho, quàm alij; quia de pro-

posito altiori cadit.

Quod à melioribus & sapientioribus multum contemnitur, non est multum dolendum si perditur. *Ep. 40.*

Fides nostra contra impios ratione defendenda est, non contra eos qui se Christiani nominis honore gaudere fatentur. *Ep. 41.*

Solet esse certa spes correctionis, humilis susceptio correctionis & monitionis. *Ep. 107.*

Nemo potest diligere & secularia & æterna bona. *Ep. 127.*

Solemus sentire meliora de his quos diligimus, quam ipsi mereantur. *Ep. 136.*

Retro Monachus respicit, cum ea sæpe recolit quæ deseruit. Quod cum sæpe facit, refrigescit in eo amor cælestis, & reviviscit amor mundi, & fastidium tædiumque propositi sui. *Ep. 137.*

Vita præsens via est; nam quamdiu vivit homo, non facit nisi ire: semper enim aut ascendit, aut descendit. Aut ascendit in cælum, aut descendit in infernum. Cum facit *Ep. 158.*

76 S. ANSELMI FLOSCVLI.
aliquod bonum opus, facit unum
passum ascendendo: cum vero ali-
quo modo peccat, facit unum
passum descendendo. Iste ascensus
vel descensus tunc cognoscitur ab
unaquaque anima, quando exit de
corpore.

Ep. 148. De malis operibus debemus
agere poenitentiam, & ea relin-
quere ante mortem, ne in illis in-
veniat nos ultima dies: in bonis
vero operibus debemus perseve-
rare usque in finem, ut in illis assu-
matur anima nostra de hac vita.

S. BERNARDI

FLOSCVLI.

AREOLA XX.

Vgete persecutionem, *Epist. 1.*
non est culpa fugientis,
sed persequentis.

Vigilias times, & je-
junia, manuumque laborem; sed
hæc levia sunt meditati flammæ
perpetuas.

Recordatio tenebrarum exterio-
rum facit non horrere solitudinem.

Si futuram cogitas de verbis
otiosis discussionem, non valde
displicebit silentium.

Libentius insequitur adversarius
fugientem, quàm sustineat repu-
gnantem.

Grave cernitur omne quod incipit; usus tollit difficultatem, invenitque facile esse, quod impossibile ante putavit.

O vere tuta pro Christo & cum Christo pugna! in qua nec vulneratus, nec prostratus, nec millies, si fieri posset, occisus fraudaberis victoria. Tantum ne fugias: sola causa, quā perdere possis victoriam, fuga est: fugiendo potes illam amittere, moriendo non potes; & beatus si pugnando moriaris, quia mortuus mox coronaberis.

Epist. 2. Configat carnes tuas divinus timor, ne te decipiat carnalis amor.

Iuste cogitur ad solvendum, qui non cogitur ad votendum.

Dignum est ut qui Altario deservit, de Altario vivat. Conceditur ergo tibi, ut si bene deservis, de Altario vivas, non autem ut de Altario luxurieris, ut de Altario superbias.

Quicquid præter necessarium victum ac simplicem vestitum de Altario retines, tuum non est; ra-

pina est, sacrilegium est.

Facilis sequatur venia culpam, *Epist. 6.*
ex qua grave damnum non oritur.

Abbati per omnia obtemperandum, sed salva professione.

Nec timor nec amor privatus *Epist. 11*
convertit animam. Mutant interdum vultum vel actum, affectum nunquam: charitas vero convertit animas, quas facit & voluntarias.

Cui de proprio nihil est, totum profecto quod habet, Dei est.

Iustitia meritum quærit, misericordia misericordiam intuetur. *Ep. 12.*
Vera misericordia non iudicat, sed afficit, non nititur discussione, occasione contenta: non enim expectatur ratio, ubi affectio trahit.

Tentare aliquid vel prece vel *Ep. 14.*
precio aduersus iustitiam, iniquum est.

Quid vanius, quam diligere vanitatem? *Ep. 18.*

Appetitus vanitatis est contemptus veritatis; contemptus veritatis, causa nostræ cæcitaris.

Iustus ex fide vivit, beatus ex intellectu,

Ep. 23. Etiam (Deus) in sanctis suis gloriosus apparere dignatur, ne solus habeat gloriam. Ipse nempe licet sibi sufficiens ad omnem magnificentiam, quærit tamen & gloriam in Sanctis, non ut augeat sibi, sed ut suis communicet.

Sacerdotes Dei induuntur iustitia, & multo utique decentius & ditius quam auro & serico.

Ep. 24. Vera illa & indubitata sapientia, quæ turpia lucra contemnit.

Non magnum fuit Magistrum Gilbertum Episcopum fieri, sed Episcopum Londoniensem pauperem vivere, id plane magnificum.

Ep. 15. Inter bonos bonum esse, salutem habet; inter malos vero & laudem. Illud tantæ facilitatis est, quantæ & securitatis; hoc tantæ virtutis, quantæ & difficultatis.

Ep. 34. Nemo perfectus, qui perfectior esse non appetit: & in eo quisque perfectiorem se probat, quod ad maiorem tendit perfectionem.

Ep. 48. Ne ipsa quidem miseria invidiam declinare potest.

Magna res anima, quæ Christi *Ep. 54.*
 sanguine redempta est.

Non irasci ubi irascendum sit, *Ep. 69.*
 nolle emendare peccatum est: plus
 vero irasci quàm irascendum sit,
 peccatum peccato addere est.
 Quod si malum est, peccatum non
 emendare; quomodo malum non
 erit augmentare?

Libet mori magis cum illis, sine *Ep. 78.*
 quibus vivere pudet.

Tædium & acediam procul pel-
 lit sanctarum varietas observa-
 tionum.

Securus gloriatur, qui in Domi-
 no gloriatur.

Quibus in malis placuimus, æque
 & in bonis placere non possumus,
 nisi forte mutati prius incipiant &
 ipsi odisse quod fuimus, & sic de-
 mum quod sumus diligere.

Cum carpuntur vitia, & inde
 scandalum oritur, ipse sibi scandali
 causa est, qui fecit quod argui de-
 beat, non ille qui arguit.

Mira sed cæca ambitio magis
 imis quàm summis delectari.

Ep. 80. Considero non per quem, sed à quo immissa sit tribulatio.

Ep. 84. Multum differunt à se, qui timore aut odio Religionis de Monasterio fugit; & qui ejusdem amore & desiderio transit ad aliud.

Ep. 85. Tantum valemus, quantum accepimus.

Ep. 86. Nec præesse refuge, dum prodesse potes, quia væ quidem tibi, si præes & non prodes; sed væ gravius, si quia præesse metuis, prodesse refugis.

Ep. 87. Quotiens mea sententia eligitur ac tenetur, gravi, fateor, onere me premi sentio, rei finem semper pavidus, & nunquam securus expectans.

Extorta seu coacta licentia, licentia non est, sed violentia.

Et facilius imperare, & securius possum præesse aliis multis, quàm soli mihi.

Humiliatio via est ad humilitatem, sicut patientia ad pacem, sicut lectio ad scientiam.

Si virtutem appetis humilitatis,

viam non refugias humiliationis :
nam si non pateris humiliari, non
poteris ad humilitatem provehi.

Prodest mihi meam insipientiam
sciri, & à scientibus jure confun-
di, cui sæpe contigit à nescientibus
laudari.

Grande periculum audire quem-
quam de se, supra quàm sentit in
se.

Quis dabit mihi apud homines
tantum de veris digne humiliari,
quantum vel de falsis datum est
indigne exaltari?

Indoctus, si præsumat docere, *Ep. 39.*
indoctius agit.

Vel Monachi, quod esse videor,
vel peccatoris, quod sum, officium
non est docere, sed lugere.

Amare in Deo, charitatem ha- *Ep. 20.*
bere est : studere vero propter
Deum amari, charitati servire est.

Nemo esse bonus, plus quàm *Ep. 21.*
oportet, potest.

Solus Deus melior seipso esse
non vult, quia non valet.

Minime pro certo est bonus, qui.

84 S. BERNARDI

melior esse non vult : & ubi incipis nolle fieri melior , ibi desinis esse bonus.

Ep. 96. Multo facilius reperias multos seculares converti ad bonum , quàm unum quempiam de Religiosis transire ad melius.

Rarissima avis in terris est , qui de gradu , quem forte in Religione semel attigerit , vel parum ascendat.

Ep. 98. Non soli , qui pro Domino , sicut Martyres , sed qui in Domino moriuntur , sicut Confessores , profecto beati sunt.

Duæ res mihi videntur mortem facere pretiosam , vita & causa ; sed amplius causa quàm vita. Porro illa erit preciosissima , quam & causa commendat & vita.

Ep. 100. Non paupertas virtus reputatur , sed paupertatis amor.

Ep. 102. Auferatur malus , ne malos generet. Melius est ut pereat unus quàm unitas.

Ep. 103. Et si impium est contemnere matrem , contemnere tamen propter

Christum, piissimum est.

Nil mortalibus morte certius, *Ep. 105.*
vel incertius hora mortis.

Volo te mortem, etsi non effugere, certe vel non timere. Justus quippe mortem, etsi non cavet, tamen non pavet.

Bona mors si peccato moriaris ut iustitiæ vivas. Hæc mors necesse est præcurrat, ut sequatur illa secura.

In hac vita, quamdiu durat, compara tibi illam, quæ semper durat.

Dum vivis in carne, morere mundo, ut post mortem carnis Deo vivere incipias.

Quomodo vivere potes, ubi mori non audes?

Experto crede, aliquid amplius *Ep. 106.*
invenies in sylvis quàm in libris:
ligna & lapides docebunt te quod à Magistris audire non possis.

Nemo se amari diffidat, qui jam *Ep. 107.*
amat. Libenter Dei amor nostrum,
quem prævenit, subsequitur: nam
quomodo redamare pigebit, quos

amavit & necdum amantes.

Amati amamus, amantes amplius meremur amari.

Ep. III. Sola causa, qua non liceat parentibus obedire, Deus est.

O durum patrem! ô sævam matrem! ô parentes crudeles & impios! imo non parentes, sed peremptores, quorum dolor salus pignoris, quorum consolatio mors filij est.

Gustatô spiritu, necesse est desipere carnem. Affectanti cælestia, terrena non sapiunt: æternis inhianti fastidio sunt transitoria.

Ep. 113. Minime quidem Deus est acceptor personarum: nescio tamén quo pacto virtus in nobili plus placet.

Laudo factam de necessitate virtutem; sed plus illam, quam eligit libertas, non eligit necessitas.

Serica & purpura & tincturarum fucus decorem habent, sed non præbent. Quicquid tale applies corpori, exponit speciem suam, non deponit: secum denique tollit,

cum tollitur ipsum. Porro decor, qui cum veste induitur, & cum veste deponitur, vestis procul dubio est, non vestiti.

Illum verum & solum est gaudium, quod non de creatura, sed de Creatore concipitur, & quod cum possederis, nemo tollet à te. *Ep. 114.*

Seculo vivere mors est, & in Christo etiam mori, vita.

Malum quod nemo videt, nemo *Ep. 115.* arguit: ubi autem non timetur reprehensor, securius accedit tentator, licentius perpetratur iniquitas.

In Conventu bona, si qua facis, nemo prohibet: malum autem facere, si vis, non licet. Mox etiam à pluribus comperitur, arguitur, & emendatur.

Homo diu magnus habitus inter *Ep. 126.* suos videri seipso inferior erubescit.

An non grande peccatum & delictum maximum, superba ista verecundia, qua terram & cinerem pudet, non dico subjici, sed

non dominari?

Ep. 129. Absque perseverantia, nec qui pugnat victoriam, nec palmam victor consequitur. Virtutum consummatio est, mediatrix ad præmium, soror est patientiæ, constantiæ filia, propugnaculum sanctitatis.

Ep. 136. Si tristitia semper acciderent, quis sustineret? Si semper prospera, quis non contemneret?

Ep. 139. Verendum est, ne minimorum neglectus impedimentum sit maximorum.

Ep. 143. Cui iustius vivam, quàm ei qui si non moreretur, ego non viverem? Cui commodius, quàm promittenti vitam æternam? Cui magis ex necessitate, quàm flammæ perpetuas minitanti? Hoc solo certe non immerito vitam sibi vindicat nostram, quod pro ea præbuit suam.

Ep. 144. Quanto memoria dulcior, tanto absentia molestior.

Speranti grandia, modica minus grata venire solent.

Oportet

Oportet magis dilatum auxilium *Ep. 156.*
tandem venire validius, & subve-
nire perfectius.

Novis morbis, novis obvian- *Ep. 161.*
dum est medicamentis.

Danti rependi quicquam gratius *Ep. 181.*
ab accipiente non potest, quàm si
gratum habuerit, quod gratis ac-
cepit.

O ! perversitas, non pudet in- *Ep. 185.*
quinari, & ablui pudet.

Sermo quidem vivus & efficax *Ep. 201.*
exemplum est operis, facile sua-
dens suadibile quod dicitur, dum
monstrat factibile quod suadetur.

Quid prodest paucis diebus re- *Ep. 206.*
gnare super terram, & regno cæ-
lorum æterno privari?

In proposito perfectionis appa- *Ep. 249.*
rere imperfectum, nævus est.

Sævè frustrata ambitio, imo *Ep. 251.*
desperata fuit.

Indefessum proficiendi studium, *Ep. 253.*
& jugis conatus ad perfectionem
perfectio reputatur. Nolle profi-
cere, deficere est.

Erubescat anima conversa ad *Ep. 348.*

Dominum minori affectu sectari
iustitiam, quàm iniquitatem antea
sectaretur.

Ep. 345. Venientibus ad Religionem non
est considerata carnis fragilitas,
ut ei delicate subserviat, sed im-
pedimenta fervoris spiritus, ut sol-
licite fugiantur.

Lugendum est (in Claustro)
quod commissum est in sæculo.

Serm. 1. Perseverare in malo diabolicum
de Adv. est.

Serm. 4. Veræ divitiæ non opes sunt, sed
virtutes, quas secum conscientia
portat, ut in perpetuum dives
fiat.

Vtile est abscondere magis quàm
ostentare, si quid habemus boni.

Humilitas duplex est, altera
cognitionis, altera affectionis,
quæ dicitur cordis. Priore cognos-
cimus, quod nihil sumus, & hanc
discimus à nobis ipsis, & ab infir-
mitate propria. Posteriore calca-
mus gloriam mundi, & hanc ab
illo discimus qui exinanivit se-
metipsum formam servi accipiens.

Si verbum Dei servaveris, haud *Serm. 5.*
dubium quin ab eo serveris.

Si Christi membra volumus inveniri, sequendum nobis est sine dubio caput nostrum.

Non modo ad nos sed etiam propter nos venit, qui bonorum nostrorum non eget. *Serm. 7.*

Periculum ægritudinis ex ipso pretio medicaminis innotescit.

Generalis est humano generi miseria triplex; & faciles sumus ad seducendum, & debiles ad operandum, & fragiles ad resistendum.

Pulcra permixtio virginitatis & humilitatis. Nec mediocriter placet Deo illa anima in qua & humilitas commendat virginitatem, & virginitas exornat humilitatem. *Homil. 1. super Mississ est.*

Laudabilis virtus virginitas, sed magis necessaria humilitas. Illa consulitur, ista præcipitur. Ad illam invitari, ad istam cogearis. Illa remuneratur, ista exigitur.

Potes sine virginitate salvari.

sine humilitate non potes.

Potest placere humilitas, quæ virginitatem deplorat amissam; sine humilitate autem, audeo dicere, nec virginitas Mariæ placuisset.

Expedit tibi virginem esse, quàm de virginitate insolescere.

Si virginitatem in Maria non potes nisi mirari, stude humilitatem imitari, & sufficit tibi.

Quod Deus feminæ obtemperet, humilitas absque exemplo: & quod Deo femina principetur, sublimitas sine socio.

Homil.
2a. Semper Iesus virilem animum habuit, etsi semper in corpore vir non apparuit.

In periculis, in angustiis, in rebus dubiis Mariam cogita, Mariam invoca. Non recedat ab ore, non recedat à corde, & ut impetres ejus orationis suffragium, non deferas conversationis exemplum.

Homil.
3a. Libenter, ubi mihi congruere video, verba Sanctorum assumo, quo vel ex vasculorum pulcritu-

dinegratiora fiant, quæcumque in
eis lectori apposuerim.

Solent Angeli, astare oranti-
bus.

Deus qui ubique æqualiter to-
tus est per suam simplicem sub-
stantiam, aliter tamen in rationa-
libus creaturis, quàm in cæteris,
& ipsarum aliter in bonis, quàm in
malis est per efficaciam.

Solent Virgines, quæ veræ vir-
gines sunt, semper pavidæ, & nun-
quam esse securæ, & ut caveant
timenda, etiam tuta pertimes-
cere.

De (Christo) nobis nato &
dato faciamus ad quod natus est
& datus: utamur nostro in nostram
utilitatem, de Salvatore salutem
operemur.

Semper solet esse gratiæ divinæ *Homil.*
familiaris virtus humilitas. 4.

Non magnum est esse humilem
in abjectione; magna prorsus &
rara virtus humilitas honorata.

Videas plerosque in Ecclesia de
ignobilibus nobiles, de pauperi-

bus divites factos, subito intumescere, pristinae oblivisci abjectionis, genus quoque suum erubescere, & infimos dedignari parentes.

Videas & homines perniciosos ad honores quosque Ecclesiasticos pervolare, moxque sibi applaudere sanctitatem vestium duntaxat mutatione non mentium, & dignos se aestimare dignitate, ad quam ambiendo pervenerunt, quodque, si audeo dicere, adepti sunt nummis, attribuere meritis.

Plerique in domo Dei non patiuntur haberi contemptui, qui in sua non nisi contemptibiles esse potuerunt.

Magis cultui vestium quam virtutum insistitur.

Nemo orat nisi quod credit & sperat.

Vult à se requiri Deus, etiam quod pollicetur. Et ideo forte multa quæ dare disposuit, prius pollicetur, ut ex promissione devo-

tio excitetur, sicque quod gratis daturus erat, devota oratio promereatur. Sic pius Dominus, qui omnes homines vult salvos fieri, merita nobis extorquet à nobis, & dum nos prævenit tribuendo quod retribuat, gratis agit ne gratis tribuat.

Si quid dictum est post Patres, quod non sit contra Patres, nec Patribus arbitror, nec cuiquam displicere debere.

Quare filius Dei factus est homo, nisi ut homines faceret filios Dei? *Serm. 1. in Vigil. Nat. D.*

Quisquis ardentem non desiderat poenitentiam, videtur operibus dicere, non indigere poenitentia. *Serm. 2.*

Poenitudo sine conversione non prodest. *Serm. 3.*

Nihil nos Deus habere voluit, quod per Mariæ manus non transiret.

Mundialis (consolatio) vilis est, & ad nihilum utilis; & quod magis est metuendum, etiam veram

96 S. BERNARDI
ac salubris consolationis est impe-
dimentum.

Omnis superbus extollitur su-
pra Deum. Vult enim Deus fieri
voluntatem suam, & superbus
vult fieri suam: Deus quidem in
his tantum quæ ratio approbat,
suam vult fieri voluntatem; super-
bus vero & cum ratione & contra
rationem.

*Serm. 1.
in Nat.
Dom.* Sola quæ ex Deo est, sapientia
salutaris est.

Serm. 3. Christus, qui non fallitur, ele-
git quod carni molestius est. Id er-
go melius, id utilius, id potius eli-
gendum. Et quisquis aliud docet
vel suadeat, ab eo tanquam à se-
ductore cavendum.

Agnosce, ô! homo, quàm gra-
via sint vulnera, pro quibus ne-
cesse est Dominum Christum vul-
nerari;

Sicut gravem agnosco morbum;
cui tanta apponitur medicina; sic
ex hoc ipso non incurabilem esse
conjecto. Neque enim pretiosissi-
mas species frustra infunderet Me-
dicus

deus sapiens , imo sapientia ipsa.

Erubescimus vulnerum ligaturam , qui de vulneribus interdum gloriamur. *Serm. I. de Circumcis.*

Inverecundi ab obscœnitatem culpæ , erubescimus agere pœnitentiam , quod extremæ dementiæ est : male proni in vulnera , pejus in remedia verecundi.

Qui peccatum non fecit , non dedignatus est se peccatorem reputari. Nos & esse volumus , & nolumus æstimari.

In membris nostris sæpe pro unius infirmitate alteri adhibetur curatio. *Serm. 3.*

De te , Domine , suppleo , quod minus habeo in me. *Ser. I. in Epiph.*

Noli contemnere Dei misericordiam , si non vis sentire justitiam.

Ex magnitudine indulgentiæ , magnitudinem ultionis attende. Immensus est enim Deus & infinitus in justitia , sicut & in misericordia.

Interdum contra vitia loquimur, *Serm. 3.*

& genus illud sermonis perutile?

Necesse est ut qui perfecte terrena contempnimus, flagranti desiderio cælestia requiramus.

Duas alas habeat oratio nostra contemptum mundi, & afflictionem carnis.

Omni bus nobis in conversionis nostræ initio nulla magis virtus necessaria est, quàm simplicitas humilis, & gravitas verecunda.

Serm. 4.

Sicut grandis & gravis est superbia præferre se æquali, aut æquare Prælato; ita magnæ humilitatis est inferiorem se exhibere æquali, aut æqualem inferiori.

Sicut summa & intolerabilis superbia est, superiori se præponere; ita inferiori se subdere summa & plena justitia est.

Serm. I

in Do-

minica

I. post

Oct. E-

piph.

Serm. I.

Quamdiu de mundo sumus, debitores nos constat esse parentibus. At postquam reliquimus nosmetipsos, multo magis ab eorum sollicitudine liberi sumus.

Nunquam deest persecutio Chri-

stiano, sed neque Christo: & nunc, *in con-*
 quod gravius est, ipsi Christum *uersione*
 persequuntur, qui ab eo utique *S. Pauli*
 Christiani dicuntur.

Heu, heu, Domine Deus, quia
 ipsi sunt in persecutione tua primi,
 qui videntur in Ecclesia tua pri-
 matum diligere, gerere principa-
 tum. Misera eorum conversatio,
 plebis tuæ miserabilis subversio
 est.

Vereor, dilectissimi, ne quis for-
 te sit & in nobis Domini persecu-
 tor, quia manifesta docuit ratio
 impedire salutem esse persequi
 Salvatorem.

Quis servus sufficere sibi putat
 non persequi dominum, sed nec
 obsequi domino?

Nemo dicat in corde suo: Levia
 sunt ista, non curio corrigere, non
 est magnum, si in his maneam ve-
 nialibus, minimisque peccatis.
 Hæc est enim impœnitentia, hæc
 blasphemia in Spiritum Sanctum,
 blasphemia irremissibilis.

Probat oris confessio, cordis hu- *Serm. 2.*
 miliationem. I ij

Triplici velut ariete mansuetudo nostra pulsatur, verborum injuriis, damnis rerum, corporis læsione. In his tribus omnis exhibitio patientiæ, omnis exercitatio mansuetudinis. Probata est illa virtus, quam nihil horum videtur concutere potuisse.

Quales sumus, nosse possumus ex parte; quales autem futuri sumus, id nosse penitus nobis impossibile est.

Serm. 2. Quid non grave miseris, quibus & vivere labor est?

Serm. 2. in cas. jejuni. Jejunandum longe amplius à vitiis, quàm à cibis.

S. r. m. 4. Pro eo quod ab ipsis quoque licitis abstinemus, ea nobis quæ prius commisimus, illicita condonantur.

Jejunium orationi devotionem & fiduciam donat.

Oratio virtutem impetrat jejunandi, & jejunium gratiam promeretur orandi.

Oratio sanctificat jejunium, & Domino repræsentat.

Potest inimicus excitare tenta- *Serm. 5.*
tionis motum; sed in te est, si vo-
lueris, dare seu negare consensum.

Sicut ad orationem accedimus,
sic redire videmur.

Tanta super te cura est Deo tuo,
ut quoties ignorans quæris quod
tibi inutile est, non te audiat super
hoc, sed mutet illud utiliori dono.

Sit oratio, quæ pro temporali-
bus est, circa solas necessitates re-
stricta.

Sit oratio, quæ pro virtutibus est
animæ, etiam ab omni importuni-
tate libera, & circa solum bene-
placitum Dei intenta.

Sit ea quæ fit pro æterna vita, in
omni humilitate, præsumens de
sola, ut dignum est, miseratione
divina.

Non sunt condignæ passiones *Serm. 1.*
hujus temporis ad futuram glo- *in festo*
riam, nec si unus omnes sustineat. *Annũc.*

Merita omnia dona Dei sunt, &
ita homo magis propter ipsa Deo
debitor est, quàm Deus homini.

De remissione peccatorum vali-

diffimum teneo argumentum, Dominicam Passionem.

Prior justitiæ portio, non peccare: secunda, per poenitentiam damnare peccatum.

Est infidelis fiducia, solius utique maledictionis capax, cum videlicet in spe peccamus.

*Serm. I.
in Cæna
Domini* Licet damnationem abstulerit Christus, tamen ad humiliandos nos concupiscentiam adhuc patitur vivere in nos, & graviter affligere nos, ut sentiamus quid nobis gratia præstet, & semper illius auxilium requiramus.

De minoribus peccatis pia dispensatione nobiscum agitur, ut non penitus auferantur, sed in illis nos erudiat Deus, ut cum minima cavere non possumus, certi simus quod non nostris viribus majora superamus.

Neminem audiamus, non carnem & sanguinem, non spiritum quemlibet descensum à cruce suadentem. Persistamus in cruce, moriamur in cruce, deponamur alio-

rum manibus, non nostra levitate.

Proh dolor ! peccandi tempus *Serm. 1.*
terminus recidendi facta est resur- *in festo*
rectio Salvatoris. Ex hoc nempe *Pasch.*
comestationes & ebrietates re-
deunt, cubilia & impudicitiae re-
petuntur, & laxantur concupiscen-
tiis fræna, quasi ad hoc surrexerit
Christus.

Quid minus reverentiæ Resur-
rectionis tempus exigit, quàm
Passionis ?

Fidei vitam opera attestantur : *Serm. 2.*
sicut corporis hujus vitam ex mo-
tu suo dignoscimus, ita & fidei
vitam ex operibus bonis.

Vita quidem corporis est anima,
per quam movetur & sentit; vita
vero fidei charitas est, quia per
illam operatur.

Videas multos, sincera licet in-
tentione, & benigno accedant ani-
mo, leviter dicere, quod graviter
audiatur.

Universa pro eo sustine, qui
prior majora pro te sustinuit.

Quid odit aut punit Deus quàm *Serm. 3.*

104 S. BERNARDI
propriam voluntatem? Cesset voluntas propria, & infernus non erit.

Voluntatem dico propriam, quæ non est communis cum Deo & hominibus, sed nostra tantum, quando quod volumus non ad honorem Dei, non ad utilitatem fratrum, sed propter nosmetipsos facimus, non intendentes placere Deo & fratribus, sed satisfacere propriis motibus animorum.

*Serm. 1.
in Oct.
Pascha.*

Neque indignum est Deo eorum fieri patrem, quorum se Christus fecerit fratrem.

Carnis concupiscentia ipsius mortificatione vincatur.

Certum triumphati mundi testimonium est, si corpus castiges & subjicias servituti, ne perniciose libertate serviat voluptati: si fletui præbeas oculos magis quam petulantia vel curiositati: si denique spirituali dilectione flagrans, nulli animum dederis vanitati.

Serm. 2

Non sufficit peccatori continentia, si non etiam adsit pœnitentia.

Sane novum supervenisse spiritum certissime conversatio nova testatur.

Primum opus fidei per charitatem operantis, cordis compunctio est. *Serm. 1. in Asc. Domini*

Non nocet concupiscentiæ sensus sine consensu.

Majora Christo, per Christum tamen fecit Petrus. *Serm. 3.*

Spiritus Jesu spiritus bonus, spiritus sanctus, spiritus rectus, spiritus dulcis, spiritus principalis. Quicquid in hoc sæculo nequam videtur difficile & angustum, leve facit & latum; opprobrium gaudium judicat, despectionem exaltationem esse persuadet.

Oportebat Christum ascendere, ut nos ascendere doceremur. *Serm. 4.*

Quia non erat quo ascenderet Altissimus, & suo nobis ascensu suavem ac salubrem dedicavit ascensum. Descendendo Christus ascendit

Quid prodest scire quo sit eundum, siquidem qua debeas ire non noveris.

Sollicitus esto ascendere non modo cogitatione cælestis gloriæ, sed & conversatione, quæ cælestem gloriam mereatur.

Utiliter orationis tempore, corporalis loci secretum quærimus.

Serm. 1. in festo Quid prodest pœnitere de culpa, & non supplicare pro venia?

Pentec. Remissionem peccatorum Spiritus Sanctus operatur. Sicut in nobis interpellat pro nobis, ita in Patre delicta donat cum ipso Patre. Advocatus noster ad Patrem in cordibus nostris, Dominus noster in corde Patris. Quod postulamus idem ipse donat, qui donat ut postulemus.

Serm. 3. Vere multiplex spiritus, qui tam multipliciter datur, ut non sit qui se abscondat à calore ejus. Siquidem conceditur ad usum, ad miraculum, ad salutem, ad auxilium, ad solatium, ad fervorem.

Omnis nobis, ni fallor, datus est spiritus ad salutem, ad fervorem non ita: pauci enim sunt qui hoc spiritu repleantur.

Est tantum lucere vanum, tan- *Serm. in*
 tum lucere parum; ardere & lucere *Nativ.*
 perfectum. *S. Ioan.*

Fervorem ab omnibus exigit *Bapt.*
 Dominus, splendorem non ita.

Sapientis ardor internus foris
 lucet.

Est consentire, silere cum argue-
 re possis.

Similis pœna facientes manet &
 consentientes.

In Sanctorum Vigiliis necesse est *Serm. in*
 vigilare hominem spirituales, qui *Vigil. a*
 solemnitates eorum celebrare de- *SS. Pe-*
 siderat in spiritu & veritate. *tri &*

Tria sunt quæ in festivitibus *Pauli*
 Sanctorum vigilanter considerare *Apost.*
 debemus, auxilium Sancti, exem-
 plum ejus, confusionem nostram.

In Sanctorum festivitibus &
 gaudere & confundi debemus;
 gaudere, quia patronos præmisi-
 mus; confundi, quia eos imitari
 non possumus.

Quàm potentiores sunt in cæ-
 lis, qui tam potentes fuerunt in
 terris!

Serm. 1. Bonam vitam ego puto & mala
in festo pati & bona facere, & sic perseve-
SS. Pe- rare usque ad finem.

tri & Non bene vivit nisi qui bonum
Pauli facit.
Apost.

Arbitror quod tu qui in Con-
 gregatione es, bene vivis, si vivis
 ordinabiliter, sociabiliter & hu-
 militer. Ordinabiliter tibi, sociabi-
 liter proximo, humiliter Deo.

Est quod à te pateris, quod à
 proximo, quod à Deo. Primum est
 austeritas pœnitentiæ. Secundum,
 vexatio alienæ malitiæ. Tertium,
 flagellum correctionis divinæ. In
 eo quod à te pateris, debes volun-
 tarie sacrificare; quod à proximo,
 patienter ferre; quod à Deo, sine
 murmure, & cum gratiarum actio-
 ne sustinere.

Serm. 2. Studeamus vivere vita justorum;
 sed morte justorum mori multo
 magis desideremus: sapientia enim
 justorum novissima præfert, ibi
 nos judicans, ubi nos invenerit.

Hæc spiritualis est exercitij sum-
 ma, hæc forma studij spiritualis,

ut sapienter disponamus præsentia nostra, recogitemus in amaritudine animæ nostra præterita, futura quoque sollicitè provideamus.

Iusta satisfactione præterita, quæ nobis sine fructu salutis præteriere tempora, redimantur.

(Dei) datum optimum & donum perfectum est consummatio felix, & mors preciosa.

Eorum qui peccant antequam *Serm. 3.* Deum noverint, antequam miserationes ejus experti sint, antequam portaverint jugum suave & onus leve, priusquam devotionis gratiam & consolationes acceperint Spiritus Sancti; eorum, inquam, copiosa redemptio est. At eorum, qui post conversionem suam peccatis & vitiis implicantur ingrati acceptæ gratiæ, & post missam manum ad aratrum retro respiciunt tepidi & carnales facti, aut post agnitam viam veritatis retrocunt Apostatæ manifesti, eorum utique paucos invenias qui

post hæc redeant in gradum pristinum. Nec tamen si quis hujusmodi est, desperamus de eo, tantum ut resurgere velit cito. Quanto enim diutius permanebit, tanto evadet difficilius.

*Serm. 1.
in Do-
minica
6.
post Pē-
sec.*

Evangelium speculum veritatis nemini blanditur, nullum seducit, talem in eo se quisque reperiet, qualis fuerit, ut nec ibi timore trepidet, ubi non est timor, nec lætetur cum male fecerit.

Serm. 2.

Sic onerat me miserationibus suis Deus, sic obruit beneficiis suis, ut onus aliud sentire non possim.

Peremptiora res est ingratitude, hostis gratiæ, inimica salutis.

Nihil ita displicet Deo, præsertim in filiis gratiæ, in hominibus conversionis; quemadmodum ingratitude. Vias enim obstruit gratiæ, & ubi fuerit illa, jam gratia accessum non invenit, locum non habet.

Aliquando deferuntur à gratia, quàm non ut gratiam venerantur, plusquam expediat, divinæ mise-

ricordiæ immemores.

Oportet gratum esse hominem & deuotum, qui percepta gratiæ munera non modo manere sibi, sed & multiplicari.

Tribus modis à peccato me me- *Serm. 3.*
mini conservatum, occasionis sub-
stractione, resistendi data virtute,
affectionis sanitate.

Primus continentiae nostrae ho-
stis caro est, adversus spiritum
concupiscens. Hostem hunc cru-
delissimum nec fugere possumus,
nec fugare. Circumferre illum ne-
cesse est, quoniam alligatus est no-
bis. Nam quod periculosius est &
miserabilius, hostem nostrum co-
gimur sustentare, perimere eum
non licet.

Gratiam promerendi bona aeter-
nae vitae in tribus constare arbi-
tror, in odio praeteritorum malo-
rum, & contemptu praesentium
bonorum, & desiderio futuro-
rum.

Tria considero in quibus tota
spes mea consistit, charitatem ado-

ptionis, veritatem promissionis,
potestatem redditionis.

Serm. 1. Non recti plane, sed perversi
in Na- est animi ante quærere gloriam,
tal. S. quàm exercere virtutem, & velle
Visto- coronam qui legitime non certa-
ri. verit.

Frustra ad celsitudinem nititur
gloriæ, qui non claruit virtute.

Quæ sine virtute est gloria,
profecto indebita venit, præpro-
pere affectatur, periculose ca-
ptatur.

Virtus gradus est ad gloriam,
virtus mater gloriæ est. Sola est cui
gloria jure debetur, & secure im-
penditur.

Tutius sane æmulanda solidio-
ra, quàm sublimiora, & quæ ma-
gis virtutem redoleant, gloriam
minus.

Serm. 2. Nunquid cælestis habitatio ani-
mas, quas admittit, indurat, aut
memoria privat, aut spoliât pie-
tate? Latitudo cæli dilatat corda,
non arctat: exhilarat mentes, non
alienat: affectiones non contrahit,
sed

sed extendit. In lumine Dei serenatur memoria, non obscuratur. In lumine Dei discitur quod nescitur, non quod scitur dediscitur.

Religiosa tristitia aut alienum *In festo*
luget peccatum, aut proprium. *S. Magdal.*

Quis Dei misericordiam indefinenter attendens, non statim tepidioris vitæ quietem exoptet?

Felix anima, quæ sic custodierit corpus suum, ut nunquam sibi *Serm. 2. in Assumpt.*
vindictet corpus illud inimicus. *B. Virg.*

Felix Domus & beata semper *Serm. 3.*
congregatio est, ubi de Maria Martha conqueritur.

Omnia sunt nobis in Deo, & est Deus omnia in nobis.

Tria sunt quæ oculum intelligentiæ confundunt, atque à contemplatione veri luminis excludunt, tenebræ scilicet peccatorum, recordatio eorundem peccatorum, cura terrenorum actuum. Quicumque ergo mentis oculum divinæ contemplationi vult intendere, profecto necesse est, ut cum

114 S. BERNARDI
prius ab hoc triplici impedimen-
to studeat purgare.

Serm. 1. Rerum precia de raritate pen-
de Virg. samus.

*Dei-pa-
ra.* Sicut mater præsumptionis ela-
tio, sic mansuetudo vera non nisi
ex vera humilitate procedit.

Agit hoc in cordibus Electorum
gratiæ prærogativa divinæ, ut eos
nec humilitas pusillanimes faciat,
nec magnanimitas arrogantes.

Serm. 1. De excelsis cælorum habitacu-
In festo lo ad consolandos, ad visitandos,
S. Mich. ad adjuvandos nos attrahitur
supereminens charitas Angelo-
rum, propter Deum, propter nos,
propter seipsos. Propter Deum,
cujus tanta erga nos misericordiæ
viscera, ipsi quoque, ut dignum
est, imitantur. Propter nos, in
quibus nimirum propriam simi-
litudinem miserantur. Propter se-
ipsos, quorum ordines instauran-
dos ex nobis toto desiderio præ-
stolantur.

Serm. 4. Tanta futura credenda est cor-
In festo porum levitas & agilitas, beato-

rum , ut possint , si velint , absque *Omniū.*
 omni mora seu difficultate ipsam *Sanct.*
 quoque cogitationum nostrarum
 sequi ad omnia velocitatem.

Cogitare de Sanctis , quodam- *Serm. 9.*
 modo eos videre est.

Pudeat sub spinato capite mem-
 brum fieri delicatum.

Zelus absque scientia , quo ve- *Serm. 4.*
 hementius irruit , eo gravius cor- *de ver-*
 ruit. *bis*

Fit voluntas (Dei) de omnibus , *Isaya.*
 fit per omnes , non tamen in omni- *Serm. 5.*
 bus.

Sit gaudium in tribulatione , *Serm. 1.*
 & jam non habet malignus unde *in festo*
 illicitat , non habet unde dejiciat. *S. And.*

Nihil proficiet inimicus in eo ,
 quem crux Christi delectat , si
 carnalem suggererit delectatio-
 nem.

Initium sapientiæ timor Domi-
 ni , medium spes , charitas pleni-
 tudo. Qui initiatur à timore , cru-
 cem Christi sustinet patienter.
 Qui proficit in spe , portat liben-
 ter. Qui vero consummatur in

116 S. BERNARDI
charitate, amplectitur jam ar-
denter.

Nemo repente fit summus, af-
cendendo, non volando apprehen-
ditur summitas scalæ.

Meditatio docet quid desit, ora-
tio ne desit, obtinet.

Meditatione agnoscimus im-
minencia nobis pericula, oratione
evadimus.

Sermo Post hanc vitam in purgabilibus
in obitu locis centupliciter, quæ fuerint
Hum- hinc neglecta, redduntur usque ad
berti. novissimum quadrantem.

Serm. I. Nec sine cruce sequi Christum,
in De- nec sine unctione crucis asperita-
dicat. tem ferre quis potest.
Eccles.

Serm. I. Sunt qui sperant in Domino,
super sed frustra, quia sic de misericor-
Pf. 90. dia ejus sibi ipsis blandiuntur, ut
à peccatis suis non emendentur.

Serm. 2. Expedit omnianimæ Deum sem-
per attendere, tanquam proprium
non modo adiutorem, sed etiam
inspectorem.

Serm. 5. Consideranda est nobis tam be-
nigna erga nos divinæ pietatis dis-

penfatio, ut quibusdam nos tentationibus patiatur diutius occupari, ne forte periculofiores occurrant; ab aliquibus vero citius liberet, ut poffimus in alijs, quas nobis utiliores fore prævidet, exerceri.

Adverfus eos, qui convertuntur. *Serm. 6.*
tur, primum effe certamen de moleftijs corporis confuevit.

(Diabolus) quos perfectos boni noverit amatores, malum eis fub specie boni non mediocris, fed perfecti perfuadere conatur, ut cito consentiat, qui magnopere diligit bonum.

Merito quidem in sinistro latere *Serm. 7.*
positum effe dicitur cor hominis, quod affectio ejus prona fit femper & proclivis in terram.

Facile quoque ipfa petuntur propter Deum, quæ tamen non sunt secundum Deum. Et id sibi fieri quis obsecrat propter Deum, quod non desiderat propter Deum, magis autem forte contra Deum. *Serm. 9.*

Convenientius spes nostra di-

118 S. BERNARDI
citur quod speramus, quàm in quo
speramus.

Perfecta charitas solum fitit
quod summum est.

Serm.
10. Dilige carnem tuam, tanquam
tibi datam in adjutorium, & ad
æternæ beatitudinis consortium
præparatam.

Sic amet anima carnem, ut non
ipsa in carnem transisse putetur.

Sustinete virgam corripientem,
ne sentiat malleum contèren-
tem.

Studiosius à malo, quàm à fla-
gello declinandum.

Ser. 11. Propterea terrenis inhiat anima,
quod cælestia minime meditetur.

Ser. 12. In quovis diversorio, in quovis
angulo Angelo tuo reverentiam
habe.

Ser. 14. Perversi cordis est occasiones in-
gratitudinis vestigare.

Ser. 15. Onerat nos, cum exonerat Deus;
onerat beneficio, cum exonerat
peccato.

Et ipse timor firmissima quædam
& efficax materia spei.

Ex perceptione præsentium firma est expectatio futurorum.

Quid agimus , ex quo primum *Serm.*
incipimus vivere, nisi morti appro- 17.
pinquare , & incipere mori?

Gloriemur in tribulatione , in
ea siquidem spes gloriæ est.

Expedit ei , qui semper anima *Serm. 5.*
moritur, ut corpore citius moria- *de di-*
tur. *versis.*

Servire nobis videntur aliqua ,
sed cum labore nostro , nec nisi
servierimus eis. Jumenta ipsa nisi
fuerint à nobis nutrita, nisi domita,
nisi fuerint pabulo sustentata, non
adjuvant. Terra ipsa, quæ debue-
rat nobis esse germanior , non sine
fudore vultus nostri panem nobis
ministrat. Et cætera omnia , si di-
ligenter consideremus , servitium
à nobis magis exigunt, quàm ex-
hibent nobis.

Est bona consolatio de spe salu- *Serm. 3.*
tis æternæ.

Primus contemplationis gradus *Serm. 3.*
iste est , ut incessanter considere-
mus quid velit Dominus , quid

placeat ei, quid acceptum sit coram ipso.

Serm. 8. Tripliciter mihi videntur homines esse sub Principe tenebrarum. Primum quidem nec volentes nec nolentes, quod convenit his, qui necdum habent voluntatis vsum, sunt tamen vasa iræ propter originale peccatum. Secundo modo volentes, cum jam voluntarie peccant. Tertio quoque modo nolentes, cum jam resipiscere velent, nisi quod peccati consuetudine miserabiliter obligati, iusto Dei iudicio, qui in sordibus sunt, sordescunt adhuc.

Ecclesiastic. 1. Timor Domini, ut ait scriptura, expellit peccatum; sive quod jam admissum est, sive quod tentat intrare. Expellit sane illud quidem pœnitendo, hoc resistendo.

Ser. 12. Omnis laboris remedium alterius laboris initium est.

Validior est & vehementior spiritus timoris ad resistendum peccato, quam pudor & dolor: quia pudor de multitudine, & dolor de qua-

qualicumque hujus mundi consolatione capit solatium, timor vero non invenit unde consoletur.

Invenisti plane sapientiam, si *Ser. 15.*
prioris vitæ peccata defleas, si hujus sæculi desiderabilia parvi pendas, si æternam beatitudinem toto desiderio concupiscas.

Insidiatur voluptas sanitati, & *Ser. 16.*
tam subtili malignitate persequitur, ut vix eam quis vel possit cavere, vel noverit.

Omnes nobis caussamur deesse *Ser. 17.*
gratiam, sed justius forsitan ipsa sibi queritur deesse nonnullos.

Viæ Domini rectæ, viæ pulcræ, *Ser. 21.*
viæ plenæ, viæ planæ: rectæ sine errore; pulcræ sine sorde, quia docent munditiam; plenæ multitudine, quia totus mundus est intra Christi sagemam; planæ sine difficultate, quia donant suavitatem.

Scientia Sanctorum est hîc temporaliter cruciari, & delectari in æternum.

Exigunt à me præterita pecca- *Ser. 22.*

ta mea futuram vitam meam, ut faciam fructus dignos poenitentiae, & recogitem omnes annos meos in amaritudine animae meae.

Ser. 23. Ad spiritum debet fieri conversio carnis, ut serviat ipsa, & non serviatur ei.

Ser. 25. Omnino oportet orationis tempore curiam intrare caelestem, illam utique curiam, in qua Rex Regum stellato sedet solio, circumdante innumerabili & ineffabili beatorum Spirituum exercitu.

Quamvis ubique sit Deus, in caelo tamen orandus est, ibique orationis tempore cogitandus.

Ser. 26. Scio quidem creaturam omnem, velit, nolit, subjectam esse creatori; sed à creatura rationali voluntaria subjectio quaeritur.

Ser. 27. Quantos videmus quasi oblitos sui, & peccatorum suorum, Dei quoque & beneficiorum ejus?

Quam multos videmus & plangimus, qui dummodo maneat habitus & tonsura, salva sibi omnia arbitrantur.

Dignum valde est, & omnino *Ser. 28.*
 exigit ratio æquitatis, ut quibus à
 constitutione mundi regnum pa-
 ratur, ipsi etiam se se regno pa-
 rare non negligent, ne parato re-
 gno inveniantur forsitan, qui re-
 gnaturi fuerant, imparati.

Facilius membrum inhærens ca-
 piti, si deforme est, reformatur,
 quàm divulsum, quamlibet simi-
 le, copuletur.

Non locus homines, sed locum *Ser. 30.*
 homines sanctificant.

Nusquam est securitas, in cælo
 enim cecidit Angelus sub præsen-
 tia Divinitatis, Adam in paradiso
 de loco voluptatis, Judas in mun-
 do de schola Salvatoris.

Oportet reprimere, quem ex- *Ser. 31.*
 tinguere non possumus appeti-
 tum.

Minister Christi sic debet con- *Ser. 32.*
 versari, ut ex moribus exterioris
 hominis qui videtur, existimetur
 compositio interioris animi qui
 non videtur.

Ne à memoria repellat Deum

irruens turba plurimarum cogitationum, quæ solent effluere, tanquam vilis plebs in atrium, ponatur ad ejus portam Janitor cujus nomen est RECORDATIO PROPRIÆ PROFESSIONIS: Similiter ad portam voluntatis, in qua solent manere desideria, tanquam in domo domestica familia, statuatur Ostiarius qui vocatur RECORDATIO CÆLESTIS PATRIÆ. Jam vero ad thalamum rationis talis & tam ferox adhibendus est Custos, qui nemini parcat; sed quicumque hostis sive clam, sive palam ingredi præsumpserit, procul eum arceat, & hic sit RECORDATIO GĒHENNÆ.

Ser. 33. Hæc est professio Fidei Christianæ, ut qui vivit, jam non sibi vivit, sed ei qui pro omnibus mortuus est.

Ser. 35. Quisquis vel aperte vel occulte satagit, ut quod habet in voluntate, hoc ei spiritualis Pater injungat, ipse se seducit, si forte sibi quasi de obedientia blandiatur: neque

enim in ea re ipse Prælato, sed magis ei Prælatus obedit.

In congregatione plurimorum *Ser. 36.*
impossibile est unius omnes fortitudinis esse seu corporum seu morum.

Ea semper magis attende, quæ alius habet, tu non habes, quod hæc cogitatio in humilitate te custodiat, & à descensu tepiditatis elonget, magis autem & accendat desiderio proficiendi.

Si nolumus frustra quærere Do- *Ser. 37.*
minum, quæramus veraciter, quæramus frequenter, quæramus perseveranter, ut nec pro illo quæramus aliud, nec cum illo aliud, sed nec ab illo ad aliud convertamur.

Duplex malum, quod facimus, *Ser. 38.*
& quod patimur. Hæc autem, ut apertius dixerim, sunt culpa & pœna.

Sic pœna facit pro nobis adversus culpam, ut vel omnino non sit, vel sit minor. Culpa vero nihilo minus agit, ut aut non sit, aut

minor sit pœna. Non quidem ut omnino non sit, sive à quantitate sua minoretur, quod nullatenus expediret; sed ut non sit pœna, aut minor sit pœna, videlicet ut aut non sit, aut minus sit onerosa: quisquis enim perfecte senserit onus peccati, & animæ læsionem, exteriorē utique aut parum sentiet, aut ex toto non sentiet corporis pœnam, nec reputabit laborem quo peccata noverit deleri præterita, futura caveri.

David conviciantis servi non reputavit injurias, memor filij persequentis.

Ser. 39. Sicut laborantibus manibus nec oculus propterea clauditur, nec auris abstinet ab auditu, sic imo & multo melius laborante corpore mens quoque ipsa suo intenta sit operi, ut non vacet Causam laboris cogitet in labore, & ipsa ei pœna quam patitur, culpam pro qua patitur, reputet: nam licet homo natus sit ad laborem, sed minime ad laborem creatus est.

Cognitio sui stat in tribus, ut *Ser. 40.*
cognoscat homo quid fecit, quid
meruit, quid amisit.

Qui te perdidit, totum perdidit,
Domine Deus.

Hæc duo ita sibi invicem con-
juncta sunt, ut cognoscere non
possit, nisi pœniteat; pœnitere non
possit, nisi se cognoscat.

Pœnitentia anima compunctio-
nis jaculo vulnerata, pœnitentia
triplici, quia pœnitentiam amisit,
amissam non requisivit, & neglexit
patientiam Dei.

Convenit ut maceratio carnis
fiat occulte, licentiosè, discretè.

Quicquid fit Pastoris licentia,
gratiosius est in conspectu Dei.

Incipere multorum est, perseve- *Ser. 41.*
rare paucorum.

Quid prodest currere, & ante
metam cursûs deficere?

Faciendum est ut à prosperitate
animo separemur, & adversitatem
animo complectamur.

Sunt quibus nondum natus est *Ser. 44.*
Christus, sunt quibus nondum est

passus, sunt quibus non resurrexit
usque adhuc; aliis quoque nondum
ascendit, aliis nondum misit Spiritum
Sanctum.

Ser. 45. Est fides alia præceptorum, alia
signorum, alia promissorum. Per
fidem præceptorum credimus in
Deum; per fidem signorum credi-
mus Deum, qui talia potest, &
omnia potest: per fidem promisso-
rum credimus Deo, qui quicquid
promittit, veraciter complet.

Ser. 46. Virginitas sine humilitate habet
fortasse gloriam, sed non apud
Deum.

Ser. 47. Est superbia cordis, superbia
oris, superbia operis, superbia ha-
bitus.

Sicut anima vita est corporis, ita
Deus vita est animæ.

Ser. 62. Quidam sunt qui non sequuntur
Christum, sed fugiunt: alij non se-
quuntur, sed præeunt: nonnulli
sequuntur, sed non assequuntur:
alij vero sequuntur, & consequun-
tur.

Ser. 64. Illa quidem mors preciosa est,

quam commendat vita; preciosior,
quam facit causa; preciosissima,
quam prævenit vita simul cum
causa.

Quodammodo naturale unum- *Ser. 71.*
quemque velle sive in vitiis, sive
in virtutibus associare sibi confor-
tem.

Integra & perfecta moralitas in
duobus præcipue consistit, in evi-
tandis vitiis, & appetendis virtu-
tibus, quoniam non sufficit à malo
abstinere, si non & bonum facia-
mus.

Palearum est leviter accendi, &
in momento consumi.

Malitia est amare malum, & fa- *Ser. 72.*
porem mali habere, & malum,
quia malum est, diligere.

Deus licet unus sit & unum sit, *Ser. 73.*
tamen non sui varietate, sed animi
nostri mutatione gustantibus no-
bis diversos videtur habere sapo-
res: sapit enim timenti justitiam &
potentiam: sapit amanti bonitatem
& misericordiam.

Initium sapientiæ timor Domini,

consummatio amor.

Ser. 79. Quidni abjiciat facile servus Christi, quicquid ad corpoream pertinet voluptatem? At vero spiritali jucunditate fraudari, quando aut obedientia cogit, aut fraternæ charitatis ratio postulat, hoc plane magnum & Deo gratum offerre est holocaustum.

Ser. 80. Sunt quædam bona & jucunda; sunt quædam nec bona nec jucunda; sunt quædam bona & non jucunda; sunt quædam jucunda & non bona. De bonis & non jucundis pervenitur ad bona & jucunda; de iucundis & non bonis pervenitur ad non bona & non iucunda.

Spes æternorum expellit pusillanimitatem.

Ser. 82. Mortifera delectatio est, quæ oritur ex recordatione præteritorum peccatorum.

Ser. 83. Est cum utiliter humanas laudes recipimus, fraternæ duntaxat intuitu charitatis, & ad salutem eorum qui nobis propterea facilius acquiescunt.

Mens dedita vanitati, & arrogantia tumens, laudem alterius suam reputat vituperationem.

Habet anima tria facere in corpore, vivificare, sensificare, regere. *Ser. 84.*

Nihil adversus nos malignus Spiritus potest, nisi missus aut permissus. Unde cum eius sit voluntas semper mala, nunquam potestas est nisi iusta: nam voluntas quidem mala seipso sibi inest, potestatem vero non aliunde quam à Deo haber. Quam tamen potestatem semper moderatur Dominus, ne scilicet ex nequitia voluntatis plus puniat, quam eorum exigant merita, qui puniuntur.

Duplex est operatio Sancti Spiritus; operatur enim in nobis aliud propter nos, aliud propter proximos. In quibus operibus cavendum est duplex periculum, ne vel illa quæ dantur propter nos, dividamus proximis, vel illa quæ propter proximos reservemus nobis: si enim quæ pro utilitate aliorum accepimus, retinemus tantum no-

bis, charitatem non habemus.
 Rursus si de donis Dei velimus
 innotescere hominibus, non Deo
 in occultis cordis placere, humili-
 tatem perdimus. Sic utroque modo
 periclitamur, hinc charitatem,
 illinc amittendo humilitatem. Et
 quis sine humilitate & charitate
 potest salvus fieri?

Quatuor sunt quæ impediunt
 Confessionem, pudor, timor, spes,
 desperatio.

Ser. 104 Si pudor est tibi uni homini &
 peccatori peccatum tuum expone-
 re; quid facturus es in die iudicii,
 ubi omnibus exposita tua con-
 scientia patebit.

Præsentis temporis pœnitentia
 brevis est, & levis & fructuosa.

Ser. 106 In corpore possumus mala pati,
 & bona operari.

Ser. 107 Considerare debet is qui orat, &
 quid petit, & ipsum quem petit, &
 seipsum qui petit.

Ser. 108 Reprimendus est fervor immo-
 deratus, ne noceat unitati, serviat
 indiscretioni.

Duo sunt mala, quæ vel sola vel *Serm. 1.*
maxime militant adversus ani- *in Cant.*
mam, vanus scilicet amor mundi, *Cant.*
& superfluous sui.

Cælestis Medicus celerrime sub- *Ser. 3.*
venit.

Digni pœnitentiæ fructus sunt
opera pietatis.

Quantum crescis in gratia, tan-
tum & in fiducia dilataris.

Humilis & verecunda debet esse *Ser. 4.*
satisfactio, qua emendatur superba
transgressio.

Recordatio solum judicij in ba- *Ser. 6.*
raturum desperationis præcipitat: &
misericordiæ fallax assentatio pes-
simam generat securitatem.

Non immerito sponsæ nomine *Ser. 7.*
censetur anima quæ amat.

Doctrina spiritus non curiosita- *Ser. 8.*
tem acuit sed charitatem accendit.

Rachel formosior, sed Lia fœ- *Ser. 9.*
cundior est.

Animarum nec reputatur casus, *Ser. 10.*
nec salus.

Charitas nullis exhauritur ex-
pensis.

Ser. II. Necessarius dolor pro peccatis: sed si non sit continuus, sane interpoletur lætiori recordatione divinæ clementiæ, ne plus pereat.

Ser. 12. Revereamur Episcopos, sed vereamur labores illorum.

Ser. 13. Magna & rara virtus profecto est, ut magna licet operantem magnum te nesciat, & manifestam omnibus, tuam te solum latere sanctitatem, mirabilem te apparere, & contemptibilem reputare; hoc ego ipsis virtutibus mirabilius reputo.

Ser. 15. Non minus pium est docere animum scientiam, quàm præbere escam corpori.

Ser. 16. Qui legitur Pater misericordiarum & Deus totius consolationis, legitur nihilominus Deus ultionum Dominus.

De his qui religiose vestiti & Religionem professi sunt, nonnunquam audivimus aliquos reminisci, & jactare impudentissime mala sua præterita, quæ aliquando vel fortiter gladiatorio, vel argute li-

teratorio gessere conflictu, seu aliud quid secundum mundi quidem vanitatem favorabilem: secundum animæ vero salutem nocivum, perniciosum, damnosum. Secularis animi indicium est hoc. Nonnulli talia quasi dolendo & poenitendo rememorant; sed gloriam intentione captantes, commissâ suâ non diluunt, sed seipsos illudunt.

Ipsa etiam inhonesta & turpia de nobis detegere non veremur, non quia humiles sumus, sed ut esse putemur.

Appetere de humilitate laudem, humilitatis non est virtus, sed subversio. Verus humilis vilis vult reputari, non humilis prædicari. Gaudet contemptu sui, hoc solo superbus, quod laudes contemnit.

Genus excusationis est, cum argueris tu, alium incusare.

Dignus plane est morte, qui tibi; *Ser. 20.*
Domine, recusât vivere, & mortuus est.

Disce, ô Christiane, à Christo

136 S. BERNARDI
quomodo diligas Christum. Disce
amare dulciter, amare prudenter,
amare prudenter.

Ser. 21. Quàm pauci post te, ô Domine
Jesu, ire volunt, cum tamen ad te
pervenire nemo sit qui nolit!

Sic, quamdiu adest gratia, dele-
ctare in ea, ut non te existimes
donum Dei jure hereditario possi-
dere, ita videlicet securus de eo,
quasi nunquam perdere possis.

Avarus terrena esurit, ut men-
dicus; fidelis contemnit, ut do-
minus.

Ser. 22. Licet suavis Dominus universis,
maxime tamen domesticis.

Qui eruit hominem lapsum, de-
dit stanti Angelo ne laberetur: sic
illum de captivitate eruens, sicut
hunc à captivitate defendens.

Ser. 23. Pauci profecto quî utiliter, pau-
ciores qui & humiliter præsent.

Virtus discretionis absque cha-
ritatis fervore jacet; & fervor ve-
hemens absque discretionis tem-
peramento præcipitat.

Hominis justitia indulgentia Dei.
Omnino

Omnino sufficit adversus osloquentium iniqua opinio bonorum, cum testimonio conscientiae. Ser. 124

Cor felle livoris amarum per linguæ instrumentum spargere, nisi amara non potest.

Qui non placet Deo, non potest illi placere Deus: nam cui placet Deus, Deo displicere non potest.

Alij quidem nude atque irreverenter, uti in buccam venerit, virus evomunt detractionis. Alij autem quodam simulatæ verecundiæ fuco conceptam malitiam, quam retinere non possunt, adumbrare conantur. Videas præmitti alta suspitia, sicque quadam cum gravitate & tarditate, vultu mæsto, dimissis superciliis, & voce plangenti egredi maledictionem, & quidem tanto persuasibiliorem, quanto creditur ab his qui audiunt, corde invito, & magis condolentis affectu, quàm malitiose proferri.

Omnis cura Sanctorum, spreto ornatu, cultuque superfluo exterioris sui hominis, qui certe cor-

rumpitur, omni diligentia se præbet & occupat excolendo ac decorando interiori illi qui ad imaginem Dei est, & renovatur de die in diem.

Grata ignominia crucis ei, qui crucifixo ingratus non est.

Ser. 29. Proni sunt sensus hominis & cogitationes ad malum potius suspicandum, quàm ad bonum credendum.

Nescio quomodo etiam tene-rius mihi astricti sunt, qui post increpatoria & per increpatoria tandem convaluerunt de infirmitate, quàm qui fortes ab initio permanserunt, non indigentes hujusmodi medicamento.

Ser. 30. In lacrymis pœnitentium vitæ odor, sapor gratiæ, indulgentiæ gustus, reconciliationis jucunditas, sanitas redeuntis innocentiae, serenata suavis conscientiae.

Genus Martyrij est spiritu facta carnis mortificare, illo nimirum quo membra cæduntur ferro, horrore quidem mitius, sed diu-

urnitate molestius.

Cum mala in corde versamus, nostra cogitatio est; si bona, Dei sermo est.

Honorati incedunt in bonis Do- Ser. 33.
mini, qui Domino honorem non deferunt.

(Diabolus) quem satis expertus est apertum omne horrere malum, falso bono supplantare molitur.

Parum est, cum per seipsum humiliat nos Deus, si tunc libenter Ser. 34.
accipimus, nisi quando & per alium hoc facit, sapiamus similiter.

Humilitas justificat nos, non humiliatio.

Quanti humiliantur, & humiles non sunt! Alij cum rancore humiliantur, alij patienter, & alij libenter. Primi rei sunt, sequentes innoxij; vltimi iusti.

Est humilis qui humiliationem convertit in humilitatem, & ipse est qui dicit Deo: *Bonum mihi quia ps. 118.*
humiliaſti me.

M ij

Sola gratiam , quam præfert,
meretur læta & absoluta humi-
litas.

Inc. 14. *Omnis qui se humiliat , exalta-
bitur ;* significat profecto non om-
nem exaltandam esse humilitatem,
sed eam tantum quæ de voluntate
venit , nec ex tristitia , nec ex ne-
cessitate. Nec enim per contra-
rium omnis qui exaltatur , humi-
liandus erit , sed tantum qui se
exaltat , humiliabitur , nimirum
ob voluntariam vanitatem. Ita
ergo non qui humiliatur , sed qui
sponte se humiliat , exaltabitur:
utique ob meritum voluntatis.
Esto enim quod humilitatis mate-
ria per alium ministratur , verbi
gratia , probra , damna , supplicia:
non tamen idcirco recte ab alio
quàm à semetipso humiliatus ille
dicetur , qui illa omnia tacita &
læta conscientia causa Dei subeun-
da decreverit.

Ser. 36. Sunt qui scire nolunt , eo fine
tantum ut sciant , & turpis curio-
sitas est. Sunt qui scire volunt , ut

sciantur ipsi, & turpis vanitas est. Et sunt qui scire volunt, ut scientiam suam vendant, verbi gratia, pro pecunia, pro honoribus, & turpis quæstus est. Sed sunt qui scire volunt, ut ædificent, & charitas est. Et item qui scire volunt, ut ædificentur, & prudentia est.

Cibus indigestus, & qui bonam non habet concoctionem, malos generat humores, & corrumpit corpus, & non nutrit. Ita & multa scientia ingesta stomacho animæ, quæ est memoria, si decocta igne charitatis non fuerit, & sic per quosdam artus animæ, mores scilicet atque actus, transfusa atque digesta, quatenus de bonis quæ noverit, vita attestante & moribus bona efficiatur: nonne illa scientia reputabitur in peccatum, tanquam cibus conversus in pravos noxiosque humores?

Noveris te ut Deum timeas: no- *Ser. 37.*
veris ipsum, ut æque eum diligas.

Sine timore & amore Dei salus esse non potest.

Multi cum sentiunt poenam,
corrigunt culpam.

Quemadmodum ex notitia tui
venit in te timor Dei, atque ex
Dei notitia Dei itidem amor: sic
è contrario de ignorantia tui su-
perbia, ac de Dei ignorantia venit
desperatio.

Non est periculum quantum-
cumque te humilies, reputes mi-
norem quàm sis, hoc est quàm te
veritas habeat. Est autem grande
malum, horrendumque pericu-
lum, si vel modice plus vero te
tollas, si vel uni videlicet in tua
cogitatione te præferas, quem
forte parem tibi veritas iudicat,
aut etiam superiorem. Quemad-
modum enim ostium transeas, cu-
jus superliminare, ut ad intelli-
gentiam loquar, nimium bassum
sit, non nocet quantumcumque te
inclinaveris: nocet autem si vel
transversî digiti spatium plusquam
ostij patitur mensura, erexeris, ita
ut impingas, & capite quassato
collidaris: sic in anima non est

plane timenda quantalibet humiliatio, horrenda autem nimiumque pavenda vel minima temere præsumpta erectio.

Apostolus dicit, quod ignorantiam Dei quidam habent. Ego autem dico omnes ignorare Deum, qui nolunt converti ad Deum. Neque enim ob aliud proculdubio renuunt, nisi quia gravem & severum imaginantur, qui pius est: durum & implacabilem, qui misericors est: ferum & terribilem qui amabilis est. *Ser. 38.*

Habet malitia currum suum rotis quatuor consistentem sævitia, impatientia, audacia, impudentia. Trahitur autem duobus admodum perniciousibus equis, & ad omnem perniciem paratissimis, terrena potentia & seculari pompa. Porro præfident duobus his equis aurigæ duo, tumor, & livor. *Ser. 39.*

Luxuriæ currus quadriga volvitur vitiorum, ingluvie videlicet ventris, libidine coitus, mollitie vestium, ocij soporisque resolu-

tionē. Trahitur equis duobus prosperitate vitæ, & rerum abundantia: & qui his præſident duo, ignaviæ torpor, & infida ſecuritas. Hi calcaria minime habent, neque flagella, vel aliquid hujusmodi. Sed pro his utuntur parvulo papilione conopeo ad faciendū umbram, & flabello ad citandum ventum. Porro conopeum diſſimulatio eſt, umbram faciens & protegens ab æſtu curarum. Flabellum vero effuſio eſt ventum adulationis apportans.

Avaritia rotis & ipſa vehitur quatuor vitiorum, qui ſunt, puſillanimitas, inhumanitas, contemptus Dei, mortis oblivio. Porro jumenta trahentia tenacitas & rapacitas: & his unus auriga ambobus præſidet, habendi ardor. Sola ſiquidem avaritia quoniam conducere plures non patitur, uno contenta eſt ſervitore. Ipſe vero injuncti operis promptus admodum atque infatigabilis executor, urgendis ſane jumentis trahentibus

bus flagris utitur acerrimis, libidine acquirendi, & metu amittendi.

Etiam si perperam actum quid deprehendas, nec sic iudices proximum, magis autem excusa. Excusa intentionem, si opus non potes, puta ignorantiam, puta subreptionem, puta casum. Quod si omnem omnino dissimulationem rei certitudo recusat, suade nihilominus ipse tibi, & dicito apud temetipsum: Vehemens fuit nimis tentatio. Quid de me illa fecisset, si accepisset in me similiter potestatem?

- Volo irascaris mihi, Pater mi- *Ser. 42.*
sericordiarum, sed illa ira qua corrigis devium, non qua extrudis de via. Illud tua nobis benigna animadversio parit, hoc formidolosa nutrit dissimulatio. Non enim cum nescio, sed cum sentio te iratum, tunc maxime confido propitium: etenim cum iratus fueris misericordiæ recordaberis.

Parum est esse subiectum Deo,
N

nisi sis & omni creaturæ propter Deum.

Ser. 44. Quod non potest natura, potest gratia.

Ser. 45. Cedit fastus, ubi invalescit affectus.

Nec ociosa iteratio, quæ amoris confirmatio est.

In eo qui graviter peccavit, etsi amanda, non tamen admiranda humilitas. At si quis innocentiam retinet, & nihilominus humilitatem jungit, nonne is tibi videtur geminum animæ possidere decorem?

Rara avis in terris, aut sanctitatem non perdere, aut humilitatem sanctimonia non excludi.

Spiritus est verbum, spiritusque anima, & habent linguas suas quibus se alterutrum alloquantur, præsentisque indicent. Et verbi quidem lingua favor dignationis ejus, animæ vero devotionis fervor. Elinguis est anima atque infans quæ hanc non habet, & non potest ipsi ullatenus sermo.

cūatio esse cum verbo.

Locutio verbi infusio doni.

Præposterus ordo est ante me- *Ser. 46.*
ritum exigere præmium.

Domum Dei spiritalem seipsum
quisque agnoscat, qui tamen jam
non in carne ambulet, sed in spi-
ritu. *Templum enim Dei*, ait, *san-* *1. Cor. 3.*
ctum est, quod estis vos. Curate
ergo fratres, spirituali huic ædifi-
cio, quod vos estis, ne forte cum
in superiora proficere cœperit, va-
cillet & corruat, si lignis fortibus
non fuerit subnixum & colliga-
tum: curate inquam, illi ligna da-
re imputribilia & immobilia, ti-
morem videlicet Domini, illum
castum qui permanet in seculum
seculi: patientiam de qua scriptum
est, quia *patientia pauperum non* *Psal. 9:*
peribit in finem: longanimitatem
quoque, quæ sub quovis structuræ
pondere inflexibilis perseverans
in infinita secula vitæ beatæ pro-
tenditur, Salvatore loquente in
Evangelio: *Qui perseveraverit* *Math.*
usque in finem, hic salvus erit. *Ma- 10.*

gis autem super omnia charitatem,
quæ nunquam excidit, quia *fortis*
est, inquit, *ut mors dilectio*.

Cant. 8.

Ser. 47.

Sap. 7.

Non sine causa sane multiplex
spiritus à sapiente describitur, nisi
quod sub uno litteræ cortice diver-
sos plerumque sapientiæ intelle-
ctus tegere consuevit.

Vtrumque es mihi Domine Je-
su, & speculum patiendi, & præ-
mium patientis. Vtrumque for-
titer provocat, ac vehementer ac-
cendit.

Ser. 49.

Importabilis absque scientia est
zelus.

Discretio omni virtuti ordinem
ponit: Ordo modum tribuit &
decorem, etiam & perpetuitatem.

Est discretio non tam virtus,
quàm moderatrix & auriga virtu-
tum, ordinatrixque affectuum, &
morum doctrix. Tolle hanc, &
virtutibus vitium erit.

Ser. 50.

Si doles quod invides, sentis,
sed non consentis.

Quoties pro administrandis
terrenis iustissime ipsis supersede-

mus celebrandis Missarum solemnij? Ordo præposterus, sed necessitas non habet legem.

Inutiliter flos apparet, ubi non *Ser. sr.* sequitur fructus.

Cum præsto est quod amatur, viget & amor: languet, cum abest.

Non sane à prudente de diversitate sensuum judicabor, dummodo veritas utrobique nobis patrocinetur, & charitas, cui scripturas servire oportet, eo ædificet plures, quo plures ex eis in opus suum veros erudierit intellectus. Cur enim hoc displiceat in sensibus scripturarum, quod in usibus rerum assidue experimur? In quantos, verbi causa, sola aqua nostrorum assumitur corporum usus! Ita unus quilibet divinus sermo non erit abs re si diversos pariat intellectus, diversis animarum necessitatibus & usibus accommodandos.

Disce in referendo gratiam non esse tardus aut segnis, disce ad sin-

Pron.

gula dona gratias agere. *Diligenter*, inquit, *considera quæ tibi apponuntur*, ut nulla videlicet Dei dona debita gratiarum actione frustrentur, non grandia, non mediocria, non pusilla.

Ingratitudo inimica est animæ, exinanitio meritorum, virtutum dispersio, beneficiorum perditio. Ingratitudo ventus vrens, siccans sibi fontem pietatis, rorem misericordiæ, fluenta gratiæ.

Est locus inter timorem & securitatem, tanquam inter lævam & dexteram, media videlicet spes, in qua mens & conscientia molli nimirum supposito charitatis stratu suavissime requiescit.

Ser. 54.

In veritate didici nihil æque efficax esse ad gratiam promerendam, retinendam, recuperandam, quàm si omni tempore coram Deo inveniaris non altum sapere, sed timere.

Interdum subtrahitur gratia; sive retrahitur, non pro superbia quæ jam est, sed quæ futura est.

nisi subtrahatur.

(Redundat) in despectum donantis , donum negligere , nec expendere ad quod donatum est.

Volo vultui iræ judicatus , non *Ser. 55.*
judicandus præsentari. Judicabo mala mea , judicabo & bona.

Ego quoniam peccator sum , *Ser. 56.*
dissolui non cupio , sed formido ,
sciens quia mors peccatorum pes- *Ps. 33.*
sima.

Illius Doctoris libenter audio *Ser. 59.*
vocem , qui non sibi plausum , sed
mihi planctum movet.

Dabis voci tuæ vocem virtutis ,
si quod suades , prius tibi illud co-
gnosceris persuasisse. Validior
operis , quàm oris vox.

Quid tam ad mortem , quod non *Ser. 61.*
Christi morte salvetur?

Mèum meritum , miseratio Do-
mini.

Formidolosa scrutatio Majesta- *Ser. 62.*
tis divinæ , at voluntatis tam tuta
quàm pia.

(In Deum) transformamur ,
cum Deo conformamur.

Ser. 64. Tentationes diversæ sunt pro temporum diversitate.

Ser. 65. Amor dignitatis nescius.

Omnibus una intentio Hæreticis semper fuit, captare gloriam de singularitate scientiæ.

Cum femina semper esse, & non cognoscere feminam, nonne plus est quàm mortuum suscitare?

Longe plus nocet falsus Catholicus, quàm si verus appareret Hæreticus.

Ser. 69. Amor Dei amorem animæ parit.

Ser. 71. Grande malum propria voluntas, qua fit ut bona tua tibi bona non sint.

Ser. 72. Ego ut verum fatear, jam olim mihi persuasi in sacri preciosique eloquij textu nec modicam vacare particulam.

Ser. 83. Suspectus est mihi amor, cui aliud quid adipiscendi spes suffragari videtur. Ipse meritum, ipse præmium sibi est amor: præter se non requirit causam, non fructum.

Cum amat Deus , non aliud vult quàm amari ; quippe non ad aliud amat , nisi ut ametur ; sciens ipso amore beatos , qui se ama-
verint.

Purus amor mercenarius non est. Purus amor de spe vires non sumit, nec tamen diffidentiaè damna sentit.

Non pedum passibus, sed desi- *Ser. 84.*
derijs quæritur Deus. Non ex-
tundit desiderium felix inventio,
sed extendit.

Non recte oras , si orando præ- *Ser. 86.*
ter Verbum aliquid quæras , aut
quod propter Verbum non quæ-
ras , quoniam in ipso sunt omnia.

Longius à salute absistit mem- *De con-*
brum quod obstupuit ; & ægrum *sidera-*
se se non sentiens periculosius la- *tione ad*
borat. *Eugenii*

Plaga recens dolore non caret. *Papam.*

Vulneri vetusto & neglecto cal- *lib. 1.*
lus obducitur , & eo insanabile, *cap. 1.*
quo insensibile fit.

Dolor continuus & acerbus diu-
turnus esse non patitur. Nam si

non aliunde extunditur, necesse est vel cedat sibi. Enim-vero cito aut de remedio consolationem recipiet, aut de assiduitate stuporem.

Gravis & continuus dolor citum habiturus est exitum, aut sanitatem profecto, aut insensibilitatem.

cap. 2. Nil tam fixum animo, quod neglectu & tempore non obsolescat.

Paulatim in cordis duritiam itur.

Solum est cor durum, quod semetipsum non exhorret, quia nec sentit.

Quid ergo cor durum? Ipsum est quod nec compunctione scinditur, nec pietate mollitur, nec movetur precibus, minis non cedit, flagellis duratur: ingratum ad beneficia est, ad consilia infidum, ad judicia surdum, inverecundum ad turpia, impavidum ad pericula, inhumanum ad humana, temerarium ad divina, praeteritorum obliviscens, praesentia

negligens, futura non providens;
 ipsum est cui præteritorum præter
 solas injurias nihil omnino non
 præterit, præsentium nihil non
 perit, futurorum nulla nisi forte
 ad vlciscendum prospèctio seu
 præparatio est: & ut brevi cuncta
 horribilis mali mala complectar,
 ipsum est, quod nec Deum timeret,
 nec hominem reveretur.

Etsi coacta servitus miserabilior, *cap. 4.*
 sed affectata miserior est:

Non præter æquum necessitati *cap. 7.*
 cedere.

Mihi videtur non omnino ab- *cap. 8.*
 surde definire temperantiam, qui
 hanc nec præcedere necessitatem,
 nec excedere dicat.

Qui hoc facit quod nullus, mi- *cap. 9.*
 rantur omnes.

Malo alterius utere in bonum
 quod potes.

Ubi omnes sordent, unius fætor *cap. 10.*
 minime sentitur.

Vitiosus conscientias vitioso-
 rum non refugit. Quis enim un-
 quam avarum avarus, immundum

256 S. BERNARDI
immundus, luxuriosum luxuriosus
erubuit?

Plena est ambitiosis Ecclesia.

Lib. 2. Sic se habent mortalium corda
cap. 1. quod scimus cum necesse non est,
in necessitate nescimus.

Perfecta & absoluta cuique ex-
cusatio, testimonium conscientiae
suae.

Si necesse sit unum fieri, è duo-
bus malo in nos murmur homi-
num, quàm in Deum esse. Bonum
mihi si dignetur me uti pro clypeo:
non recuso inglorius fieri, ut non
irruatur in Dei gloriam.

cap. 3. Etsi sapiens sis, deest tibi ad sa-
pientiam, si tibi non fueris.

cap. 5. Non est quod blandiatur celsi-
tudo, ubi sollicitudo major.

cap. 6. Vindica tibi nobile genus simi-
libus moribus.

Preciosissimus fundus virtus est.

cap. 7. Monstruosa res gradus sum-
mus, & animus infimus.

Omnia illi desunt, qui sibi nihil
deesse putat.

cap. 8. Nec modò ovium, sed & Pasto-

rum tu unus omnium Pastor.

Si consideras quantus es, cogita *cap. 10.*
etiam qualis.

Immoderata extentio extenuationem, & extenuatioq nimia scissionem facit.

Vigilanter discerne, qualis ex te,
& qualis sis ex dono Dei.

Sane inter considerandum qualis sis, etiam qualis fueris, ad memoriam revocandum.

Magnus, qui incidens in adver- *cap. 12.*
sa, non excidit vel parum sapientia:
nec minor, cui præsens felicitas si
arrisit, non irrisit. Quanquam facilius inveneris, qui sapientiam retinuerunt, contrariâ sibi fortunâ, quàm qui propitiâ non perdiderunt.

Cavendum & in ocio ocium est. *cap. 13.*

Detrahere aut detrahentem audire, quid horum damnabilius, non facile dixerim.

Facilitas credulitatis hæc est cu- *cap. 14.*
jus callidissimæ vulpeculæ magnorum neminem comperi cavisse veritas.

*Lib. 3.
cap. 1.*

O ambitio, ambientium crux,
quomodo omnes torquens, omni-
bus places ! inquietum & inquie-
tans malum.

cap. 4.

Ubi necessitas urget, excusabilis
dispensatio ; ubi utilitas prouocat,
dispensatio laudabilis est, utilitas
dico communis, non propria.

*Lib. 4.
cap. 2.*

Unusquisque secundum laborem
suum accipiet, non secundum pro-
ventum.

cap. 3.

Timor Domini simplicitas dici-
tur, ne dicam fatuitas.

cap. 4.

Post factum fera retractatio est.

cap. 6.

Patientius ferimus Christi ja-
cturam, quàm nostram.

Rivus quà fluit, cavat terram :
sic discursus temporalium con-
scientiam rodit.

Mira res, fatis superque Episcopi
ad manum habent, quibus animas
credant, & cui suas committant
facultatunculas, non inveniunt.

Optimi videlicet æstimatores re-
rum, qui magnam de minimis,
parvam aut nullam de maximis cu-
ram gerant. De pretio escarum, &

numero panum cum ministris quotidiana discussio est, rara admodum cum Presbyteris celebratur collatio de peccatis populorum.

Non oportet ut vitia domus tuæ ultimus scias,

Impunitas ausum parit, ausus excessum.

Domum Episcopi decet sanctitudo, decet modestia, decet honestas, horum disciplina custos.

Inter mitratos discurrere calamistratos non decet.

Opinio est, quasi pro vero habere aliquid, quod falsum esse nescias. *Lib. 5. cap. 3.*

Nil malumus scire, quàm quæ fide jam scimus.

Quod factum est, factum non esse non potest. Proinde & si facere in tempore fuit, fecisse in sempiternum manet. Non transibit cum tempore, quod tempore transit: in æternum ergo necesse est te cruciet, quod perperam te egisse in æternum memineris. *cap. 12.*

Cernitur in nonnullis Sacerdo- *Tract.*

de mor. tibus vestium cultus plurimus, vir-
Et offi- tutum aut nullus, aut exiguus.
cio Episc. Differunt quidem inter se homo
cap. 2. pudicus & Angelus, sed felicitate,
a cap. 3. non virtute.

Quantalibet venustate sui casti-
 tas eminere appareat, sine chari-
 tate tamen nec precium habet, nec
 meritum. Castitas sine charitate,
 lampas est sine oleo; substrahe
 oleum, lampas non lucet.

Nec pure valet Dei vel proximi
 quærere lucra, qui propria non
 contempserit.

Bona oblivio si te ipsum nescias,
 ut proximo pro sis.

Bona mors & nequaquam ab-
 horrenda, quæ vitam etsi adimit,
 non perimit. Adimit quidem, sed
 ad tempus, restituendam in tem-
 pore, duraturam sine tempore.

cap. 4. Ordinis exigit ratio, ut qui ad sui
 mensuram proximum jubetur di-
 ligere, prius seipsum diligere norit.

Duo sunt præcipue, quæ bonam
 reddunt conscientiam, pœnitere de
 malis, & abstinere à malis: hoc
 est,

est, ut verbis loquar B. Gregorij, & commissa flere, & flenda non committere. Horum neutrum sufficit.

Justus ex fide vivit, sed ex fide quæ vivat : neque enim quæ mortua est, vitam dare potest.

Solam justorum fidem, vivorum vivam fornax tentationum suscipit examinandam.

Superbia est appetitus propriæ *cap. 5.* excellentiæ. Hæc in species duas dividitur, in cæcam & vanam superbiam. Quæ quidem & aliis nominibus appellari possunt, contumacia & vanitas, quarum prior intelligentiæ; posterior voluntatis vitium est: nam ex illa rationis fallitur oculus, & ista voluntatis malæ appetitus afficitur.

Humilitas est contemptus propriæ excellentiæ.

Qui de seipso sentire humiliter novit, in neutro ipsius de se iudicium falli potest, videlicet ut aut majus aliquid putet se esse, quam sit; aut à se esse quod non sit: &

ideo patienter carens quod sibi novit deesse.

Non tutum plane, sed stultum, ibi thesaurum tuum recondere, unde non valeas resumere, cum volueris.

cap. 6. Singuli illiciti motus animi mei singula sunt quædam in te Deus convicia, ut puta, iracundiæ motus in mansuetudinem, invidiæ in charitatem.

Familiarius semper humilitati propinquare solet Divinitas.

cap. 7. Multi non tanta fiducia & alacritate currerent ad honores, si essent sentirent & onera: nunc vero quia solum attenditur gloria, non poena, purum esse Clericum erubescitur in Ecclesia.

Curritur in Clero passim ab omni ætate & ordine, à doctis pariter & indoctis ad Ecclesiasticas curas, tanquam sine curis quisque victurus sit, cum ad curas pervenerit. Nec mirum de his qui necdum in semetipsis experti sunt.

In alienam messem tuam mitte-

re falcem injuriosum est.

In alto positum non altum sapere *cap. 8.*
difficile est, & ideo inusitatum.

Dedignatio subjectionis praela- *cap. 9.*
tionis reddit indignum.

Neque quia praelati Monachis,
non Monachi.

Quis magis impius an ptofitens *Apol. de*
impietatem, an mentiens sanctita- *vita &*
tem! Nonne is qui etiam menda- *moribus*
cium addens geminat impietatem. *Relig.*
cap. 1.

Diversis morbis diversa conve- *cap. 4.*
niunt medicamenta, & fortioribus
fortiora.

Unum (Ordinem) opere teneo,
cæteros charitate.

Potest fieri, quia frustra tu labo-
raveris; ut autem ego frustra dili-
gam bonum quod operaris, fieri
omnino non potest.

Magna abusio, maxima cura est *cap. 5.*
ut corpus regulariter induatur, &
contra Regulam suis vestibus ani-
ma nuda deseritur.

In quo temetipsum extollis, per- *cap. 6.*
dis humilitatem; in quo alios de-

164 S. BERNARDI
primis, charitatem.

Quis, quæso, vestrum, Regulam melius tenet? An non melius, qui melior? Quis vero melior, humilior, an fatigatior?

Nullus Ordo quippiam recipit inordinatum: quod vero inordinatum est, ordo non est.

Non adversum Ordinem, sed pro Ordine disputare putandus ero, si non Ordinem in hominibus, sed hominum vitia reprehendo: & quidem diligentibus Ordinem in hac re molestum me fore non timeo, quin imo gratum procul dubio accepturi sunt, si persequimur quod & ipsi oderunt: si quibus vero displicuerit, ipsi se manifestant, quia Ordinem non diligunt, cuius utique corruptionem, idest vitia, damnari nolunt.

Bona misericordia misereri animæ tuæ, nec potest non mereri misericordiam qua fit ut placeas Deo.

sap. 8. Delicata nimis medicina est, prius alligati, quam vulnerari.

Membrum non percussum plan-
gere, & necdum suscepto ictu ad-
movere manum, fovere unguento
ubi non dolet, emplastrum adhi-
bere ubi cæsura non est.

Quæritur ad induendum, non *cap. 5.*
quod utilius, sed quod subtilius
invenitur; non quod repellat fri-
gus, sed quod superbire compellat.

Non tanto curaretur corporis
cultus, nisi prius neglecta fuisset
mens inculta virtutibus.

Nemo fidenter reprehendit quo *cap. 10.*
se esse irreprehensibilem non con-
fidit.

Curiosæ depictiones, dum oran- *cap. 11.*
tium in se retorquent aspectum,
impediunt & affectum.

Fulget Ecclesia in parietibus, &
in pauperibus eget; suos lapides
induit auro, & suos filios nudos
deferit.

Plus concupiscentia mundi quàm *De con-*
substantia nocet. *temptu*

Hæc fugiendarum causa divitia- *mundi*
rum præcipua est, quod aut vix aut *cap. 1.*
nunquam sine amore valeant pos-
sideri.

Facile cor humanum omnibus
quæ frequentat, adhæret.

Qui relinquere universa dispo-
nis, te quoque inter relinquenda
numerare memento: imo vero ma-
xime & principaliter abnega te-
metipsum.

cap. 5. Quis ea intentione gradus Eccle-
siasticos & ministeria Sanctuarij
quærit, ut sine curis seculi in san-
ctimonia cordis & corporis illu-
minandus accedat ad Dominum,
& suam pariter ac proximorum
operetur salutem, orationis studio
deditus, & verbo prædicationis?

Modico est natura contenta.

cap. 6. Utilis lectio, utilis eruditio, sed
multo magis unctio necessaria;
quippe quæ sola docet de omni-
bus.

Nemo repente fit turpissimus, &
vix aliquis in hunc affectum ne-
quitiae, nisi prava consuetudine,
pertransivit.

cap. 7. Indignus lana & lacte convinci-
tur qui non pascit oves.

cap. 8. Triplex funiculus qui difficile

rumpitur, hominem miserum in
perniciem trahit, qui impune in-
trat, qui indigne ministrat, sed &
ipso fructu abutitur temporali.

Ulcus pessimum, quod nec sum- *cap. 9.*
mis saltem digitis patitur attre-
ctari.

Ab altiori gradu casus gravior.
Malum impunitum esse non po-
test.

Misera fane & extremæ plena
dementiæ commutatio, humanum
declinare laborem, & paratum
Diabolo stridorem eligere sempi-
ternum.

Neque ad hoc nos de Paradiso *cap. 10.*
voluptatis animadversio divina
ejecisse videtur, ut alterum tibi hîc
Paradisum adinventio humana pa-
raret.

Ad imaginem Dei facta anima
rationalis, cæteris omnibus occu-
pari potest, repleti omnino non
potest. Capacem Dei, quicquid
Deo minus est, non implebit.

Tempus hoc animabus, non cor- *cap. 11.*
poribus, est assignatum.

Salvator advenit tollere peccata mundi, non molestias carnis: quod sane manifestius docuit in semetipso, pœnis omnibus corpus exponens, animam autem immunem prorsus custodiens à peccato.

cap. 15. Minime suis contentus exemplis, Salvator etiam præmia repromittit, ut quem forte non provocat invitatio præcedentis, trahat vel desiderium retributionis.

cap. 16. Nihil preciosius tempore; sed heu nihil hodie vilius æstimatur. Transeunt dies salutis, & nemo recogitat.

cap. 21. Pretiosa quidem divina consolatio est, nec omnino tribuitur admittentibus alienam.

Filiis Israël, donec terram promissionis intrarent, manna non defuit.

cap. 22. Gaudium in Spiritu Sancto, gaudium non modo in spe gloriæ, sed etiam in tribulationibus.

Tract. de diligendo Deo. cap. 4. Iustum est, ut quos præsentia non delectant; præsto eis sit memoria futurorum; & qui de rerum fluentium.

fluentium qualibet affluentia despiciunt consolari, recordatio illos delectet æternitatis.

Dei quærentibus & suspirantibus præsentiam, præsto interim & dulcis memoria est; non tamen qua satientur, sed qua magis esuriant unde satientur.

Non sine præmio diligitur Deus, *cap 7:* etsi absque intuitu præmij diligendus sit.

Verus amor seipso contentus est, habet præmium, sed id quod amatur.

Verus amor præmium non requirit, sed meretur.

Hoc stultum & extremæ dementiæ est, ea semper appetere quæ nunquam non dico satient, sed nec temperent appetitum, dum quicquid talium habueris, nihilominus non habita concupisces.

Causa diligendi Deum, Deus est. Ipse fecit, vel potius factus est ut amaretur: ipse speratur amandus, ne in vacuum sit amatus: eius amor nostrum & præparat & remunerat.

Non dubium quod tepida sit
omnis oratio, quam non prævenerit
inspiratio.

cap. 8. Proximum pure diligere quomodo potest, qui in Deo non diligit? Potro in Deo diligere non potest, qui Deum non diligit. Oportet ergo Deum diligere prius, ut in Deo diligere possit & proximus.

cap. 15. In primis diligit seipsum homo propter se. Diligit in secundo gradu Deum, sed propter se, non propter ipsum. Gustato quàm suavis est Dominus, transit ad tertium gradum, ut diligat Deum, non jam propter se, sed propter ipsum. Sane in hoc gradu jam statatur, & nescio si à quoquam hominum quartus in hac vita perfecte apprehenditur, ut se scilicet diligat homo tantum propter Deum. Asserant hoc, si qui experti sunt; mihi, fateor, impossibile videtur.

Nemo (in cælo) se cognoscet secundum carnem, carnisque amor amore spiritus absorbendus.

De gra- Deus est author salutis, liberum

arbitrium tantum capax, nec dare *ria eg*
 illam nisi Deus, nec capere valet *lib. arb.*
 nisi liberum arbitrium. *cap. 1.*

Nulla verior miseria, quàm falsa *cap. 5.*
 lætitia.

Bonus est panis, sed esurienti;
 potus delectat, sed sitientem.

Saturato cibus potusque jam
 nequaquam sunt grata, sed gravia.

Liberum arbitrium nos facit vo- *cap. 6.*
 lentes, gratia benevolos. Ex ipso
 nobis velle, ex ipsa bonum velle.
 Aliud velle, aliud velle bonum:
 quemadmodum namque aliud est
 timere simpliciter, aliud timere
 Deum; & aliud amare simpliciter,
 aliud est amare Deum: quippe ti-
 mere & amare simpliciter quidem
 prolata, affectiones; cum addita-
 mento autem virtutes significant:
 ita quoque aliud est velle, aliud
 velle bonum.

A Deo velle quomodo & time-
 re, quomodo & amare, accepimus
 in conditione naturæ, ut essemus
 aliqua creatura. Velle autem bo-
 num quomodo & timere Deum,

quomodo, & amare Deum, accipimus in visitatione gratiæ, ut simus Dei creatura.

Creati quodammo 'o nostri per liberam voluntatem, quasi Dei efficiamur per bonam voluntatem.

Dum per malam voluntatem sumus diaboli, quodammodo interim non sumus Dei; sicut cum per bonam voluntatem efficiamur Dei, desinimus jam esse diaboli. Cæterum siue Dei sumus, siue diaboli, non tamen similiter desinimus esse nostri. Manet quippe utrobique libertas arbitrij, per quam maneat & causa meriti; quatenus merito vel puniamur mali, quod tanquam liberi ex propria voluntate efficiamur; vel glorificemur boni, quod nisi æque voluntarij esse non possumus.

Sane diabolo nostra nos mancipat voluntas, non ipsius potestas. Deo subicit ejus gratia, non nostra voluntas.

Perfecta conversio est ad bonum, ut nihil libeat nisi quod de-

ceat vel liceat. Perfecta in bono confirmatio, ut nil desit jam quod libeat.

Corruit (homo) de posse non peccare in non posse non peccare. *cap. 7.*

Soli inter animantia datum est homini posse peccare, ob prærogativam libertatis. Datum autem non ut proinde peccaret, sed ut gloriosior inde appareret, si non peccaret, cum peccare posset.

Peccantis lapsus non dono ascribendus est potestatis, sed vitio voluntatis.

Et si datum fuit voluntati posse stare ne caderet, non tamen resurgere si caderet.

Manet etiam post peccatum liberum arbitrium; etsi miserum, tamen integrum. *cap. 8.*

Mala quæ tolerantur (apud inferos) cogunt pœnitere malorum quæ facta sunt. *cap. 9.*

Qui non vult quod justum; justa ejus voluntas non est.

Duo sunt quæ injustam comprobant voluntatem, vel cum peccare,

174 S. BERNARDI
vel cum impune peccare libeat.

cap. 11. Nemo salvatur invitus.

Velle plane convincimur quod non fieret, si nollemus.

Non liberi arbitrii, sed Domini est salus: imo ipse salus, ipse & via est ad salutem.

Dei sunt procul dubio munera tam nostra opera, quam eius præmia: & qui fecit se debitorem in illis, fecit & nos promeritores ex his.

Iustum est ut reddat (Deus) quod debet: debet autem quod pollicitus est.

De præcepto & Dei Regula Charitas Regulæ sancti Benedicti iure præponitur.

cap. 4. & dispensat. Prælati iussio vel prohibitio non prætereat terminos professionis.

cap. 5. Absque necessitate remissio voti, non dispensatio, sed prævaricatio est.

cap. 6. Perfecta obedientia legem nescit, terminis non arctatur, neque contenta angustiis professionis largiori voluntate fertur in latitudinem charitatis, & ad omne quod

injungitur spontanea vigore liberalis alacrisque animi modum non considerans in infinitam libertatem extenditur.

Ocium non est, si non omnino ratione vacuum est. *cap. 8.*

Quicquid vice Dei præcipit homo, quod non sit tamen certum displicere Deo, haud secus omnino accipiendum est, quàm si præcipiat Deus. *cap. 9.*

Ipsam quem pro Deo habemus, tanquam Deum in his quæ aperte non sunt contra Deum, audire debemus.

Elatio contemnentis atque impenitentis obstinatio in minimis quoque mandatis culpam facit non minimam, & convertit in crimen gravis rebellionis nævum satis levem simplicis transgressionis. *cap. 11.*

Non est idipsum nolle obedire, & non obedire. Hoc quippe, interdum erroris est, nonnunquam & infirmitatis: illud vero aut odiosæ pertinaciæ, aut contumaciæ non ferendæ.

Non qualiscumque mandari præteritio criminalem facit inobedientiam, sed repugnare, sed nolle obedire.

cap. 12. (Superbiam) facile cavet, qui timet & gehennam.

cap. 13. De male quoque viventibus Prælati, Dei præceptum est: *Quæ dicunt, facite.*

Professus quisque cum in aliquo forte regularium mandatorum deliquerit, si ad remedium æque regulare confugerit, etsi conuincitur transgressor mandati, non tamen pacti prævaricator.

Regulares terminos, etsi sæpe deliquerit, non evadit, qui censuræ, quæ ex Regula est, disciplinam non subterfugit. Pars siquidem Regulæ est regularis correctio, & in ea reperitur non solum bonæ vitæ instructio, sed etiam emendatio pravæ. Inveniuntur in ea & præcepta obedientiæ, & inobedientiæ remedia, ut ne peccando quidem à Regula recedatur.

Omnis res melius divisione in- *cap. 14.*
notescit.

Levius admodum peccatur ubi sana intentione sola reprehensibilis actio foris apparet, quàm ubi maligna latet etiam mala actione intentio.

Quod absque vel minimo peccato non est, purum bonum minime est.

Certa pro dubijs relinquere tu- *cap. 15.*
tum non est.

Sæpe quod facile volumus antequam probemus, experti jam nolumus.

Boni usus à Regula non discor-
dant.

Non omnes omnia tenent, etiam boni Christiani, quæ in Evangelio sunt; omnes tamen secundum Evangelium vivunt. Nam qui concessis alligari conjugijs contenti sunt, non ideo tamen credunt se recessisse ab Evangelio, quia Evangelici sublimitatem consilij de cælibe ducenda vita non elegerunt.

Tolerabilius scandalum illud est & venialius, quod factum est intentione proficiendi in melius.

cap. 19. Nunquam mihi contingat turbatum ad patris accedere sacrificium, cum ira & disceptatione contingere sacramentum, in quo Deus indubitanter est mundum reconcilians tibi.

cap. 20. Spe jam in cælestibus habitamus, cum adhuc re ipsa in terris peregrinemur & in corpore.

De Gradibus humilitatis
 & Superbia.

cap. 1.1

P/ 24.

Humilitas est virus, qua homo verissima sui agnitione sibi ipsi vilescit.

Dulcis & rectus Dominus. Dulcis, quia perire non patitur: rectus, quia punire non obliviscitur.

cap 3. Misericordia fratris verius misero corde sentitur.

Vt ob alienam miseriam miserum cor habeas, oportet ut tuam prius agnoscas, ut proximi mentem in tua invenias, & ex te noveris qualiter illi subvenias.

Æger ægro, & jejunos jejuno

quanto propinquus, tanto familiarius compatiuntur.

Frustra tibi de infirmitate vel ignorantia blandiuntur, qui ut libenter peccent, libenter ignorant, vel infirmantur. *cap. 6.*

Cognoscetur certe Dominus iudicia faciens qui nunc ignoratur misericordiam quærens. *ps. 9.*

Arcta via cautius inceditur strictim: ardua scala tutius pedetentim ascenditur. *cap. 9.*

Cave prohibitum, ne perdas concessum. *imp. 10.*

Quid audes oculos levare ad cælum, qui peccasti in cælum? Terram intueri, ut cognoscas te ipsum. Ipsa te tibi repræsentabit, quia terra es, & in terram ibis.

Ideo nascimur morituri, quia prius morimus naxituri.

Turpe est ei qui se supra cæteros jactat, si non plus cæteris aliquid agat, per quod ultra cæteros appareat. *cap. 14.*

Tribulatio vere poenitentes discernit. Qui enim veraciter poe-

nitet , laborem pœnitentiæ non abhorret ; sed quicquid sibi pro culpa , quam odit , iungitur , tanta conscientia patienter amplectitur.

Gloriosa res humilitas , quia ipsa quoque superbia palliare se appetit , ne vilescat.

cap. 21. Postquam terribili Dei iudicio prima flagitia impunitas sequitur , experta voluptas repetitur , repetita blanditur.

Melius tanquam non orantes oramus.

*Tract. de
nova mi-
liria ad
milites
Templi.
cap. 1.*

Impavidus profecto miles , & omni ex parte securus , qui ut corpus ferro , sic animus fidei lorica induitur. Vtrisque nimirum armis nec Dæmonem timet , nec hominem.

O ! vita secura , ubi pura conscientia. O ! vita , inquam , secura , ubi absque formidine mors expectatur , imo & exoptatur cum dulcedine , & excipitur cum devotione.

Quid vel vivens , vel moriens

metuat, cui vivere Christus est, & mori lucrum?

Infelix victoria, qua superans hominem succumbis vitio.

Ira tibi aut superbia dominante, frustra gloriaris de homine superato. *cap. 3.*

Sic Christus sic novit vlcisci in hostes suos, ut non solum de ipsis, sed per ipsos quoque frequenter soleat tanto gloriosius, quanto & potentius triumphare.

Peccatoris & maligni tantis *cap. 5.* proculdubio (prodest) conversio quantis & prior nocuerat conversatio.

Sic divitias divinæ misericordiæ cogites, quatenus horrorem judicij nequaquam dissimules. *cap. 8.*

Amplius monet ad pietatem *cap. 13.* mortis quàm vitæ Christi recordatio: puto quod illa austerior, hæc dulcior videatur.

Vita Christi vivendi mihi regula extitit, mori à morte redemptio. Illa vitam instruxit, mortem ista destruxit.

Quia utrumque nobis necessarium erat, & pie vivere, & secure mori, & vivendo vivere (Christus) docuit, & mortem moriendo securam reddidit.

Nil profecto congruentius quàm ut mors operata sit mortem, spiritualis corporalem, culpabilis pœnalem, voluntaria necessariam.

Mors in Christi morte fugatur.

Per Spiritum qui ex Deo est, charitas diffusa est in cordibus nostris: sicut & per carnem, quæ est ex Adam, manat concupiscentia nostris insita membris.

Non metuendum quod donandis peccatis aut potestas Deo, aut voluntas passo & tanta passo pro peccatoribus desit.

cap. 12. Bonus pudor est quo peccasse, aut certe peccare confunderis.

Ministros verbi Sacerdotes caute necesse est ad utrumque vigilare sollicitos, quo videlicet delinquentium cordibus tanto modamine verbum timoris & contritio-

nisi infligant, quatenus eos ne quaquam à verbo confessionis exter-
reant, sic corda apperiant, & ora
non obstruant, sed nec absolvant
etiam compunctum, nisi videant &
confessum, quandoquidem corde
creditur ad iustitiam, ore autem
confessio fit ad salutem.

Conversio animarum opus di- *Tract.*
vinæ vocis est; non humanæ. *de Con-*

(Post mortem) pœnitentia ha- *versio-*
beri poterit, agi non poterit. *ne ad*
Pœnitentiam quidem habere, do- *Cleri-*
lere est: pœnitentiam agere, re- *cos. 6. 4.*
medium doloris est.

Quisquis ante obitum carnis
non redierit ad (cor) in seipso ma-
neat necesse est in æternum. Sed
in quali seipso? Qualem se se fe-
cerit in hac vita, qualem invene-
rit exiens ab hac vita. *

(Post mortem) melior, qui ma-
lus est, nunquam erit.

(In damnatis) peccati ipsius &
carnis quodammodo similis vide-
bitur esse conditio, ut quemad-
modum culpa semper puniri pote-

rit, nec unquam poterit expiari: sic nec in corpore aliquando tormenta finiri, nec corpus ipsum exinaniri valeat in tormentis. Merito quidem ultio sempiterna desæviet, quod numquam possit culpa deleri: & nec carnis substantia deficiet, ne simul cogatur etiam afflictio carnis terminari. Hæc qui pavet, cavet.

cap. 5.

Optimum est tunc sentiri vermem, cum possit etiam suffocari. Itaque mordeat nunc ut moriatur, & paulatim desinat mordere mordendo. Rodat interim putredinem, ut rodendo consumat, & ipse quoque pariter consumatur, ne foveri incipiat in immortalitatem.

(Benignus Deus) maxime inter initia conversionis oleo misericordiæ linit vlcera, ut nec morbi quantitas, nec difficultas curationis vltra quàm expedit innotescat; magis autem arridere videtur facilitas quædam, quæ postmodum evanescit, quando jam exercitatos habenti

habenti sensus certamen forte datur ut vincat, & discat quoniam omnium est fortior sapientia.

Spiritualia vitia difficile adhuc prout sunt, carnalis examinat.

Vanum tibi est, dum adhuc for- *cap. 6.*
des influant, exhaurire; dum peccare non desisteris; pœnitere.

Hoc consilium pietatis, ut qui *cap. 7.*
sibi displicet, placeat Deo.

Humiliatio transeat in humilitatem, necessitas in virtutem.

Non est via ad regnum Dei sine primitijs regni: nec sperare potest cæleste regnum, cui nec super propria membra adhuc regnare donatur.

Ligatus es, soluere studeas, quod rumpere omnino non possis.

Vanus utique labor qui studio *cap. 8.*
vanitatis assumitur.

Vsus quidem divitiarum apud alios, divitibus solum nomen cedit & sollicitudo.

Pro exiguis, aut magis ne exiguis quidem sed nullis, eam parvi pendere gloriam, quam nec ocu-

Qui mundum amat, nunquam
fatiatur.

Dei indulgentia delet peccatum, *cap. 15.*
non quidem & à memoria exci-
dat, sed quod prius inesse pariter,
& inficere consuevisset, sic de cæ-
tero insit memoriæ, ut eam nulla-
tenus decoloret.

Miserere animæ tuæ, qui Deum *cap. 16.*
tibi vis misereri.

Neque ubi ferrum extraxeris, *cap. 17.*
continuo vulnus redditum est fa-
nitati; sed tunc primum necesse est
adhibere formenta, & operam da-
re curationi.

Væ, qui ambulantes in carne *cap. 19.*
Deo placere non possunt, & pla-
care velle præsumunt.

Obediendi devotio lenit impel- *cap. 21.*
rium.

Oportet ad vestum referri Apo-
stolatum pericula quæque & scan-
dala quæque emergentia in regno
Dei, & præsertim quæ de fide con-
tingunt. Dignum namque arbi-
tror ibi potissimum resarciri dam-
na fidei ubi non possit fides sentire

*Tract. de
Erroribus
Petri A-
baillardi
in Synodo
Senonensi
damnatis
Præfat.
ad Inno-
centium
II. Pim-
tis.*

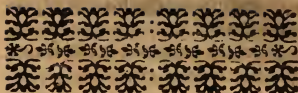
defectum. Hæc quippe hujus prærogativa sedis.

cap. i. Quid magis contra rationem, quam ratione rationem conari transcendere?

Tract. ad Hug. de S. Viâ. de quæst. ab ipso propositis. Sane reprobi Spiritus, etsi destituti sunt participatione gratiæ, non tamen vivacitate industriæ naturalis.

cap. 5. Tract. de rebus gestis S. Machie Episc. Hybernici. Prefat. Semper quidem operæ precium fuit illustres Sanctorum describere vitas, ut sint in speculum & exemplum ac quoddam veluti condimentum vitæ hominum super terram. Per hoc enim quodammodo apud nos etiam post mortem vivunt, multosque ex his, qui viventes mortui sunt ad veram provocant & revocant vitam.

S. L. IVSTINIANI

FLOSCVLI.

AREOLA XXI.

Anua cæli omnibus pa- *Lignū*
 tet ingredi volentibus. *Vita.*
Tract. 1.
 Timor est amor fu- *cap. 1.*
 giens quod ei adversa-

tur.

Timor est specialis fuga mali,
 ne perdat quod amat.

Timor hominum peccandi dif- *cap. 2.*
 fert facultatem & operationem,
 non autem aufert. Quos suspendit
 à crimine, avidiores reddit ad cri-
 men.

Stultum est timere, quod vitari *cap. 3.*
 non potest.

Tutissima res est, nil timere propter Deum.

Præsens tempus, metu futuri, perdere stultum est.

cap. 4.

Ita præsentis temporis est agenda lætitia, ut nunquam amaritudo & timor sequentis iudicii recedat à memoria.

Lento gradu ad vindictam sui divina procedit ira, tarditatemque supplicij gravitate compensat.

Indicta nobis est probitatis necessitas, cum agamus coram oculis Iudicis cuncta cernentis.

Zelus divinæ justitiæ ex hoc apparet, quod Deus Pater potius voluit ut unigenitus suus pœnam, quam debebat humanum genus, solveret, quam ipse eam dimitteret.

Offenso creatore offenditur totus mundus.

cap. 5.

Inaniter putat se esse victorem peccati, qui timore pœnæ non peccat.

(Timor naturalis) non est meritorius, neque demeritorius, quia

non subjacet libero arbitrio. Et dicitur naturalis, non à natura instituta, sed destituta; quia iste timor est pœna pro peccato primorum parentum inflicta.

Disce quæ peccantibus Deus comminetur, ut eum timeas.

Ex notitia tui venit in te timor Dei; atque ex Dei notitia nascitur amor.

In radice arboris nulla prorsus *De Fide tract. 2. cap. 1.* apparet pulchritudinis species, & tamen quicquid est in arbore pulchritudinis & decoris ex illa procedit;

(Fides) ipsa est quæ invisibilium tribuit notitiam; & visibilium efficit hominem contemptorem.

Ille qui intense amat Deum, voluntarius est ad credenda omnia quæ de eo recte prolata sunt, & ei beneplacita.

Nisi fides teneatur, nullatenus ad spiritualem amorem attingitur.

Perfectorum fides facit carnem vincere, propriis voluntatibus contraire, delectationem vitæ præ-

sentis extinguere, hujus mundi aspera pro æternis amare, prosperitatis blandimenta contemnere, & adversitatis metum in corde superare.

cap. 4. In anima tua omnia præsidia animæ tuæ Dominus Deus tuus.

cap. 5. Qui hanc peregrinationem pro patria diligit, profecto inter dolores dolere nescit.

Fides inexercitata languescit, & crebris tentatur incommodis.

Remissas excubias callidus insidiator irrumpt.

Cuncta bona ante fidem inania sunt.

Vincit fides mundum, & omnia quæ in mundo sunt: vincit delicias, dum ostendit corpus nostrum morti esse damnatum: vincit divitias, dum æternas eis meliores ostendit: vincit similiter honores, dum exemplo Christi docet illos esse tanquam lethale venenum contemnendos.

Divitiæ seculares si desunt, non per mala opera quærantur in mundo:

mundo: si autem adfunt, per bona opera ferventur in cælo. Animum virilem & fidei virtute decoratum nec debent, si accedunt, extollere; nec debent frangere, si recedunt.

Omnia bona mundi triplex interitus tollit: aut enim ex ipsismet veterascunt: aut luxu damnorum suorum consumuntur: aut ab extraneis dolo vel violentia seu calumnia diripiuntur.

(Christus.) omnia bona mundi contempsit, quæ contemnenda docuit; & omnia mala sustinuit, quæ sustinenda præcepit.

Plenius docetur opere quàm sermone.

Plantata est fides miraculis, exaltata est fides miraculis, comprobata est etiam fides miraculis, quia omnes creaturæ illam comprobaverunt. cap. 6.

Capacem Dei, quicquid Deo minus est, non implebit.

Qui adhuc impugnantium certamina vitiorum per consensum delectationis tolerant, aliorum cu- De continentia
cap. 1.

194 S. IUSTINIANI
ram suscipere non præsumant.

cap. 2. Temporalium amor brevis, amarus, & perniciosus est.

Temporalium amor, animę mors est.

Angeli virginitas felicior: hominis vero continentia fortior esse cognoscitur.

Continentia est amor ab amore inferioris pulchritudinis nos removens, & elevans ad superiorem.

cap. 3. In valle miseriarum positi sumus, ubi eo magis flendum est, quo minus flemus.

Universum tempus præsens quædam est vigilia solemnitatis æternæ. Vigilia non est tempus deliciarum, sed dies festus.

Fallax suavitas in temporalibus bonis.

De Prudentia
tract. 3.
cap. 4. Virtus discretionis absque fervore charitatis jacet: & fervor vehemens sine prudentiæ temperamento præcipitat.

Prudentem virum quicquid pudet facere, pudet cogitare.

De vir- Preciosa iustorum mors tanquam

finis laborum, victoriæ consum-
matio, vitæ janua, & perfectæ se-
curitatis ingressus.

*in se in-
stia*

cap. 4.

De cha-

ritate

tract. 4.

Qui puram habet conscientiam,
secure sperat.

† Vis nosse quid amas, attende
quid cogitas.

cap. 1.

a cap. 4.

Nullæ majores sunt divitiæ,
quàm Deum possidere, & charita-
tem habere.

Nihil deficiet Deum possidenti.
(Deus) se libentius quàm sua
tradit dilectoribus suis.

Omnis labor non amantibus
gravis est.

Amor solus est qui difficultatis
nomen erubescit.

Amorem rerum temporalium
æternæ vitæ charitas occidit.

cap. 5.

Nec sanctus quilibet mori pro
Domino potuisset in corpore, nisi
prius à terrenis desideriis mortuus
virtute charitatis fuisset in mente.

Antiquus hostis castitatem in
nobis, si sine charitate fuerit, non
timet.

Charitas est robur fidei, fides

fortitudo est charitatis.

cap. 6. Nec dura in necessitate servitus, ubi diligitur quod iubetur.

Habenti charitatem omnia sapiunt, ut sapere debent.

Non melius nec decentius quam per dilectionem rependi potest quod per dilectionem datum est.

Charitas habet vim generativam virtutum.

Nihil aliud est bene vivere, quam toto corde, tota anima, tota mente Deum diligere.

cap. 7. Salvator in dictis habuit contradictores, in factis observatores, in tormentis illusores, & in morte exprobratores.

Multos filios Dei fecit unicus filius Dei.

In illa cælesti patria quicquid amabitur, aderit; nec desiderabitur quod non aderit.

Quid aliud noster est finis, quam pervenire ad regnum cuius finis nullus est?

cap. 9. Cum nullum finem debeat habere devotio amantis, tamen ter-

minos suos & fines & regulas habere debet actio operantis.

Quadrupliciter captivatur intellectus : ut in iis quæ sunt fidei Deo obediat : ut male de se homo sentiat , & bene de proximo suo : ut sensum superioris sui sensui proprio præponat homo : ut semetipsum intendat homo , & ab aliis oculos avertat.

Considerata infirmitas propria mala excusat aliena.

Amat caste, qui ipsum quem *cap. 10.* amat quærit, nec aliquid quærit quàm ipsum.

Plura sunt per quæ cognoscitur *cap. 11.* utrum homo Deum diligat. Cum aliquis cogitat de Deo libenter : cum quis vadit ad domum Dei libenter : cum quis de Deo libenter loquitur : cum quis de Deo libenter audit : cum quis libenter pro Deo dat eleemosynam : cum quis pro Deo libenter patitur.

Hoc est verum signum (divini) amoris, temporalium contemptus.

Imitator Christi factus cum in

aliquam ingressus fueris civitatem,
primo ante omnem actum ad Ec-
clesiam curras.

Hic amantium mos est, ut amo-
rem suum silentio tegere nequeant.

Dei amator mercator est opti-
mus; dat quod non potest retinere,
ut recipiat quod non potest amit-
tere.

cap. 12. Temporalia amata inquinant.

cap. 14. Perfecti ad hoc utuntur mundo,
ut perfruantur Deo.

Amor Dei amorem proximi ge-
nerat, & amorem proximi calefa-
cit amor Dei.

cap. 15. Propterea Deus voluit unicū
hominem primo formare, ex quo
omnes procederent, ut tanquam
fratres omnes se amarent.

Plus gaudebit unus electorum de
gloria animæ alterius, quàm de
gloria proprii corporis.

Sollicitudo Angelicæ custodiæ
nos provocat ad amandum proxi-
mum. Non est ab homine despi-
ciendus homo, qui adeo Angelo
charus est.

Quamvis appetendum sit ab *cap. 15.*
unoquoque & amare & amari,
magis desiderandum est amare
quàm amari.

Amor discretus talis esse debet, *cap. 16.*
quod personas amet, & vitia per-
sequatur.

Amore Dei firmata debet esse di-
lectio proximi.

Nec hominem recte diligere no-
vit, quisquis eum recte non diligit
qui hominem fecit.

Qui se non novit diligere, utique
nec proximum;

Videtur plus quàm seipsum pro-
ximum velle diligere, qui curationi
propriæ non sufficiens curam alio-
rum cupit assumere.

Unum membrum non invidet
alij membro, licet non habeat
idem officium.

Cum unum membrum ab alio
læditur, non se vindicat.

Si quid patitur unum membrum,
compatiuntur omnia membra: si
glorietur unum membrum, con-
gaudent omnia membra.

Unum membrum reputat sibi fieri quod fit alteri, sive bonum, sive malum.

Unum membrum læsioni se exponit pro alio.

Cibum quod os recipit, aliis membris communicat.

Unum membrum timet ab aliis separari.

De Patientia tract. 5. cap. 2. Patientiæ virtus est coram hominibus persecutores tolerare, sed coram Deo est ipsos diligere.

Tunc est quisque vere patiens, quando ipsum amat quem persecutorem patitur.

Tolerasse & odisse non est virtus patientiæ, sed vélamen furoris.

Qui perfecte se vincit, ad omnia fortis erit.

Illud est magnificum & strenuum, si subjectus quis contumeliis iudicia Dei laudet: si vexatus ægritudine iudicia Dei deprecetur: si inopia depressus nihilominus iustitiam Dei laudet.

Donis suis Deus flagella permiscet.

Oculos quos culpa claudit, pœ- *cap. 3.*
na aperit.

Electis suis ad se pergentibus
Dominus hujus mundi iter aspe-
rum facit, ne dum quisque vitæ
præsentis requie, quasi viæ amœ-
nitate pascitur, magis eum diu per-
gere quàm citius pervenire dele-
ctet; & dum oblectatur in via,
obliviscatur eorum quæ sunt in
patria.

Nullus quantum profecerit, nisi
inter adversa cognoscit.

Utilitati innocentium militat
vita pravorum.

Quod flagellum grano, quod li-
ma ferro, quod fornax auro, hoc
agit tribulatio homini justo.

Non conquerendum est de ver-
bere, dum scitur quæ remaneant
præmia in æternitate.

Nihil est infelicius felicitate pec-
cantium, qua pœnalis nutritur im-
pietas & mala voluntas, & hostis
interior roboratur.

Quinque de causis permittit Do- *cap. 4.*
minus corpus infirmari: ut merita

justitiæ augeantur : ut virtutes custodiantur , & homo non cadat in culpam : ut peccata corrigantur : ut glorificetur Deus : ut fiat non emendatis initium futuræ pœnæ.

Pœna præsens , quæ injusti animum à pravis desideriis non mutat , ab æternis suppliciis non liberat.

Quem præsentia mala non corrigunt , ad sequentia perducunt.

Nihil perdit qui se habet : qui nihil amat , perdit nihil.

Fortior est qui in nobis est , quàm qui adversum nos est.

Vita nostra non potest esse sine peccato nec sine tentatione.

cap. 5. (Mali) quotidianis cruciatibus cruciatum merentur æternum.

Facta Sanctorum si consideramus , gravia non erunt quæ toleramus.

Tunc patienter illata flagella toleramus , cum in secreto mentis ad mala perpetrata recurrimus : quia per hoc quod culpæ pondus agnoscitur , afflictionis pœna levigatur.

Erubescit peccatis alienis non parcere, qui Domino vel proximo sæpe se recolit parcenda perpetrasse.

Leve videtur quod injuriâ percutimur, dum in actione nostra conspiciamus, quod pejus est quod meremur.

Cum ab aliquo aliquid injuste passi sumus, reminiscamur quæ pro peccatis nostris merito sustinere debemus.

Tanto se unusquisque ad patientiam profecisse verius demonstrat, quanto persecutorum mala per compassionem robustius tolerat.

Omnia bona terrena contempsit Christus, ut contemnenda monstraret: & omnia terrena mala sustinuit quæ sustinenda præcipiebat, ut nec in illis quæreretur felicitas, nec in istis timeretur infelicitas.

Qui nescit dolere de peccatis, ignorat patienter adversa sustinere.

Omne opus leve fieri solet, cum

204 S. IUSTINIANI
eius pretium cogitatur.

Spes præmij solatium fit laboris.

De Obedientia tract. 6. cap. 5. In obediendi ratione hæc generalis regula teneatur; ut in difficili-
oribus agendis obeditio quidem
gratior, quàm prævaricatio gra-
vior judicetur: & in facilioribus
minusque onerosis contemptus
damnabilior, quàm laudabilior
existimetur.

De Spe tract. 8. cap. 2. Spes in possessionem regni cæle-
stis animam quodammodo intro-
ducit.

Nullus desperare debet veniam,
etiã si circa finem vitæ converta-
tur: unumquemque enim Deus de
suo fine, non de vita præterita ju-
dicat.

cap. 3. Nullum scelus coram Deo tam
abominabile fit, quàm spe miseri-
cordiæ Dei peccata perpetrare.

Lubrica spes est, quæ inter fo-
menta peccati salvam se sperat.

cap. 4. Cito bonum amittitur, nisi à Deo
largiente custodiatur.

Semper plus tribuit Deus, quàm
quis precatur.

Judam proditorem non tam scelus quod commisit, quàm indulgentiæ desperatio fecit penitus interire.

Frequens casus humilitatem generat, humilitas triumphum.

Fit plerumque gratior Deo amore ardens vita post culpam, quàm securitate torpens innocentia.

Qui gaudet in bonis gratiæ & veniæ quam invenit, & recordatur mala quæ evasit, difficile redit ad malum.

Oportet nos semper de Dei miseratione confidere, & de nostra infirmitate formidare.

Gravior culpa post veniam: renovatum vulnus pejus dolet post curam.

Vere indulgentiæ ingratus est, qui post veniam culpat.

Amantium mos est, ut semper *De per-* præsentem habere studeant, quem *sever.* amant.

Omnis labor levis efficitur con- *cap. 2.* sideratione mercedis.

Divitiæ vix aut nunquam sine *De Pau.*

pertate amore valent possideri.

cap. 1. Magnæ dementiæ est signum, imminente temporali æternam non timere mortem.

cap. 2. Magna tranquillitas cordis est, nihil habere concupiscentiæ secularis.

Damnavit (Christus) in stabulo pauperrimo hujus mundi honores, pompas, & vanitates. Insuper delicias, mollities, & carnis delectationes, similiter divitias, abundantiam temporalium, & superfluitates.

cap. 3. Ibi incipit beatitudo humano judicio, ubi ærumna existimatur humano.

Ex parvis magna lucramur.

Ante Dei oculos nunquam est vœua manus à munere, cum arca cordis repleta fuerit bona voluntate.

De Sobrietate Non licet intueri quod non licet concupisci.

cap. 4. Nihil tam valet ad domanda carnis desideria, quàm frequens mortis consideratio.

Venientem nemo hilaris mortem recipit, nisi qui se ad illam diu composuerit.

Qui quotidie recordatur se esse moriturum, contemnit præsentia, & ad æterna festinat.

Confidera frequenter, ô homo, *De Hu-*
te jam mortuum, quem scis de ne- *militate*
cessitate moriturum. *cap. 4.*

Pene mortuum se confiderat, qui moriturum se minime ignorat.

Perfecta vita est mortis recordatio.

Facile relinquere mundum facit mortis memoria.

Nihil tam proficit ad contemptum omnium rerum, quàm frequens cogitatio mortis.

Consideretur vitæ terminus, & non erit in hoc mundo quod ametur.

Sollicitum exhibet hominem ipsa mortis cogitatio.

A mortis pavore efficaciter liberat mortis recordatio.

Offerendum est pro munere, quod Deo tenemur reddere.

Plerique existunt qui se, arguente nullo, peccatores esse confitentur: cum vero de culpa sua fuerint fortasse correpti, patrocinium defensionis quærunt, ne peccatores esse videantur.

Indicia veræ humilitatis sunt, ut sicut unusquisque peccatorem se dicit, ita id de se dicenti alteri non contradicat.

Indicium superbiæ certum est, cum quod fateri quisque de se sua sponte dignatur, hoc sibi dici ab aliis dedignatur.

Exercitium humile creat humilitatem.

Argumentum morum ex minimis potest cognosci.

(Vere humilis) ne putetur quod non est, quantum in se est, vult nesciri quod est.

Qui gloriam non quærit, injurias non sentit: nec veretur confundi in præsentia hominum, qui solam gloriam quærit apud Deum.

De orat.

cap. 2.

Oratione melius solvuntur dubia, quàm inquisitione alia; citiusque

que panduntur secreta precibus
quàm studio.

Ante orationem purgandus est *cap. 3.*
animus.

Providet Deus meliora quàm *cap. 4.*
petuntur.

Indignitas ejus pro quo oratur,
inexorabilem reddit orationem.

Duobus modis impeditur oratio,
ne impetrare valeat: videlicet, si
adhuc quisque mala committit;
aut si deliquerit, sibi debita pec-
cata non dimittit.

Nullum medicamentum profe-
cit, donec latet ferrum in vulnere.

Nihil sublimius, nihil potentius *cap. 5.*
homine orante.

Meditationum tria sunt genera: *cap. 7.*
unum in creaturis, unum in scri-
pturis, & unum in moribus.

Activa vita multorum est, con- *cap. 8.*
templativa paucorum.

Validissimum contra præsentis *De casto*
viræ illecebras medicamentum est, *connu-*
futuræ vitæ habere notitiam. *bio Ver-*

Absque æternæ vitæ scientia & *bi &*
gustu non habemus istius contem- *anima*
ptum. *cap. 1.*
S

Tanto minus in peregrinatione temporalia diligimus, quanto ardentius ad cælestem patriam suspiramus.

Æternorum memoria præsentium ærumnas gemere cogit.

Jugiter meditemur quæ nobis in coelis repromissa sunt, ne eorum seducamur blanditiis, quæ ad usum nobis conceduntur in terris.

cap. 2. Ægris oculis odiosa lux est.

cap. 3. Pauper & facultate nudatus, in Christo dives efficitur.

Quod altum est in oculis hominum, divinis fœtet aspectibus.

Desiderium virtutum in acquisitione virtutis necessarium est.

Magna victoriæ pars est vincendi desiderium.

Quis invitus ad pugnam pergens victor existit?

Facile animus sui victor efficitur, cum contra se pugnare non veretur.

Verus amor ex virtute cognoscitur.

Nemo Paracleti disciplina dignus efficitur, nisi prius carnem spiritui, & animum subegeris virtuti.

Facile amittunt cælestia, qui terrenis abundant; *cap. 4.*

Parvulis parvulum se fecit Deus, ut doceret tenere innocentiam, servare obedientiam, & diligere castimoniam. *cap. 5.*

(In cælo Sancti) non minus alieno quàm suo congaudent bono. Omnes Sacerdotes, omnes Reges, universi divites, singuli potentes, quique sapientes.

Minima quæque, si improvisa veniant, graviter feriunt. *cap. 6.*

Est in justis tribulatio amoris indicium, futuræ beatitudinis præsagium, & prædestinationis testimonium.

Non absque spinis redolens nascitur rosa.

Ex cognitione sui nutritur humilitas.

Est solitudo amica æroris, mater quietis, locus contempla-

212 S. IUSTINIANI
tionis , & receptaculum supernæ
visitationis.

Non est tuta in urbibus conver-
satio.

Solitudo semper amanda est, te-
nenda vero non semper.

Nusquam nisi in solitudine legi-
tur Salvatorem legisse.

Nunquam tentationibus carebit
qui terrena dilexerit.

Contemptor sit mundi, sit & con-
temptor sui qui Deo placere cupit.

cap. 7. Quod non agnoscitur, ejus peri-
culum non declinatur.

Ex cognitione morbi congrua
ægroto præbetur medicina.

Omniū tentationum hæc peri-
culosissima est, aut non tentari,
aut nescire se tentari.

Nunquam vult (Deus) ut defi-
ciat qui impugnet, ut ex certamine
nunquam desit unde coronet. Sic
cum populum suum ad terram du-
ceret promissionis, voluit ut causa
semper adesset, per quam ipsum
tentando probaret; permisit ut in-
sequeretur Pharaon; ut in deserto

aqua deficeret: ut populi ad quorum terram possidendam vocabantur, resisterent: ut etiam eadem possessa reliquiae gentium tributariae in medio eorum remanerent.

Semper ad id quod reliquit, consuetudo reflectitur.

Difficilis seniorum vitae impudicae conversio.

Vitiis virtutum oppositione resistendum est.

Plus valet gratia quam natura, quia superior est.

Nulli, nisi ignavo & tepido, ac resistere nolenti tentatio nocet.

Homo sola in diligendo praesentia prospicit, Deus futura intuetur. cap. 8.

Homo ut fruatur dilecto diligit, Deus vero ut dilectus diligentem possideat.

Non est abjectum quod praecessit in Domino.

Dolorem servi dolor lenit Domini.

Passio, (Christi) Passione vincitur.

Ipsa natura in salutis adjutorium accommodata est.

cap. 9. Sponsus Verbum est, sponsa humana Natura, sponsa sancta Ecclesia, sponsa fidelis Anima, non qualicumque; sed talis, quæ meritis & dilectione sponsæ vocabulo digna sit.

Honoremus in Deo hominem naturam nostram, diligamus nos in ipso: pluris quidem in ipso quam in nobis æstimandi sumus.

Beneficium amoris indicium est.

Sicut corpus Christi verum ex purissimis constat membris; ita corpus ipsius mysticum, videlicet Ecclesia, ex puris constat fidelibus. Veruntamen prout corporis membra humani non vivificantur à suo spiritu, nisi in membrorum viva unitate consistant: sic nec quis à spiritu vivificatur Christi, nisi in vera perseveret unitate Ecclesiæ.

cap. 12. Maxima indiget prudentia cum animarum lucra quærit, quisquis interioris verbi saginatur dulcedine, ne furrepentibus concupiscentiis, aut curarum multiplicium gravatus pondere, ab interna mentis

exercitatione languescat.

Nemo, nisi valde sanctus, absque sui detrimento proximorum curis occupatur.

Etsi animarum lucris intendere, sit Deo amabile, non tamen cunctis prodest.

Quisque prius debet suam, deinde aliorum salutem quærere.

Semper humilis casum veretur.

Gratiæ amissio occasio fit culpæ.

Bonum (Deus) condidit infra *cap. 13.*
nos, & bonum posuit supra nos,
nosque in horum medio colloca-
vit. Bonum quod constituit infra
nos, dedit ad solatium peregrina-
tionis, ad usum necessitatis, ad ad-
jutorium virtutis, & ad remedium
infirmittatis. Bonum quod præpa-
ravit supra nos, voluit declarare,
ut diligatur, quæratur, inveniatur,
& eo fruamur.

Res sancta est scientia, si dili- *cap. 14.*
gendo operatur quod novit.

Tunc utilis est scientia, cum per-
ducit ad sapientiam: cum divini-

tatis radios ostendit : cum verbi præbet notitiam : cum recte vivendi mores instruit : cum ad cælestia contemplanda animum attollit : cum ad Deum diligendum erudit : cum ad illum quærendum & possidendum omnia cordis interiora inflamat.

Diligendo nos (Deus) dilectores suos facit.

Nunquam diligeremus, si non diligeremur.

Ubi virtutes exercentur, ibi spei gaudia abundant.

Nemo tam sanctus, tam in amore præcipuus, tamque dilectione ignitus ac dilectus, qui amoris vicissitudinibus non subiaceat.

cap. 15. Nunquam sine dolore amittitur quod cum maximo amore possidetur.

cap. 18. Nonnisi ex effectibus charitatis perfectio innotescit.

cap. 21. Nec in prosperis agnoscitur amicus, nec in adversis latet inimicus.

Nil odit Deus, nil punit in homine nisi delictum.

Difficile

Difficile transitoria relinquuntur bona, si non prælibantur æterna.

Assuescat habitare in se, qui vult ascendere supra se. Ab exterioribus ad interiora redeat, ut ab interioribus ad superiora conscendat. cap. 22.

Deum in se habent iusti omnes: soli autem perfecti possident.

Sui ipsius possessio Dei præcedit possessionem.

Cum (mentis) oratio præsto est, superflua ac noxia meditatio esse dignoscitur: cum vero abest, perutilis & necessaria esse censetur.

Meditatio orationem excitat, oratio autem Deo præsentat, & verbum possidere facit.

Facile orantis intentio deviat, & in otiosis ac noxiis labitur cogitationibus, si Deus in ipsa oratione non quærat.

Innocentiæ indicium notissimum est, Judicis non formidare aspectum.

Ipse amor cogitandi materiam ministrat, orandi formam tribuit,

orationisque perfectionem sufficienter infundit.

cap. 14. (In Eucharistiæ Sacramento) non aliud sumit bonus quàm malus, sed aliter. Ad hoc ordinatum est mysterium tam sanctum, ut frequentetur: non enim ex sola indignitatis æstimatione à communione se quis subducere debet: nam peccato amoto, eo quisque fit dignior, quo indigniorem se putat: obedientia dignum facit, non vita.

cap. 25. Amoris artem amandi nescius non capit: solus novit expertus.

Qualis amor, talis merces.

*Fasci-
culus
amoris* Se (Deus) causam, se præmiū dilectionis facit.

*cap. 1.
cap. 2.* Sanctitatis amor, & proficiendi inordinatus affectus plurimos periclitari fecit.

cap. 14. Non potest non dolere de alienis delictis, qui veraciter plorat sua.

Nemo digne plangit aliena (peccata) qui voluntarie delinquendo negligit sua.

Nullus quamvis sanctus, quamvis perfectus & iustus propria

cesset flere delicta, tametsi cum dolore maximo ac compassionis ardore plangat aliena.

Bonus luctus, qui spiritualem lætitiā plangentibus affert.

²¹ Non absque mœrore amittitur quod cum amore possideretur.

Languet oratio, si non bonis *cap. 15.* operibus comitetur.

Hominum merita temporalia *cap. 16.* sunt, electio sempiterna.

Merita ex Dei gratia hominisque arbitrio originem habent: electio vero per voluntatem Dei ante tempora secularia sine initio.

Non sine nobis nostra accrescunt merita: electio autem omnino perficitur præter nos.

Divina electio meritorum nostrorum efficiens causa est.

Purgatio ipsa effectui electionis est prævia.

Semper capitis eget auxilio Ecclesiæ corpus: semper vero membra ipsa indigent corporis unitate. Cohærent vicissim sibi caput, corpus & membra: sine capite corpus

mortuum est, absque membris *ve-*
ro corpus non est.

Duplici auxilio indiget qui in agone constitutus est mortis, fidei videlicet & fortitudinis.

De inter-
wari con-
sistit c. 2.

Qui detrahit, suam & audientis lædit conscientiam.

De
compun-
ctione &
complan-
ctis Chri-
stiana
perfect.

Nullus absque sui odio perfecte valet triumphare de se.

Nemo laudabiliter potest odisse se, si non puro corde dilexerit Christum.

Arcta via est spiritus, quæ ducit ad perfectionem, & possidere facit Christum.

Rarus profecto reperitur qui solo testimonio contentus sit divino.

Tanto magis quilibet diligere delectatur, quanto ardentius diligit.

Placet tantum divino conspectui offerentis munus, quantum ille qui offert.

Verus amator illud semper conatur perficere, propter quod valeat placere dilecto.

Non absque timore mentis agitur quod conditioni non congruit facientis.

Humilitas est in lumine veritatis
infuso suimet certa cognitio.

Nemo sine æternorum gustu ter- *Ser. in*
renarum voluptatum potest esse *festo S.*
contemptor. *Martini*

Propter te requirit (Deus) à te, *Episc.*
quod præstitit tibi, quatenus per *Ser. in*
ea possit tibi quandoque etiam *Ramis*
tribuere se. *palma-*
rum.

Detractio spirituale homicidium *De vita*
est. *solitaria*

Æquissime percutitur hac ani- *cap. 4.*
madversione peccator, ut moriens *De con-*
obliviscatur sui, qui dum viveret *temptu*
oblitus est Dei. *mundi*
cap. 15.

Ad correctionem delinquentium *Lib. de*
unicuique Dominus horam mortis *obed.*
voluit esse ignotam. *cap. 21.*

Difficile relinquitur quod in hoc
mundo sensibilibiter ac delectabili-
ter possidetur, si non potiora illis
quæ ante habebantur, percipian-
tur oblectamenta.

Editio altera sequentem Arco-
lam loco suo restituet.

91 T

S. ZENONIS

FLOSCVLI.

AREOLA XXII.

Isi quis hostem, à quo *De Ge-*
impugnatur, expugnet, *nesi.*
nunquam bonis suis *Serm. 1.*
poterit uti securus.

Nihil est ante omnia homini *Serm. 2.*
timentum Deum tam necessarium
atque conveniens, quàm ut se-
ipsum noverit.

Nihil difficile est fidei, quæ tan- *De A-*
tum habet, quantum credit. *brahã.*

Faciles sumus ad cogitationum *Serm. 3.*
delicta, nos homines: propter *De pra-*
quod & qui finxit singillatim cor- *cepto*
da nostra, sciens quod non parum *attende*
tibi.

delictorum in his motibus admittitur, qui fuerint ex proposito mentis voluntatisque concepti, ante omnia nobis puritatem & munditiam cordis injungit ac præcipit: in qua enim proclivius vergimus ad peccatum, hanc nobis partem majore cautela diligentiaque communit: sicut enim infirmiora quæque corporis membra peritior ac bene providus Medicus antequam ipse morbus immineat, studio præcurrentiæ & diligentia cujusdam procurationis antevenit: ita & communis omnium provisor & animarum Medicus Deus, quod maxime in nobis ad culpam lubricum providebat, circumdare tutioribus septis studet, & circumvallare cautioribus munimentis. Nam hi actus qui ministerio corporis adimplentur, opus habent & tempore, & opportunitate, & labore, & adjutorijs, cæterisque hujuscemodi instrumentis: mentis vero motus, & cogitationis lapsus absque tempore

consummantur, sine labore complentur, omne tempus habent opportunum.

Negligentes legis sacræ cultores sæpe magno implicantur errore, cum aut dicta non pro locis intelligunt, aut dictorum minime rationes inquirunt.

Propheta cum dicat *Misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine*; Quomodo Dominus in Evangelio dicit: *Qui credit in me, non judicabitur, qui autem non credit, jam judicatus est?* Hoc dicendo eximit iudicio fideles, non admisit ad iudicium infideles. At si utræque partes iudicio vacant quomodo unicuique merces pro suo actu reddetur? sine causa etenim laborare videtur justus, nisi recipiet secundum facta sua quæ gessit injustus. Non ergo sic accipiendum est, quemadmodum ab imprudentibus æstimatur. Cæterum Domini dictum quo fit pondere, quave ratione prolatum, explanat proprietas ipsa verborum.

Ser. de
Ps. 100.

Ser. de
Ps. 100.

Ioan. 3.
8.

*Qui credit, inquit, in me, non
 judicabitur: Recte: Quid enim
 necesse est judicare credentem? ju-
 dicium enim ex ambiguis rebus
 existit: adempta ambiguitate ju-
 dicij non desideratur examen. Ex
 quo nec infideles necesse est judi-
 care, quia jam sua sunt increduli-
 tate damnati: ex hac enim vita
 quis secum aut coronam portat,
 aut poenam? Quinam sint isti qui-
 bus est judicium præparatum, &
 à quo scire debemus, nisi ab ipso
 Domino, qui suum dictum profe-
 quitur dicens: *Hoc est autem ju-
 dicium, quia lux venit in hunc mun-
 dum; & dilexerunt homines tene-
 bras magis quàm lucem?* Ambi-
 guos utique Christianos designa-
 vit, ac lubricos: qui inter pios im-
 piosque sunt medij, nullam par-
 tem tenentes ad plenum, cum
 utramque tenere non desinunt. Fi-
 deles non sunt, quia habet aliquid
 infidelitatis insertum. Infideles
 non sunt, quia habent imaginem
 fidei, professione Deo, factis sæ-*

eulo servientes. Volunt nosse legem, nolunt ejus præcepta servare. Signum salutare venerantur, & tamen à ministerijs Dæmonum non recedunt. Multos namque Dei metus in Ecclesia continet, sed tamen eos mundana voluptas ad se trahit. Impij non manent, quia his Dei nomen in honore est. Pij non sunt, quia Patrem venerandum pravis moribus lædunt. Orant, quia timent: peccant, quia volunt.

Ambiguitas nisi fuerit discussa, jure non potest mereri sententiam.

Sermo divinus secundum intelligentiæ nostræ consuetudinem naturamque se temperat, communibus rerum vocabulis ad significationem doctrinæ suæ & institutionis aptatis: nobis enim non sibi eloquitur, atque ideo nostris utitur in loquendo.

Quotiens de timore Domini in Scripturis est sermo, animadvertendum est nunquam eum solitarium relinqui, tanquam sufficien-

*Ser. de
Pj. 126.*

*Ser. de
Pj. 127.*

tem nobis ad consummationem fidei, sed subjici aut anteferri, ex quibus timoris Domini ratio & perfectio intelligatur.

Existit timor & commovetur in nobis de reatus conscientia, de jure potioris, de impetu fortioris, de ægritudinis casu, de feræ occursu, de omnis mali passione. Hic ergo timor non docetur, sed ex naturæ infirmitate occurrit. Neque quid timendum sit, discimus, sed terrorem suum ipsa illa nobis injiciunt, quæ timentur. At vero de timore Domini scriptum est: *Venite filij, audite me, timorem Domini docebo vos.* Discendus ergo timor est, quia docetur: non enim in terrore, sed in ratione doctrinæ est. Neque ex trepidatione naturæ, sed præceptorum observantia, & operibus vitæ innocentis & cognitione veritatis ineundus est. Nam si idcirco Deus timendus est, quia plura fulminibus arserint, tonitru prostrata sint, terræ nunc motu conciderint, nunc

hiatu recepta sint, nullum fidei meritum in timore est, qui ex terrore accidentium commovetur. Nobis autem timor Domini omnis in amore est, non in metu. Dilectionis autem nostræ in eum hoc proprium officium est, parere monitis, statutis obtemperare, pollicitis confidere.

Timor, non in metu, sed in obedientia est, & timoris testimonium obsequela.

Nihil edere, nisi quod corporale est, possumus.

Certamen tantum non sufficit *Ser. de* ad coronam; legitime certandum *Ps. 128.* est, idest, omnia passionum bella peragenda sunt. Non sufficit semel, neque unius certaminis bello militasse.

Omnes humanæ injuriæ, quæ religiosis viris inferuntur, non eosdem habent auctores, quos habent ministros. Executio quidem hominum est, sed Diaboli instinctus est. Non ergo his irascendum est à quibus aliqua per-

petimur: sed quotiens per contumelias ad iracundiam provocamur, quotiensque per convicia ad lites excitamur, quotiensque ad dolorem & impiam damni querelam per rapinas & furta compellimur, aut in corporis voluptates alendas adhortationis sollicitamur instinctu, agnoscendus est hostis ille, per quem hæc operum ac dictorum incentiva præbentur. Neque irascendum est hominibus alienæ instigationis operarijs, sed potius in his detestandi officij intercessio fœda miseranda est, quod sint vasa Diaboli, Satanae ministerium, & latrocinantium tela, & alienæ malitiæ ac nequitiae paritores.

Hæc vera fidei probatio est, ut qui sæpe à juventute impugnant, nunquam tamen eorum quos & sæpe & pridem à juventute impugnaverint, præpotentes sint,

Adversus validiores & longum & frequens est prælium. Et idcirco inimicæ spiritalesque virtutes

firmos fide & timore Dei viros
& diu & sæpe pertentant: quia
iterari necesse est, quod & diu
geritur, & nunquam obtinetur.

Iustus Dominus, patiens in vlti-
tionem, dissimulator ad pœnitentia
tempus, non inter exordia hu-
manæ iniquitatis promptus ad pœ-
nam, sed desinendi à criminibus
seram licet voluntatem peccato-
ris expectans.

Sunt secundum Scripturæ auto-
ritatem ædificia firma quæ funda-
mentis fidelibus supra petram ja-
ctis, fluvijs, ventis, inundationi-
bus non moventur. Sunt & infir-
ma, quæ arenoso ædificata fun-
damine, cum tempestates ortæ
fuerint, efficiunt ingentem rui-
nam. Sunt & sationes duæ secun-
dum Apostolum, spiritus atque
carnis. Et qui spiritalia severit,
spiritalia metet: & qui carnalia
severit, carnalia metet.

Deus ubique est, ubique adest, *Ser. de*
audit, & videt, & efficit. *Pf. 129.*

Virtus Dei, quæ æquabilis &

indiscreta est, officiorum & membrorum habet nomina, ut virtus qua videt, oculi sint: virtus qua audit, auris sit: virtus qua efficit, manus sit.

Quicquid compositum est, necesse est non fuerit æternum: quia compositio debet initio qua componatur, ut maneat.

Non omnium vita diem suam in spe Domini exigit. Sunt enim operarij horæ tertiæ: sunt sextæ: sunt nonæ: sunt & undecimæ.

De Isaya
Serm. 3. Vehemens commotio est, cum is de injuria sua queritur, qui se potest facillime vindicare.

Apud sapientes & honestos gravius est aliqua nota confundi, quàm mori.

Infelix culpa est, in qua locum qualiscumque non invenit excusatio.

De Isaya
Serm. 6. Compendiosum felicitatis genus alterius periculo discere, quid debeas devitare.

Ser. de
Evang. Duplex est tentationum species: aut enim tribulatio cor vexat humanum

aut interdum etiam ipsa vitæ prosperitas ad tentationem cedit hominibus: similis namque ejusdemque ignaviæ est in adversis humilem ac miserabilem fieri, in prosperis insolenter efferri.

Quæ in manibus habes, commissa tibi magis quam concessa cognosce.

Maria virgo incorrupta concepit: post conceptum virgo peperit: post partum virgo perman-
De Nativitate Christi Serm. 2.

Ideo (Christus) carnem est dignatus induere, ut nemo se possit per carnem, cum judicij dies venerit, excusare.

Parturit Maria, non dolore, sed gaudio. *Serm. 3.*

Nascitur sine patre filius, non totus matris, sibi debens, quod conceptus est, donans matri quod natus.

Hæc est potestas Dei, ut salvo quod est, possit esse quod non est. *Ser. de Spir. a-*

Sancti divites pauci sunt. *dificant.*

Idonea laus non est, cui princi- *domus Dei.*

Ser. de patum adimit per æquatio.

Patientia. Magna gloria est ornare, per quod orneris: servare per quod &

Ser. de ipse serveris.

Pudicitia. Nihil unicuique, nisi quod am-

Ser. de verit, rectum est.

Continentia. Mihi crede, non habet concupiscentia locum, ubi patientia dominatur, ubi vivitur sobrie, ubi mors timetur.

Ser. de Non in Ecclesia Dei fucatus
Iustitia. quæritur sermo.

O quantum necesse animarum in phaleris pendent ornata matronæ! ornamentū cuius unum si solvas in precium; distribuasque necessitatibus singulorum, ex eorum respiratione cognosces, quantum malo ille constat ornatus.

De Avaritia. Non potest timere maritum, quæ non timet Christum.

Serm 2. Quid esse potest ditius homine, cuius profitetur Deus se esse debitorem?

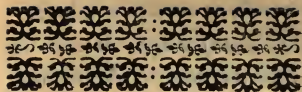
Ser. de Sicut proprium est boni Dei liberalitas & largitio: ita proprium
Invidia. est Diaboli livor & invidia.

Nihil his inimicitijs difficilius, quæ ex invidiæ amarissimo fonte descendunt: quoniam quidem his qui ex alijs occasionibus inimici sunt, si alter forte aggrediatur alterum beneficijs vincere, continuo ferocitas mitigatur. In invidum autem si beneficia conferantur, multo amplius inflammatur: & quanto plura fuerit consecutus, tanto majoribus incendijs conflagrabit: magis enim irascitur & dolet, quod ab eo boni aliquid consequitur, quem nolit quicquam boni vel habere vel posse præstare.

Oleaster sua infelix & amarus *Ser. de* est in natura, sed cum fuerit peritissimi agricolæ artificis manu *Resur-* necessaria provisione truncatus, *rect.* nobilitate alieni seminis gravidatur, nutriturque ab eo ipso quod nutrit, donec hospitis germinis adoptiva pinguedine assumptus, imo pinguedo ipse factus totusque in acceptum translatus, in honore novæ frondis promotio-

ne ramis. resurgentibus ornatus;
jam non oleaster sit sed oliva: cum
& oleaster sit, & ramen oleastrum
se non esse quodammodo etiam
ipse miretur.

E L E N C H V S

Sanctorum Patrum,
quorum Flosculi
hoc tomo exhiben-
tur.

B *P. Damianus nobi-
lis Ravennas, Mo-
nachus Ordinis S. Benedi-
cti, S. R. E. Cardinalis
Episcopus Ostiensis, floruit
circa annum 1058. Obijt
Faventiae in Apostolica le-
gatione anno 1071.*

S. Anselmus Augusta-

nus Pedemontium, ductore
re Lanfranco Becci in
Normannia Monachus
Ordinis Cisterciensis, tum
Prior, deinde Abbas, tan-
dem Cantuariensis in An-
glia Archiepiscopus crea-
tus. Vir fuit ingenio acer-
rimus, sanctitate ccleber-
rimus, miraculis floruit
sub Urbano II. Pontifice
& Henrico III. Impera-
tore. Obijtque undecimo
Kal. Maij anno 1109.

S. Bernardus natione
Burgundus, patria Fon-
tanus, Galliarum decus,
Abbas Claravallensis, vir
Apostolicus, miraculis cla-

rus , sapientia illustris ,
pietate insignis , multa
scripsit plurima gessit. Flo-
ruit circa annum 1609.

S. Laurentius Iustinia-
nus Venetus Canonicus
Regularis , Venetiarum
Episcopus & Propatriar-
cha , doctrina eximius ,
Sanctitate conspicuus , &
miraculorum gloria cele-
bris. Claruit decimo quin-
to seculo circa annum Do-
mini 1440. Obijt anno
1455.

S. Zeno Veronensis
Episcopus & Christi Mar-
tyr , vir in Sacris litteris
admodum versatus , Pa-

ter gratia dictus. Claruit
seculo tertio circa annum
260. Obijt sub Gallieno
Imperatore pridie Idus A-
prilis.

INDEX

RERVM ET VERBORVM,

QUÆ IN HORUM

Flosculorum totis quinque voluminibus maximè notanda continentur, ordine Alphabetico digestus.

PRIMVS NVMERVS,

Volumen; secundus, paginam notat.

A

A bnegat semetipsum qui mutatur ad meliora, IV. 436.	perdere se non timet qui se Abnegat, V. 72
Abnegare sua, minus est quàm abnegare semetipsum. <i>Ibidem.</i> 507. 508.	Absolutio usurpata, IV. 55
Abnegatio est depositio veteris hominis cum actibus suis, I. 45	Absolutio quandonam sit vera. <i>ibid.</i> 49
Abnegatio voluntatis, hæreditatis est recuperatio, V. 40	ab Absolutionem hominis Christi passio reparata. <i>ibid.</i> 525
	Abstinentia. <i>Vide</i> Junium.
	Abstinentiâ vitia fugimus, I. 224
	Abstinentia carnem

I N D E X

- domat, I. 320
- Abſtinentia quibus caſibus aut omnino nulla, aut valde inordinata, IV. 239.240
- per Abſtinentiam ad gaudia Paradifi reſurgendum. *ibid.* 477
- Abſtinentiam carnis nõnumquam obſidet vana gloria. *Ibid.* 508.
- Adjutorium aliud eſt ſine quo aliquid non fit & aliud eſt quo aliquid fit. II. 420
- Adventum Chriſti deſiderans debemus, ſi eũ amamus. III. 208
- Adverſitas Dei juſtitiã laudat. I. 138
- Adverſitas in divinæ gratiæ conſolatione patienter toleratur. IV. 144
- Adverſitas proſpera. *Ibid.* 191
- in Adverſitate cognoſcitur & robur fortitudinis & infirmitas humanitatis. *Ib.* 266
- ex Adverſitatibus vires ſumunt qui æternitatis præmia præſtolantur. *Ibid.* 295. 296
- Adverſitatis temporalis obſtacula æternæ ſpei & internæ contemplationis ſaltu tranſcendunt juſti. *Ibid.* 327
- Adverſitas non dejicit quem proſperitas non corrumpit. *Ibid.* 340
- Adverſitas voluntatem pravam corrigit. *Ibid.* 360
- etiam in Adverſis gratiæ agendæ. *Ibid.* 462. 569. 570
- Adulantem hoſtem qui vicerit, ſævientem non timebit. IV. 168
- in Adulterio voluntati ineſt quod deeſt operi. II. 131
- Adulterium cum quo prius fuerit, an poſſit fieri verum matrimonium. II. 378
- Adulterium non poteſt eſſe ſine bono naturæ. II. 382
- Ægri cibos ſuos recuſant & reſpuunt. II. 15
- Ægri phrenetici nolunt ligari & lethargici

RERUM ET VERBORUM.

- nolunt excitari. II. 155
 Ægrotudo perpetua est
 in ista fragilitate car-
 nis. III. 340
 Ætatum merita. IV. 8
Vide Mérita.
 Æternitas ipsa Dei sub-
 stantia est, quæ nihil
 habet mutabile. III.
 152
 Æternitas retributionis
 non colligitur, nisi
 prius piâ tribulatio-
 ne seminetur. IV. 193
 Æternitatis cogitatio
 inanis gloriæ con-
 temptum parit. IV.
 210
 Æternitas magna est
 imitatio æternitatis.
Ibid. 225
 Æternitatis præmia præ-
 stolantes, ex adver-
 sitatibus vires su-
 munt. *Ibid.* 295
 Æternitas Dei vera
 quænam sit. *Ibid.* 401
 de Æternitate aliquid
 videre in mente. *Ibid.*
 424.
 quod de Æternitate
 contemplantes vident
 exiguum est, admo-
- dum tamen utile. *Ibid.*
 459.
 Æternū est de quo solo
 rectè fiditur, quod
 amanti auferti non
 potest. II. 266
 Afflictio id est homini
 justo quod flagellum
 grano, quod lima
 ferro, quod fornax
 auro. V. 201
 Afflictiones quinque de
 causis permittit Deus.
Ibid.
 Amari non potest quod
 cum dolore tolera-
 tur. II. 8
 Amat seipsum perverse
 qui & alios vult er-
 rare. II. 53
 Amare nos quis potest
 amplius quam Deus?
 II. 71
 Amat ille Deum qui fa-
 cit quod præcipit
 Deus. II. 215
 Amando res noxias mi-
 feri, habendo sunt
 miseres. III. 100
 si Amaveris terram pe-
 regrinaris à deo, si
 amaveris Deū, ascen-
 dis ad Deum. III. 177

INDEX

- Amare Deum ad præ-**
mium nolito, ipse
sit præmium tuum.
III. 216
- Amantibus gravis non**
est labor. omnis. III.
232
- qui Amat iniquitatem,**
odit animam suam.
III. 242
- Amas terram, terra eris,**
Deum diligis, quid
dicam? Deus eris.
III. 247
- Amandus est generator,**
sed præponendus est
creator. III. 276
- non Amatur nisi quod**
delectat. III. 309
- Amare Deum incipe, &**
amabis hominē pro-
pter Deum. III. 346
- Amare se debet homo**
tanquam hominem,
Deum verò tanquam
Deum. III. 404
- Amanda est vita ater-**
na, præsens contem-
nenda. III. 422
- Amare impedimentum**
noli, si non vis inve-
nire tormentum. III.
428
- Ambitio criminosos fa-**
cit eos qui alijs vitijs
non dediti sunt. I.
147
- Ambitio religiosā odit**
pietatem I. 147
- Ambitio cæca est, magis**
imis quam summis
delectari. V. 81
- Ambitio frustrata sæ-**
vit, imò desperata fu-
rit. V. 89
- Ambitio est crux am-**
bientium. V. 158
- Amicitia quæ desinit,**
vera non est. I. 31
- Amicitia, quod sentit,**
ostendit. I. 39
- in visu consistit Amici-**
tia. II. 348
- Amicitia mundi. IV. 2**
- Amicitijs malorum cū**
incautē jungimur,
culpīs ligamur, V. 50
- Amicitia perfecta est**
quæ in inimicitiam
converti non potest.
V. 67
- Amicis hujus mundi**
nihil est laboriosius
quam non laborare.
II. 30
- scientia Amicorum est:**

RERUM ET VERBORUM.

fida ubi non est	est. I.	36
præscientia futuro-	nullus Amor sine spe,	
rum. II.	nec spes sine amore.	
Amico ex intimo factus	II.	188
inimicus. II.	Amor indigus rebus	
Amicus non est vere ho-	quas diligit subijci-	
minis, qui, non fuit	tur. II.	222
primitus ipsius veri-	Amor ibi gratior est, ubi	
tatis II.	ubertate profluit be-	
Amicum optamus fieri	neſicientiæ. II.	282
quem inimicum ha-	Amor est quo amatur.	
buimus. II.	II.	308
Amico laudanti vel ini-	Amor mundi quo quis-	
mico detrahenti an	que amat mundum	
ſit credendum. II.	non est amor Dei. II.	
359	387	
Amicus hominis jam	Amor qui non habet	
inde ab adoleſcentia.	quod quærit, dolet.	
II.	III.	88
Amor non minùs quam	Amor & honor ducunt	
inter duos eſſe po-	ad omne rectè vel	
teſt diligit. I.	malè factum. III.	116
Amor quidam poteſt	Amore terreno obligata	
alio amore ſuperari.	anima, quaſi viſcum	
I.	habet in pennis, vo-	
Amor inter præſentes	lare non poteſt. III.	
gratus, inter abſen-	178.	
tes moleſtus. I.	Amor in anima aman-	
Amor ſentientis amari-	tis vacare non poteſt,	
us, dulcior eſt. I.	neceſſe eſt ut ducat.	
Amor Dei fugit dulcia,	III.	179
& humana. I.	Amor omnis aut aſcen-	
Amor Dei impatiens nõ	dit, aut deſcendit.	

INDEX

III.	180	Amor dignitatis nes-	
Amor amore impelli-		cus. V.	152
tur.	889	ex igne diuini Amoris	
Amorem mutare Chri-		gratia compunctio-	
stus venit. III.	430	nis oritur. V.	33
sine Amore rationabi-		Amor Dei nostrum quē	
lis animus esse non		prævenit subsequitur.	
potest. IV.	35	V.	85
Amoris quanta sit vis.		Amor. Dei Amorem	
<i>Ibid.</i>	37	animæ parit. V.	152
Amor verus quomodo		Amor purus mercena-	
probetur. <i>Ibid.</i>	39.56.	rius non est. V.	153
Amor vadit quò duci-		Angelum delegatum	
tur. <i>Ibid.</i>	43	homines ab ortu ha-	
Amor amore vincitur.		bent. I.	71
<i>Ibid.</i>	91	Angeli quotidie homi-	
Amoris vis machina.		num orationes Deo	
mentis. <i>Ibid.</i>	169	offerunt. I.	97
Ab Amore non recedit		Angeli sunt Spiritus,	
charitas læsa. <i>Ibid.</i>		cum Spiritus sunt nō	
176		sunt Angeli, cum	
Amor duobus modis		verò mittuntur, fiunt:	
ostendi solet. <i>Ibid.</i>		Angeli. III.	158
253		Angelorum consortia.	
sine Amore quidquid		IV.	10
possidetur sine dolo-		Angeli cur irremissibi-	
re amittitur. <i>Ibid.</i>	338	liter peccaverint. <i>Ib.</i>	
Amor vel dilectio, qua-		187	
re fortis vt mors esse		in quovis diversorio	
perhibeatur. <i>Ibid.</i>	411	Angelo tuo reveren-	
Amorem plus loquitur		tiam habe. V.	118
operatio quam lin-		Anima templum Chri-	
gua. <i>Ibid.</i>	457	sti. I.	27

RERUM ET VERBORUM.

Anima humana facile diligit aliquid. I.	28	in carne. III.	225
Animarū dignitas magna est coram Angelis. I.	71	Anima legitimum meritum habet Deum. III.	296
Anima hominis immortalis est secundum quendam modum suum. II.	59	Animæ non sufficit nisi is qui eam creavit. III.	428
Anima toto corpore porrigitur. II.	60	Animæ suæ quomodo benefaciendum. IV.	21
Anima rationalis potest foelicitatibus bene uti. II.	127	Animæ humanæ dignitas. IV.	26
Animæ de origine nil certum inventum est. II.	149	Animæ cura terrenæ culturæ similis. <i>Ibid.</i>	98
Anima ipsa moritur cum vita beatâ caret. II.	219	Animarum vulnera quantum sint sublimia & immedicabilia. <i>Ibid.</i>	112
ut Deus creatura, sic Anima corpore est dignior. II.	227	Animarum verba quænam sint. <i>Ibid.</i>	143
Anima Deo cōjungitur ad spiritualem fecunditatem. II.	303	Anima humana ita immortalis ut mori possit, ita mortalis ut mori non possit. <i>Ibid.</i>	153
Animæ virtutis capaces præmittunt sæpe vitia. II.	331	Anima internis abundans delicijs, terrena contemnit opera. <i>Ibid.</i>	212
Animâ humana nihil infirmius. III.	182	Anima nunquam esse potest sine delectatione. <i>Ibid.</i>	221
Anima non vivificat nisi membra quæ sunt			

I N D E X

- Anima punitur unde delectatur. *Ibid.* 276
 Animæ sanctorum unde transitoria cuncta transcendant. *Ibid.* 298: 299
 Anima tribus vegetatur naturis. *Ibid.* 370
 Anima diabolicis suasionibus subiecta, quàm sit misera. *Ibid.* 380
 Anima sancta quandiu vivit, vivit in deserto. *Ibid.* 410
 Anima perversa abscondit sibi mala sequentia. *Ibid.* 527
 Animæ natura est invisibilis. *Ibid.* 549
 Anima magna res, quæ Christi sanguine redempta est. V. 81
 Anima sic amet carnem, ut non in carnem transisse putetur. V. 118
 Anima habet tria in corpore faciendâ. V. 131
 Animarum nec reputatur casus nec salus. V. 133
 Animus cum imperat corpori, paretur; cum sibi, resistitur. II. 7.
 Animi difformitas magis dolenda est quàm corporis. II. 187
 Animo humano nõ hoc est esse, quod est esse fortem, prudentem, iustum aut temperatum. II. 213
 pulchritudo Animi est iustitia. II. 215
 Animus laudandus qui amat id quod amandum est. II. 217
 Animus quò præstantior est corpore, eò sceleratius corrumpitur. II. 250
 Animalia homini subiecta sunt propter intellectum. II. 39
 Animo magno non est parvus census. IV. 29
 Annus novus. IV.
 Apostatæ duobus modis fiunt. IV. 424
 Apostoli à Christo missi sunt, ut ipse missus est à patre. I. 164
 Apostolorum via prius spinosa pedibus

RERUM ET VERBORUM.

- contacta, facta le-
 vior secuturis. III.
 401
Argentum bonum est,
 modo benè utaris.
 III. 278
Arrogantia usurpatrix
 innocentiae. IV. 51
Ascendendum corde cū
 Christo. III. 364
Ascendit nemo in Cœ-
 lum, nisi qui de cœ-
 lo descendit. III. 46
Ascensio Domini glo-
 rificatio nostra est.
 III. 365
Ascensio Christi nostra
 profectio. IV. 424
In Ascensione sua Chri-
 stus homo sublimis.
 IV. 502
Attentio in divinis rebus
 requiritur. I. 228
Avaritia extenuat affe-
 ctu, quod censu abun-
 dat. I. 109
Avaritia omnia mala
 potest admittere. I.
 172
Avaritia sanari non pe-
 test nisi paupertas
 filij Dei. II. 24
Avaritiæ causa qui la-
 borat, cum labore a-
 mat quod amat, sine
 labore amatur Deus.
 III. 259
Avaritia justitiæ inimi-
 cæ. IV. 33
Avaritiæ parens fœcun-
 ditas. IV. 141
Avaritia quatuor rotis
 vitiorum vehitur. V.
 144
Avarus terrena esurit
 & est mendicus. V. 136
Aurum bonum est mo-
 do bene utaris. III.
 778
Austeritates ad quid vti-
 les. IV. 4
Authoritas præcedit ra-
 tionem cum aliquid
 ediscimus. II. 33
 quàm ut **A**uthoritas
 præcedat rationem,
 nihil sa'ubrius in
 Ecclesia Catholica.
 II. 35
Authoritas scriptu-
 rarum vacillat, fides
 titubat. II. 177
Authoritas sacrarum
 Scripturarum. II. 211
Authoritas Cypriani
 pro schismate assum-

I N D E X

pta. II.

353

fit alter beatus. II. 20

B

in **B**aptismate relaxatur, quod culpæ est. I. 188

Minister Baptismi quilibet homo. II. 154

Baptismus ut nulli recusatur, ita nullus est qui non peccato moriatur in Baptismo. II. 196

ecclesia omnis per Baptismum parit. II. 352

sine Baptismo parvuli an damnati. II. 364

Baptismo peccata omnia delentur. II. 399

ad Baptismum Christi, in quo omnia peccata delentur, nullus bene accedit, nisi agendo pœnitentiam de vita pristina. III. 335

Baptisma quale olim apud veteres. IV. 152

Beatitudo est & in doloribus, quos plena suavitatis virtus cõ-primat & cõ-rect. I. 189

Beatitudine unius non

Beatitudo idem est in mente quod sanitas in corpore. II. 275

Beatitudo cœlestis tanti valet, quantum habes. III. 301

Beatitudo hîc parari potest, possideri non potest. III. 389

Beatus dici non potest qui non habet quod amat. II. 33

Beatum neminem facit nisi qui fecit hominem. II. 90

Beatus ille est qui aliquid rejicit quod non decet II. 131

Beatus nolens nemo fit. II. 218

Beati omnes esse volût, non autem erunt, nisi illi qui iusti esse voluerint. III. 19

Beatum esse tam magnû est bonum, vt hoc & boni velint, & mali. III. 169

Beatus nullus est qui non habet quod vult. V. 65

Benedicitur Deus lau-

RERUM ET VERBORUM.

- dibus dignis ; & ho-
mines benedicit Deus
dono gratiæ. I. 168.
- Beneficia Dei sunt innu-
merabilia. I. 144
- in Beneficio reddendo
plus animus quàm
celsus operatur. I. 185
- Beneficium largientis
præbenti magis per-
manet , quàm susci-
pienti. I. 271
- Beneficium amoris in-
diciū est. V. 214
- Benevolentia tantū
valet ut sæpè naturæ
pignora vincat. I. 285
- Benevolētia morum fa-
cit similitudinē. I.
185
- Benignitas est virtus
sponte ad benefaciē-
dum exposita. I. 76
- Blasphemia est cum ma-
la verba de Deo di-
cuntur. II. 36
- Bonitatis Dei suavitas.
IV. 6
- Bonitatis Dei patientia
non contemnenda.
IV. 30
- in Bonis quæ potest
inuinitus amittere ne-
- mo est securus. II. 18.
- Bonum quod vitiari
non potest, Deus est.
II. 29
- Bonum summum intel-
ligitur Deus. II. 37
- Bona terrena non sunt
diligenda. II. 105
- Bonum summum no-
stram sola est visio
Dei , II. 208
- Bona nulla essent muta-
bilia, nisi esset incom-
mutabile bonum II.
213
- Bonum id quo bonæ
habent nuptiæ nun-
quam potest esse pec-
catum. II. 228
- Bona terrena contēpsit
Christus ut contem-
nenda demonstraret.
II. 283
- tanta Dei Bonitas est ut
è malis possint fieri
bona. II. 285
- Bono bene uti melius est
quam bene uti malo.
II. 365
- nullus Bonus est timo-
re pœnæ. II. 93
- vis Bonus merito dici-
tur qui deligit locum

INDEX

- bonum, II. 308
- Bonum est, quod facit bonum : & est bonū, unde facias bonum: bonum quod facit bonum Deus est. III. 272
- Boni temporalis amissio fit exercitium iusti & iniusti supplicium. IV. 2
- Bona æterna & temporalia. IV. 35
- Bona triplicis generis. IV. 318
- Bonum quod agimus, & Dei est & nostrum. *Ibid.* 357
- Bona nostra & omnipotentis Dei sunt & nostra. *Ibid.* 424
- Bonum verè bonum. *Ibid.* 425
- Bonorum in malis, in bonis malorum reminisci. *Ibid.* 463
- Bonum proximi etiam otioso factum commune. *Ibid.* 566
- Bonum corporale iniquorum præmium, iustorum temporale solarium. IV. 2
- Boni temporalis amissio exercitium iusti, supplicium iniusti. *Ibid.*
- Bonis æternis inseparabiliter inhærendum, temporalibus transcunter utendū. *Ib.* 35
- Bona sæculi multum durant si cum amantur usque ad exitum vitæ perveniunt. *Ibid.* 131
- Bona terrena cur negentur electis & dentur reprobis. *Ibid.* 242
- Bona huius mūdi, Conditoris dona. *Ib.* 572
- Bonus perfectè qui cum malis est bonus. *Ibid.* 432
- Bona sic fiant ut eis se mala non misceant. V. 8
- Bonum Deus condidit infra nos, posuit. Bonum supra nos, & nos in medio horum collocavit. V. 215
- Bona temporalia dantur quatenus per hæc acquirantur æterna. V. 8
- Bona omnia munditriplex interitus tollit. V. 193

RERUM ET VERBORUM.

V.	193	I.	130
in Bonis tēporalibus si-		cum Caro repugnat,	
multas fallax. V. 194		mens ad Deum debet	
		esse intenta. I.	215
C		Caro non potest cor-	
		rumpi, nisi mens	
C Aducum quidquid		fuerit ante corrupta.	
est, cum volumus		<i>Ibid.</i>	219
habere, non possu-		<i>Vide Culpa.</i>	
mus. II.	15	Carnem corruptibilem	
ca est Cæcitas homi-		fecit peccatrix ani-	
nium, ut de sua cæci-		ma. II.	312
tate etiam glorien-		Carnis dolores sunt in	
tur. <i>Ibid.</i>	8	anima. <i>Ibid.</i>	314
Cæcitas cordis sicut pec-		in Carne manet malum.	
catum est in Deum,		<i>Ibid.</i>	366
ita concupiscentia		Caro concupiscit ad-	
carnis. <i>Ibid.</i>	388	versus spiritum, spi-	
Calumnia falsa compo-		ritus adversus car-	
nit, & quod gravius		nem. II.	173
est, quæ piæ gesta		Caro sine anima nil	
sunt, decolorat. I.		concupiscit. <i>Ib.</i>	230
138		Caro tua, conjux tua,	
boni Canes vigilant &		famula tua. III.	201
latrant pro Domino.		Caro habet ex condi-	
II.	97	tione mortali quos-	
natura Canū est ut non		dam appetitus ter-	
latrent ad cognitos,		renos, in hos illi	
contra vero ad inco-		jus freni concessum	
gnitos. <i>Ibid.</i>	129	est. <i>Ibid.</i>	270
Caput mulieris ordina-		Caro non est malum,	
tissimè vir est. <i>Ib.</i>	40	sed secundum car-	
Caro navis est animæ.		nem vivere, ma-	

INDEX

- lum est. III. 305
- In Carnis fragilitate, ægritudo est perpetua. *ibid.* 340
- Carni, quandiu caro est quid possit tolli & non tolli. IV. 129
- Caro refecta & impinguata ad lapsum facilis est. *ibid.* 130
- Carnis castitatem comitatur suavitas mentis. *ibid.* 169
- Carnis infirmitas transcendente se animum retrahit. *ibid.* 179
- Caro post resurrectionem futura eadem & diversa. *ibid.* 206
- Caro pertrahit ad ima, ne extollat spiritus; & ad alta iustollit spiritus ne prosternat caro. *ibid.* 226
- Caro non extinguenda, sed illius vitia. *ibid.* 241
- Caro plerumque dum plus justo restringitur, etiam ab exercitatione boni operis enervatur. *ibid.* 331
- Carnis impetus plerumque sub velamine spiritalis impetus se paliiat. *ibid.* 418
- Caro aliquando adiutrix in bono opere, aliquando seductrix in malum. *ibid.* 462
- Carnis cum spiritu triplex societas. *ibid.* 548
- Caro primus est hostis nostræ continentie. V. IIII
- Carnis conversio ad spiritum debet fieri. *ib.* 122
- Caro debet servire spiritui. *ibid.* 122
- Vide* Continentia.
- Carnalibus incentivis quidnam opponendum. IV. 4
- Castitatis infida custos est necessitas. I. 34
- in cælo est patria Castitatis; hîc advena, ibi incola est. I. 228
- Castitas solitudinem quærit. *ibid.* 234
- Castitatis iter est arduum, sed magna sunt præmia. *ibid.* 320

RERUM ET VERBORUM.

Integritas Castitatis tantum in mente valet.

II. 137

Castitas animi est in bona voluntate. II. 251

Castitatem servant feminae, quam viri servare nolunt, & in eo quod non servant, se viros videri volunt.

III. 295

Castitas omnibus per necessaria est, sed maxime ministris Christi altaris. *ibid.* 382

per Castitatis culmen in voraginem elationis ruere. IV. 345

Castitas sine charitate lampas est sine oleo.

V. 160

Catholicum catechumenum hæretico baptisato antepone non est dubitandum.

II. 356

à regula Catholica non recedit qui hæreticum dogmata catholica mendaciter profitentem credit. *ib.*

251

boni Catholici sunt qui

fidem integram sequuntur. *ibid.* 263

Charitas est mater omnium virtutum. I. 39

vulnera Charitatis non sunt metuenda. *ibid.*

125

Charitas major est fide & spe. *ibid.* 137

Charitas de fide non ficta magna virtus est.

II. 61

Charitas in nobis perfecta est ubi nil restat infirmitatis. *ibid.* 62

Charitas non sic impenditur ut pecunia. *ib.*

98

disensiones non debent amari sed aliquando à Charitate nascuntur. *ibid.* 109

Charitas perfecta foras mittit timorem. *ibid.*

130

Charitas eò plus augeatur quò plus destruitur. *ibid.* 182

Charitate libera jubente multa sunt facienda. *ibid.* 349

Charitas ubi fuerit, necesse est ut operetur.

b ij

I N D E X

III.	17	de Charitate ostenditur
Charitate vulnerari		quod non est, & de-
quid sit. <i>ibid.</i>	38	monstratur quod est.
Charitate inflammatur		<i>ibid.</i>
animus. <i>ibid.</i>	56	457
Charitas virtus est per		Charitas morti compa-
quam Deum diligi-		rata. <i>ibid.</i>
mus, proximum ut		472
nosmetipsos ama-		Charitatem quis vera-
mus. <i>ibid.</i>	178	citer habeat. <i>ibid.</i>
Charitas quanta est,		496
quæ si desit, frustra		Charitatis una & sum-
habentur omnia. <i>ib.</i>		ma probatio. <i>ibid.</i>
218		497
Charitatem habet is,		Charitas plerumque fla-
qui Deum & proxi-		grat intus in corde,
imum diligit. <i>ibid.</i>		& tamen monstratur
238		in opere. <i>ibid.</i>
Charitatem tantam si		513
quis habuerit, ut		Charitas mater & custos
ipse mori pro fra-		omnium bonorum.
tribus paratus sit,		<i>ibid.</i>
perfecta est charitas.		562
<i>ibid.</i>	250	Charitatis officium ab
Charitatis necessitas.		eo qui hoc suscipit
IV.	23	transit. V.
Charitas robur est fi-		71
dei. <i>ibid.</i>	30	Charitas est adhibenda,
Charitatis evidens pro-		& non exigenda. <i>ibid.</i>
batio. <i>ibid.</i>	393	72
		amare in Deo, Charita-
		tem habere est. <i>ibid.</i>
		83
		castitas sine Charitate
		lampas est sine oleo.
		<i>ibid.</i>
		160
		Christus voluit esse
		quod homo est, ut
		homo esset quod

RERUM ET VERBORUM.

- Christus est. I. 9 quod Verbum est. *ib.*
 Christi corpus qui indi- 30
 gnè recipit, mysteria Christi viam si vis, pas-
 Christi polluit. *ibid.* sionem Christi seque-
 67 re. *ibid.* 35
 Christi opprobria no- Christus est unctio. *ib.*
 strum abstulere op- 49
 probrium. *ibid.* 73 Christus particeps no-
 unus Christus est Ver- stræ mortalitatis effe-
 bum & homo, ut ctus est. *ibid.* 62
 omnis homo est ani- Christus est perfectio
 ma rationalis & ca- nostra. *ibid.* 63
 ro. II. 95 Christus est finis pro-
 Christus formatur in eo positi nostri. *ibid.* 67
 qui formam accipit Christus turris nostra à
 Christi. *ibid.* 303 facie inimici. *ibid.* 77
 Christus incarnatus Christus caput est om-
 de Virgine Maria. nium nostrum. *ibid.*
ibid. 335 118
 Christi caput nisi qui Christi passio ostendit
 habet, salutem nemo nobis vitam præsentis
 attingit. *ibid.* 360 necessitatis, qua oportet
 nisi in Christo, amici- & laborare, & tri-
 tia nusquam fidelis bulari. *ibid.* 211
 est. II. 395 Christus cur sit factus
 Christus pene ubique in homo. IV. 10
 aliquo involuto sa- Christus illud est ani-
 cramento prædicatus mæ, quod anima est
 est à Prophetis, in corpori. IV. 40
 Ecclesia aperte. III. in Christo omnes resur-
 14 reximus, omnes re-
 Christus non orat, sed viximus. *ibid.* 17
 exaudit, secundum Christus non abscedat
 b iiii

INDEX

- exheretatus. IV. 59
 Christus est homini & alimentum & præmium. *ibid.* 79
 Christus quod dixit præcepto, suavit exēplo. *ibid.* 141
 Christus Jesus mediator Dei atque hominum, non alter est, in humanitate, alter in deitate. *ibid.* 223
 de Christo plura dicuntur tantò latius in figura, quantò longius ab essentia. *ibid.* 332
 Christus ad quid mortuus. *ibid.* 403
 Christi passio ab humana passione longè disjuncta. *ibid.* 490
 Christum nos certe minimæ fidei compellimus esse tenacem. V. 50
 Christum persequuntur qui ab eo utique Christiani dicuntur. *ibid.* 99
 apud Christianos, non qui patitur, sed qui facit contumeliam; miser est. I. 41
 veri si cupiunt esse homines Christiani, imitetur ea quæ Christus fecit. *ibid.* 4
 Christianus affatim dives est qui cum Christo pauper est. *ibid.* 19
 perfectus Christianus nihil nisi Christum habet. *ibid.* 19
 Christianus quisquis verus est, Domini sui esse intelligat ubicumque invenerit veritatem. II. 180
 Christianus nullus contra scripturas sentit. *ibid.* 211
 Christianorum omnium una res publica. *ibid.* 244
 Christiani multi captivi. *ibid.* 306
 veri Christiani de quibus dicit Dominus, Qui diligit me, &c. *ibid.* 354
 Christianum se esse, bonum est meminisse. *ibid.* 369

RERUM ET VERBORUM.

- Christiani in mali omnibus pejus vivunt. III. 13
- Christiani qui nolunt bene vivere destruunt Ecclesiam. *ibid.* 15
- Christianus verus est, cum non aspernatur viam Christi. *ibid.* 35
- Christiani non sumus ad hoc, ut terrenam nobis felicitatem petamus. *ibid.* 83
- Christianus si contendit pro rebus terrenis amplius quam decet, peccat. *ibid.* 11
- Christianorum opera quantum commendanda. IV. 3
- Christiani dignitas. *ib.* 26
- Christiani populi origo quænam sit. *ibid.* 26
- Christianum esse magnum est, non videri nec dici. V. 88
- Christiano numquam deest persecutio. *ib.* 98
- Cibus egeni. IV. 22
- Circuncisio triplex, in præputio, in corde, & in auribus. I. 51
- Clastrum verè est paradisus. V. 43
- legendum est in Claustro quod commissum est in sæculo. *ib.* 90
- Clericorum fors est Deus. I. 20
- Clericus facile contemnetur, qui sæpè vocatus ad prædium, ire non recusat. *ibid.* 21
- Clericus duas res profectus est; sanctitatem & clericatum. III. 407
- Clericus Christi minister quomodo debeat conversari. V. 123
- Cælum aspiciamus, ne terræ illecebris capiamur. I. 3
- ad Cælum mente ascendere, quoties te vanitas delectaverit ambitio. *ibid.* 30
- regnum Cælorum non est dantis, sed accipientis. *ibid.* 72

I N D E X

- in Cælo, requies quærenda. III. 167
- Cælum, deliciae spiritus nostri. *ibid.* 206
- Cælum numquam vilescit, semper dulcescit, si amatur. *ib.* 265
- Cælum crucis figura dispositum. IV. 16
- Cælorum regnum cur dicatur simile homini negotiatori. *ibid.* 472
- Cælorum regnum quod nostris meritis non debetur, vult Deus rapi nostris fletibus. *ibid.* 489
- Cælo conspecto vilescit terra. *ibid.* 522
- aula Cælorum patet in toto orbe terrarum. V. 16
- in Cælo magnus amor & magna concordia. *ibid.* 66
- in Cælo omnes se invicem cognoscent. *ib.* 67
- Cælo aderit, quicquid est amabile. *ibid.* 196
- Cogitatio sola mortis imminentis revocat à peccato. II. 41
- Cognitio veritatis omnia falsa & dijudicare & subvertere idonea est. *ibid.* 94
- Cognitio sui stat in tribus. V. 127
- Cognitionem præcedit quicquid cognosci potest. II. 224
- Commercium vix sine peccato. IV. 36
- Communicat ille malis qui consentit factis malorum. II. 165
- Communio malorum non maculat aliquem participatione sacramentorum, sed consensione factorum. *ibid.* 145
- Communione Eucharistica particeps ne dedignetur otiosi sermonis sese facibus inquinare. V. 58
- Compassionem qui tribuit proximo, dat aliquid de semetipso. IV. 237
- Compassionem animi

RERUM ET VERBORUM.

- plerumque latenter obsidet pietas falsa. *Ibid.* 509
- Compunctionis duæ species. *Ibid.* 266
- Compunctionis gratiam qui habent, de aliena lingua pluviam necessariam non habent. *Ibid.* 565
- Concionari & prædicare nihil est, si lingua factis dissentiat. III. 91
- Concionatoris quamnam esse debeat & constantia & fortitudo. IV. 1
- Concionator sublimis verbo, humilis exemplo. *Ibid.* 117
- Concionator quandonā ex Deo & coram Deo loquatur; quandonam verò ex Deo & non coram Deo. *Ibid.* 257. 258
- in Concionatore nisi vita & sermo convenierint, nequaquam perfectionis virtus apparebit. *Ibid.* 340
- Concionator pensare debet, quid, cui, quando, qualiter, & quantum loquatur. *Ibid.* 444
- Concionator quod loquendo præcipit, ostendendo adjuvat ut fiat. *Ibid.* 553
- Concupiscentiam fugere, gloriosa fuga est. I. 121
- Concupiscentiæ manducandi & bibendi adversandum est. II. 9
- Concupiscentia augetur prohibitionem. *Ibid.* 301
- Concupiscentia nulla esset nisi homo esset. *Ibid.* 377
- Concupiscentia modo quodam loquendi peccatum vocatur. *Ibid.* 379
- Concupiscentia cum homine nascitur. III. 70
- Concupiscentia major post peccatum. IV. 133
- Concupiscentiæ secularis nihil habere, ma-

INDEX

- gna est securitas cor-
 dis. *ibid.* 256
 Concupiscentia plus pe-
 tit quam necessitas.
ibid. 462
 Concupiscit caro ad-
 versus spiritum, &
 spiritus adversus car-
 nem. III. 293
 Confiteri necesse est
 cum qui cupit vitia
 relinquere. I. 99
 Confitendum semper
 est, non tamen pec-
 candum, ut sem-
 per sit confitendum.
 I. 99
 Confessio puro cor-
 de quaerenda & pœ-
 nitentia perficienda.
 III. 387
 Confessio peccatorum
 nihil prodest, si non
 sequatur cordis con-
 versio. IV. 137
 Cōfessionis veritas pro-
 batur, cum alter ma-
 lum quod fecimus in-
 crepat. *ibid.* 256
 in Confessione peccati
 qui sibi non pareit,
 adversum se confite-
 tur. *ibid.* 374
 Confessionem quatuor
 impediunt, pudor,
 timor, spes, despe-
 ratio. V. 132
 Confiteri homini judi-
 ci time, ne forte
 confestim puniat.
 III. 109
 Cōfiteri peccata qui eru-
 bescit, & ea occultat,
 Deum quidem habe-
 bit judicem, sed &
 ultorem. *ibid.* 360
 Confusio adducit pec-
 catum. II. 79
 Conjuges possunt esse
 sine corporis com-
 mixtione. *ibid.* 390
 Conjugij utendi justi-
 tia. IV. 67. 578
 ad Conjuges noran-
 dum monitum. *ibid.*
 539
 bona Conscientia nul-
 lius oculos fugit. I.
 32
 Conscientia vultu &
 oculis non potest dis-
 simulari. *ibid.* 56
 portat tormentum, qui
 sua torquetur Con-
 scientiâ. *ibid.* 58
 Conscientia reatum

RERUM ET VERBORUM.

- suum semper tacita
 convincit & judicat
 sine contradictione. I. 282
 Conscientia delictorum
 est maxima inter om-
 nes tribulationes tri-
 bulatio. III. 50
 Conscientia tua, ara
 tua. *ibid.* 57
 Conscientia mala non
 fugit se ipsam, non
 est quo eat, sequitur
 se, non recedit à se.
ibid. 229
 qui à sua Conscientia,
 sua sententia con-
 demnatur *, om-
 nium supergreditur
 sententias. IV. 16
 Conscientiæ piorum
 grande præmium cre-
 dunt, cum de suis
 actionibus illicitis
 arguuntur. *ibid.* 290
 Conscientia si accusat,
 quid prodest si om-
 nes laudent? *ib.* 428
 Conscientiam qui pu-
 ram habet, securus
 sperat. V. 195
 Consilium justum su-
 mitur ab eo cui de-
 betur obedientia. V.
 7
 Consolatio magna in
 rerum amissione. IV.
 144
 Consolationis ordo no-
 tandus. *ibid.* 148
 non est optimus Con-
 solator, quem pro-
 prij vincunt gemitus. I. 30
 Constantia longo stu-
 dio & diutina exer-
 citatione acquirenda.
 IV. 201
 Consuetudo sine verita-
 te, vetustas erroris est.
 I. 4
 Consuetudine perversa
 mutatâ vivere melius
 homines videmus
 quotidie, quàm vi-
 vant qui reprehende-
 bant. III. 234
 Consuetudine vilescit
 omne peccatum. *ibid.*
 335
 Consuetudo facit mo-
 nacho dulcem cellu-
 lam. V. 50
 Consuetudo reflectitur
 semper ad id quod
 reliquit. *ibid.* 213

I N D E X

in Contemplatione est & quod terreat & quod delectet. IV. 115	V.	111
ad Contemplationis studia qui properat quid prius agere de- beat. <i>ibid.</i> 169	Contraria contrarijs opposita. IV. 3	
Contemplatio hic in- choatur, in futuro autem sæculo perfici- tur. <i>ibid.</i> 452	Conversæ u- fus. <i>ibid.</i> 541	
Contemplationis gratia quibusnam detur. <i>ib.</i> 459	Conversio nunquam est færa. I. 23	
Contemplationis pri- mus gradus est, ut consideremus quæ placent Deo. V. 29	nemo de sui Conver- sione desperet etiam si voluptatum servus fuerit. I. 104	
Contemptus sui prohi- bitus. II. 241	uullus desperare de- bet, si Conversionem meditatur. <i>ibid.</i> 247	
Contemptus fervorum maximus. IV. 49	Conversionem quid dif- fers? III. 90	
Contentio sanctitatis & veritatis inimica. I. 4	Conversionis novum genus. IV. 52	
Continentiam jubet Deus, & dat. II. 110	Conversio salubris in duplici ratione confi- stit. IV. 78	
Continentiæ ars quate- nus tenenda. IV. 331	Conversio peccatoris in quo sita sit. <i>ibid.</i> 120	
Continentiæ nostræ pri- mus hostis caro est.	Conversio securitatem parit, mater autem negligentiæ solet esse securitas. IV. 270	
	Conversio perfecta est ad bonum. V. 172	
	Cor bonum latet, cor malum latet: abyssus est & in corde bono, & in corde malo.	
	III. 193	

RERUM ET VERBORUM.

- III. 193
Corpus Domini discipulos non accepisse jejunos liquet. II. 124
Corpus Domini est ita in cælo ut erat in terra. I. 143
Corpus infirmatur quinque de causis V. 201
Correctioni intuens, parcens pudori, fratrem corripe inter te, & ipsum solum. III. 28
Correctio justa semper est misericors. II. 357
in Correctione quomodo percuti debet aliena infirmitas. IV. 205
Correctionis stimulus adhiberi aliquando non potest sine culpa corrigentis. *ibid.* 254
in Correctione vitiorum subesse menti debet iracundia, non præesse. *Ibid.* 311
Correctio lenis mentibus verecundis adhibenda. *Ibid.* 445
Correctione occulta non sunt purganda manifesta peccata, sed palam arguendi qui palam nocent. *Ibid.* 580
Correctionis solet esse certa spes. V. 73
Corruptio Dei, signum est illius erga nos amoris. I. 2
Corripit vita degeneres animos. *Ibid.* 190
Corrigere quosdam non valemus. II. 152
Corrigenda non sunt ea quæ nescimus quo animo fiant. *Ib.* 197
quid in te Corrigas quâ in alio, nosse difficilius est. *Ibid.* 302
Corrigendi studio, & amando non nocendi cupiditate, debemus corripere. III. 280
Creatio an sit mirabilior quam hominis ex terra reparatio. IV. 496
Creatura quod est, & quod talis est, ab alio est, non à se. I.

I N D E X

- 108
omnis Creatura , velit
molit uni Deo Do-
mino suo subjecta
est. II. 238
omnis Creatura autho-
rem suum venisse te-
stata. IV. 471
Credere quodlibet non
est bonum. II. 246
qui Credit Deo, debet
facere quod præcipit.
II. 256
Credibilium tria sunt
genera. *Ibid.* 266
Crucem pingat manus
ad omnes actus. I.
29
Crucis ipsa species ,
quid est nisi forma
quadrata mundi? I.
74
Crux nostra nil aliud
est quam mortali-
tas hujus carnis. II.
64
in toto corde nobis fi-
gatur qui pro nobis
in Cruce fixus est.
ibid. 348
Crucis signum fronti
impingere debemus
in principio actio-
num. III. 333
Crucis signo consecra-
tur corpus domini-
cum , sanctificatur
fons baptismatis. *Ib.*
266
Crux ipsa & pro ipsis
persequentibus facta
est. *Ibid.* 48
Crux non ad potentia
documentum sed ad
exemplum patientia
est suscepta. *Ibid.* 215
Crux , grande sacra-
mentum. IV. 16. 33
Crux duobus modis tol-
litur. *Ibid.* 508
Crucem adorando ipsi
crucifixum adoramus.
V. 40
Crux castos recreat. V.
41
sine Cruce sequi Chri-
stum quis potest? V.
116
qui Crucifixit carnem
suam cum vitijs, ipse
solus potest in cruce
Christi gloriari. I.
78
Culpæ affectus author
est , non caro. *Ibid.*
119

RERUM ET VERBORUM.

- Culpam minus culpabilem facit inopia. IV. 50
 Culpa cum velut virtus aspicitur, tanto periculosior. *Ibid.* 351
 Culpas insequitur Deus, & tamen peccantes protegit. *Ibid.* 414
 Culpam agnoscere ubi culpa non est, bonarum est mentium. *Ibid.* 577
 Cupiditas cum est in habendo, difficultas est in cavendo. II. 183
 Cupiditas nescit ubi finiatur necessitas. *Ib.* 388
 Cupiditas rerum æternarum, & felicitatis æternæ, non debet misceri cupiditati rerum temporalium. III. 399

D

- D** Arc quo casu deceat omni peccanti. II. 292
 nemo Debet quod non accepit. *Ibid.* 28
 nulli Debet aliquid Deus. *Ibid.* 24
 Decimam partem, si Deo non dederis, tollet à te novem partes. I. 257
 Deformitas quam facit incongruentia partium, quid faciendo nulla erit? II. 318
 Delectatio carnis. *Ibid.* 10
 sine Delectatione anima esse non potest. IV. 221
 Delectatio mortifera est quæ oritur ex recollectione præteritorum peccatorum. V. 130
 Deliciæ castæ. II. 12
 Delicias inter corporis & cordis quid distet. IV. 520
 Deliciæ spirituales in mente desiderium augent dum satiant. *Ib.*
 Delicta fletibus alienis abluta. I. 19
 Derelictio Dei, magna vindicta. IV. 123
 Desiderat homo quod

I N D E X

- exhæretatus. IV. 59
 Christus est homini & alimentum & præmium. *ibid.* 79
 Christus quod dixit præcepto, suavit exēplo. *ibid.* 141
 Christus Jesus mediator Dei atque hominum, non alter est, in humanitate, alter in deitate. *ibid.* 223
 de Christo plura dicuntur tantò latius in figura, quantò longius ab essentia. *ibid.* 332
 Christus ad quid mortuus. *ibid.* 403
 Christi passio ab humana passione longè disjuncta. *ibid.* 490
 Christum nos certe minimæ fidei compellimus esse tenacem. V. 50
 Christum persequuntur qui ab eò utique Christiani dicuntur. *ibid.* 99
 apud Christianos, non qui patitur, sed qui facit contumeliam, miser est. I. 41
 veri si cupiunt esse homines Christiani, imitetur ea quæ Christus fecit. *ibid.* 4
 Christianus affatim dives est qui cum Christo pauper est. *ibid.* 19
 perfectus Christianus nihil nisi Christum habet. *ibid.* 19
 Christianus quisquis verus est, Domini sui esse intelligat ubicumque invenerit veritatem. II. 180
 Christianus nullus contra scripturas sentit. *ibid.* 211
 Christianorum omnium una res publica. *ibid.* 244
 Christiani multi captivi. *ibid.* 306
 veri Christiani de quibus dicit Dominus, Qui diligit me, &c. *ibid.* 354
 Christianum se esse, bonum est meminisse. *ibid.* 369

RERUM ET VERBORUM.

- Christiani mali omnibus pejus vivunt. III. 13
- Christiani qui nolunt bene vivere destruunt Ecclesiam. *ibid.* 15
- Christianus verus est, cum non aspernatur viam Christi. *ibid.* 35
- Christiani non sumus ad hoc, ut terrenam nobis felicitatem petamus. *ibid.* 83
- Christianus si contendit pro rebus terrenis amplius quam decet, peccat. *ibid.* 11
- Christianorum opera quantum commendanda. IV. 3
- Christiani dignitas. *ib.* 26
- Christiani populi origo quænam sit. *ibid.* 26
- Christianum esse magnum est, non videri nec dici. V. 88
- Christiano numquam deest persecutio. *ib.* 98
- Cibus egeni. IV. 22
- Circuncisio triplex, in præputio, in corde, & in auribus. I. 51
- Claustum verè est paradisus. V. 43
- legendum est in Claustro quod commissum est in sæculo. *ib.* 90
- Clericorum fors est Deus. I. 20
- Clericus facile contemnetur, qui sæpè vocatus ad prandium, ire non recusat. *ibid.* 21
- Clericus duas res professus est; sanctitatem & clericatum. III. 407
- Clericus Christi minister quomodo debeat conversari. V. 123
- Cælum aspiciamus, ne terræ illecebris capiæmur. I. 3
- ad Cælum mente ascendere, quoties te vana delectaverit ambitio. *ibid.* 30
- regnum Cælorum non est dantis, sed accipientis. *ibid.* 72

I N D E X

- in Cælo, requies quæren-
da. III. 167
- Cælum, delicia spiritus
nostri. *ibid.* 296
- Cælum numquam vi-
lescit, semper dul-
cescit, si amatur. *ib.*
265
- Cælum crucis figura
dispositum. IV. 16
- Cælorum regnum cur
dicatur simile homi-
ni negotiatori. *ibid.*
472
- Cælorum regnum quod
nostris meritis non
debetur, vult Deus
rapi nostris fletibus.
ibid. 489
- Cælo conspecto vilef-
cit. terra. *ibid.* 522
- aula Cælorum patet in
toto orbe terrarum.
V. 16
- in Cælo magnus amor
& magna concordia.
ibid. 66
- in Cælo omnes se in-
vicem cognoscent. *ib.*
67
- Cælo aderit, quicquid
est amabile. *ibid.* 196
- Cogitatio sola mortis
imminentis revocat à
peccato. II. 41
- Cognitio veritatis om-
nia falsa & dijudi-
care & subvertere
idonea est. *ibid.*
94
- Cognitio sui stat in tri-
bus. V. 127
- Cognitionem præcedit
quicquid cognosci
potest. II. 224
- Commercium vix sine
peccato. IV. 36
- Communicat ille malis
qui consentit factis
malorum. II. 165
- Communio malorum
non maculat aliquem
participatione sacra-
mentorum, sed con-
sensione. factorum,
ibid. 145
- Communione Eucha-
risticæ particeps ne
dedignetur otiosi ser-
monis sese facibus
inquinare. V. 58
- Compassionem qui tri-
buit. proximo, dat
aliquid de semet-
ipso. IV. 237
- Compassionem animi

RERUM ET VERBORUM.

- plerumque latenter
obsidet pietas falsa.
Ibid. 509
- Compunctionis duæ species. *Ibid.* 266
- Compunctionis gratiam
qui habent, de aliena
lingua pluviam
necessariam non habent. *Ibid.* 565
- Concionari & prædicare
nihil est, si lingua
factis dissentiat. *III.* 91
- Concionatoris quam
esse debeat & constantia
& fortitudo. *IV.* 1
- Concionator sublimis
verbo, humilis exemplo. *Ibid.* 117
- Concionator quando
ex Deo & coram Deo
loquatur; quando
verò ex Deo & non coram Deo.
Ibid. 257. 258
- in Concionatore nisi
vita & sermo convenierint,
nequaquam perfectionis
virtus apparebit. *Ibid.* 340
- Concionator pensare
debet, quid, cui,
quando, qualiter, &
quantum loquatur.
Ibid. 444
- Concionator quod loquendo
præcipit, ostendendo
adjuvat ut fiat. *Ibid.* 553
- Concupiscentiam fugere,
gloriosa fuga est. *I.* 121
- Concupiscentiæ manducandi
& bibendi adversandum est. *II.* 9
- Concupiscentia augetur
prohibitione. *Ibid.* 301
- Concupiscentia nulla
esset nisi homo esset. *Ibid.* 377
- Concupiscentia modò
quodam loquendi peccatum
vocatur. *Ibid.* 379
- Concupiscentia cum homine
nascitur. *III.* 70
- Concupiscentia major
post peccatum. *IV.* 133
- Concupiscentiæ secularis
nihil habere, ma-

I N D E X

- gna est securitas cor-
 dis. *Ibid.* 256
 Concupiscentia plus pe-
 tit quam necessitas.
Ibid. 462
 Concupiscit caro ad-
 versus spiritum, &
 spiritus adversus car-
 nem. III. 293
 Confiteri necesse est
 eum qui cupit vitia
 relinquere. I. 99
 Confitendum semper
 est, non tamen pec-
 candum, ut sem-
 per sit confitendum.
 I. 99
 Confessio puro cor-
 de quaerenda & pœ-
 nitentia perficienda.
 III. 387
 Confessio peccatorum
 nihil prodest, si non
 sequatur cordis con-
 versio. IV. 137
 Cōfessionis veritas pro-
 batur, cum alter ma-
 lum quod fecimus in-
 crepat. *ibid.* 256
 in Confessione peccari
 qui sibi non pareit,
 adversum se confite-
 tur. *ibid.* 374
 Confessionem quatuor
 impediunt, pudor,
 timor, spes, despe-
 ratio. V. 132
 Confiteri homini judi-
 ci time, ne forte
 confestim puniat.
 III. 109
 Cōfiteri peccata qui eru-
 bescit, & ea occulat,
 Deum quidem habe-
 bit judicem, sed &
 ultorem. *ibid.* 360
 Confusio adducit pec-
 catum. II. 79
 Conjuges possunt esse
 sine corporis com-
 mixtione. *ibid.* 390
 Conjugij utendi justia.
 IV. 67. 578
 ad Conjuges notan-
 dum monitum. *ibid.*
 539
 bona Conscientia nul-
 lius oculos fugit. I.
 32
 Conscientia vultu &
 oculis non potest dis-
 simulari. *ibid.* 56
 portat tormentum, qui
 sua torquetur Con-
 scientiâ. *ibid.* 58
 Conscientia reatum

RERUM ET VERBORUM.

- suum semper tacita
 convincit & judicat
 sine contradictione.
 I. 282
 Conscientia delictorum
 est maxima inter om-
 nes tribulationes tri-
 bulatio. III. 50
 Conscientia tua, ara
 tua. *ibid.* 57
 Conscientia mala non
 fugit se ipsam, non
 est quo eat, sequitur
 se, non recedit à se.
ibid. 229
 qui à sua Conscientia,
 sua sententia con-
 demnatur, om-
 nium supergreditur
 sententias. IV. 16
 Conscientiæ piorum
 grande præmium cre-
 dunt, cum de suis
 actionibus illicitis
 arguuntur. *ibid.* 290
 Conscientia si accusat,
 quid prodest si om-
 nes laudent? *ib.* 428
 Conscientiam qui pu-
 ram habet, securus
 sperat. V. 195
 Consilium justum su-
 mitur ab eo cui de-
 betur obedientia. V.
 7
 Consolatio magna in
 rerum amissione. IV.
 144
 Consolationis ordo no-
 tandus. *ibid.* 148
 non est optimus Con-
 solator, quem pro-
 prij vincunt gemitus. I. 30
 Constantia longo stu-
 dio & diutina exer-
 citatione acquirenda.
 IV. 201
 Consuetudo sine verita-
 te, vetustas erroris est.
 I. 4
 Consuetudine perversa
 mutatâ vivere melius
 homines videmus
 quotidie, quàm vi-
 vant qui reprehende-
 bant. III. 234
 Consuetudine vilescit
 omne peccatum. *ibid.*
 335
 Consuetudo facit mo-
 nacho dulcem cellu-
 lam. V. 50
 Consuetudo reflectitur
 semper ad id quod
 reliquit. *ibid.* 213

I N D E X

in Contemplatione est	V.	111
& quod terreat &	Contraria contrarijs	
quod delectet. IV.	opposita. IV.	3
115	Conversationis rectæ u-	
ad Contemplationis	sus. <i>ibid.</i>	541
studia qui properat	Conversio nunquam est	
quid prius agere de-	sera. I.	23
beat. <i>ibid.</i>	nemo de sui Conver-	
169	sione desperet etiamsi	
Contemplatio hic in-	voluptatum servus	
choatur, in futuro	fuerit. I.	104
autem sæculo perfici-	uullus desperare de-	
-et. <i>ibid.</i>	bet, si Conversionem	
452	meditatur. <i>ibid.</i>	247
Contemplationis gratia	Conversionem quid dif-	
quibusnam detur. <i>ib.</i>	fers? III.	90
459	Conversionis novum	
Contemplationis pri-	genus. IV.	52
mus gradus est, ut	Conversio salubris in	
consideremus quæ	duplici ratione confi-	
placent Deo. V.	stit. IV.	78
29	Conversio peccatoris in	
Contemptus sui prohi-	quo sita sit. <i>ibid.</i>	120
bitus. II.	Conversio securitatem	
241	parit, mater autem	
Contemptus servorum	negligentiæ solet esse	
maximus. IV.	securitas. IV.	270
49	Conversio perfecta est	
Contentio sanctitatis &	ad bonum. V.	172
veritatis inimica. I.	Cor bonum latet, cor	
4	malum latet: abyssus	
Continentiam jubet	est & in corde bono,	
Deus, & dat. II.	& in corde malo.	
110	III. 193	
Continentiæ ars quate-		
nus tenenda. IV.		331
Continentiæ nostræ pri-		
mus hostis caro est.		

RERUM ET VERBORUM.

- III. 193 hibenda. *Ibid.* 445
 Corpus Domini discipulos non accepisse
 jejunos liquet. II. 124
 Correctione occulta non sunt purganda
 manifesta peccata, sed palam arguendi
 qui palam nocent. *Ibid.* 580
 Corpus Domini est ita in cælo ut erat in terra. I. 143
 Correctionis solet esse certa spes. V. 73
 Corpus infirmatur quinque de causis V. 201
 Correptio Dei, signum est illius erga nos amoris. I. 2
 Correctioni intuens, parcens pudori, fratrem corripe inter te, & ipsum solum. III. 28
 Corripit vita degeneres animos. *Ibid.* 190
 Correctio justa semper est misericors. II. 357
 Corrigere quosdam non valemus. II. 152
 in Correctione quomodo percuti debet aliena infirmitas. IV. 205
 Corrigenda non sunt ea quæ nescimus quo animo fiant. *Ib.* 197
 Correctionis stimulus adhiberi aliquando non potest sine culpa corrigentis. *ibid.* 254
 quid in te Corrigas quâ in alio, nosse difficilius est. *Ibid.* 302
 in Correctione vitiorum subesse menti debet iracundia, non præesse. *Ibid.* 311
 Correctionis studio, & amando non nocendi cupiditate, debemus corripere. III. 280
 Creatio an sit mirabilior quam hominis ex terra reparatio. IV. 496
 Correctio lenis mentibus verecundis ad- Creatura quod est, & quod talis est, ab alio est, non à se. I.

I N D E X

<p>108
 omnis Creatura , velit
 molit uni Deo Do-
 mino suo subjecta
 est. II. 238
 omnis Creatura autho-
 rem suum venisse te-
 stata. IV. 471
 Credere quodlibet non
 est bonum. II. 246
 qui Credit Deo, debet
 facere quod præcipit.
 II. 256
 Credibilium tria sunt
 genera. <i>Ibid.</i> 266
 Crucem pingat manus
 ad omnes actus. I.
 29
 Crucis ipsa species ,
 quid est nisi forma
 quadrata mundi? I.
 74
 Crux nostra nil aliud
 est quam mortali-
 tas hujus carnis. II.
 64
 in toto corde nobis fi-
 gatur qui pro nobis
 in Cruce fixus est.
 <i>ibid.</i> 348
 Crucis signum fronti
 impingere debemus
 in principio actio-</p> | <p>num. III. 338
 Crucis signo consecra-
 tur corpus domini-
 cum , sanctificatur
 fons baptismatis. <i>Ib.</i>
 266
 Crux ipsa & pro ipsis
 persequentibus facta
 est. <i>Ibid.</i> 48
 Crux non ad potentia
 documentum sed ad
 exemplum patientia
 est suscepta. <i>Ibid.</i> 215
 Crux , grande sacra-
 mentum. IV. 16. 33
 Crux duobus modis tol-
 litur. <i>Ibid.</i> 508
 Crucem adorando ipsū
 crucifixum adoramus.
 V. 40
 Crux castos recreat. V.
 41
 sine Cruce sequi Chri-
 stum quis potest? V.
 116
 qui Crucifixit carnem
 suam cum vitijs, ipse
 solus potest in cruce
 Christi gloriari. I.
 78
 Culpæ affectus author
 est , non caro. <i>Ibid.</i>
 119</p> |
|---|---|

RERUM ET VERBORUM.

Culpam minus culpabilem facit inopia. IV. 50
 accepit. *Ibid.* 28
 nulli Debet aliquid Deus. *Ibid.* 24

Culpa cum velut virtus aspicitur, tanto periculosior. *Ibid.* 351
 Decimam partem si Deo non dederis, tollet à te novem partes: I. 257

Culpas insequitur Deus, & tamen peccantes protegit. *Ibid.* 414
 Deformitas quam facit incongruentia partium, quid faciendo nulla erit? II. 318

Culpam agnoscere ubi culpa non est, bonarum est mentium. *Ibid.* 577
 Delectatio carnis. *Ibid.* 10

Cupiditas cum est in habendo, difficultas est in cavendo. II. 183
 sine Delectatione anima esse non potest. IV. 221

Cupiditas nescit ubi finiat necesseitas. *Ib.* 388
 Delectatio mortifera est quæ oritur ex recollectione præteritorum peccatorum. V. 130

Cupiditas rerum æternarum, & felicitatis æternæ, non debet misceri cupiditati rerum temporalium. III. 399
 Deliciæ castæ. II. 12

Delicias inter corporis & cordis quid distet. IV. 520

Deliciæ spirituales in mente desiderium augent dum satiant. *Ib.*

Delicta fletibus alienis abluta. I. 19

Derelictio Dei, magna vindicta. IV. 123
 Desiderat homo quod

D

D Arc quo casu deceat omni peccanti. II. 292
 nemo Debet quod non

I N D E X

- rarius est. I. 42
- Desiderium Deus dif-
ferendo extendit ,
desiderando extendit
animum, extendendo
facit capaciorem.
III. 250
- Desideria. ægrotantium
sunt multa , alij ar-
dent desiderio fontis,
alij desiderio pomi.
III. 391
- Desolatus non est qui
habet Christum in
corde suo per fidem.
II. 52
- Desperando fit deterior
quisquis credit sua
sibi non posse pecca-
ta dimitti. II. 170
- Desperatio maximè
Deum offendit. I. 32
- cum Desperatione pec-
catum , certa mors
est. III. 10
- Detrahes nemini , si
teipsum bene perspe-
xeris. I. 297
- Detrahendi libido ter-
minum non habet.
IV. 48
- Detractio æquanimiter
toleranda. *Ibid.* 428
- Detrectare est male lo-
qui de aliquo. V. 69
- Detrectatio spirituale
homicidium est. V.
221
- Deus quem corripit,
diligat. I. 2
- Deus quantum patris
pietate bonus est ,
tantum judicis ma-
jestate metuendus est.
I. 6
- Deus salvare cupit pec-
cantes diversis me-
dicaminibus. I. 53
- Dei sanctificatio , est
pœna peccantium.
Ibid. 59
- unus metuendus Deus
II. 2
- voluntas & potentia Dei
Deus est. *Ibid.* 8
- Dei voluntas causa est
cæli & terræ. *Ibid.*
37
- Deus quomodo per cun-
cta diffusus. *Ibid.* 95
- Deus fidelis est, exhibens
quod promisit homi-
ni. III. 19
- Deus non videri potest,
nisi animo. *ibid.* 40
- Deo futura tam certa

RERUM ET VERBORUM.

sunt , ac si præteri- ta sint. III. 48	detur. <i>Ibid.</i> 348
Dei nomen jucundum est amantibus Deum supra omnes jucundi- tates. <i>Ibid.</i> 62	Deus omnipotens id a- git in cordibus ho- minum quod facit in regionibus terrarum. <i>Ibid.</i> 440
Deus non implet ar- cam , sed pectus. <i>Ib.</i> 62	Deus cur dicatur <i>ignis.</i> <i>Ibid.</i> 503. 304
Deus nullo indiget bo- no. <i>Ibid.</i> 100	Deus templum homi- nis , & homo tem- plum est Dei. V. 4
Dei præmium ipse Deus est. <i>Ibid.</i> 105	omnia sunt nobis in Deo, & est Deus om- nia in nobis. <i>Ibid.</i> 113
Deum noli cogitare in locis , ille tecum est talis , qualis fueris. <i>Ibid.</i> 109	Deum nefas est nisi ve- re incommutabilem credere. II. 59
Deus patiens est , qui æternus est. <i>Ibid.</i> 133	Deus nil odit nec punit in homine nisi deli- ctum. V. 216
Deus à te recedit , cum tu recedis à Deo. <i>Ib.</i> 149	Deus non pedum passi- bus, sed desiderijs quæ- ritur. <i>Ibid.</i> 153
Deus indulgentiam tibi promisit , crastinum diem nemo promisit. <i>ibid.</i> 152	Diabolus mentitur ut fallat. I. 3
Deus dissimulat exaudi- re dolentium vocem, ut augeat utilitatem. IV. 204. 205	Diabolus semper bono operi imminet. I. 53
Deus quomodo præteri- torum reminiscatur, & absentium recor-	Diabolum fecit diabo- lus. II. 42
	Diabolus persuasit ma- lum. II. 381
	Diabolus quas animas

INDEX

persecutus comprehenderit, possidebit. III. 5 Diabolus latatur quando mentem corrumpit. <i>ibid.</i> 42 Diabolo potestas quædam est. <i>ibid.</i> 81 Diabolus tentare permittitur ad mensuram. <i>ibid.</i> 81 Diabolus alligatus est ne faciat quantum potest, nec quantum vult. <i>ibid.</i> 83 Diabolus biformis est, leo in impetu, draco in insidijs. <i>ibid.</i> 96 Diaboli tela non sunt aspera corporis sensibus. IV. 35 Diabolo cur occulta justitiæ detur licentia. <i>ibid.</i> 145 Diaboli voluntas perversa est, sed tamen à Deo mirabiliter ordinatur. <i>ibid.</i> 215 Diabolus simul ferire nititur & apertè sæviens, & in insidijs latens. <i>ibid.</i> 345	Diabolus in neminem potestatem habet. III. 160 Diabolus non cessat persequi. <i>ibid.</i> 218 Diabolus non injuste vexare hominem dicitur. V. 61 Diabolus quem satis expertus est apertum omne horrere malum, falso bono supplantare molitur. <i>ib.</i> 139 nihil est à Difficile quod Deus non reddat expeditissimum. II. 16 Dilatio vindictæ. IV. 28 ad Dilectionem Dei duo pertinent. II. 40 Dilectio in Deum perfecta. IV. 6. 22. 30. 36 Diligere nemo potest perfecte quò vocamur, nisi oderit unde revocamur. II. 31 Diligere se novit qui Deum diligit. <i>ibid.</i> 35 Diligit proximum nemo nisi diligens.

RERUM ET VERBORUM.

Deum. II.	62	humilitate	indicia.
Diligere	severitate,	IV.	27
quam levitate deci-		Dives ille est in Eccle-	
pere, melius est. <i>ibid.</i>		sia, qui pauperi, non	
71		sibi dives est. I.	295
Diligit nemo seipsum		Dives ille est, qui fue-	
nisi diligendo Deum.		rit hæres Dei, Chri-	
<i>ibid.</i>	91	sti cohæres. <i>ibid.</i>	
Discordiam volens cum		295	
Christiano, non po-		Dives ille ante cujus ja-	
test habere concor-		nuam jacebat pau-	
diam cum Christo.		perrimus ulcerosus,	
III.	299	non est dictus raptor	
Discretio sit in omnibus		rerum. alienarum.	
rebus necesse est, I.		III.	313
253		Divites consuetudine	
Discretio difficillima		infirmittatis suæ utan-	
est cum spiritus ma-		tur, sed doleant ali-	
lignus quasi tranquil-		ter se non posse. <i>ibid.</i>	
lus agit. II.	233	274	
Discretionis sæpe falso		Divites de Deo estote.	
nōmine palliatur ne-		<i>ibid.</i>	275
gotium voluptatis.		Divitiæ non obsunt di-	
<i>ibid.</i>	44	viti, si eis benè uta-	
Dispensatio rerum Deo		tur. I.	24
consecratarum. I.	3	Divitiæ non accusan-	
Dispensatio excusabilis		tur, sed divitiæ pec-	
ubi urget. necessitas.		catorum. <i>ibid.</i>	131
V.	158	de Divitijs & de nata-	
in Diverforio cur locus		libus non glorian-	
Christo non inven-		dum. II.	45
tus. IV.	9	Divitiæ si diliguntur, in	
Divinitatis in Christi		ruto ponantur. II.	67

I N D E X

- Divitiæ sæculares si de-
sunt, ne per mala ope-
ra quærantur in mun-
do. II. 168
- Divitiæ exteriores quid
tibi profunt, si te in-
terius premit egestas?
III. 62
- Divitiæ illæ veræ sunt,
quas cum habueri-
mus, perdere non
possumus. III. 290
- Divitiarum duo genera.
IV. 63
- Divitias despiciere facile
est cum habentur.
ibid. 194
- Divitias inter spirituales
& terrenas, differen-
tia. *ibid.* 460
- Divitiæ quænam am-
biendæ. IV. 2
- Divitiæ sæculares si de-
sunt non per mala
opera quærantur in
mundo. V. 192
- Divitiæ vix valent amo-
re possideri. IV. 205
- Doctoribus bonis &
malis sermo datus &
ablatus. IV. 448
- Doctoris sermo quando
sit otiosus. *ibid.* 504
- Docti viri semper est
utilis allocutio. IV.
366
- Doctrinis ijs studetur
vehementius, quæ capi
posse non desperan-
tur. II. 216
- nulla falsa Doctrina est
quæ non aliqua vera
intermisceat. II. 261
- cum Dolemus admittæ,
admittenda excludi-
mus. I. 213
- Dolor omnis aut pre-
mendus est, aut ab-
sorbendus. I. 199
- Doloris incrementum
est id quod doleas
referre. I. 276
- Dolor aliquis approban-
dus, nullus amandus
est. II. 3
- Dolor magis vitandus
quam appetenda vo-
luptas. II. 266
- sive Doloze non pereunt
quæ cum amore pos-
sessa sunt. II. 280
- Dolores carnis & animæ
in corpore sunt. II. 314
- sive Doloze mala sunt
pejora. II. 338
- Dolor superfluous. IV. 45

RERUM ET VERBORUM.

cum Dolor ex cruciat,
dulcior fit salus. IV. 3

Dolor necessarius pro
peccatis. V. 134

Dominatus hominū in
hominis morte fini-
tur. II. 33

Domīnica nobis ideo
venerabilis est, quod
in ea Christus velut
sol, luce resurrectio-
nis micuerit. I. 270

Dominus bonus qui non
tribuit semper quod
volumus. II. 63

Dona multa habent im-
pij ab illo quem con-
temnunt. II. 108

E

ad **E**brietatem unius
horæ, Noë nudat
femora sua, quæ per
multos annos sobrie-
tate contexerat. I. 42

Ebrietati semper juncta
luxuria est. I. 76

per Ebrietatem sensus
mutatur. IV. 435

Ebrius nunquam castus.
III. 82

in Ecclesia etsi videntur

esse Zizania, non ta-
men fides aut Chari-
tas nostra debet ex-
tingui. I. 3

Ecclesia fundata primū
in Hierusalem, totius
orbis seminavit Ec-
clesias. I. 46

quid Ecclesia sēriat im-
aprobatio hæretico-
rum facit eminere.
II. 5

Ecclesia hæreticus uti-
tur ad probationem
Doctrinæ suæ. II. 26

in Ecclesia qui simplici-
ter credunt, hæretico-
rū pollicitatione de-
cipiuntur. II. 41

mater Ecclesia, mater
est etiam matris tuæ.
II. 64

Ecclesiam Christi quæ
non litigiosis opinio-
nibus fungitur sed di-
vinis attestationibus
comprobatur, propter
quemlibet hominem
relinquere non debe-
mus. II. 82

Ecclesia Catholica sola
corpus est Christi. II. 89

INDEX

- Ecclesia Catholica quif- gladijs. IV. 227
 quis caruerit ira Dei Ecclesia superni sui ca-
 manebit super eum. pitis corpus. *ibid.*
 II. 145 320
 Ecclesia qua continetur populus, basilica
 est. *ibid.* 149
 Ecclesia assumpta est
 ex genere humano,
 caput ejus Christus
 est, membra autem
 Christi, sunt Chri-
 stiani. III. 49
 Ecclesia diffusa per gē-
 tes loquitur omnibus
 linguis. *ibid.* 226
 Ecclesiam si amamus,
 Spiritum sanctum
 habemus. *ibid.* 227
 de Ecclesia nemo dubi-
 tat, quin per omnes
 gentes diffusa sit.
ibid. 246
 Ecclesia mater est spi-
 ritualis. *ibid.* 266
 Ecclesia domus ora-
 tionum nostrarum,
 domus autem Dei
 nos ipsi. *ibid.* 384
 Ecclesia, una, Virgo
 & fœcunda. IV. 72
 Ecclesia persecutionem
 patitur verbis aut

RERUM ET VERBORUM.

- quid agendum. II. 185
- Egestas miserabilior nulla est, quam egere sapientia. *ibid.* 16
- Eleemosina opus est, non intellectu in sustentandis pauperibus. I. 36
- Eleemosina Deo placet, cum profertur cum hilaritate. *ibid.* 64
- Eleemosinæ, & munera quæ offeruntur in altari, plurimum profunt. *ibid.* 66
- Eleemosina ipsa est, ignoscere petenti. II. 197
- Eleemosinas omnes exercentibus facile dimittuntur peccata. II. 198
- Eleemosinam qui vult ordinatè dare, debet à seipso incipere. II. 199
- Eleemosinas dignas qui vult facere pro suis peccatis, prius incipiat facere à seipso. II. 315
- Eleemosinam fac, cum potes facere; si non potes, affabilem te præsta. III. 157
- Eleemosina sudet in manu tua quousque invenias justum, cui eam tradas. *ibid.* 208
- Eleemosina quantum sit utilis jejunio. IV. 24
- Eleemosina si propinquis à propinquis non fiat, vix fiet ab alijs. *ibid.* 100
- Eleemosina & re & verbis facienda. *ibid.* 246
- Eleemosinam ex præcepto facere, aliud est, aliud ex charitate. *ibid.* 438
- quænam Eleemosina placeat Redemptori. *ibid.* 569
- Eleemosinam ex præcepto debent divites pauperibus impendere. V. 64
- Eleemosinam majorem facit Monachus ubi amore Dei ab alimentis sibi appostis

I N D E X

- abstinet. V. 73 285
- Eloquentiæ est, paucis Error non solum gigni-
multa dicere. I. 38 tur causa, sed etiam
gignit aliquid cujus
Emendi habent facul- causa fit. II. 13
tatem Sancti, licet
non habeant redi- in quantum homines
mendi. IV. 54 appetunt vitam bea-
tam, non est Error. II.
Epiphania Christi in 17
Chaldæa. *ibid.* 10.
12 Error nil aliud est quã
Episcopi omnes, non veri cogitatio pro
Episcopi sunt. I. 19 falso, falsique pro
Episcopi sacerdotes se vero. II. 19x
esse noverint, non Errorũ quibus homines
dominos. *ibid.* 20 errant, generat tria. II.
Episcopus prius à do- 325
mesticis exigit, quod Error quo casu diffici-
populo præcepturus lius emēdetur. IV. 352
est. *ibid.* 42 Esuries religiosa. IV.
Episcopi mali ubi fue- 15
rint, possunt nihil- Evangelium lucet adeò,
ominus populi pro- ut splendore suo mun-
bi inveniri. II. 350 dum illuminet. I. 55
Episcopi non est serva- Evangelium non est in
re aurum & remo- verbis Scripturarum,
vere à se mendican- sed in sensu. I. 75
tis manum. III. 406 Evangelium est os Chri-
sti. III. 371
Episcopatum quærere, Evangelium speculum
quandonam fuerit veritatis nemini blã-
laudabile. IV. 533 ditur. V. 110
Erogare divitis est, & Eucharistia recepta, cum
pauperis orare. III. non accendit mentē,
ipsa

RERUM ET VERBORUM.

- ipsa mens deficit. I. 3
 Eucharistiam pollui-
 mus, cum indigni
 accedimus ad altare.
 I. 67
 Eucharistia vitam no-
 stram continet. III.
 351
 Eucharistiam accipiat,
 qui fuerit detentus
 infirmitate. III. 375
 Eucharistiam in anima
 polluta accipere quā-
 tum nefas. III. 380
 Eucharistia, redemptio-
 nis oblatio perpetua.
 IV. 93
 Eucharistiae sacra per-
 ceptio, non in quan-
 titate, sed in virtute
 consistit. *ibid.* 94
 in Eucharistia cur post
 consecrationem ma-
 neat similitudo panis
 & vini. *ibid.* 111
 in Eucharistiae sacra-
 mento non aliud su-
 mit bonus quam ma-
 lus, sed aliter. V. 218
 Exaudiuntur multi Deo
 irato. II. 360
 Excommunicare & de
 Ecclesia projicere,
 quā pigri sint prae-
 lati. III. 336
 ad Excusationem sui
 prona est humana per-
 versitas. I. 50
 Excusationis genus est
 cum tu argueris aliū
 in cescare. V. 135
 Exemplo quantum pro-
 dest innocens conver-
 satio, tantum silentio
 nocet. I. 42
 Exempla quorundam
 quos peccasse legi-
 mus ad quid sint uti-
 lia. II. 371. 372
 Exempla loco verbo-
 rum. IV. 27
 Exemplis justorum re-
 fici. IV. 267
 in Exemplum culpa ex-
 tenditur quando pec-
 cator honoratur. *ibid.*
 532
 Exempla modernorum
 efficacius movent quā
 veterum. V. 54
- F
- F**allere multi vo-
 lunt, falli nemo.
 II. 8

I N D E X

- Fallere homines non debemus, quia Deum fallere non possumus. II. 119
 Fallunt homines & falluntur. *ibid.* 191
 Falsum qui dicit & putat verum, mentiri non est judicandus. *ibid.* 192
 Fama crebro mentitur multa in utramque partem. I. 43
 Fama periclitatur virginis. II. 43
 Felicitatis magnæ est, à felicitate non vinci. III. 279
 Fervens est velocitas, & omnia ferventiora, velociora. *ibid.* 211
 Festa Ecclesiæ recte con-
 sultant, qui se Ecclesiæ
 filios esse cognos-
 cunt. *ibid.* 388
 Festis hominum nihil
 juvat interesse, si
 Angelorum festis
 deesse contingat. IV. 494
 in sanctorum Festivita-
 tibus gaudere & con-
 fundi debemus. V. 107
 Fidelis est homo pro-
 mittenti Deo cre-
 dens. III. 19
 Fides ipsa, & nativitas
 salutaris non acce-
 pta, sed custodita vi-
 vificat. I. 2
 Fides atque timor de-
 bent te ad omnia pa-
 ratum facere. *ibid.* 9
 Fidem habere nostrum
 est, Dei autem vo-
 care. *ibid.* 49
 Fidem Dei nemo custo-
 diens, infidelis potest
 esse hominibus. *ib.* 172
 Fidem flagitat autho-
 ritas & rationi præ-
 parat hominem. II. 29
 Fides intellectui aditum
 aperit. *ibid.* 49
 Fides habet oculos suos. *ibid.* 105
 Fides nostra est Patrem
 & Filium & Spi-
 ritum sanctum
 unum Deum crede-
 re. *ibid.* 156
 Fides cum promittitur

RERUM ET VERBORUM.

etiam hosti est ser-	in fide peccare aliud
vanda. II.	167 est, aliud est à fide
Fides officium à nobis	recedere. <i>ibid.</i> 48
exigit & cordis &	Filios aut naturâ susci-
linguæ. <i>ibid.</i> 187	pimus, aut electio-
Fidem habe, & fiet	ne. In natura casus
tibi. III.	107 est; in electione ju-
Fidei merces qualis es-	dicium. I. 305
set, nisi lateret quod	Filius hominis secundū
credimus? <i>ibid.</i> 167	Deum erat in Cælo.
Fidei merces est videre	II. 95
quod credidimus an-	Filios Dei, homines, no-
tequam videremus.	lite desperare vos
<i>ibid.</i> 167	fieri posse. <i>ibid.</i> 127
Fidei magnus profe-	Filium hominis dici-
ctus. IV. 9	mus eundem quem
Fides quibus debeat esse	Filium Dei. <i>ibid.</i>
intenta. <i>ibid.</i> 69	158
Fidei soliditas ad quid	Filius Dei est Deo Pa-
perducatur. <i>ibid.</i> 363	tri natura æqualis.
à Fide Catholica nequa-	II. 206
quam deficit Eccle-	Filius secundum for-
sia. <i>ibid.</i> 400	mam Dei æqualis est
Fides in infideli. <i>ibid.</i>	Patri. <i>ibid.</i> 207
48	Finem duobus modis
Fidei profectus. <i>ibid.</i>	dicimus, vel quo fit
9	ut non sit quod erat,
Fides, fortitudo chari-	vel quo fit ut perfe-
tatis. <i>ibid.</i> 30	ctum sit quod erat
Fides est prima men-	inchoatum. III. 12
tis lux. V. 4	Flagella sua dolent ho-
Fides est origo virtu-	mines; quare flagel-
tum. <i>ibid.</i> 47	lantur, non dolent.

I N D E X

- III.** 39
 Flagella duobus semper
 modis pensanda. *IV.* 146
 Flagellum quo casu di-
 luat culpam. *ibid.* 221
 Flagellis qui atteritur
 in hac vita, in man-
 suetudine corripitur.
ibid. 370. 456
 Inter Flagella flagellis
 digna committere,
 ferientem est con-
 temnere. *ibid.* 570
 Felicitas. *Vide* Feli-
 citas.
 Fœmineas pugnas ca-
 veamus jubet is, qui
 ut in sacris suis cum
 fœminis triumphem-
 us jussit. *I.* 15
 Fœmina sancta timeat
 displicere Deo. *II.*
 121
 Fœmina cum habet im-
 perium super virtum,
 non recta domus est.
III. 215
 Fons vitæ apud quem
 est, ille prædican-
 dus. *II.* 63
 Fornicationis spiritus
 quàm difficile extin-
 guatur. *IV.* 134
 Fortitudo sine justitiâ,
 iniquitatis est mate-
 ria. *I.* 186
 Fortitudo alia justo-
 rum, alia reprobo-
 rum. *IV.* 171
 Fruendum quibusdam
 rebus, quibusdam
 utendum. Fruuntur
 quædam, utuntur
 aliæ. *II.* 168
 Furtum est, cum potes
 dare pauperi & non
 das. *III.* 315
 Furtum qui fecerit,
 quale judicium ma-
 net. *V.* 80

G

- G**audentes sic loqui
 solent, ut eis non
 sufficiat semel an-
 tiare de quo gaudent.
III. 5
 Gaudere de dono. *IV.*
 21
 Gaudium tanto majus
 est in triumpho,
 quantò majus peri-
 culum fuit in præ-

RERUM ET VERBORUM.

lio. II.	6	184	
Gaudium majus ubique præcedit major molestia. <i>ibid.</i>		Gratiæ Dei deputanda quæcumque non fiunt mala. II.	6
Gaudium in Domino semper augetur, gaudium in hoc sæculo semper minuitur donec finiatur. III. 290		Gratia Dei nihil utilius. <i>ibid.</i>	71
Gaudium interius & gaudium retributionis in æternitate. IV. 193		Gratiam Dei non aliquid meriti præcedit humani. <i>ibid.</i>	118
Gloriam si ab hominibus quero, vitium est; si à Deo, virtus est. I.	77	Gratia est promereri ut Deum videre possimus. <i>ibid.</i>	123
Gloria falsa est quando laudantes errore falluntur. III.	243	Gratia adjuvat justum & justificat impium. <i>ibid.</i>	288
Gloria vera quænam sit. IV.	378	per Gratiam Dei ad æternam hæreditatem vocamur, non ex meritis nostris. <i>ibid.</i>	294
Glorificat Deus eos qui illum glorificant. I.	77	Gratia juvatur homo. <i>ibid.</i>	411
Grammatica mea Christus est. V.	21	Gratiâ Dei humana voluntas non tollitur. <i>ibid.</i>	414
Gratia largitoris excellit plurimum. I.	53	Gratia Dei per Jesum Christum intelligenda. <i>Ibid.</i>	436
Gratia munus est redemptoris. <i>ibid.</i>	123	Gratia causas suas agit & per inimicos suos, & per ipsos, & in ipsos. III.	264
Gratia non onerat, sed allevat mentem. <i>ibid.</i>		Gratia medicina est. <i>Ibid.</i>	304

I N D E X

- Gratia Dei sublimitas
 quid operetur in cor-
 dibus Christianis. IV. 24
 Gratia Dei effectus no-
 tandi. *Ibid.* 77
 Gratia sancti Spiritus
 neminem recusat. *ibid.*
 167
 per Gratiā occultam
 ad amorem Dei pro-
 ficimus. *Ibid.* 259
 Gratia quæ post facino-
 ra mentem replet,
 gravi luctu afficit.
Ibid. 315
 Gratia necessitas. *Ibid.*
 409. 563.
 de Gratia quomodo
 præsumendum. *Ibid.*
 566
 Gratia Dei sublimitas.
 IV. 237
 Gratia potest quod non
 potest natura. V. 46
 Gratias Deo agere de
 parvo dono melius
 est, quam sibi agi
 de magno. II. 63.
 Gratitude est acceptum
 beneficium reddere.
 I. 185
 Gratitude non debet
 esse tarda nec segnis.
 V. 49
 Gulæ intemperantiā
 in te vince, & diabo-
 li improbitatē vin-
 ces. I. 258
 Gulæ sæpe inservit eden-
 di delectatio. IV. 113
 Gulæ vitium quinquē
 modis tentat. *Ib.* 328.
- ## H
- Habitus multis mo-
 dis dicitur. II.
 270.
 Habitus ipse est quo ali-
 quid agitur. *Ibid.* 344
 Hæresis simulat semper
 pœnitentiā, ut pos-
 sit docendi habere fa-
 cultatem. I. 43.
 Hæresis unæquaque cu-
 riositatem humanā
 decipit. II. 260
 Hæreses fecerunt mag-
 ni viri. III. 183
 Hæreses non nascuntur
 nisi quando non bene
 intelliguntur Scri-
 pturæ. *Ibid.* 221
 Hæreticorum omnium
 quis non superbus est.

RERUM ET VERBORUM.

- R** 48
inter Hæreticos & malos catholicos discrimen. II. 261
• Hæretica infania ! quod non vides credis mecum : quod vides negas. III. 68
Hæreticorum mores. IV. 161. 216
Hæreticorum pravitas zelo rectæ fidei comprimenda. *Ibid.* 561
error non Hæreticum, sed pervicax obstinatio facit. V. 2
Hæreticus cōvictus minus nocet quam falsus Catholicus. V. 152
Holocaustum dicitur sacrificium, cum totum accenditur. III. 89
Holocaustum inter & sacrificium quid distet. IV. 451. 463
Homicidium si quis hoc tempore facere vult, per sæculi nequitiam peritiam est, usus est, ars est. I. 1
Homo opus Dei est per creationem. *Ibid.* 192
Homo sicut sponte cecidit, ita etiā non sponte surgere potest. II. 20
Ecce Homo vox Pilati, quasi dicat, Vere homo, quis dubitat ? *Ibid.* 46
Hominis filius secundum Deum erat in celo, & secundum hominem crucifigebatur in terra. *Ib.* 95
Homo assumptus est à Deo. 100
Homo interior videbit Deum. *Ibid.* 122
Homo tunc optimus est, cum vita illius pergit in incommutabilem vitam. *Ibid.* 172
Homo, quoniam intellectu Deum capiat. *Ibid.* 213
Homines non faciunt quod justum est sive quia latet an sit justum, sive quia non delectat. *Ibid.* 367
Homo in hac vita peregrinus est. III. 66
Homo quod facit male, hominis est. *ibid.* 136
Homo natus est, mori-

I N D E X

turus es, quò ibis ut non moriaris? III. 229 Homo quando nascitur, jam cum morte nascitur, quia de Adam peccatum trahit. <i>ibid.</i> 234 Homo conditus immortalis & mortalis. IV. 157 Hominis in corpore consistentis duæ sunt vitæ. <i>ibid.</i> 333 Homo à peccato non nisi per alium potest reverti. V. 65 Hominis triplex misceria. <i>ibid.</i> 91 Honestum est, quod decet. I. 187 Honor verus qui nulli digno negabitur. II. 321 Honoris minus quam mœroris in eo quod hic eminet. IV. 350 Humilia te in omnibus quanto major es. II. 345 Humiliari bonum est ut fugiamus crimina. III. 72	Humiliantem se inter & inter jacentem multum interest. <i>ibid.</i> 281 Humiliatio via est ad humilitatem. V. 82 Humilis esto, si vis benedicere Dominum in omni tempore. III. 21 Humile esse quod dicis quid tibi prodest, si Deus videt altum esse quod sapis? <i>ibid.</i> 169 Humilitas in mente, non in sermone. I. 80 utilis est Humilitas ubi inconcussa manet in corde. II. 214 Humilitate percipitur Christi gratia. <i>ibid.</i> 303 Humilitatis simulatio major est superbia. <i>ibid.</i> 347 Humilitatis fundamentum in seipso fodiendum est, ut perveniatur ad fastigium charitatis. III. 277 Humilitatem sectare

RERUM ET VERBORUM.

propter te , quia
Deus dignatus est hu-
milis esse propter te.
III. 291

Humilitatis veræ vir-
tutem nemo habet
sine timore. *ibid.* 373

ex Humilitate tota Sal-
vatoris victoria. IV.
28

Humilitas, semita Re-
demptoris. *ibid.* 212
veræ Humilitatis testi-
monia. *ibid.* 255

Humilitati tanto ma-
gis jungimur, quan-
to magis veritati so-
ciamur. *ibid.* 291

Humilitas si cæteris
virtutibus cingitur,
ante oculos Dei vera
est. *ibid.* 532

Humilitas consistit in
tribus. V. 45

nullus poterit ad Hu-
militatem provehi
si non patitur humi-
liari. *ibid.* 83

Humilitas duplex: al-
tera cognitionis, alte-
ra affectionis. *ibid.*
90

Humilitas fortior est

superbia , quia hæc
fragilis est. III. 135

Hypocrisis est impostu-
ra , & impostura est
agere aliud , & a-
liud profiteri. I. 171

Hypocrisis oculis ca-
ptiva. IV. 38

Hypocrita appellatur
qui aliud est , &
aliud simulat. I. 72

Hypocrita sanctus esse
non appetit , sed vi-
deri. *ibid.* 180. 220.

I

Iactatio odiosa est in
proprias laudes. I. 1

Jactatio delicata , cum
periculum non est.
ibid. 9

Jejunare alijs diebus
remedium est , aut
præmium , in Qua-
dragesima non jeju-
nare , peccatum est.
III. 357

Jejunium Scripturis pas-
citur , contempla-
tione reficitur , gra-
tia stabilitur , cælesti

INDEX

- pane nutritur. I. 14
 Jejunio præcedente, effica-
 x est oratio. *ibid.* 15
 Jejunium non perfecta
 virtus est, sed alia-
 rum virtutum fun-
 damentum. *ibid.* 24
 Jejunium diebus ma-
 xime festis non agi-
 tur. II. 100
 Jejuniorum authorita-
 tem habet quadrage-
 sima. *ibid.* 125
 Jejunium non laudatur
 in illo, qui ad lu-
 xuriosam cœnam
 fervat ventrem suum.
 III. 48
 in Jejuniorum diebus
 quod solebamus præ-
 dere, pauperibus ero-
 gamus. *ibid.* 356
 Jejunium sine eleemo-
 sina nullum est bo-
 num, nisi forte ali-
 quis non habeat,
 quod tribuat. *ibid.*
 359
 Jejunia religiosis obse-
 quiis sanctificanda.
 IV. 13. 14. 24. 34.
 35. 38. 39. 41
 Jejunium orationi de-
 votionem dat. V. 100
 Jesu infantis vilitas, pre-
 tiosum sacramen-
 tum. IV. 10
 Jesus cur sit factus ho-
 mo. *ibid.* De cœ ite-
 rum. 11
 Ignorantia magna est,
 non discernere fal-
 sum à vero, & bo-
 num à malo. I. 51
 Ignorantia fidelis est
 melior, quàm teme-
 raria scientia. III.
 317
 Imitationem sui meri-
 to Deus exigit ab
 hominibus. IV. 30
 Imperatoris terreni
 quale sit majus gau-
 dium. IV. 7. 38. 39
 Implere mundum quo-
 modo Deus dicatur.
 II. 42
 Impœnitens plurimum
 Deo displicet. I. 32
 Impossibilitas naturâ
 reperitur, per natu-
 ram & per infirmi-
 tatem. *ibid.* 197
 Impossibilia Deus non
 jubet. II. 314

RERUM ET VERBORUM.

- Impudicus oculus impudici cordis est nuntium. II. 121
- Inane quid sit. IV. 12
- Inclusa, etiam facie velata loqui debet cum viro. II. 43
- Incognita sciendi datur appetitus, amari tamen non possunt. *Ibid.* 216
- Indulgentia ibi grata est ubi potest esse iusta vindicta. *Ibid.* 118
- Indulgentiam quis maxime mereatur. IV. 17
- Infantia Christi & Christianæ simplicitatis. IV. 18. 28
- Inferni solatium est, videre socios eadem sustinere supplicia. I. 47
- Infernus terreat quem præmia non invitant. III. 54
- in Inferno, tortor sine defectu, tortus sine defectu. *Ibid.* 389
- in Inferno nec tormenta corpori, nec membra defunt tortori.
- IV. 57. 207. 529. 550
- Infideles contra Deum agunt, cum ejus Evangelio non credunt. II. 247
- Ingenium accepisti à Deo, & ministras inde libidinibus? *Ibid.* 65
- Ingratitudinis manifestum indicium. IV. 21
- Ingratitudo peremptoria res est, hostis gratiæ, inimica salutis. V. 110
- Ingratitudo animæ est inimica. *Ibid.* 130
- si Ingratus es in eo quod esse vis, jure cogeris esse quod non vis. II. 21
- Ingratæ mentis indicia. IV. 21
- Ingratum Deo ferme humanum omne genus. *Ibid.* 46
- Inhærere Deo bonum est. II. 5
- Inimicus plus cavendus est, cum latenter obrepit. I. 6
- Inimici omnes non sunt

INDEX

- odio habendi. III. 14
- Inimicum non habebis nisi malum, si bonus es. *Ibid.* 63
- Inimici dilectio non te conturbet. *Ibid.* 64
- Inimicum disce diligere, si vis inimicum cavere. *Ibid.* 149
- Inimici latentis insidia. IV. 27. 31. 35
- Inimico pereunte & quid debeat ruinae peccatoris, & quid justitiae ferientis, pensari debet. *Ibid.* 253
- Iniquitas nulla impunita, nisi quam sanguis Mediatoris expiaverit. II. 394
- Injuria est homini spectare flagitia. I. 131
- Injuria indignissima fit ordini clericorum, si desertores Monasteriorum ad militiam clericatus eligantur. II. 103
- Injuriam si accepisti, vade reconciliari, ne expectes adversarium venire. III. 343
- Injuria prius percutit inferentem quam cui inferitur. IV. 387
- per Injustitiam si nihil habetur, injuste nihil perditur. *Ibid.* 574
- Innocentia vera est ista, quae nec inimico nocet. III. 6
- Innovatio maximè notanda. IV. 19
- Intentionis finis. I. 143
- Intentionis indicium. I. 143
- qua Intentione quid fiat, multum interest. II. 253
- Intentionis radice pensandum est quicquid agitur. IV. 419
- Intentio prava & perversa si praecedit, pravam est quod sequitur. *ibid.* 544
- Deus quod Inviectus sit etiam homo victus ostendit. II. 340
- Invidet nemo alteri in eo quod non vult vel esse, vel videri. III. 195
- Invidere solet diabolus, nec desinit, ramen instare

RERUM ET VERBORUM.

instare formidat. I.	hic & in futuro se-
147	culo. II. 156
si doles quod Invides ,	Irae prima tela sunt ma-
sentis , sed non con-	ledicta. IV. 48
sentis. V. 148	Ira alia ex impatientia,
Invidiam nec ipsa qui-	alia ex zelo justitiæ.
dem miseria potest de-	<i>Ibid.</i> 165
clinare. <i>ibid.</i> 80	Ira justorum metuenda.
Invidiæ peste qui vult	<i>Ibid.</i> 543
carere , cœlum dili-	Iraisci hominis est , &
gat. IV. 165	iram non perficere,
Invidus tot habet tor-	christiani. I. 24
tores quot laudato-	nulli Iraſcenti ira sua
res. <i>Ibid.</i> 4. 37	videtur injusta. II.
Joannem obsecratio	143
creavit , non volu-	cur Iraſcatur divina bo-
ptas. I. 281	nitatis. IV. 5
Joannem non natura	non Iraſci ubi iraſcen-
sed gratia concepit.	dum, est nolle emen-
<i>Ibid.</i> 281	dare peccatum. V. 8
Joannes absolvit os	Jubet nihil Deus quod
quod Angelus alli-	proſit ſibi , ſed illi
gaverat. <i>Ibid.</i> 282	cui jubet. II. 50
Joannes Baptiſta ab	Judaorum reliquiæ ſer-
Angelo annuntiatus	vantur ut ipſi quo-
eſt. III. 401	dammode noſtri ſint
Ira ipſa , & libido , &	ſcrinarij. V. 7
injuria quæ deſide-	Judex reus ſit , ut reus
rant ultionem , ſi me	innocens pereat. I. 1
reſtrænem, ſiunt mihi	ubi Judex Deus eſt, nul-
occafio triumpho-	lus falſo crimine læ-
rum. I. 77	ditur. III. 175
Ira Dei cavenda eſt,	inter Judicem juſtum ,

I N D E X

- & conscientiam tuā,
noli timere nisi cau-
sam tuam. *Ibid.* 39
- Judicat te talem Domi-
nus qualem pariter te
invenit cum vocat.
I. 10
- ne Judices proximū etiā-
si deprehendas quid
perperam actum; ma-
gis autem excusa. V.
145
- Judicia Domini vera,
judicia autem homi-
num sæpè falluntur.
I. 144
- Judicium ultimæ vin-
dictæ justè poscitur,
cū nullus restat
correctioni locus. II.
51
- Judicium non spernen-
dum est differentis
Dei. *Ibid.* 161
- in futuro Dei Judicio
nil adhibebitur ad
defensionem. *ibid.*
164
- Judicium temerarium
quando cavere de-
beamus. *ibid.* 207
- Judicium quanto magis
differtur, tanto ma-
jore impetu ventu-
rum est. III. 73
- in Judicio futuro con-
fundentur pernicio-
sè, qui modo nolunt
confundi salubriter.
ibid. 128
- Judicij ordo quidnam
exigat. IV. 178
- Judicij divini hac in vi-
ta duplex modus. *Ib.*
186
- Juramentum falsum,
gravissimum est pec-
catum. III. 321
- in Juramento modus
observandus. IV. 134
- Juramentum non vio-
lat perjurio, qui non
jurat. V. 22
- Jurare noli, ne incipias
pejorare. I. 218
- Jurare verum, non est
peccatum. II. 145
- Juratorem cave sedulò
quantum potes. *ibid.*
111
- Jusjurandum habet
comites, verita-
tem, judicium, at-
que justitiam. I. 51
- si Justificatio quæ fit
per gratiam, meri-

RERUM ET VERBORUM.

- tis præcedentibus de-
 beretur, tunc vilef-
 ceret redemptio Chri-
 sti. I. 237
 Justitia virtutes omnes
 complectitur, atque
 commendat. *ibid.* 116
 Justitiam nemo male
 habet; & qui non di-
 lexit non habet. II. 94
 Justitia est ubi redditur
 cuique quod suum
 est. II. 138
 Justitia & pax ipsæ se
 osculantur. III. 121
 Justitia Dei non erit in
 te sine voluntate tua.
ibid. 306
 Justitia sic delectet, ut
 vincat etiam licitas
 delectationes. *ibid.* 309
 Justitia in miseratione.
 IV. 37
 Justitia vera & falsa,
 in quo differant. *ib.* 513
 Justitia illa non est re-
 cta quæ in despera-
 tionis foveam mentes
 pertrahit alienas. V.
- 59
 Justitiæ portio prior,
 non peccare; secunda,
 per penitentiā dam-
 nare peccatum. *ibid.* 102
 divinæ Justitiæ zelus ex
 hoc apparet, quod
 Pater Deus voluit ut
 Filius suus pœnam
 quam debebat genus
 humanū prius solve-
 ret quam eam ipse di-
 mitteret. *ibid.* 190
 Justi multi hominibus,
 pauci Deo videntur.
 I. 112
 Justo nil justum displicet.
 II. 29
 Justus paratus esse de-
 bet patienter mali-
 tiam quorundam sus-
 tinere. *ibid.* 51
 quia Justi sunt, aut ut
 justi sint, homines
 debent amari. *ibid.* 215
 Justi quomodo verè
 sunt quibus vilis est
 veri justi humilitas?
ibid. 383
 Justum esse quod Deus
 fecit, crede. III. 82

INDEX

- I**ustum injustus aegrè fert, & justus injustum, oneri sibi sunt invicem. *ibid.* 33
Justi omnes qui ab initio sæculi fuerunt, caput Christum habent. *ibid.* 35
Justa mens in quo ab injusta discernatur. IV. 197
Justorum sollicitudo quænam sit. IV. 214
Justorum vita conspicienda. *ibid.* 267
Justorum in hac vita duo genera. *ibid.* 312
Justis cur solummodò dicatur, ut in Domino lætentur. *ibid.* 378
Juvenis qui bene vivit beatus est. I. 121

K

- K**alendæ Januariæ. IV. 11

L

- L**abor justorum maximum habet fru-

ctum in ijs quos regno Dei generant. II. 330

præmia magna nullus assequitur nisi per multos Labores. V. 26

ex Labore virtutum corona. IV. 58

Laborant homines in discendo. II. 173

Lachrymas funde pro te, ut alius non te defleat. I. 152

Lachrymæ bonæ, in quibus non solum redemptione peccatorum, sed etiam refectio est justorum. *ibid.* 154

Lachrymas non solus dolor habet, habet & lætitia lacrymas suas. *ibid.* 198

Lacrymatur justus veraciter super plorantes steriliter. III. 388

Lacrymæ veniam non postulant, tamen merentur. IV. 17

Lacrymarum quæ ex cordis compunctione veniunt, effectus.

RERUM ET VERBORUM.

- IV. 77 operantis immutat.
ibid. 142.
 Læsum ni te putares
 scriptis meis, non me
 putares lædi posse re-
 scriptis tuis. II. 56
 Laus sua justos cruciat,
 iniquos exaltat. *ibid.*
 309
 Laudare Deum tunc
 desinis, quando à
 justitia declinas. III.
 332
 Laudes humanas utili-
 ter recipimus, frater-
 næ duntaxat intuitu
 charitatis. V. 130
 Laudari à male viven-
 tibus nolo, abhor-
 reo, detestor, dolo-
 ri mihi est, non vo-
 luptati. *ibid.* 334
 Largientis meritum. IV.
 8. 38
 Laudatio ibi est à vani-
 tate remota, ubi etiam
 vituperatio ab offen-
 sione secura est. II.
 138
 Latebræ impiorum. *ib.*
 23
 Laudibus suis contri-
 stari. *ibid.* 11
 de Latrocinio si tuni-
 ca à nesciente vesti-
 retur, iniquitatis fie-
 ret vestis, illa tuni-
 ca. II. 362
 in Laudem Dei dicta
 sunt multa. *ibid.* 293
 Lectio utilis, utilis eru-
 ditio; sed multo ma-
 gis unctio necessaria.
 V. 166
 Laudes vultis dicere
 Deo? vos estote quod
 dicitis. III. 392
 in Lege ratio non quæ-
 ritur, sed authori-
 tas. I. 41
 Laus Dei summa. IV.
 5
 Legem naturæ dare ju-
 rè usurpat, qui ori-
 ginem dedit. *ibid.*
 102
 Laudes suas quinam
 exæquare conentur.
ibid. 133
 Lex est divinæ provi-
 dentia ut nemo à su-
 perioribus adjuvetur
 ad percipiendam Dei

I N D E X

- gratiam, qui inferiores ad idem non adjuverit. II. 29
- præmium grande inest ijs qui Legibus imperatorum contra veritatem Dei latis non obtemperant. *ibid.* 83
- in Lege veteri peccata vocabantur sacrificia pro peccatis. *ibid.* 196
- contra Legem Dei quæ fiunt, iusta non sunt. *ibid.* 256
- Legi Dei servire. *ibid.* 285
- Lex data est ut gratia quæreretur. *ib.* 244
- Lex jubere novit, gratia juvare. *ibid.* 112
- Liberi arbitrij nos condidit Deus, nec ad virtutem, nec ad vitia necessitate trahimur. I. 34
- Liberum arbitrium si defendere volumus, ne oppugnemus unde sit liberum. II. 119
- ex Libero voluntatis arbitrio animæ bonæ aut magis bonæ, seu non bonæ aut minus bonæ. *Ibid.* 231
- difficultas non interimit Liberum arbitrium. V. 65
- Liberum arbitrium nos facit volentes, gratia benevolos. *ibid.* 171
- Liberum arbitrium manet post peccatum. V. 173
- plures Libros à pluribus fieri diverso stylo, utile est. II. 204
- in Libris quos jubet auctoritas, de obscuris naturalium rerum quarendo tractandum est. II. 220
- Libros divinos cum legimus, id potissimum eligamus quod certissimum apparuerit. *ibid.* 222
- Deus cum Liberat, non partem aliquam, sed totum liberat. *ib.* 263
- Liberalitas perfecta non est, si jactantiæ causâ magis, quàm misericordiæ largiaris. I. 218

RERUM ET VERBORUM.

- Liberalitas perfecta est, si tegis opus tuum. I. 183
 Libertas citò indignatur, si opprimitur. *ibid.* 38
 Libertas arbitrij in primo parente vitiata. IV. 406
 Libertas quem delectat res mutabiles relinquere appetat. II. 32
 Libidine dummodo caream, morbos graviores sustinebo. I. 63
 Libido pascitur convivijs, vino accenditur, ebrietate inflammatur. I. 211
 Libido facta est ex voluntate perversa. II. 6
 Libido ut vincat quem non vincit homo, valde turpe est. *ibid.* 167
 Libidine non præcedente quod patitur violentè corpus, vexatio est. *ibid.* 250
 Libidini cedendum non est, sed resistendum. *ibid.* 388
 Linguae periculosus, & promptissimus lapsus est. I. 100
 Lingua humana, fornax quotidiana. II. 11
 Lingua omnis habet sua quædam propria genera locutionum. *ibid.* 35
 Linguam nullus hominem domare potest. *ibid.* 369
 Lingua tua tolerabilius quam vita mentitur. *Ibid.* 382
 Lingua polluta mendacijs. IV. 15
 Linguae pravitas cui contradicit in opere perfectus non est. IV. 228
 Lingua discretè frangenda. *Ibid.* 537
 Lingua quæ summi Verbi rubet sanguine, dedignetur otiosi sermonis sese facibus inquinare. V. 58
 Linguosum bene vivere difficile est. I. 168
 Litibus diem occupare. IV. 14

INDEX

- Litteras secundum divi-
nas irridendi sunt
philosophi. II. 14
- sacras Litteras pie le-
gentibus nihil utilius
quid consuli potuit
quam, &c. *ibid.* 332
- Loquacitas imperita.
IV. 6
- Lactus Sanctorum non
est de diminutione re-
rum, &c. V. 43
- Lux ubi non est, ibi
sunt tenebrae. II. 38
- Luxuria semper inimi-
ca est justitiae. I. 282
- Luxuriae fovendae quid-
nam impendatur. *ib.*
3
- ad Luxuriam pertrahit
mentis elatio. IV.
298
- Luxuriae currus quadri-
ga volvitur vitiorum.
V. 143
- Luxum evita, ne pe-
reas cum luxu. I. 127
- in Luxu atque studio
pretiosarum vestium
non deest peccatum.
IV. 468
- M
- de **M**ariae Magda-
lenae poeniten-
tia. IV. 510
- Magdalena peccatrix
beata pedes Domi-
ni unguento quam
opportune perunxit.
V. 7
- Maledictum contem-
nendum est, quod
beatitudinem creat.
I. 68
- Maledictum duobus
modis à Scriptura
memoratum. IV.
152
- Malitia est amare ma-
lum. V. 129
- Malum discerni non
potest, nisi per scienti-
am boni. I. 108
- Mali saepe nobis potest
prodesse cognitio.
ibid. 109
- Mala praeterita eorum
qui ajs liberati sunt,
cur bonos delectet
audire. II. 7
- Malorum omnium causa
mala est voluntas.

RERUM ET VERBORUM.

- II. 24 tate procedit. *Ibid.*
 Malum nullum est uni- 114
 versæ naturæ. *ibid.* Marcion Romam præ-
 29 misit mulierem, quæ
 Malum quomodo cre- decipiendos sibi ani-
 etur à Deo. IV. 147 mos præpararet. I.
 Malum duplex, quod 39
 facimus & quod pa- Maria porta est, per
 timur. V. 125 quam Christus intra-
 Mala mors putandâ vit in mundum. *ibid.*
 non est, quam bona 216
 vita præcesserit. II. Mariae Virginis corpus,
 306 Dei templum est. *ib.*
 Malus malis potest mi- 225
 fceri. *ibid.* 351 Maria talis fuit, ut
 nec in Malo homine ejus unius vita om-
 bona Dei nemo fu- nium sit disciplina,
 giat. *Ibid.* 359 *ibid.* 225
 Malus nemo qui non in Maria Virgine no-
 sibi prius noceat. III. strorum est expecta-
 27 tio præmiorum. III.
 Malus quisquis est, 385
 maleficus est. *Ibid.* Maria Virgo, scala
 33 cœlestis. IV. 80
 Malus sæpe indignatio- Maria invocanda in pe-
 nem Dei hac etiam riculis & angustiis.
 in vita ante aliam V. 92
 experitur. IV. 211 per Mariæ manus tran-
 cum Dei Mandata com- sfire voluit Deus quic-
 plemus, diabolū tunc quid nos habere vo-
 vincimus. V. 34 luit. II. 95
 Mansuetudo vera non Martyrum reliquias
 nisi ex vera humili- honoramus, ut eum

I N D E X

- cujus sunt martyres, in Matrimonio prius
adoremus. I. * 36 plauditur, quàm im-
peretur. I. 227
- Martyres cuncti vene- Maxilla dextera an sit
randi sunt devotissi- præbenda cum fini-
mè. *ibid.* 280 stra percussa fuerit.
II. 317
- Martyribus nostris nos Mediatore opus erat
templa fabricamus. inter Deum & homi-
II. 317 nes. *ibid.* 12
- amore Martyrum quo- Medicina vocatur quic-
modo afficiantur ho- quid corporis instau-
mines. *Ibid.* 319 rat salutem. *Ibid.* 35
- Martyres non facit pœ- Medicina non ideo
na, sed causa. III. negligenda est quia
30 nonnullorum insa-
Martyres feliciter infe- nabilis pestilentia.
lices erant. *Ibid.* 187 *ibid.* 71
- Martyrum solemnitas, Medicina sunt duo offi-
imitatio debet esse cia, unum quo sa-
virtutum. *ibid.* 423 natur infirmitas: al-
Martyres sine percu- terum quo sanitas
tientium ferro. IV. custoditur. III. 6
- 518 Medicina vitium pro-
Martyrio aliud est ani- sequitur, non natu-
mum deesse, aliud ram. *ibid.* 323
- animo defuisse mar- Medicorum artis est
tyrium. I. 10 prohibere ea quæ æ-
Martyrium appellatur grotis nocent. I. 125
- ram corona, quàm Medicus molestus est
baptisma, quia ba- furenti phrenetico.
ptisat pariter, & co- II. 82
- ronat. *ibid.* 16 Medici curatio nisi
- Martyrij duo genera. IV. 518. 548

RERUM ET VERBORUM:

- morbo congruat non
perducit ad sanita-
tem. II. 213
- Medicus bonus ægro-
tum odit & diligit.
Ibid. 288
- Medicus qui sanavit æ-
grum, cum rediit in
pristinam sanitatem,
sæpe contemnitur ab
illo pro præmio. III.
98
- Medicus cum secundo
facit dolorem, non
pænalis, sed saluta-
ris est dolor. *Ibid.*
169
- Meditatio docet quid
desit, oratio ne desit,
obtinet. V. 116
- corporis Membra etiã si
singula pulchra sunt,
multo tamen sunt in
universi corporis cõ-
page omnia pulchrio-
ra. II. 223
- ut pro Membris sanatis
gratias agere debe-
mus, ita pro sanandis
orare debemus. *Ibid.*
373
- nemo fit Membrum
Christi, nisi aut baptis-
mate in Christo, aut
morte pro Christo.
ibid. 402
- Memoria cum sibi vin-
dicet præteriti tem-
poris tenacitatem,
constat eam tamen
partim eorum esse
quæ deferuntur à no-
bis, partim quæ nos
deferunt. *ibid.* 102
- Mendacium veritati
oppositum, quasi
stipula deperit. I.
46
- Mendacium semper ve-
ritatem imitatur. *Ibid.*
54
- Mendacium omne vi-
detur peccatum esse.
II. 192
- Mendacia an pro jocis
possint sumi. *ibid.*
248
- Mendacium proferre.
an sit idem quod oc-
cultare veritatem.
Ibid. 254
- Mendacium an sit cum
filetur verum. *ibid.*
255
- Mendacium jocosum
vel officiosum, levis

I N D E X

- est culpa. III. 4
- Mendacium nonnunquam pejus est meditari, quam loqui. IV. 219
- Milites Christi pugnant in silentio, ut non occidant homines. II. 102
- Miracula magi aliter faciunt, aliter boni, aliter mali Christiani. *ibid.* 275
- Miracula exteriora cur fiant. IV. 315
- Miracula ex assiduitate vilescunt. *ibid.* 496
- Miracula ex prece & ex necessitate. *ibid.* 545
- Misero non miserante seipsum quid miserius? II. 1
- Miseria hominis magna est. *ibid.* 219
- Misericordiâ Dei absente, nihil medendi ars valet. I. 48
- Misericordiam sperare magis debemus, cum nobis deficiunt præsidia. *ibid.* 105
- Misericordia non de meritis judicare consuevit, sed necessitatibus subvenire. I. 128
- Misericordiæ communis est usus. *ib.* 145
- Misericordia quis tam opus habet quam miser? II. 21
- Misericordia Dei volentem prævenit ut velit. *ibid.* 195
- Misericordia, cum homini subvenitur, si propter Deum non fiat, non est sacrificium. *ibid.* 307
- Misericordiam implorea, sed attende justitiam. III. 61
- Misericordia Dei in te sit satiata, si vis bonis Dei satiari. *ibid.* 155
- Misericordia perfecta est, ut ante occurrat esurienti cibus, quam roget mendicus. *ibid.* 34
- de Misericordia Dei nemo sibi multum blandiatur, virga directionis est. *ib.* 49
- Misericordiz

RERUM ET VERBORUM.

- Misericordiæ operum sacrificium denuo
enumeratio. IV. 57 speramus offerre. V.
Misericordia Dei splen- 14
didissimum speculum. Modestia, portio Dei
Ibid. 31 est. I. 177
Misericordiæ Dei quan- Monachus non docto-
do miræ fiant. *Ibid.* ris, sed plangentis
350 habet officium. *Ib.* 36
Misericordiæ tempus ad Monachi vita laudan-
parcendum piè dis- da est, qui venera-
positum, districtiùs tioni habet sacerdo-
aliquando ad ferien- tes Christi. *ibid.* 25
dum vertit Deus. Monachus retrò respicit
Ibid. 447 cum ea sæpe recolit
Misericordia miseriam quæ deseruit. V. 75
intuetur. V. 79 Monachi non est offi-
Misericordiam Dei no- cium docere, sed lu-
li contemnere, si non gere. *Ibid.* 83
vis sentire iustitiam. voluntate non Mori-
Ibid. 97 mur, & non volun-
Misericors & patiens tate nascimur. II.
Dominus prædicatur. 275
Ibid. 32 Mori licet sine peccato,
Missæ mysteria qui ce- etiamsi hic non vi-
lebrant, debent imi- vitur sine peccato.
tari quod agunt. IV. *ibid.* 372
552 Mori necesse est, &
de Missa celebranda nemo vult mori, sic-
hæc regula tenetur, que nemo vult quod
ut calicem differa- necesse est. III. 13
mus in missarum fine Mortis pavore excluso,
perfundere, si nos- immortalitatem, quæ
metipsoe eodem die sequitur cogitemus.

RERUM ET VERBORUM.

carnis concupiscentia	II.	46
ipſius Mortificatione vincatur V.	104	omnis Mutabilitas ab æternitate ſejungitur. <i>ibid.</i> 32
à Multiloquio liberari, quantum ſit optandum. II.	120	
in Mundo iſto adhuc manenti pœnitentia nulla ſera eſt. I.	9	
Mundi honor, diaboli negotium. <i>ibid.</i>	96	
hoc Mundo utere tamquam non utens, ut non malus ſias. II.	100	
Mundus mare eſt. III.	43	
Mundus per Deum factus eſt : mundus cum non cognovit. <i>ibid.</i>	199	
Mundus non habet amicitias veras. IV.	26	
Mundi perverſæ ſententiæ. <i>ibid.</i>	194	
Mundi amator ab ipſo met mundo ſæpè deſpicitur. <i>ibid.</i>	377	
Mundo quiſnam utatur quaſi non utatur? <i>ib.</i>	522	
Murmurat Pharifeus invidens pœnitenti.		
		de N ativitate Chriſti plura & notanda. IV. 7. 8. & ſeq. 32
		Natura in maximis & minimis mirabilis. I. 106
		Natura opus eſt creatoris. <i>ibid.</i> 123
		Natura ſuſcipienda erat, quæ liberanda. II. 27
		Natura intelligitur id quod in ſuo genere aliquid eſt. <i>ibid.</i> 35
		Natura mutabilis eſt per locos & tempora. <i>ibid.</i> 98
		omnis Natura licet viſioſa, inquantum eſt natura, bona eſt. <i>ib.</i> 189
		ad Naufragium quid intereſt utrum grandi fluctu navis obruatur? <i>ibid.</i> 120
		Necceſſitatis ultra meſſij

I N D E X

- tas quis non rapitur
aliquantulum? II. 10
- Necessitas pastoralis,
ne per plures ser-
pant dira contagia.
Ibid. 422
- Necessitati nimium cō-
descendere, desiderijs
est deservire. IV. 330
- Necessitas aliqua be-
nefacienti gratiam
aufert aut minuit. V.
63
- omnis Necessitas est aut
coactio aut prohibi-
tio. *Ibid.* 64
- Nugæ majorum nego-
tia vocantur. II. 1
- Numerus Sanctorum
Dei præscientia defi-
nitus. *Ibid.* 119
- Nuptiis non est detra-
here, cum illis vir-
ginitas antefertur. I.
28
- Nuptias secundas non
prohibemus, sed non
probamus sæpe repe-
titas. *ibid.* 234
- bonum quo bonæ sunt
Nuptiæ, non est pec-
catum. II. 228
- Nuptiarum bonum sem-
per quidem bonum;
olim legis obsequiū,
nunc infirmitatis re-
medium, vel huma-
nitatis solatium. II.
288
- Nuptiarum legitima
causa est propagatio
filiorum. II. 350
- ## O
- O**bdurare per justiti-
am quando di-
catur Deus. IV. 196
- non Obdurat Deus ma-
litiā impertiendo,
sed non impertiendo
misericordiam. II.
116
- Obduratio est consue-
tudo peccatorum.
III. 335
- Obedientia præcepto-
rum Dei sine castitate
esse non potest. II.
345
- Obediētia maximè ex-
pedit animæ. III. 97
- Obedientia mollit im-
perium. IV. 35
- Obedientia vera quæ-
nam sit. *ibid.* 321

RERUM ET VERBORUM.

- Obedientia sacrificio ta. II. 143
 præstantior. IV. 137
 Obedientia cur victi-
 mis jure præponatur. 32
ibid. 364
 perfecta Obedientia le-
 gem nescit. V. 174
 Oblivio Dei maximum
 peccatum. I. 50
 Occasio proxima pec-
 cati, est mulier. I. 17
 Oculis sæpè tentamur.
ibid. 137
 ex Oculorum conspectu
 aut bona, aut adver-
 sa generantur. *ibid.*
 137
 qui Odit alterum, in-
 tus sibi inimicus est.
 III. 280
 Odium religiosum est,
 quoties is nobis
 odio est, qui Deum
 odit. I. 109
 Odium perfectum de-
 bet malis, qui secun-
 dum Deum vivit. II:
 313
 nullus absque sui Odio
 perfecte valet de se
 triumphare. V. 220
 Officio Episcopi nihil
 laboriosus in hac vi-
- ta. II. 143
 Oleum supernatat om-
 nibus liqueribus, illu-
 minat, pascit & un-
 git. V. 32
 omni in Opere, quid
 velit Deus, confide-
 randum est. I. 80
 Opera misericordiæ se-
 mina nostra sunt. III.
 187
 Operum bonorum ne-
 cessitas. IV. 474
 Opus ex dono est, do-
 num ex opere. *ibid.*
 54
 Oramus frustra, si in
 nostro arbitrio est fa-
 cere quod volumus.
 I. 41
 cum Oramus locutione
 non opus est. II. 16
 Orare sæpius breviter
 utilius est, quam se-
 mel nimis prolixè.
 II. 44
 ad Orandum Deum
 non præscriptum est
 quomodo constitua-
 tur corpus. *ibid.* 278
 Orare si vis Dominum,
 humilis esto. III. 21
 Orat nemo nisi quod

I N D E X

credit & sperat. V.	93	Orationis labor in u-	sum negotiationis
Orantibus Angeli so-		versus. <i>ibid.</i>	358
lent altare. <i>ibid.</i>		ab Oratione noli deficere, si Deus differat cū	
Oratio familiaris est		rogatur, exaudire. <i>ib.</i>	
Deum de suo rogare.			
I.	6	404. 405	
Oratione continua &		Oratio inanis, ubi pra-	
prece opus est, ne ex-		va est actio. <i>Ibid.</i>	
cidamus à regno Dei.		574	
<i>ibid.</i>	7	de Oratione pro defun-	
Oratio Dominica est		ctis. <i>ibid.</i>	551
omnibus necessaria.		ad Orationem sicut ac-	
II.	109	cedimus, sic redire vi-	
Oratio impetrando		demur. V.	101
quidquid impetrat,		Ordinat Deus quædam	
donum Dei esse o-		& facit. II.	221
stendit. <i>ibid.</i>	116	Ordinationem clerica-	
Orationes crebras Ægy-		tus nequaquam san-	
ptus habere dicitur.		ctis dare, non pecca-	
<i>ibid.</i>	132	tum leve. I.	50
Oratio tua est tuum de-		Ordinem certe amat	
siderium. III.	39	Deus. II.	13
Oratio est in conspectu		Ordinem si tenuerimus	
Dei omne opus bo-		in vita, perducet nos	
num. IV.	70	ad Deum. <i>Ibid.</i>	14
in Oratione observan-		Ordo ad convenientiam	
duſ corporis situs.		quandam, quod or-	
<i>ibid.</i>	106	dinat, redigit. <i>ibid.</i>	
in Oratione cū Deus		35	
non quæritur, citius		nullus Ordo quippiam	
in oratione lassatur		recipit inordinatum	
animus. <i>ibid.</i>	209	V.	164

RERUM ET VERBORUM.

- Ordinis magnum est onus. *ibid.* 139
 de Ornamentis auri, vel vestis præprope-
 ra in prohibendo non habenda sententia. II. 103
- P
- P**almæ notanda descriptio. IV. 231
 Panis in sacra Scriptura, varia & notanda acceptio. *ibid.* 264
 Papæ patientis Ecclesiæ læsio ut nuntietur, dignum est. V. 2
 Parentes qui verè diligunt filios, quomodo eis bene consulant. IV. 68
 Pascha transitus dicitur. I. 266
 Pascha rite celebretis, id est, transitum faciat. *ibid.* 167
 Passio Domini pretium est orbis terrarum. II. 155
 Passionis dominicus mysteria qui celebrant, imitari debent quod agunt. IV. 552
 Passio passione Christi vincitur. V. 213
 Pastoris ignominia est pecoris detrimentum. I. 25
 Pastoris cura efficit ut lupi in agnos audere nil possint. *ibid.* 155
 Pastores debent pascere oves annuntiando Deum. III. 297
 Pastoris electio quam sit varia. IV. 127
 Pastorum mens pia. *ib.* 259
 Pastor verus & mercenarius, quinam dicantur. *ibid.* 475
 Pastoris licentia quidquid sit, gratiosius est in Dei conspectu. V. 127
 Paternam dulcedinem charitatis si filijs exhibes, operari magis debes, ut eos Deo justa operatione commendes. I. 12
 Patrem honorat pius propter gratiam, ingratus propter timor-

INDEX

rem. I. 124 Patres recordari debent quia fuerunt & ipsi filij, considerate autem filij, quia futuri sunt patres. <i>ib.</i> 170 Patienter adversa tolerare sapienti virtutis exercitium est. <i>ibid.</i> 130 Patientia diligenda homini, quia Deo chara est. <i>ibid.</i> 13 Patientia est rerum arduarum diuturna perpassio. II. 266 Patientia Dei ad poenitentiam invitat malos. <i>ibid.</i> 305 Patientiam non amplecteris, quia patientiam Christi in mentem non revocas. III. 65 Patientiam qui non habet, pie vivere non potest. <i>ibid.</i> 66 cum Patientia salutem expecta. <i>ibid.</i> 126 Patientiae jugo viri sancti plus se interius subjiciunt, quam foris hominibus prae-	sunt. IV. 238 Patientiam exhibent quidam, qui cordis innocentiam non curant. <i>ibid.</i> 16 Patientiam quis veraciter servat? <i>ibid.</i> 518 Patientiae virtus est coram hominibus persecutores tolerare. V. 200 Paulus non habebat quod lugeret, ex quo in Christum credidit. I. 152 Paulus patitur quod fecit Saulus. III. 384 de Pauli cervice, cum eam persecutor gladio percussisset, fluxisse lactis magis unda, quam sanguinis dicitur. <i>ibid.</i> 385 Pauper affatim dives est cum Christo. I. 19 Pauperem egestas commendatorem non facit, si inter sordes & inopiam peccata non caveat. <i>ibid.</i> 24 Pauperes in hoc mundo cur Deus esse permiserit. V. 84

RERUM ET VERBORUM.

- Pauper reprehensibilis
debet moneri, non
despici: non repre-
hensibilis dignus est
honore, velut inter-
cessor. IV. 331
- Pauper facultate nuda-
tus in Christo dives
efficitur. V. 210
- Paupertate acquirimus
præmium regni Cæ-
lorum. III. 321
- Paupertas, conditio mi-
sera est, sed beata.
ibid. 337
- Paupertas christiana
semper dives. IV. 30
- Paupertas virtus non re-
putatur, sed pauper-
tatis amor. V. 84
- Pax nobis est in bona
voluntate. II. 13
- Pax vera ibi est ubi nil
adversi patitur quis-
quam. II. 321
- Pacem incipe à te, ut
cum fueris ipse paci-
ficus, pacem alijs
feras. I. 152
- Pacem habebis, si fa-
cis justitiam. III.
120
- Pacem habere non po-
test cum Christo,
qui discors voluerit
esse cum christiano.
ibid. 299
- Pax nascitur de justi-
tia, de pace gaudium
generatur. IV. 18
- Pax nostra quomodo
inchoetur, & quo-
modo perficiatur. *ib.*
168
- Peccantium numerus
culpam non minuit.
I. 39
- Peccantium multitudo
non parit errori pa-
trocinium. *ibid.*
- neminem natura sua co-
git ut Peccet. II. 24
- Peccantium felicitàte
nihil est infælicius.
ibid. 52
- quis Peccat in eo quod
nullo modo caveri
potest? *ibid.* 25
- soli inter animantia
datum est homini
posse Peccare. V. 173
- Peccator & homo duo
sunt nomina, ho-
minem Deus fecit,
sine autem Deo pec-
catum homo fecit.

INDEX

III.	327	310
Peccatum est mors no-		Peccatum nihil aliud
stra. I.	30	est quàm mors. <i>ibid.</i>
Peccatorum duæ sunt		406
origines. II.	21	omne Peccatum tribus
Peccatum est injuste		modis impletur. <i>ib.</i>
aliquid facere. <i>ibid.</i>		578. 579
24		Peccata minima flere
Peccata quisquis credit		ac devitare qui ne-
dimitti sibi non posse,		gligit, à statu justiti-
fit deterior desperan-		tiæ paulatim cadit.
do. <i>ibid.</i>	171	IV.
Peccata omnia in ho-		540. 541
mine duæ res, cupi-		à Peccato purus mal-
ditas, & timor. III.		lem innocens gehen-
115		nam intrare, quam
Peccatum manet, cum		peccati sorde pollutus
voluptas transit. <i>ib.</i>		tenere regna Cælo-
229		rum. V.
à Peccato quid maxi-		72
mè servet immunem.		in Peccatis suis venia-
IV.	4	libus & minimis si
Peccati delectatio quā-		quis remanere volue-
do subrepat, statim		rit, quantum nefas!
futuri judicij diem		<i>ibid.</i>
abscondit oblivio.		99
<i>Ibid.</i>	104	in proposito Perfection-
Peccatum crebrò aut		nis apparere imper-
ignorantia, aut in-		fectum, nāvus est.
firmitate perpetra-		<i>ibid.</i>
tur. <i>ibid.</i>	230	89
Peccatum fundamen-		Perfectionem habet is
tum non habet. <i>ibid.</i>		qui conatur quotidie
		vitia eradicare. III.
		229
		ad Perfectionem ten-
		dentium vera ju-

RERUM ET VERBORUM.

- sititia. IV. 29
 in Perfectorum animo
 sæpe agitur quod si-
 lentio prætereundum
 non est. *ibid.* 545
 ad Perfectionem ten-
 dentem melius est ni-
 mii fervoris argui,
 quam fœdo desidiæ
 morbo notari .V.
 17
 nemo Perfectus qui per-
 fectior esse non ap-
 petat. *Ibid.* 80
 per quot Pericula per-
 venit ad grandius
 periculum! II. 7
 Periculum pars extre-
 ma minatur. IV. 104
 Perniciosum est quibus-
 dam inter multos vi-
 veræ. II. 42
 Persecutionem qui pa-
 tiuntur beati. *ibid.*
 72
 Martyres illi veri sunt
 de quibus dictum est,
 beati qui Persecutio-
 nem patiuntur pro-
 pter justitiam. *Ibid.*
 84
 Persecutio fraudulenta
 est, quæ nunc per
 hæreticos & falsos
 fratres agitur. III.
 8
 Perseverantia quæritur
 in Christianis, non
 initia. I. 25
 donum Dei est Perseve-
 rantia, qua usque in
 finem perseveratur
 in Christo. II: 424
 à veritate est alienus qui
 negat donum Dei
 esse Perseverantiam.
ibid. 428
 Perseverantia quàm sit
 incerta. IV. 139
 quàm sit & necessaria.
ibid. 143
 Perseverare paucorum
 est, incipere pluri-
 morum. I. 33
 incipere multorum est,
 Perseverare paucorum.
 V. 127
 Personarum numerus
 non augetur nisi cum
 accedit caro animæ
 ut sit unus homo. II.
 128
 Petrus in omnibus lo-
 cis ardentissimæ fidei
 invenitur. I. 70
 Petrus humilis in pas-

INDEX

- sione sua videtur,
 quia inverso po-
 scit suspendi ve-
 stigio. I. 130
 Petrus in sua cruce
 imitari metuens Sa-
 crificium Redem-
 ptoris, capite in ter-
 ram demergi elegit.
 III. 386
 Petrus, primus Apo-
 stolorum, vehemens
 Christi amator. *ib.*
 420
 Pietatis genus est, im-
 pium esse pro Do-
 mino. I. 30
 Pietate absente, noti-
 tia veritatis delectat
 ad presens, sed æter-
 nitatem non habet
 præmiorum. I. 82
 Pictas est verus Dei ve-
 ri cultus. II. 91
 Pietas est vera sapien-
 tia. *ibid.* 244
 animus ad Pietatis af-
 fectum movetur. *ib.*
 387
 Pigritia quam sit pe-
 riculosa. IV. 568
 gaudet Piscis cum non
 hamum videns es-
 cam devorat. II. 239
 Pisces & boni & mali
 retibus bonis capi
 possunt. *ibid.* 257
 Pœna corporis si non à
 voluntate, tamen ab o-
 pere peccati revocat.
ibid. 141
 Pœna est peccatorum
 præcedentium, quo-
 rundam aliorum per-
 petratorum facili-
 tas. *ibid.* 274
 Pœna, qualis & quan-
 ta cuique culpæ de-
 beatur, divini judicij
 est. *ibid.* 337
 Pœnam multi cum sen-
 tiunt, corrigunt cul-
 pam. V. 142
 Pœna aperit oculos
 quos culpa claudit.
ibid. 201
 Pœnitentes, si tamen
 estis pœnitentes, &
 non estis irridentes,
 mutate vitam. III.
 344
 Pœnitentia crimine mi-
 nor non sit. I. 6
 Pœnitentia nulla scra
 est in hoc terrarum
 orbe. *ibid.* 9
 Pœnitentia

RERUM ET VERBORUM.

- Pœnitentia hujus tem- per Pœnitentiam qui
poris medicinalis est: corrigit quæ fecit, se
pœnitētia futuri tem- sibi displicuisse in-
poris dolor pœnalis dicat. *Ibid.* 423
est. III. 70 de Pœnitentia Mariæ
Pœnitentiam non esse Magdalenæ. *ib.* 510
dandam quibusdam Pœnitentiam agere,
peccatis, asserentes, est & perpetrata ma-
hæretici facti sunt. la plangere, & plan-
ibid. 335 genda non perpetra-
Pœnitentia inutilis est, re. *ibid.* 514
cum non mutatur
vita. *Ibid.* 348 Pœnitentia illa quam
Pœnitentia apud Deum luctuosa est cum pec-
nunquam est fera. catrix anima carcere
IV. 78 quo inclusa erat ab-
Pœnitentia, peccati vul- solvi incipiens, respi-
neris ligatura. *ibid.* cit post se & dirigit
92 oculos ante se! V. 9
in Pœnitentia severitas Pœnitentiam de malis
adhibenda. *ibid.* 112 operibus agere debe-
ad Pœnitentiam Deus mus. *ibid.* 76
indulget tempus, Pœnitentiam invere-
quod tamen humana cundi ob obscurita-
malitia ad usum suæ tem culpæ erubesci-
iniquitatis intorquet. mus agere. *ibid.* 97
Ibid. 285 si non adsit Pœnitentia,
Pœnitentiæ accepta tem- continentia non suf-
pora qui divertit ad ficit peccatori. *Ibid.*
culpam, indulta mi- 104
sericordiæ spatia con- Pœnitudo sine conver-
vertit ad pœnam. *ib.* sione non prodest,
384 *ibid.* 95
demus Deum aliquid

I N D E X

- Possē quod nos fateamur investigare non possē. II. 48
 Potentia suo ordine bona est, sed cauta regentis indiget vita. IV. 304
 Potentia sub ratione restringenda. *ibid.* 569
 Potestatem Angelicam sibi præpositam habet quæque res visibilis. II. 274
 Potestas non est nisi à Deo. *Ibid.* 382
 Præcepta creatoris nisi impleverimus, Dei veneratio non proficit ad salutem. I. 43
 Præcepta valde bona sunt, si his legitime utamur. II. 373
 Præcepta Dei quisquis corripī non vis uon servas, ideo corripiedus es. *Ib.* 418
 Præcepta eadem, sacramenta non eadem, promissa non eadem. III. 105
 Præcepta Dei per infirmitatem, vel per ignorantiam non implere, aliud est; aliud ab eis per superbiam declinare. *Ibid.* 172
 Præceptorum quot sunt genera, tot sunt & adversariorum. IV. 55
 Præceptum sacrum qui oderunt, causam odii in seipsis habent *Ib.* 56
 Præcepta. quibus dura semper videntur & aspera, paulatim decidunt & deficiunt. *ibid.* 130
 ex Præcepto facere bonum, inchoantium est. *ibid.* 438
 Præcepta Dei quam diversimodè ab hominibus percipiuntur. *ibid.* 488
 Prædestinatio est gratiæ præparatio. II. 424
 Prædestinatio est præscientia beneficiorum Dei. *Ibid.* 426
 nimix contentionis est de Prædestinatione dubitare. *Ibid.* 428
 Prædestinata quæ non

RERUM ET VERBORUM.

- fuerunt , quomodo
possint obtineri. IV.
542
- Prædicatio Sacerdotis
in plebe , salvandis
est correctio , con-
testatio judicandis.
I. 279
- Prædicator, qui lachry-
mas , non risum mo-
vet, Doctor peritus
habetur. *ibid* 46
- perfecto Prædicatori
duo sunt necessaria
permaxime. V. 20
- omnia quæ Deus Præ-
dicat non promittit.
II. 129
- Prælati vita in subdito-
rum conversatione
requisita. IV. 126
- Prælati vita quantum
transcendere debeat
actionem populi. *ib.*
534
- Prælatus quomodo de-
beat studere se diligi.
ibid. 536
- Prælatorum bonitas sa-
lus est subditorum.
ibid. 561
- Prælatorum corda se-
cundum meritum ple-
- bium disponuntur.
ibid. 564
- Prælatorum facta, etsi
reprehendenda, non
sunt oris gladio fe-
rienda. *ibid.* 580
- vita æterna est Præmiū
promissum. II. 34
- Præmium virtutis erit
ipse qui virtutem de-
dit. *ibid.* 321
- Præscientia est cum vi-
detur quod futurum
est. *ibid.* 20
- Præsentem esse Deum
si cogitaremus, nun-
quam peccaremus. I.
57
- ne Præsumas ad regnū
de tua iustitia. III.
16
- Præsumptio plurimo-
rum causa est malo-
rum. I. 17
- Pretium redemptionis
nostræ, sanguis est
Christi. II. 97
- Proficiendo quidam
scribunt & scriben-
do proficiunt. *ibid.*
53
- frustra dicunt quidam
se mori nolle ut Pro-

INDEX

- ficiant. II. 264
- Propagatio filiorum est
prima causa nuptiarum. II. 350
- Prophetæ non semper
prophetabant, sed
per gratiam Spiritus
sancti. I. 134
- Prophetæ quodnam sit
officium. IV. 122
- Prophetas veros inter
& falsos quænam
distantia. *Ibid.* 412.
413
- Prophetia tribus modis
fit. *Ibid.* 403
- Prophetiæ spiritus, nec
semper, nec eodem
modo prophetæ
spiritum tangit. *ibid.*
412
- Prosperitatem citò se-
quitur invidia. I. 115
- Prospera non timent
plurimi, sed adver-
sa. III. 60
- nec Prosperitas ami-
cum judicat, nec ad-
versitas inimicum ce-
lat. IV. 172
- Prosperitas quasi quo-
dam jugo servitutis
premit. *Ibid.* 326
- Prosperitas aciem men-
tis aliquoties retun-
dit. *Ibid.* 397
- vel Prosperitatem ad-
versitas, vel adverfi-
tatem prosperitas
subsequitur in hac
vita. *Ibid.* 557
- Prosperis fulta Agar
contra dominam tu-
muit. V. 23
- à Prosperitate animo
ut separemur facien-
dum est. *Ibid.* 127
- in Prosperis nec agnos-
citur amicus, nec in
adversis latet inimi-
cus. *Ibid.* 216
- Providentia servum
Christi sæpe custodit,
non corporalis cu-
stodia. I. 274
- Providentiæ divinæ om-
nes serviunt. II. 238
- creatura nulla est quæ
velit nolit, divinæ
- Providentiæ non ser-
viat. *ibid.* 303
- Providentia Dei mortali-
um acta disponente
alia cōcedit propitius
alia permittit ira-
tus. IV. 166

RERUM ET VERBORUM.

- Proximum quomodo diligit tanquam seipsum, qui nescit & seipsum? III. 171
- Proximo aliud pensatur, aliud sibi in negotiorum pondere. IV. 417
- Prudentiæ definitio in appetendis bonis & vitandis malis solet explicari. II. 301
- Psalmorum liber quæcunque utilia sunt, continet. III. 1
- Pudicitia servata habet martyrium suum. I. 24
- Pudicitia corporis quid prodest animo constuprato? *ibid.* 52
- Pudicitia non violatur violentiâ. II. 161
- Pudicitia corporis non consentiente anima nemo violat. *ibid.* 250
- Pudicitia vera est quæ veræ fidei mancipatur. *ibid.* 378
- Pudicæ mulieris cultus sit semper pudicus. I. 14
- Pudoris indicium est rubor vultus. *ib.* 56
- Pudor suum accusat auctorem. *ibid.* 132
- Pudorem si non habes de peccato, ô insania incredibilis! III. 61
- Pudor laudabilis in malo, reprehensibilis in bono. IV. 437. 540
- Pueros ob simplicitatem amare dulce est. I. 122
- Pugna nulla est sine malo. II. 389
- Pugnantem hostem necessitas perimat; non voluntas. *Ibid.* 167
- Pulchritudo audita nec visa plus desideratur, duobus stimulis cupiditatum, amoris & agnitionis. I. 225
- Pulchritudo quæ partibus constat, multo est laudabilior in toto quam in parte. II. 39
- Pulchritudo quædam animi est justitia. *ib.* 215
- sola Pulchritudo in cor-

I N D E X

pore laudatur. II.

144

Purgantur ij , qui in
Purgatorio detinen-
tur , orationibus Ec-
clesiæ , sacrificiis , &
elemosinis. III. 323

Purgatorius ignis du-
rior quam quicquid
pœnarum in hoc sæ-
culo aut cogitari ,
aut videri , aut sen-
tiri potest. III. 387.

IV. 96. 378. 379

in Purgatorio centu-
pliciter post hanc vi-
tam quæ fuerint hic
neglecta redduntur
usque ad novissimum
quadrantem. V. 116

Puritas virginalis ani-
mæ alia est : alia
ejus quæ libidini sub-
jacet. I. 69

Q

Quadragesima ,
qui non jeju-
nat ; pœnam sentiet.

I. 248

Quadragesimam quis-
quis christianus con-

secratâ non impleve-
rit , contumaciæ reus
tenebitur. *ibid.* 254

Quadragesima jejunio-
rum habet authori-
tatem. II. 125

Quadragesimæ Sanctæ
dies , si diligenter at-
tendimus , vitam præ-
sentis sæculi signifi-
cant. III. 355

in Quadragesima non
jejunare , peccatum
est. *ibid.* 357

Quadragesimæ obser-
vatores quidam sunt ,
quorum Meusa cum
sterilis esset , co-
piosa est. *ibid.* 363

Quadragesimæ legiti-
mum ac sacratissi-
mum tempus , de-
que illius jejunio
plura & notanda.
IV. 86

R

Ratione non caret
qui scit se vive-
re. II. 17

Recidiva sæpius est le-
thalis. IV. 43. 142.

RERUM ET VERBORUM.

447. 448
Recipit peccatores
 Deus, sed Deus pec-
 catores esse finit,
 quos recipit. IV. 43
voluntas Recordandi
 non oritur ex eo quod
 omni ex parte obliti
 fuerimus. II. 217
quod non Redditur
 Deo, perditur, quod
 autem redditur, red-
 denti additur. *ibid.*
 68
difficile est ut Redeat
 ad malum qui ve-
 niam invenit & re-
 cordatur mala quæ
 evasit. V. 205
Redemit Christus to-
 rum orbem. II. 155
Redemptio nostra san-
 guis est Christi. *ibid.*
 97
Redempti sunt homi-
 nes à diaboli servitu-
 te. III. 141
Redemptionis nostræ
 præmium non per-
 damus. *Ibid.* 353
Regeneratio instituta est
 quia vitiosa est ge-
 neratio. II. 196
Relapsus dicitur qui
 cum peccavit, do-
 let, & rursus pec-
 cat, ut deinde doleat.
 I. 36
Religionis salus ei nun-
 quam defuit qui di-
 gnus fuit. II. 79
de Religionē parum il-
 le habet qui studere
 videtur sæculo. IV.
 54. 59
ad Religionem venien-
 tibus non est conside-
 randa carnis fragili-
 tas. V. 90
Religionis sub specie
 sæculariter vivimus.
 V. 52
Religiosus laudandus
 est, qui gradui non
 detrahit per quem
 factus est christia-
 nus. I. 25
Religiosus plangentis
 officium habet, non
 doctoris. *ibid.* 36
Religiosorum actio cō-
 funditur nonnum-
 quam ex actione sæ-
 cularium. IV. 139.
 557
inter Religiosas perso-

INDEX

- nas controversia de
rebus terrenis, quo-
modo finienda. *Ibid.* 577
- Religiosus quisque a-
pud sæculares veluti
pictura est. V. 51
- Renaſcimur ad hoc ut
Deo placeamus. II. 199
- injuſtæ Repetitionis
exemplum. *Ibid.* 281
- Reproborum alia eſt,
alia juſtorum, forti-
tudo. IV. 171
- Reproborum mentes
cur multa nequiter
agant. *ibid.* 202
- Reproborum ſæpè dum
tardantur vota, mu-
tantur. *ibid.* 300
- Reprobi ſemper confi-
derant bona quæ ha-
bent & quæ alii non
habent: non ea quæ
alii habent & ipſi
non habent. *ib.* 441
- Requies certa ubinam
poſſit inveniri. II. 2
- Requies in ſolo Deo
certa & ſancta inve-
nitur. *Ibid.* 125
- Reſpectus humanus
quantum ſit noci-
vus. IV. 426. 427
- Reſurget natura ea-
dem, jam ſtipendiis
mortis honoratior.
I. 205
- Reſurgent ſanctorum
corpora ſine ullo vi-
tio. II. 200
- Reſurrectio Domini à
mortuis, magna ſpe
fulcit fidem noſtram.
ibid. 171
- in Reſurrectione cor-
poris, detrimenta cor-
poris non timemus.
Ibid. 317
- Reſurrectio Chriſti il-
lius oſtendit poten-
tiam & virtutem.
III. 88
- Regibus ſuis obedire,
ſocietatis humanæ
generale pactum eſt.
II. 74
- Reges Domino quo-
modo ſerviant. *ibid.* 86
- Regem ſubditi quique
timēt; Rex necelle eſt
metuat conditorem.
V. 18

RERUM ET VERBORUM.

S

Sacerdotis Christi os
manusque concord-
dent. I. 20

Sacerdos non ideo
beatus est quia sacer-
dos est, sed si ha-
buerit virtutes no-
minum suorum, aut
officiorum. *ibid.* 33

Sacerdotes turba con-
temptibiles facit. *ib.*
42

de Sacerdotibus quid
futurum est, qui cu-
ram habent multa-
rum animarum, si
pro se unusquisque
vix poterit rationem
reddere in die judi-
cii? III. 398

Sacerdotibus maxime
necessaria est ca-
stitas. *ibid.* 382

Sacerdoti quare sit san-
ctè vivendum. IV.
119

Sacerdos veteris legis
quomodo hostiæ mē-
bra divideret. IV.
188

Sacerdotis magna glo-
ria est, rectitudo sub-
ditorum. *ibid.* 197

Sacerdotibus mundus
plenus est, & tamen
in messe Dei rarus
invenitur operator.
ibid. 479

à nullis quàm à quibus-
dam Sacerdotibus
majus præjudicium
tolerat Deus. *Ibid.*
483

Sacerdotes qui propria
dare debuerant, ple-
rumque etiam alie-
na diripiunt. *Ibid.*
484

Sacerdotum manibus
expiati electi coele-
stem patriam ingre-
diuntur, & Sacer-
dotes ipsi per vitam
reprobam ad æterna
supplicia festinant.
ibid. 486

Sacerdotes mali aquæ
baptismatis similes.
Ibid. 487

Sacerdoti necesse est ut
cæteris ad exemplū
vivat *ibid.* 556

Sacerdotis contumelia

INDEX

- est de divinis culti-
bus admoneri. IV.
558
- Sacerdotes mali causa
ruinæ populi. *Ibid.*
575
- Sacerdotem Ecclesiæ
necesse est esse nobi-
lem. V. 55
- dignum est ut Sacerdos
qui altario deseruit
ex altario vivat. *ib.*
78
- Sacerdotes Dei induan-
tur iustitiam. *ibid.* 80
- Sacramentum corporis
Christi, vocabatur
baptismus à primis
christianis. II. 364
- Sacramentum fit, cum
accedit verbum ad
elementum. III. 239
- Sacramenta Redem-
ptoris sola percepta,
ad veram mentis so-
lemnitatem non suf-
ficiunt, nisi & bo-
na jungantur opera.
IV. 491
- Sacrificium celeritate
commendatur & gra-
tia. I. 110
- Sacrificium oblatum
pro mortuis apud
Machabæos legimus.
II. 280
- Sacrificium non est mi-
sericordia si propter
Deum non fit. II.
307
- Sacrificium illud so-
lum Deus accipit
quod in altari boni
operis flamma chari-
tatis incendit. IV.
515
- Sacrificium Deo acce-
ptissimum spiritus
contribulatus. V. 45
- Sacrilegium tanto est
gravius peccatum,
quanto committi non
potest nisi in Deum.
II. 363
- Sæculi quid potest esse
diurnum, cum ipsa
diurna non sint sæ-
cula? I. 147
- Salutis omne tempus
opportunum, nihil
præproperum pro sa-
lute periclitantium.
ibid. 137
- Salus aliena ita quæ-
renda, ut non negli-
gatur nostra. IV. 128

RERUM ET VERBORUM.

- Salus non liberi arbitrij, sed Domini est. V. 174
- Sanat Deus peccata & præstat ne peccemus. II. 370
- tanquam Sani prætercundi non sunt diligentia medicinæ, quorum vulnus in abdito est. *ibid.* 116
- Sanctificatio qua effici-mur templa Dei, non est renatorum quod nisi nati homines esse non possunt. *ibid.* 96
- Sanctitatis probatio non est signa facere sed unumquemque ut se diligere. IV. 235
- odiosa Sanctitas quæ in hæresim illabatur. V. 57
- cum Sanctis si communionem habere volumus in vitâ æterna, de imitatione eorum cogitemus. III. 367
- Sancto viro in hac vita quidquid sine visione Dei abundat, inopia est. IV. 238
- Sancti viri & ex Deo loquuntur, & coram Deo. IV. 258
- Sancti viri cur testimonio sacræ Scripturæ vocentur Reges. *ib.* 307
- Sanctæ animæ amoris divini spiculis vulneratæ, ad tentationem vertitur quicquid in hoc sæculo amicum antea blandumque putabatur. *ibid.* 376
- Sancti viri cur omnes in se carnales mortificent voluptates. IV. 389. 390
- Sancti quantum in Scriptura proficiunt, tantum & hæc apud ipsos proficit. *ibid.* 421
- Sancti se invicem suis virtutibus tangunt. *ibid.* 438. 439
- de Sanctis cogitare quodammodo eos videre est. V. 115
- in Sanctorum vigilijs necesse est vigilare hominem spiritua-

I N D E X

- lem. V. 107
- Sanctorum scientia est hic temporaliter cruciari & delectari in æternum. V. 121
- Sancti in cœlo non minus alieno quam suo congaudent bono. V. 211
- Sapere aliquid aliter quam se res habet, humana est tentatio. II. 254
- Sapientes ii verè sunt quos veritas vocari jubet. *ibid.* 17
- Sapientem corripe & amabit te. *ib.* 109
- Sapiens omnis sapientiam habet à Deo. *Ibid.* 188
- Sapiens etsi sis, deest tibi ad sapientiam, si tibi non fueris. V. 156
- Sapientia si vehementissime non concupiscatur, inveniri nullo modo potest. II. 34
- Sapientiæ initium timor Domini. V. 115
- Sapientiam plane invenisti si prioris vitæ peccata desleas. *ibid.* 121
- Satisfactio debet esse humilis & verecunda. *ibid.* 132
- Saturitas perfecta in vita æterna erit. II. 131
- ne Scandalum in quorundam cordibus gigneretur, magistra veritas quod non debuit, tributum dedit. IV. 420
- Schisma propter episcopalem dissentionem ab Ecclesia separatur. I. 84
- Scientia pietatis est nosse legem, intelligere Prophetas, Evangelio credere, Apostolos non ignorare. I. 82
- Scientia perfecta est Deum scire. *ibid.* 89
- Scientia adhibetur tamquam machina quædam. II. 126
- Scientia habet modum suum bonum. *Ibid.* 218

RERUM ET VERBORUM.

- ut Scientiæ malorum
duæ sunt, ita oblivio-
nes malorum duæ
sunt. II. 323
- Scientia res est sancta,
si diligendo operatur
quod novit. V. 215
- Silenti virtus est ra-
rior, quàm loquen-
di. I. 158
- sunt qui Scire volant,
eo tantum fine ut
sciant. V. 140
- Scripta illius qui nul-
lum verbum quod
revocare vellet emi-
sit, summa sunt au-
thoritate dignissima.
II. 54
- tales in Scriptis alio-
rum esse debent ho-
mines, quales esse vo-
lunt suorum intelle-
ctores. *ibid.* 122
- Scripturam sacram a-
ma, & carnis vitia
non amabis. I. 22
- simplici Scripturarum
lectione pascuntur
ignari. *ibid.* 47
- Scripturis non indiget
homo, fidem, spem,
charitatem inconcul-
se retinens. II. 178
- Scriptura sancta par-
vulis congruens nul-
lius generis rerum
verba vitavit. *ibid.*
204
- Scriptura divinitus in-
spirata, utilis est ad
docendum. III. 1
- in Scripturis medica-
mentum suum habet
morbus animæ. *ibid.*
32
- Scripturæ nostræ nihil
promittunt nisi tri-
bulationes, pressu-
ras & angustias. *ib.*
44
- Scriptura sacra mentis
oculis quasi quod-
dam speculum oppo-
nitur. IV. 143
- Scriptura sacra tribus
modis hominem ap-
pellat. *ibid.* 153
- Scriptura sacra omnem
scientiam atque do-
ctrinam sine aliqua
comparatione trans-
cendit. *ibid.* 232
- Scripturæ sacre verba
misericorditer tem-
perat Deus. *ibid.* 352

INDEX

- in Scriptura sacra cur
Davidis & Petri pec-
cata sint indita. IV.
353
- Scriptura sacra & ad-
monendo recta est,
& promittendo alta,
& minando terribi-
lis. *ibid.* 419
- Scripturæ sacræ verba
cœlestia quomodo
sentiantur. *ibid.* 421
- in Scriptura sacra quan-
tùm unusquisque
Sanctorum profece-
rit, tantùm hæc ipsa-
met proficit apud
ipsum. *ibid.*
- Scripturæ sacræ quo-
modo intus & foris
scriptæ sint. *ib.* 434
- Scriptura sacra cibus &
potus est, & quic-
quid in ea invenitur
edendum est. *Ibid.*
435
- Scriptura sacra in cu-
jus ore dulcis sit. *ib.*
436
- in Scriptura sacra ea
quæ accipi secundum
historiam possunt,
plerumque spiritali-
ter accipienda sunt.
ibid. 451. 452
- per quæ in Scriptura
sacra cooperta sunt,
hominis probatur
humilitas. *ibid.* 457
- in Scriptura sacra prius
servanda est veritas
historiæ, & post-
modum requirenda
spiritalis intelligen-
tia allegoriæ. *ib.* 528
- omnia quæ sunt in sa-
cra Scriptura, spiri-
tualem intelligentiã
generant, sed omnia
juvant, V. 47
- Securus nemo debet esse
in ista vita. II. 10
- Securus es de Deo quod
non mutatur. *ibid.*
284
- Senem magis decet do-
cere quam discere.
ibid. 59
- Sensus omnes corporis
ad erroris malitiam
inclinati. IV. 381.
382
- Sermo hominis tandiũ
videtur habere ratio-
nem, quandiu divi-
næ scientiæ non fue-

RERUM ET VERBORUM.

- rit comparatus. I. 46
in Sermone divino si-
gnatum esse cognos-
cas, quicquid ad fi-
dei veritatem aut
morum honestatem
referri potest. II.
181
Serenitas conscientiae
quantum praevaleat
honoribus, divitiis,
voluptatibus terre-
nis. *ibid.* 47
Servitute nostra Deus
non indiget, nos do-
minatione illius indi-
gemus. *ibid.* 227
Servitus coacta etsi mi-
serabilis, sed affe-
ctata miserior est. V.
8 155
Servitus non est dura in
necessitate ubi diligi-
tur quod jubetur. *ibi*
196
Servum te charitas fa-
cit, quia liberum te
veritas fecit. III.
144
Servi quomodo debeant
obedire dominis suis
secundum carnem.
ibid. 184
Signum est res, praeter
speciem quam inge-
rit sensibus aliud ali-
quid ex se faciens in
cognitionem venire.
II. 178
Silentium semper te-
nere debet Inclusa
tempore Quadragesi-
mae. *ibid.* 43
Silentium qui bene ser-
vare didicerit, ille
loqui veraciter no-
vit. IV. 443
Silentium tibi non dis-
plicebit, si futuram
cogitas de verbis o-
tiosis disquisitionem.
V. 77
Similitudines rerum
invisibilium derivan-
tur ex rebus visibili-
bus. II. 125
per Similitudines liben-
tiusqueque cognosci,
nemo ambigit. *ibid.*
180
Simplicitatis merito
caret, quod alte eli-
citum, & fraude
compositum est. I.
194
Simplicitas quantum
h ij

- fit huic mundo odio-
sa. IV. 194
- Simplici corde nihil
felicius. *ibid.*
- si Sinceritatem mon-
strare volumus, in
omnibus antea sin-
ceri simus. I. 193
- Sobrietas nihil prodest,
si vitia ebrietatis ex-
ercentur. IV. 58
- Solitudo paradysus est.
I. 22
- Solitudo corporis nihil
prodest, si solitudo
defuerit cordis. IV.
327
- Solitudinem in urbe po-
pulosa amor artifex
reperit. V. 23
- Solitudinem gratam
reddit recordatio te-
nebrarum extero-
rum. *ibid.* 77
- Solitudo est amica mœ-
roris. *ibid.* 211
- Somnia unde generen-
tur, & quam diffi-
culter iis credendum.
IV. 179
- quæ Specula refe-
runt, videntur in
imaginibus. II. 144
- Speculator vocatur cui
aliena cura commit-
titur. IV. 443
- Speranti grandia, mo-
dica minus grata ve-
nire solent. V. 88
- Spes infirma, quæ tem-
pori committitur. I.
213
- Spes ne te occidat me-
tuendum est, & ne cū
multum speras de
misericordia Dei, in-
cidas in iudicium.
III. 227
- Spes bona & certa li-
berat, perversa de-
cipit. *ibid.* 300
- Spem tolle viatoris,
tunc franguntur vi-
res. *ibid.* 308
- Spes, vel falsa, mœ-
stum fovet animum.
IV. 178
- Spes in rebus etiā vi-
libus exaudita. *ibid.*
544
- Spebus totum inter ho-
mines agitur, solus
Deus est de quo des-
peratur. *ibid.* 54
- Spes tantò in Deum
solidior surgit, quan-

RERUM ET VERBORUM.

tò pro illo quisque
graviora pertulerit.

IV. 193

de Spe interna qui scit
gaudere, ille bene
novit in exterioribus
miseriis subsistere.

ibid. 201

Spes manentis lætitiæ
inter adversa transi-
toria corroborans.

ibid. 297

Spes præsumptionis cum
motu timoris. *ibid.*

353

Spes cœlestium men-
tem solidat. *ib.* 459

Spes nostra convenien-
tius dicitur quod spe-
ramus, quam in quo
speramus. V. 118

Spes gloriæ in tribula-
tione, quò fit ut in
ea sit gloriandum..

ibid. 119

Spiritus sanctus, Dei
donum dicitur. I.

270

Spiritus sancti gratia
non visitat animam,
quæ in peccatis per-
severat. *Ibid.* 27

Spiritu qui animam re-

git, vocatur spiritalis.

II. 268

Spiritui caro serviens
recte appellatur spi-
ritalis. *Ibid.* 311

Spiritus sanctus aliter
adjuvat nondum in-
habitans, aliter inha-
bitans. *Ibid.* 117

Spiritus sanctus donum
est Dei. *ibid.* 195

Spiritum sanctum ha-
bemus, si amamus
Ecclesiam. III. 227

Spiritus sanctus bonus
magister, quia dicit
quæ Christus dicen-
da servavit. *Ibid.*

369

Spiritus sanctus Deus
est, nec diligere
Deum possumus, nisi
per Spiritum san-
ctum. *ibid.* 391

Spiritus sanctus in lin-
guis igneis se osten-
dit. *ibid.* 414

Spiritus sancti præsen-
tia ubi est, desperatio
esse non potest. IV.

392

Spiritu sancto fictæ
conceptus est Chri-

þ iij

I N D E X

- tus, sic Ecclesia quæ
 corpus ejus est, co-
 dem Spiritu sancto
 repletur ut vivat. IV. 396
 Spiritus sanctus men-
 tem quam replet ob-
 umbrat. *Ibid.* 409
 Spiritus sanctus cur
 quod replet, elevat. *Ibid.* 416
 Spiritu sancto cum
 mens impletur, habet
 evidentissima signa
 sua. *ibid.* 542
 tres Spiritus vitales
 creavit omnipotens
 Deus. *ibid.* 548
 Spiritus Jesu, spiritus
 bonus, spiritus san-
 ctus, spiritus rectus,
 spiritus dulcis, spi-
 ritus principalis. V. 105
 Spiritus vere multi-
 plex. *ibid.* 106
 Spiritus sanctus non at-
 tendit differentiam
 sexuum. *ibid.* 31
 Spiritus sancti duplex
 est operatio. *Ibid.* 131
 Subsidium vitiorum cū
 Deus evertit, miseri-
 corditer adversatur. II. 52
 Substantia omnis, aut
 Deus, aut ex Deo. *ibid.* 22
 Substantia quæ Deus
 non est, creatura est. *Ib.* 206
 Superbia Deo est odio-
 sa. I. 80
 Superbia est mater om-
 nium hæreticorum. II. 39
 Superbia carnalis est de
 carnalibus superbire. *ibid.* 44
 Superbia initium est
 peccati. III. 9
 Superbia in benefactis
 metuenda est. *ibid.* 72
 Superbia mater inyi-
 dentia est. *Ibid.* 151
 Superbia malitia quid
 deterius? *ibid.* 168
 Superbia acquiescit in-
 juria, ne pati videat-
 ur injuriam. IV. 64
 Superba mens etiam
 cum de se bona falsa
 dicuntur, exultat. *Ibid.* 251

RERUM ET VERBORUM.

- Superbiæ vitium est, ut quod de se quisque fateri dignatur, id sibi ab alijs dici dedignetur. IV. 256
- Superbiæ quatuor species. *Ibid.* 260
- Superbiæ fastu elatis hoc ipsum est verè intus cadere, quod foris ostenditur profecisse. *Ibid.* 349
- Superbia naturam non aspicit, nec honorem Dei in hominibus. *ibid.* 501
- Superbiæ radix infixæ ex corde evellatur. V. 15
- Superbia mentem humanam reddit vitream. *Ibid.* 16
- Superbia cordis, superbia oris, superbia operis, superbia habitus. *Ibid.* 128
- Superbia est appetitus propriæ excellentiæ. *ibid.* 161
- Superbus omnis extollitur supra Deum. *ibid.* 96
- Superbiæ proprium, singularitate semper gaudere. *ibid.* 69
- Superior debet carere vitiis. I. 46
- Supplicia quorundam, remedia sunt aliorum. *ibid.* 51
- ## T
- Talentum in terra abscondere, quidnam sit. IV. 469
- Temperantia virtus est foeminarum. I. 233
- Temperantia non omnino absurde definitur ubi nec præcedere nec excedere necessitatem dicitur. V. 155
- Templum Domini est, in quo habitat vera fides, sancta conversatio, omniumque virtutum chorus. I. 52
- Templa idolorum cum evertuntur potestate data, non ea honoramus, sed detestamur. II. 147
- Templa atque altaria Dei quantum con-

I N D E X

- temnantur ab homi-
bus. IV. 49
- Templum Dei quid-
nam sit. *Ibid.* 122
- Templum Dei est ipsa
mens atque conscien-
tia fidelium. IV. 528
- Templum hominis est
Deus, & homo tem-
plum est Dei. V. 4.
- Tempus redimentes,
quod in diebus malis
est, quodammodo
immutamus illud. I.
80
- Tempora deputentur,
& distribuantur horæ
pro salute animæ. II.
5
- Temporum ordo in
æterna Dei sapientia
sine tempore est. *Ib.*
209
- Tempus præsens metu
futuri perdere, stul-
tum est. V. 190
- Tempore nihil pretio-
sius. *ibid.* 168
- Tentari animam ne-
cesse est. I. 73
- Tentari, in potestate
tentantis est. *ib.* 77
- Tentetur statim post
baptismum Domi-
nus. *ibid.* 96
- Tentare ad mensuram
permittitur diabolus.
III. 81
- Tentatur anima hu-
mana in prosperitate,
ne corrumpatur;
in adversitate, ne
frangatur. *ibid.*
86
- Tentari se à tentatore
cur permiserit Do-
minus. IV. 28
- Tentari non fuit indi-
gnum Redemptori,
qui venerat occidi.
Ibid. 477
- Tentatio est patrimo-
nium grande. I. 5
- quibus Tentationibus
resistere valeat homo.
II. 7
- in Tentationibus homo
sibi certius innotescit.
Ibid. 223
- Tentationes habere ne-
cesse est. III. 83
- si Tentationes in hoc
sæculo duræ sunt,
Jesum in cruce co-
gita. *ibid.* 161
- Tentationibus resistere

RERUM ET VERBORUM.

60 **A** cupitis, regnum
Caelorum in memo-
riam vestram revo-
cate. III. 124

Tentatio est adducens
ad peccatum, qua

Deus neminem ten-
tat. *Ibid.* 277

sine Tentationum ex-
perimentis nulla sunt
opera virtutis. IV. 28

in Tentatione cur Job
laetus, cur tenta-
tione David prostra-
tus. *ibid.* 143

in Tentatione non de-
ferit qui creavit. *ib.*

145 Tentationis certamen

quem superare non
valuit, saepe illius
cum securitas dete-
rius stravit. *ib.* 146

Tentatio est vita ho-
minis. *ibid.* 176

Tentatio humana &
demoniaca. *ib.* 241

Tentatio gulæ quintu-
plex. *ibid.* 328

a Tentatione antiquus
hostis non excluditur
terrarum locis. *ibid.*

371

Tentationum ingruen-
tium certamina om-
nes tolerant necesse
est, qui fines diaboli
evadere volunt. V.

34 Tentatio impugnare

potest invitam vo-
luntatem, expugnare
nequit invitam. *ibid.*

6

Terror temporalium
potestatum cum veri-
tatem oppugnat, ju-
stis fortibus gloriosa
probatio est. II. 76

Terra aliter absorbet
aquam sitiens, aliter
solis radius candens.
ibid. 79

in Theatris labe mo-
rum, discere turpia,
audire inhonesta, vi-
dere perniciofa. III.
263

Timere noli si Chri-
stianus es, hominem;
Deum semper time.
Ibid. 8

Timendo qui non facit
male, mallet face-
re si liceret. *ibid.*

18

INDEX

- Time quod minatur Deus, & ama quod promittit. III. 84
- in hoc mundo non Timere impossibile est. II. 105
- quis Timor nullum habeat meritum. I. 99
- Timor Dei omnis nobis in amore est. *ib.* 99
- Timor Dei non in metu, sed in obedientia. *ibid.* 99
- qui pœnæ Timore non peccat, in putat vaniter vincere peccatum. II. 140
- in Timore quomodo reges serviant Domino. *ibid.* 86
- Timore pœnæ nullus bonus est. *ibid.* 93
- præmissus Timor in cor nostrum pellit maiorum operum consuetudinem. *ib.* 129
- Timore qui innocens est, non est innocens, quamvis non noceat cum vult nocere. III. 136
- Timor quo non amatur justitia, sed timetur pœna, servilis est. *ibid.* 175
- Timor servilis, & timor castus. *ibid.* 230
- Timor, qui solus est probabilis. IV. 130
- vim Timoris divini quis veraciter intelligat. *ibid.* 227
- Timor aliquando restringit animum. *ib.* 419
- Timor est amor fugiens quod ei adversatur. V. 189
- Timor naturalis non est meritorius, neque demeritorius. *ibid.* 190
- Timor non est in metu, sed in obedientia. *ib.* 229
- Timet ille Deum qui satagit cavere quod prohibet. *ibid.* 55
- Timor divinus configat carnes tuas, ne te decipiat carnalis amor. *ibid.* 78
- Timor ipse firmissima quædam & efficax speciei materia. *ib.* 118

RERUM ET VERBORUM.

- Tolerantia** sic vigilet ,
ut non dormiat disciplina. III. 319
- mali Tolerandi** sunt
propter bonos. II. 75
- cur Toleret** Aaron
multitudinem idolū
exigentem & fabricantem. *ibid.* 150
- Tribulatione** Deus tenet
homines. I. 47
- Tribulatio** cum adven-
nerit , omne quod
præteritum est , nihil
adjuvat sustententem. *ibid.* 49
- Tribulatio à Domino**
beneficium est. II. 109
- Tribulatio** est pœna im-
piorum , aut exerci-
tatio justorum. *ibid.* 266
- Tribulatio** probat chri-
stianum si non rece-
dit à Deo. III. 9
- Tribulatio** in te est for-
nax artificis , si tu es
aurum. *ibid.* 16
- in Tribulatione** gloria-
ri debemus , non in
lætitiiis. *ibid.* 17
- Tribulationem** tribula-
ti audit Deus , quando
tenet vias ejus &
ab iis non declinat. *ibid.* 23
- Tribulatio** quantum
profit christianis. IV. 79
- Tribulationum** , vel
percussionum , diversa
sunt genera. *ib.* 140
- Tribulationibus** dum
cor premitur , ad
memoriam culpa re-
vocatur. *ibid.* 350
- in Tribulatione** positus
quænam sit sola cou-
solatio. *ibid.* 569
- Tribulatio** non per
quem , sed à quo im-
missa sit , consideran-
dum. V. 8
- Tribulatio** vere pœni-
tentes discernit. *ibid.* 179
- Trinitas** est in Deo , sed
una operatio. III. 337
- Tristitia** ista pia est , si
dici potest beata mi-
seria , vitiis alienis
tribulari. II. 142
- Tristitia** salubris 202

- xiaque debet in cor- V. 61. 62
 de manere discretio. Velle ex libero arbi-
 IV. 68 trio, bonum velle
 Tristitia religiosa aut habemus ex gratia.
 alienum peccatum *ibid.* 171
 luget, aut proprium. Verbum Dei vulnerat,
 V. 33 sed non ulcerat. I.
 231
 V. Verbum indicat ali-
 quid, indicat etiam
 seipsum. II. 215
 Verba nisi sancta essent
 ex cathedra Moyse,
 non diceret veritas :
 quæ dicunt, &c. *ib.* 358
 Verbum Dei adversa-
 rius tuus est, si tu
 amicus sis iniquitatis
 tuæ. III. 31
 Verbum Dei in corde
 liberat à laqueo, li-
 berat à via prava, li-
 berat à lapsu. *Ibid.*
 38
 Verbum Dei salubre est
 bene audientibus,
 periculosum iis qui
 audiunt, nec curant.
ibid. 51
 Verba Dei sunt sagit-
 tæ potentis acutæ. *ib.*
 176
 Verbum Dei manna
 est,

RERUM ET VERBORUM.

est. IV.	340	tiæ comes. <i>ibid.</i>	176
Verbum Dei panis no-		Veritatis velox obli-	
ster. <i>Ibid.</i>	398	vio. <i>ibid.</i>	61
Verba Dei ad quid in-		Veritas omnes amato-	
telligenda. <i>ibid.</i>	435	res suos, non sibi in-	
Verbum Dei si in ore		vidos recipit. II.	18
cordis dulce fuerit,		Veritas christiana dispa-	
animus contra se-		ri ratione pulchrior	
metipsum amares-		est quā Helena Græ-	
cit. <i>Ibid.</i>	442	corum. <i>Ibid.</i>	55
Verbum Dei cibus men-		Veritatis se esse ho-	
tis. <i>ibid.</i>	476	mines dicere non pos-	
Verba Dei audire non		sunt, nisi prius à	
potest quisquis ex il-		veritate illuminen-	
lo non est. <i>ibid.</i>	487	tur. III.	220
Verba Dei non audiunt		Christum, qui Veri-	
qui hæc exercere in		tas est, negare con-	
opere contemnunt.		vincitur qui veritati	
<i>ibid.</i>	488	pro humana gratia	
Verbi semen quando		reluctatur. V.	22
facile germinet. <i>Ib.</i>		Verum dicatur, maxi-	
535		me ubi aliqua quæ-	
Verba otiosa dum ne-		stio impellit. II.	426
gliguntur, ad noxia		utile est ut taceatur ali-	
pervenitur. IV.	175	quod Verum. <i>ibid.</i>	
Verbum otiosum est,		427	
quod sine utilitate		testamentum Vetus di-	
aut loquentis dici-		citur, quia priore tem-	
tur, aut audientis. I.		pore revelatum est.	
70		<i>ibid.</i>	399
Verecundia est in ocu-		Via quam sequimur, du-	
lis. <i>Ibid.</i>	176	plex est. <i>ibid.</i>	14
Verecundia est pudici-		Via Domini recta, pul-	

I N D E X

- chræ, plenæ, planæ. V. 121
- res nulla in Via tenere nos debet. II. 177
- Viduarum magisterium virginitatis quodammodo valescit exemplis. I. 232
- Vidua, nupta, virgo, Ecclesia. *ibid.* 232
- Vidua quomodo post obitum conjugis se debeat gerere. IV. 69
- Vigilant & latrant boni canes pro domino. II. 97
- plus Vigilare, plus vivere est. IV. 40
- iram Vincere non possumus. II. 30
- Vincat nos homo melius est quam invidentia. *ibid.* 31
- alterum ut quisque Vincat quo casu facile est. *ibid.* 159
- Vinculum quoddam manet inter viventes. *ibid.* 378
- Vir debet faminam regere. *ibid.* 39
- Vir & uxor amant se quoniam vident se. *ibid.* 348
- Virgo non esse tantum, sed & intelligi debet, aut credi, ut nemo cum virginem videt, dubitet an virgo sit. I. 4
- Virginem suscitare non potest Deus post ruinam. *ibid.* 28
- Virginis Deo sacra qualis debeat esse vestis. IV. 73
- Virgo carne, non animo, virginitatis præmio non potitur. V. 37
- Virgines solent semper esse pavidæ. *Ibid.* 93
- Virginitatis gratia tanta fuit in Maria, ut iis quos viseret, integritatis insigne conferret. I. 216
- Virginitas sola est quæ suaderi potest, imperari non potest. *ib.* 217
- Virginitas prædicanda est ut ametur. II. 345
- Virginitatis custos cha-

RERUM ET VERBORUM.

- ritas. II. 348 do opere manifestantur. *ibid.* 344
- Virginitas quid prodest, si mens est corrupta? III. 151 Virtutum corona quæ ex labore non deccendit, parum laudis habet. IV. 58
- Virginitas carnis, corpus intactum; virginitas cordis, fides incorrupta. *ibid.* 210 Virtus hominis, debilis est sine auxilio conditoris. *ibid.* 117
- Virginitatem carnis in carne perdere non valens diabolus, virginitatem cordis conatur auferre. *Ibid.* 74 Virtus alia sine alia, vel nulla est, vel minima. *Ibid.* 241
- Virginitas perfectæ est quæ reliquis virtutibus cingitur. V. 38 Virtus veraciter pullulat quæ in humilitate perdurat. *ib.* 319
- Virginitas sine humilitate habet fortasse gloriam, sed non apud Deum. *ib.* 128 Virtus est coram hominibus, adversarios tolerare; sed coram Deo, diligere. *Ibid.* 515
- ad Virtutem & ad malum proclivis est homo. I. 113 Virtus una cuilibet ad perfectam salutem non sufficit. V. 35
- Virtus nulla est sine labore. *ibid.* 111 Virtus pretiosissimus fundus est. *ib.* 156
- Virtutes quibus recte vivitur, magna bona sunt. II. 19 Virtus mater est gloriæ. *Ibid.* 112
- Virtus non est nisi diligere quod diligendum est. *Ibid.* 90 Visio spiritualis præstantior est quam corporalis. II. 236
- Virtutes animi aliquando in vitam æternam credere noluerunt, in æternam pœnam

INDEX

- verè credent. I. 9 & tu ad illam. *ibid.*
 Vitæ humanæ brevitās, 266
 damnatio delictorum
 est. *ibid.* 27
 Vita certaminibus abū-
 dat. *ibid.* 41
 Vita hæc misera est,
 mors incerta. II. 5
 Vita tota corporis est
 anima. *ibid.* 18
 Vita æterna est to-
 tum præmium, cujus
 promissione gaude-
 mus. *ibid.* 34
 Vitam nostram con-
 temnere omnes de-
 bemus. III. 27
 Vitam nobis ostendit
 Christus, suis labo-
 ribus, tentationibus,
 passionibus, & mor-
 te sua. *ibid.* 77
 Vita ista plena est la-
 chrymis, femine-
 mus ergo bona ope-
 ra. *ibid.* 187
 Vitæ nostra Meditatio,
 in laude Dei esse de-
 bet, quia laus Dei,
 erit vitæ nostræ exul-
 tatio. *ibid.* 211
 Vita ad te venit, re-
 pende vicem, veni
 & tu ad illam. *ibid.*
 Vita æterna nunquam
 vilescat, sed dul-
 cescat. *ibid.* 265
 Vita æterna tantum va-
 let, quantum habes.
ibid. 301
 Vitam æternam nullus
 desiderat, nisi cum
 vitæ hujus tempora-
 lis mortalisque pœ-
 nitcat. *ibid.* 349
 Vita æterna diligenda
 est, præsens contem-
 nenda. *ibid.* 422
 Vita hominis, tentatio,
 cur ex ipsamet nas-
 citur unde perima-
 tur. IV. 176
 Vita perfecta est mor-
 tis imitatio. *ib.* 203
 Vita præsens locus est
 afflictionis. *ib.* 307
 Vitam actiivam & con-
 templativam Lia &
 Rachel duæ Jacobi
 conjuges præsignifi-
 caverunt. *ibid.* 452
 Vitæ vera æstimatio in
 virtute est operum.
ibid. 544
 in hac Vita quamdiu

RERUM ET VERBORUM.

- durat, compara tibi
illam quæ semper du-
rat. V. 85
- Vitam bonam ego puto
& mala pati & bona
facere. *ibid.* 108
- Vita nostra non potest
esse sine peccato &
tentatione. *ib.* 202
- Vita secura ubi pura
conscientia. *ib.* 180
- Vita activa multorum
est, contemplativa
paucorum. *ib.* 209
- Vitia non decipiunt,
nisi sub specie um-
braque virtutum I.
23
- Vitia sunt vicina virtu-
tibus. *ibid.* 37
- Vitium nullius vitupe-
ratur nisi cuius
natura laudatur. II.
22
- Vitia perpetienda sunt
multitudinis ut cu-
rentur. *ibid.* 35
- Vitium aliquando vitio
tollitur. *ibid.* 61
- Vitiorum nostrorum
non est author Deus.
Ibid. 221
- Vitia discedunt cum
- virtutibus cedunt. IV.
3
- quot Vitia homo ha-
buerit, tot habet dæ-
mones. *ibid.* 103
- Vitia nonnulla sæpe se
virtutes esse men-
tiuntur. *ib.* 260
- Vitia quædam sunt sibi
per quandam cognat-
ionem propinqua.
ibid. 449
- Vitia nonnulla ad men-
tem sæpe non ve-
niunt, sed suppo-
nuntur, ut unum al-
teri in tentatione
succedat. *ib.* 450
- Vitiosa est natura prior.
II. 22
- Universum ab unitate
nomen accepit. *ibid.*
39
- nihil est esse quam
Unum esse. *ibid.* 35
- Vocatio non est merito-
rum nostrorum, sed
benevolentia Dei.
III. 4
- multi non veniunt cum
Vocati fuerint. II.
302
- Voluntas Dei ejus po-

I N D E X

- testas est. I.** 149
Voluntas Dei est om-
nes hominēs salvos 8
fieri. *ibid.* 170
Voluntas Dei, Deus ipse
est. II. 5
in bona Voluntate pax
nobis est. *ibid.* 13
Voluntas Dei causa est
cæli & terræ. *ibid.*
 37
Voluntas ut plena sit,
oportet ut sana sit.
ibid. 67
peccatum non est nisi
Voluntarium. *ibid.*
 27
Voluntas præparatur à
Domino. III. 172
Voluntatem in nobis o-
peratur Deus, ut
oriatur ab illo bona
voluntas. *ibid.* 465
Voluntas Dei est, ut
sanus sis aliquando,
& ægrotus aliquan-
do. *ibid.* 31
Voluntatis bonæ opu-
lencia nunquam ca-
ret merito, etiam in
tenui facultate. IV.
 129
Voluntate bona si fue-
- rit arca cordis reple-
 ta, ante Dei oculos
 nunquam est vacua
 manus à munere. *ib.*
 467
Voluntas bona quàm
sit bono operi ne-
cessaria. *ibid.* 509
Voluntas Dei ad ra-
tionem debet suffi-
cere nobis cum ali-
quid facimus. V.
 61
Voluntas nulla iusta
est, nisi quæ vult
quod Deus vult eam
velle. *ibid.* 65
 non punitur nisi Vo-
 luntas. *ibid.*
Voluntas hujus non est
iusta qui non vult
quod est iustum. *ib.*
 173
Voluntatem arbitrij
semper habet homo.
ibid. 65
Voluntas propria est
omnium inobedien-
tium domina. *ibid.*
 66
Voluptatem vicisse vo-
luptas est maxima.
 I. 14

RERUM ET VERBORUM.

- Voluptatibus minus neris promissione. I.
stimulatur, qui non 110
est ubi frequentia
est voluptatum. I.
15
Voluptas hujusce sac-
culi transitoria est.
III. 332
Voluptas lubrica cum
tentat in prosperis,
opponendi sunt acu-
lei tentationis. IV.
325
Voluptas cum esus
necessitatem praeve-
nit, facile est de-
prehendere, sed
est difficile discer-
nere, cum in ipso
esu necessario se
occulta subjungit.
ibid. 330
Voluptas infidiatur vo-
luptati. V. 121
quidni abjiciat facere
servus Christi quid-
quid ad corpoream
pertinet Voluptatem?
ibid. 130
Votum est postulatio
bonorum à Deo,
cum solvendi mu-
- neris promissione. I.
110
Votum non facere me-
lius est, quàm vo-
vere, & non red-
dere. III. 189
Votum perfectum Deo
reddamus, ut si su-
perbos nos senti-
mus, humilitatem
Deo voveamus. *ib.*
352
Uxor servari impudi-
ca non potest, pu-
dica non debet. I.
34
Uxorem interfici, quàm
pollui, maritus li-
bentiùs audit. *ibid.*
64
Uxor castè non amat
maritum, si dives
est. III. 296
- Z
- Z**elum habere de-
bet Sacerdos. I.
138
Zelum qui habet, om-
nes illos inimicos
suos reputat, qui

INDEX RERUM ET VERB.

sunt hostes Dei, I.	ptissimum Deo sa-
138	crificium. IV. 393
Zelus consumit homi-	in Zeli sancti discre-
nem, <i>ibid.</i> 161	tionem, quid sit ne-
Zelus animarum acce-	esse. <i>ibid.</i> 451

FINIS INDICIS:

4-4

